

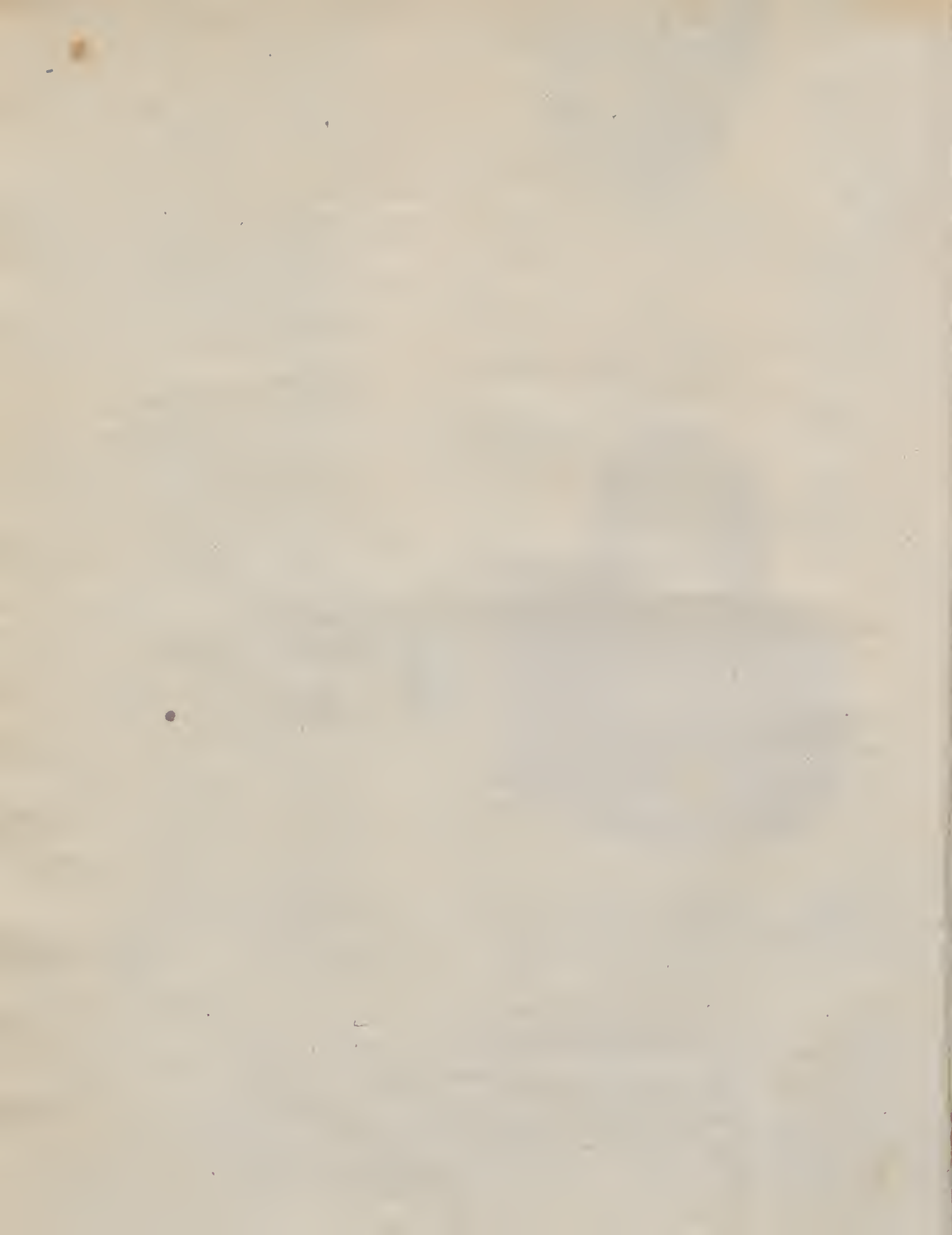

R Holt 00523

CAROLO A LINNÆ
SMOLANDO
IMMORTALI NATURÆ INTERPRETI
DIEI EIUS POST SÆCULUM NATALEM
XXIV MCM MDCCCVII
FESTIVE AGENTES
CONTERRANEI
SOCIETUS NATION. SMOL. UPSAL.

LIBRARY
CANTON, MASSACHUSETTS
L. B. FISH

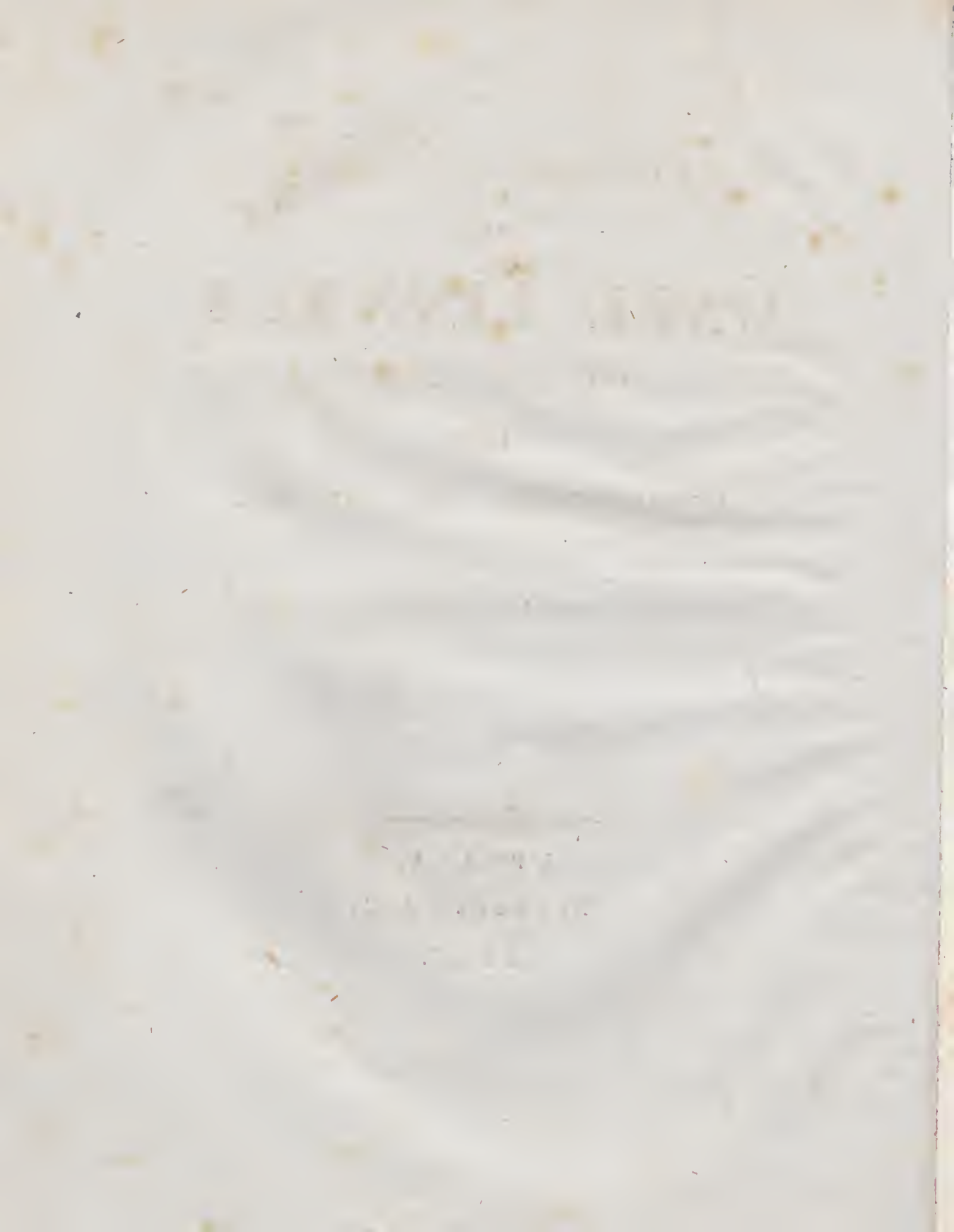

EGENHÄNDIGA ANTECKNINGAR
AF
CARL LINNÆUS
OM SIG SJELF
MED
ANMÄRKNINGAR OCH TILLÄGG.

UPSALA,
PALMBLAD & C.,

1823.

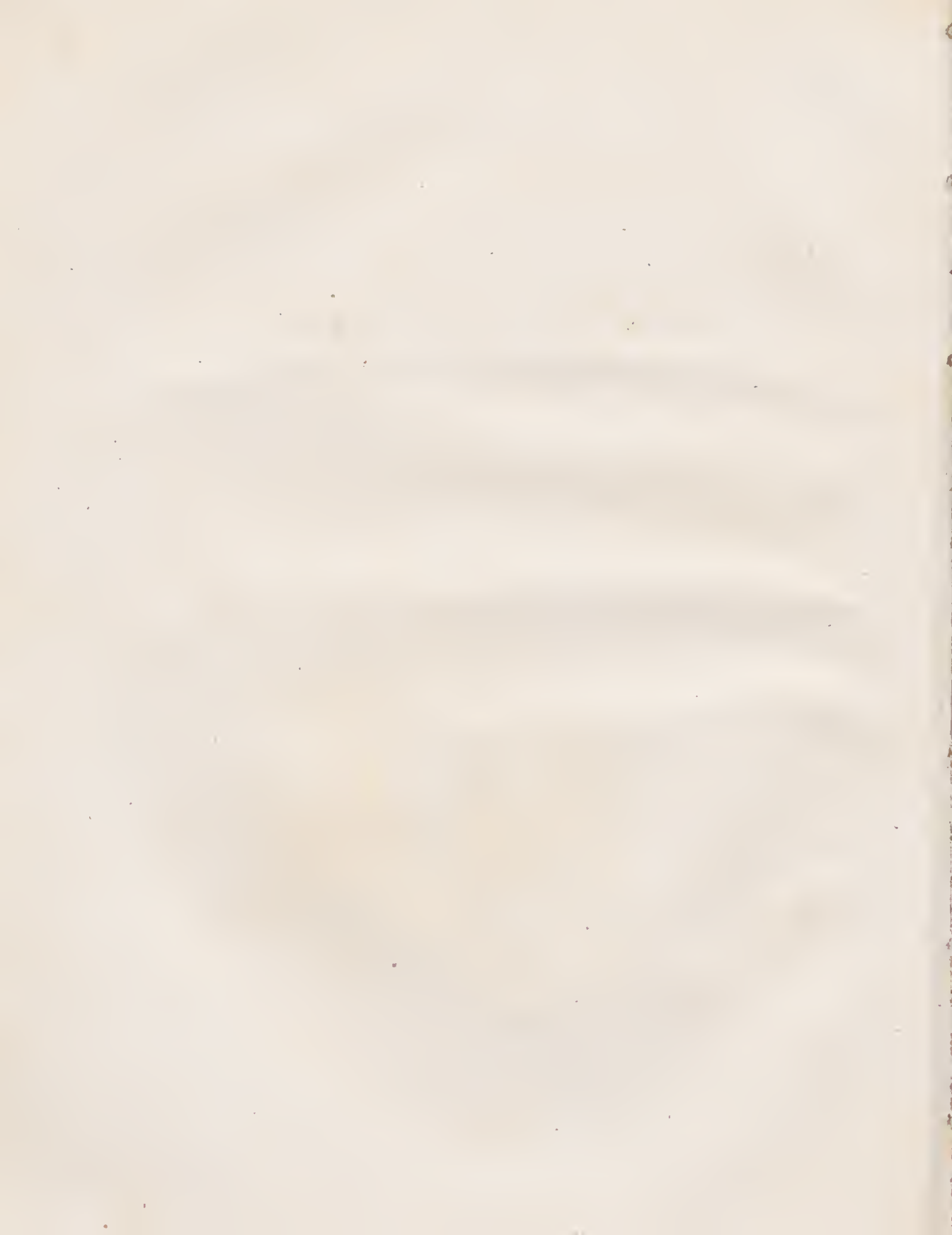

EGENHÄNDIGA ANTECKNINGAR
AF
CARL LINNÆUS
OM SIG SIELF
MED
ANMÄRKNINGAR OCH TILLÄGG.

Te cuncta loquetur
Tellus, te variis scribent in floribus Horæ.
Claudianus.

STOCKHOLM MDCCLXXXIII.

F Ö R O R D.

Då jag företog mig att med bifogade Tilläggningar och Rättelser till trycket befordra en på härvarande Kongl. Academiens Bibliothek befintlig, af framl. Archiatern, Professoren och Riddaren CARL VON LINNÉ om sig sjelf och sina öden egenhändigt och i form af dagbok på Svenska författad Handskrift, hade jag redan haft tillfälle att se flera öfver honom utkomna Åreminnen, Åminnelse-Tal och Biographier, så väl som många andra honom rösande större och mindre Skrifter, utom hans egna talrika Arbeten. Någon underrättelse, som kunde väsentligen bidraga till vidare upplysning om hans märkvärdiga Lefnadsomständigheter, trodde jag då knappt vara att tillgå. Men så snart jag ögnat igenom nyssnämde Handskrift, fick jag helt annan öfvertygelse, och styrktes derutinnan än mer, sedan jag haft den lyckan, att få låna ett stort antal af hans otryckta Bref och många andra Manuscripter, hvaribland äfven finnas sådane af honom sjelf öfver sig författade LefvernesBeskrifningar, som han vanligen brukade dels att öfverskicka till de lärda Samhällen, af hvilka han var Ledamot, och dels att lemna till flera af sina vänner. Af dylika Biographier hafva hittills 6 kommit till min kunskap, nämligen 2 tryckte och 4 handskrifne; och om dessa vill jag nu i chronologisk ordning meddela några nödiga upplysningar.

- I. *Vita CAROLI LINNÆI*, insatt i början af det lilla, nu för tiden mycket rara, arket med Titel: *Orbis Eruditi Judicium de CAROLI LINNÆI M. D. Scriptis*, utan trycknings-ort och år, men af hvilka detta senare säkert är 1741 och den förra antingen *Stockholm* eller *Upsala*. — Denna *Vita* innehåller ingen ting obekant och intet annat än hufvudmomenterna af LINNÆI Lefverne, ifrån hans födelse till och med år 1739, och derefter upp-

sats på *Opera a CAROLO LINNÆO edita* ifrån och med 1735 till och med 1740, hvarunder finnes tillagd förteckning på de Auctorer, som antagit hans grundsatser.

II. *Historia Vitæ meæ* tryckt i LINNÆI 10de Bref till HALLER, dateradt *Stockholm d. 12 Sept. 1739* och infördt i *Epistolarum ab Eruditis Viris ad ALB. HALLERUM scriptarum Pars I. Latinæ, Vol. 1 &c.*, der det i ordningen är det 186:te. — I denna *Historia*, som begynnes med år 1730, då LINNÆUS läste publice för RUDBECK, och slutas med brevets datum, visar han sig öfver alt qvick och sinnrik, har många väl afpassade uttryck och ger äfven några icke allmänt bekanta upplysningar, hvilka i öfversättning äro följande: "En viss Baron friade förut till MORÆI äldsta Dotter, men utan minsta framgång. — — — Jag kom ändtligen tillbaka — och satte mig ner i *Stockholm*, af alla begabbad för min Botanik, — — och ansedd såsom af SIEGESBECK tillintetgjord. — — — Men *post diuturnas nebulas Phoebus*. Jag kom upp, blef kallad till de förnäma, alt gick lyckligt. — Jag samlade penningar, besökte sjuka ifrån kl. 4 om mårgonen till sent på afton, och tillbrakte äfven hos dem hela nätter. Då sade jag: *Daf ÆSCULAPIUS bona omnia, Flora vero solos SIEGESBECKIOS*. Jag uppsade med *Flora* all befattning, beslöt väl tusende gånger alt i evig glömska begrafva mina samlade anteckningar, olyckligtvis alt förmånga, och gjorde ed. att aldrig svara SIEGESBECK. Sedan jag likväl blifvit Amiralitets Medicus och Kongl. Botanicus — i *Stockholm*, — begynte jag åter älska växter. — — — Och nu då bägge de ålderstigne Professorerne RUDBECK och ROBERG söka afsked, blir, om detta dem beviljas, förmodligen ROSÉN den senares efterträdare, och jag kanske den förres. I annat fall önskar jag lefva och dö i *Stockholm* — eller om Ni efter 3 månaders förlopp ville kalla mig, skulle jag komma, allenast jag finge tillstånd att taga med mig min lilla Hustru."

Den här förekommande anecdoten om BRGWALLIUS, då varande Physicians Professor i Åbo, är i synnerhet märkvärdig och förklarar, hvad som säges i det nu tryckta Manuscriptet *sid.* 32. LINNÆI egna ord lyda i öfversättning sålunda: "Min bästa Vän B . . . skickade till mig beständigt med posten min Kärestas bref och verkstälde det troget. Men det sista året jag vistades hos VAN ROYEN, (hvilket var det 4de, fast min Svärfar ej utsträckt tillståndet till mer än 5), och det med min Fästmös bifall, ansåg B . . . sig vara henne närmast, och ehuru genom min recommendation blifven Professor, påstod, att jag aldrig mer skulle komma åter till fäderneslandet. Han begärte min Fästmö och hade nära erhållit henne, derest icke en annan, som upptäckte bedrägeriet, mellankommit. Han blef och sjelf sedan straffad med tusende olycksöden."

III. *Vita CAROLI LINNÆI* är Titeln på en Handskrift i Quart-format, som går ifrån hans födelse till år 1751, och hvilken af hans 5me ännu levande Döttrar förvarad, blifvit mig benägit till låns meddelad af hans Måg, f. d. Ombudsmannen vid Kongl. Academien i Upsala, Herr SAM. CHR. DUSE, med tillåtelse, att deraf göra det bruk, jag sjelf funne för godt. Den utgör $5\frac{1}{2}$ ark, och är alt iger om med LINNÆI egen styl. Af de många underrättelser och anmärkningar, här förekomma och icke äro anförda i det stora Manuscriptet, som jag nu låtit trycka, har jag gjort fullständiga utdrag, hvilka kunna läsas i andra Stycket af detta Arbeta ifrån och med *sid.* 101 till och med *sid.* 125.

IV. *Vita CAROLI LINNÆI* är Titeln på en annan Handskrift i Folio, som jag hade tillfälle att få se år 1799, då jag i September månad reste ifrån min födelse-ort i *Westergöthland* till *Upsala*, och under vägen besökte en Prestman, Mag:r ARON MATHESIUS, som förut hade varit Pastor vid Svenska Församlingen i *London*, blef sedan Prost och Kyrkoherde i *Fo-*

geläs, och dog 1803, men bodde då på en sig tillhörig gård, *Hallfaran* kallad, i *Björnsåters* Församling, och hade der inrättat en pensions-anstalt för Svenskar och Engelsmän att lära sig hvarandras modersmål. Till honom hade framl. Öfver-Intend. FREDENHEIM skickat ofvannämde Biographie öfver LINNÆUS på Svenska, reuskrifven af någon, hvars styl jag ej kände, med begäran, att han ville densamma på Engelska öfversätta; men hvarvid han sade sig hafva mött så många svårigheter, i anseende så väl till sin okunnighet i Natural-Historien och Medicinen, m. m., som flera orediga ställen i sjelfva Manuscriptet, att han ej trodde sig kunna riktigt fullgöra, hvad honom blifvit uppdragit, utan anhöll, att jag ville taga skriften med mig tillbaka och jämte anmälan af hans ursäckt, densamma vid tillfälle till FREDENHEIM återlemna. Härom skref jag denne till i October månad med hemställan, om det icke vore nödigt, att detta Exemplar af LINNÆI LefvernesBeskrifning af någon både i sak och språk kunnig man icke allenast öfversattes utan äfven granskades, innan det till tryckning på utrikes orter bortskickades. Härpå fick jag strax ett svar, som gaf tillkänna mycket missnöje och innehöll tillsägelse att med omgående post till honom återställa, hvad jag emottagit; hvilket ock skedde.

Sedan föll hela denna händelse mig aldeles ur minnet, och jag kom den icke förr ihog, än jag fick se *A General View of the Writings of LINNÆUS by RICHARD PULTENEY M. D., the 2:d Edition &c:a by WILLIAM GEORGE MATON, M. D. &c:a, to which is annexed The Diary of LINNÆUS, written by himself and now translated into English &c:a Lond. 1805. 4:o*, med LINNÆS Portrait af PASCH, de öfver honom här i Sverige slagne 3:ne Skådepenningar, och Fac Simile af hans bref till Biskop MENNANDER, dat. *Upsala d. 8 Maji 1766*; altsammans öfvermåltton väl i koppar stucket, och till slut hans Slägtregister, tryckt som vanligt är i patent.

Jag fann då vid första ögnakastet, att detta LINNÆI så kallade *Diarium* var just samma Handskrift, som jag förut på Svenska haft i händer, men nu blifvit på Engelska öfversatt, och om hvars öden D:r MAYON i föreläsalet till ofvannämde Verk lemnar följande af mig försvenskade under rättelse:

”Mot slutet af år 1799 skickade under vissa vilkor M. FREDENHEIM, Son af D:r MENNANDER, Årkebiskop i *Upsala*, till ROBERT GORDON, Esq., Handlande i *Cadix*, [med hvilken, såsom resande i *Sverige*, FREDENHEIM förmodligen gjorde bekantskap; Cfr SCHRADERS *Journal für die Botanik*, 2:ter Bd. 1800, *Götting*. 1801, S. 425.], åtskilliga Manuscripter att tryckas i *London*. Men i följe af M:r GORDONS död blefvo desse icke utgifne på sätt, som var ernadt, utan tillföllo hans Testaments-verkställare, och förytttrade af dem till utgifvaren af detta Arbeta, sedan likväl M. FREDENHEIMS Arfvingar blifvit vederbörligen underrättade om alla omständigheter af denna underhandling. Utom ett betydligt antal af bref, skrifne med LINNÆI egen hand, till D:r MENNANDER, och några andra papper, fanns der en Manuscript-Bok i folio, utgörande vid pass 80 sidor, på Svenska och med Titel: *Vita CAROLI LINNÆI*, &c., M. FREDENHEIMS Sköldemärke på insidan af permen vidhäftadt och på sidan midt emot första delen af *Diarium* denna biljett skrifven:

Högvördige Herr Biskop,

Budet vill icke vänta, tills jag får tid att skriva. Var god och stryk ut, ändra och tillägg, pro tua sapientia.

”Hvad härmed egentligen menas, upplyser en ibland de ankomne papperen befäntlig Promemoria så lydande:”

Den 22 Januar. 1770 skickade Archiater VON LINNÉ ifrån Up-

såla sitt Curriculum Vitæ, ganska omständligt och ända till den tiden fortsatt, till Biskop MENNANDER, som då var vid Riksdagen i Stockholm, med nyssnämde Biljett, skrifven på sjelfva documentet. — Denna LefvernesBeskrifning, som vidare omtalas i brefven af d. 29 Januar. 1762., samt d. 50 Oct. och 19 Nov. 1769, så väl som af d. 2 Januar. 1770., der den äfven fanns liggande afskrifven och således särskildt bevarad, tillika med en påbegynt Latinsk öfversättning af min aflidne Fader, och Linnéska Famillens Genealogie, uppgjord af Landshöfdingen Friherre TILAS, hade LINNÉ genom dietering uppsatt, med all sin okonstlade öpenhjärtighet, på somliga ställen sjelf skrifvit imellan raderna och densamma rättat. Den är utan tvifvel den enda af honom sjelf helt och hållet författade och följlaktligen den interessantaste och värdigaste att utgifvas af alla papperen, bland hvilka ock finnas 55 bref till hans ifrån ungdomen förtroligaste vän, som var nog lycklig, att hafva hufvudsakligen bidragit, om icke att belöna denne store man, åtminstone att uppmuntra honom.

”De ställen i ofvannämde bref, som menas i denna Promemoria, äro med samma hand, nämligen M. FREDENHEIMS, frammanför Diarium afskrifne och af följande innehåll:”

Jag har här satt upp min egen panegyrik och funnit, att propria laus sordet. Jag skulle aldrig hafva visat den för någon människa i världen, om icke för den ende af alla mina vänner, som har varit oföränderligt sådan ifrån de tider, då jag besann mig i mindre förmånliga omständigheter. Om Ni skulle finna för godt att deraf göra något utdrag, min bästa Vän, så skulle det ådraga sig

uppmärksamhet, då det komme från en sådan penna som *eder*. Jag blyges verkligen att visa den för *Eder*, och skulle aldrig hafva gjort det, om jag ej varit öfvertygad om *eder* vänskap och oföränderliga uppriktighet.

Upsala Jan. 29. 1762.

"Häraf tyckes följa, att LINNÆUS redan detta år skickat sina anteckningar till ÅrkeBiskopen, [d. v. Biskop MENNANDER]. Men att döma af ett uttryck i ett annat bref, anfördt här nedanföre, erhöll han dem i sjelfva verket icke förrän d. 22 Januar. 1770."

Förnämsta orsaken, hvarföre jag önskade få se *Eder* i Stockholm, min bästa *Vän*, var att bedja *Eder*, som visat mig den uppriktigaste och beständigaste vänskap, vid lediga stunder åtaga *Eder* det besväret att på Latin skrifva mina obetydliga lefnadshändelser, som böra öfverskickas till Franska Academien, emedan jag är Ordinarius Extraneus Professor. Och som ålder och åtföljande omständigheter påminna mig att colligere sarcinas, ju förr detta blir verkställt, ju bättre.

Upsala Oct. 30. 1769.

Jag kan icke nämna mina personliga förtjenster utan något slags företal; ty propria laus sordet, och egenkärleken vill här och där visa sig.

Upsala Nov. 19. 1769.

I förgår skickade jag med en bonde mitt Curriculum Vitæ under couvert till Archiater Beck. Om han icke skulle redan hafva öfverlemnadt det till *Eder*, så bör jag nämna, att han bor midt emot Canonjuteri-gården eller dess port.

Om Ni skulle hafva tid, när Ni hemkommit, så var god och tänk på mig. Det har blifvit skrifvet på särskildta tider och således med olika uppmärksamhet. Käre, omskapa det på hvad sätt Ni behagar, emedan det är årnadt att endast framställa facta. Detta blir den sista tjensten, som kan göras mig, hvilken nu ser folk af min ålder falla på alla sidor. Ego infelix socius resto.

Jan. 24. 1770.

”Dessa, [försvenskade, väl till mening men säkert icke till styl och uttryck öfver alt med Svenska Originalet lika lydande] utdrag upplysa tillräckligen alla omständigheter, som stå i förbindelse med LINNÆI *Diarium* och behöfva ingen vidare förklaring.”

”ÅrkeBiskopens [Biskopens] latinska öfversättning sträcker sig ej längre än till år 1730. — — — Och den Engelska, tryckt vid slutet af detta Verk, är gjord af Mr TROILIUS, en Svensk, nu vistande i London och af samma Famille som framl. Årkebiskop VON TROIL. — — Originalets både styl och anordning äro på det möjligen nogaste sätt bibehållne och de Latinska ställena ordagrant afskrifne, på det att ingen vidare afvikelse ifrån LINNÆI egna uttryck skulle förekomma, än sådan, som vore ovillkorligt nödvändig.”

”Större delen af det Svenska Manuscriptet är renskrifvet af Dr LINDWALL, en af LINNÆI Lärjungar. Men att flere dervid lagt hand, ser man tydligen af stylum; och det tyckes, som äfven de delar, af hvilka det består, blifvit sammanfogade med ganska olika uppmärksamhet. Skriften är på somliga ställen svår att dechiffra; på andra är meningen mörk; och der är ofta, som Läsaren skall finna, i sammansättningen en oförmodad öfvergång ifrån 5:dje personen till den första.”

Om härtill lägges, hvad jag anført i 2:dra Stycket, *sid. 167. följ.*, så är detta tillhopa all den underrättelse, som DR MATON i sitt företal lemnat oss om de af honom köpta LINNÆI Manuscripter, och i synnerhet hans deribland befintliga LefvernesBeskrifning.

Ehuru denna på Titeln af Boken och öfver allt inuti densamma kallas *Diary*, har den likväl, der den står insatt *p. 507*, till rubrik: *Life of CARL LINNÆUS, Physician to the King, etc.* Den begynnes som vanligt med ett slags Merit-Lista, och derpå följer den utförliga Lefvernes-Beskrifningen, som går ifrån LINNÆI födelse till hälften inpå år 1769. Sedan anföres 1:o en lång Artikel om LINNÆI *förtjenster* i afscende på *Medicinen* och *Natural-Historien*; — 2:o en med överskrift: *LINNÆs Person*, hvilken innehåller äfven andra oredigt sammanblandade saker; — 3:o en med rubrik: *Opera et Dies*, der alla LINNÆI Arbeten uppräknas 2:ne gånger, nämligen först i chronologisk ordning och sedan editionsvis, på bägge ställen med afbrott af mellanfläckade anmärkningar, samt till slut hans på Svenska öfversatta Disputationer, så väl som andras Skrifter, hvilkas hela innehåll ifrån honom blifvit hemtadt; — 4:o några *Lärda Måns Omdömen om LINNÆUS*, nästan ihophängande med föregående Artikel; — och ändtligen 5:o underrättelse om *hans Herbarium*, hvarefter förteckning är bifogad på hans Disciplar både dem, han öfvertalt att resa och äfven några andra, samt på böcker, hvilkas auctorer följt hans methode eller ock antagit hans grundsatser.

Hvad det egentligen så kallade *Diarium* vidkommer, så finnas deruti öfver allt större och mindre både brister och fel, som torde härleda sig dels ifrån Originalets renskrifvare, dels ifrån dess öfversättare, och hvilka kunna ursäktas, då de angå namn på personer och orter i ett främmande land med mera dylikt. Men svårare blir att förklara, huru *delivery*, *p. 559.*

kunnat användas till öfversättning af *ankomst*; Se detta Verk, s. 43., då hvar Svensk åtminstone bör veta, att LOVISA ULRICA icke blef förmält med ADOLPH FREDRICH förrän d. 29 Aug. 1744., — och huru D:r MATON kunnat säga i företalet, p. XIV: *a period having been put to his undertaking* [MENNANDERS Latinska öfversättning] *by death*, då han lefde åtminstone 16 år, sedan han fädt LINNÉs så kallade *Curriculum Vitæ*. Att förtiga andra ställen af nästan lika svår beskaffenhet.

Ur detta Diarium har jag i 5:dje Stycket, s: 199 *följ.*, anfört en af D:r MATON tillagd underrättelse om LINNÆUS, att han fädt anbud komma till *Spanien*, m. m. Men som detta omnämnas hvarken af Arch. BÄCK eller af LINNÆUS sjelf i något Exemplar jag sedt af hans handskrifna Lefverne, så var jag ej fullkomligen säker derpå, förrän jag nyligen fann det bestyrkt af Sir JAM. EDW. SMITH, som i sin Resebeskrifning: *A Sketch of a Tour on the Continent, &c, Vol. III., Lond. 1795. 8:o, p. 92.*, säger, att en ibland de personer han mäst önskade få se under sitt besök i *Genoa*, var Hertigen af GRIMALDI, men att denne då var bortrest, hvarefter han fortfar: *This nobleman, the well-known prime minister of the late King of Spain, would fain have tempted LINNÆUS to settle in that country. The liberal offers made to that distinguished man of letters, of nobility, the free exercise of his religion and an ample salary, [2000 Piaster årligen, STÖVER], are sufficiently known, as well as his modest refusal. I am possessed of the original correspondence, which does honour to both parties. On his own refusal, LINNÆUS was requested to recommend one of his pupils, to examine the natural history of Spain and South America. He sent LOEFLING &c.*

V. Ett Exemplar af LINNÆI Lefverne i folio, renskrifvet alt igenom af framk Lif-Med. och Anat. et Chir. Professorn här vid *Upsala Academic*:

DR ADOLPH MURRAY, och hvilket nu eges af hans Son, Herr FREDRICH UNO MURRAY i *Stockholm*, som visat mig den vänskapen att få det låna och till nyttjande efter behag använda; Se 5:dje Stycket, s. 199. *följ.* Utan Titelblad och Titel, liknar det annars på det hela det näst föregående eller det, som DR MATON låtit trycka, och består äfven af samma Artiklar. Men det går till slutet af år 1771., är mycket redigare och felfriare, och har således tjent mig på flera ställen till upplysning af det Manuscript jag nu utgifver, äfven som att göra det fullständigare. Artiklarna förekomma också i annan ordning än hos DR MATON, nämligen, efter sjelfva LefvernesBeskrifningen, — 1:o LINNÆI *Persona*; — 2:o *Opera et Dies*; — 3:o LINNÆI *Herbarium*; — 4:o LINNÆI *Förtjenster* i afseende på *Medicine* och *Natural-Historia*; — och ändtligen 5:o *Lärda Måns Omdömen öfver LINNÆUS*. — Till slut är bifogadt *Linnæiska Släktens Stamträd*, som lätt igenkännes vara af LINNÆUS sjelf upprest, och är, om jag ej misstager mig, just den *Genealogie*, som jag i 2:dra Stycket, *sid.* 102, omnämt, och hvilket jag derföre låtit ordagrant aftrycka.

VI. Det Exemplar af LefvernesBeskrifning öfver LINNÆUS, adlad VON LINNÉ, som af honom sjelf författadt, äfven till största delen är med hans egen hand i folio skrifvet, och hvaraf jag nu meddelar Allmänheten ett aftryck. Detta Manuscript fans i Sterbhuset efter hans Son, Professoren VON LINNÉ, liggande ibland andra Handskrifter, och hvilket framl. Med. Theor. et Pract. Professorn vid härvarande Academie och Ridd. af Kongl. Nordst. Orden; DR JON. GUST. ACREL hade den förtjensten att frälsa ifrån det missödet att på ett eller annat sätt gå förloradt. Han satte dessa lösa och som det synes, förut strödda pappersark i en viss ordning, och lät så inbinda dem, sedan de af honom blifvit förökta med följande tilläggningar:

1. Det första öfver LINNÆUS af EHRENSVERD år 1740 graverade Octava-Portrait, då han var 53 år gammal.
2. Titelblad, som felades, och nu är försedt öfverst med ett stort aftryck af Familien VON LINNÉS Vapen samt nederst med en devise ur TACITUS.
3. Bägge sidors aftryck af de två äldsta öfver LINNÆUS slagne Skådepemningar, tillika med ett af honom sjelf påfunnet och ritadt förslag till sitt Vapen.
4. Ett kort Företal, hvarnti bland annat säges, att ändamålet med denna Lefnadsbeskrifning förmodligen varit, att LINNÆUS vid lediga stunder velat roa *sina sinnen med hugkomsten af det framfarne, kanske åfven till sina närmaste efterkommandes uplysning, såsom han lämnat sin Nemesis Divina til moral för sin Son.*
5. Ett Exemplar af det på Latin tryckta Bref, som Prof. VON LINNÉ skickade till sin Faders utrikes vistande Correspondenter med underrättelse om hans död, m. m., dateradt *Upsalæ d. x Cal. Febr. MDCCLXXVIII.*
6. En med öfverskrift: *Discipuli LINNÆI extranei*, uppsatt förteckning på de Utländningar, 27 till antalet, som hos honom studerat, tillika med de länder och ställen, hvarifrån de varit.
7. Ett Exemplar af *Orbis Eruditi Judicium de CAROLE LINNÆI M. D. Scriptis.*

Af dessa 7 tillägg har Prof. ACREL med egen hand skrivit N:o 2, 4 och 6. samt imellan de fyra första, som börja Boken, och de tre sista, som sluta densamma, insatt hela LINNÆI Manuscript nästan i samma ordning, som jag låtit det aftrycka, endast med den skillnad, att jag ifrån *Floræ*

Officiarii, uppflyttat LINNÆI *Merita et Inventa* till hans *Omdömen öfver sina Arbeten*, såsom dermed egande närmare gemenskap, och deremot i-från hans egna *Yttranden om sin Lycka och Ryktbarhet*, m. m., afskilt och till slutet nedflyttat *Andras om honom fälda Omdömen*, såsom icke af honom sjelf författade utan blott afskrifne.

Till denna förändring har jag trodt mig vara så mycket mer berättigad, som de 10 Artiklar, af hvilka Manuscriptet består, alla äro begynta på särskildta pappersark, till ett bevis, att LINNÆUS sjelf ansedt dem för sådane, att de efter behag kunde i ordning sättas, och aldeles icke borde med hvarandra hopblandas eller på något ställe till ett förenas, som likväl Dr. MATON gjordt med LINNÆI egna och andras yttranden. — Dessutom, då både Titelblad och en gemensam Titel härtill felades, tillföll mig äfven rättighet att ditsätta den jag ansåge för det hela mäst tjenlig, och efter mogen öfverläggning har jag ej funnit någon bättre passande, än den jag antagit.

Af Manuscriptets Artiklar äro följande delar, nämligen den egentliga *LofvernesBeskrifningen* till ett stycke inpå år 1750; — LINNÆI egna *Omdömen öfver 19 sina första Arbeten* af de 21, som här anföras; — och ändtligen *underrättelsen om hans Correspondance*; — renskrifne af en främmande hand, som ACKEL i sitt företal förmodar vara LÖFLINGS. — Men alt det öfriga, äfven förteckningen på *Correspondenterne*, är med LINNÆI egen styl. — Blott 4 af de här förekommande Artiklar äro af LINNÆUS sjelf försedde med öfverskrift. Af de 6 återstående har jag ditsatt den vid 4 andra, som jag endast trodt deraf vara för tydlighetens skull i behof.

Till slut bör jag om dessa 10 Artiklar nämna, att de tvåne, som

hafva till rubrik: *Floræ Officiarii* och LINNÉ'S *Tal i Consistorium Academicum* 1772., aldrig förut varit tryckta: — att en stor del af det, som innehålles i hans *Omdömen öfver sina egna Arbeten* och hans *Merita et Inventa*, väl finnes anfördt i det *Diarium*, som Dr. MATON utgifvit, under öfverskrift: *Medicine*, p. 552 - - 562., men hvarken på samma sätt anordnad, eller hvad den förstnämde Artikeln i synnerhet vidkommer, lika så redigt och fullständigt; — att hans *Correspondenter* väl uppräknas i Arch. BÅCKS öfver honom hållne Åminnelse-Tal, sid. 60 följ. och 82, men i noterna, i alphabetisk ordning, utan tillägg af förnamn och hvad de varit, m. m., samt utau den i Manuscriptet befintliga inledningen; — att början af det, som förekommer i Artikeln om LINNÆI *Lycka, Förtjenster och Ryktbarhet*, väl står i Prof. ACRELS Præsidiij Tal, hållet för Kgl. Vetensk. Academiën år 1796., sid. 159 följ., men ej det mästa och sista deraf; — att hela nyssnämde Artikel tillika med den, som handlar om LINNÆI *Persona*, väl är tryckt hos MATON, p. 562 — — 566., men bägge till en hopslagne och för öfrigt ofullständige, oredige och äfven mycket felaktige; — och ändtligen att *Lårda Måns Omdömen om LINNÆUS* väl också finnas hos Dr. MATON, p. 572 följ., men till antalet långt färre.

Hvad sjelfva *LefvernesBeskrifningen* eller hans biographiska *Anteckningar* egentligen vidkommer, så äro de utan all tvifvel de fullständigaste, som gifvas, då de sträcka sig till hösten af år 1776., eller så långt, som några af honom sjelf kunnat möjligtvis skrivas. Ty de sista ord han der anför, vittna tydligen, att han efter den tiden ända till sin död, det vill säga, öfver ett helt år, varit af sjukdom så afmattad, att handen ej mera förmådde föra pennan. — Ehuru både den delen af dessa *Anteckningar*, som LÖFLING renskrifvit, och LINNÆI egenhändigade fortsättning deraf ända till början af 1770-talet är ganska redig och tämmeligen felfri, har jag lik-

väl der och hvar funnit uteglömda och misskrifna ord, hvilka jag tillagö och rättat, så godt jag förstådt. Men mot slutet blir stylen allt mera oredig, och de två sista åren i synnerhet är rätta meningens ej allestädes lika lätt begriplig. — På några ställen träffar man en hastig öfvergång ifrån tredje till första personen. Men jag har trodt mig böra öfver allt bibehålla den första ände, icke allenast för likstämmighetens skull, utan förnämligast af den orsak, att LINNÆUS här och der sedermera sjelf ändrat den senare till den förra. — Ifrån år 1761., då hans Adelskap blef stadfästadt, har jag alltid låtit honom heta LINNÉ, såsom han ock sjelf merändels kallat sig i Manuscriptet, hvilket jag för öfrigt allt igenom följt så ordagrant jag möjligen kunnat, både i afseende på skriftsätt och stafning.

För mera redighets skull har jag indelat hela detta Arbete i 3:ne Afdelningar eller *Stycken*, af hvilka det *Första* innehåller icke annat än det, som LINNÆUS dels under sin tillsyn låtit skriva samt sedan på flera ställen rättat och med tilläggningar förökt, dels sjelf egenhändigt antecknat, eller som är det samma, ett troget aftryck af det Manuscript jag nu utförligen omtalat, och sådant det på Kongl. Academiens Bibliothek härstädes finnes förvaradt; likväl med undantag af 2:ne ibland *Lärda Måns Omdömen om LINNÆUS* insatte Afskrifter, som med flit blifvit uteslutne, emedan ingendera hörer egenligen hit, och dessutom den ena af dem, nämligen ur N:o 45 af *Courier de l'Europe* 1778. *Mai* 29, om grundläggningen af det Monument, Prof. HOPE lät till LINNÉs minne i *Edinburgh* uppressa, är tydligen efteråt af en främmande mig obekant hand ditsatt; hvaremot den andra väl igenkännes vara af LINNÉ egenhändigt tagen ifrån R. R. Grefve SCHEFFERS bref af *d. 25 Febr.* 1771., men finnes redan förut 2:ne gånger tryckt, nämligen både ofvanföre i detta samma Stycke, *sid.* 64., och i GJORWELLS *Nya Lärda Tidningar för* år 1774, *Stockh.* 8:o, *sid.* 585. På förra stället är likväl detta bref hvarens

fullständigt eller felfritt, men på det senare deremot både helt och correct. — Det *Andra Stycket* innefattar endast utdrag ur särskildta LINNÆI egenhändigiga Manuscripter, så väl som 18 af hans bref till lika många Svenskar, ibland hvilka 14 äro tagne ifrån Originaler och de öfrige 4 från Afskrifter. Af allt som här förekommer, har ingen ting, mig vetterligen, förut blifvit ifrån trycket utgifvet, mer än *Förteckningen på hans ålsta Lärdomsarbeten*, i åtskilliga Böcker; *Underrättelsen om Lappmarkens Odling*, i Kongl. Vetensk. Acad. Econ. Annal., 2:dra B:t, Maji 1807, sid. 64-66., och det 1:sta *Brefvet*, nämligen till *Landshöfdingen Friherre GYLLENKRIP*, i framl. Med. Råd D:r HEDINS Minne af VON LINNÉ, Stockh. 1808, 8:vo, 2:dra Afdeln., sid. 64-68. Men som den förstnämde är fullständigare än någon jag hittills sedt; den andra, som jag har i afskrift och sammandrag, mycket redigare än den förut tryckta; och brefvet ibland de märkvärdigaste LINNÆUS skrifvit, då det befriar honom ifrån den gjorda beskyllningen att vara Compilerator; så har jag trodt alla 5 förtjena att å nyo komma till Allmänhetens kunskap. Den här nämnda AnnotationsBoken, de dermed följande Anteckningar och Beskrifningar samt flera andra både handskrifne och tryckta LINNÉ rörande Documenter faun jag förlidet år liggande i hans fordna sängkammare på *Hammarby*, och Fröken LINNÉ hade då den godheten låna mig altsammans, allt efter eget godfinnande begagna. — — Det *Tredje Stycket* meddelar dels Tillägningar eller sådane underrättelser, som ej finnas antecknade i de bägge föregående Styckena, dels några Rättelser eller upplysningar rörande omständigheter i LINNÆI Lefnadslopp, som af andra ej blifvit aldeles ricktigt berättade. Tillägningarne äro af 2:ne slag, nämligen först sådane LINNÆI egna, som jag ej haft tillfälle att se af honom egenhändigt skrifne, och sedan dem jag sjelf tillsatt, bland hvilka finnas några anedoter om hans sista lefnad och död, dem jag erhållit genom Hr Ombudsman DUSES benägna meddelande.

Hela *Första Stycket* är, som LINNÆI eget, tryckt med större bokstäf-

ver, och de här befullige Tilläggningar äro inneslutne antingen inom parentheser ( ) eller klammer [ ]; af hvilka de förre innehålla det, som härleder sig ifrån LINNÆI egen hand, och de senare, hvad jag sjelf tillsatt på ställen, der meningen förefallit mig mörk eller för redigare begrepps skuld behöft nödig fyllnad, äfven som der, hvarest något blifvit antingen verkligen uteglömdt eller ock verkligen missskrifvet. — I *Andra Stycket* äro också alla LINNÆI egna ord utmärkte med större bokstäfver, men tillika med citations-tecken ” ”; hvaremot alt det, som jag för sammanhangets skuld och till vidare upplysning måst anföra eller efter afskrift låtit trycka, är med mindre bokstäfver, då det nemligen förekommer i särskildta stycken. Men i förening med LINNÆI Text hafva de större ej kunnat undvikas, hvilka då likväl äro till åtskillnad med klammer omgifue, likasom alla af mig tillsatte ord och meningar, äfven i den mindre Texten. Genom brist på behörig uppmärksamhet har dock händt, att både *Underrättelsen om Lappmarkens Odling*, sid. 142-144., och *Brefvet af d. 25 Aug. 1754.*, sid. 145. följ., hvilka bägge, som jag sedt blott i afskrift, således bordt vara med mindre bokstäfver, kommit att få större med tillagde citations-tecken. Samma gäller äfven om de ur FABRICIUS och GME-LIN af mig sid. 150. 151. 152. 153. bis och 154 bis anförde citationer, så vida de finnas på egna rader tryckte. Såsom afvikande ifrån den gifna regeln böra till slut anmärkas de sid. 101 på 5 ställen och sid. 127 på ett, förekommande parenthes-tecken, hvilka då de innesluta ord tagne från LINNÆI egenhändiga Manuscripter, rättligen bordt vara citations-tecken, likasom sid. 101 följ., ehuru hvarken på detta sistnämnda ställe eller sid. 127., inne uti en mindre Text, tillika kunnat nyttjas större bokstäfver, som annars bordt ske. Häremot äro parenteserne sid. 151. 152. 148. 173. både till ord och tecken LINNÆI egne. — I *Tredje Stycket* har jag låtit trycka altsammans med de mindre bokstäfverna, emedan jag icke sedt något deraf skrifvet af LINNÆUS

sjelf, utom de få ord, jag inryckt på *sid.* 226. 230 och 232.; samt der med citations-tecken utmärkt; äfven som jag på andra ställen gjort med alt, hvad jag af säkra männer dels hört efter honom bokstafligen upprepas, dels sedt från hans originaler antingen tryckt eller blott afskrifvet, och således visst vet hafva ifråu honom ursprungligen härflutit. Hans egna ord på annat språk öfversatte, så väl som alla citeringar, utdrag och afskrifter ifråu andra författare har jag deremot haft den föresatsen att till åtskilnad anföra med cursive styl, men måste här erkänna, att sådant af ouppmärksamhet blifvit ur agt låtit i afseende på *Grafskriften* öfver honom, *sid.* 235 *följ.*, och *Lårda Måns Omdömen om honom och hans Skrifter*, *sid.* 244-248.; hvaremot LINNÆI egna ord, af mig citerade *sid.* 239 *följ.*, bordt för likhetens skuld vara med andra än cursiva bokstäfver. På ställen, der jag till upplysning sjelf insatt något i LINNÆI eller andras Text, har jag som i föregående Stycke betjent mig af klammer-tecknen. Af de *sid.* 202. 208. 222. 244. 246 förekommande parenteser finnas de tre förstnämde äfven i MURRAYS Manuscript, se ofvanföre *sid.* X *följ.*, och de andre bägge i afskrifter benägit mig meddelte, den förre af Kongl. Secreteraren och Amanuensen vid K:gl. Bibliotheket i *Stockholm* Herr LOR. HAMMARSKÖLD, och den senare af Kammarherren och K:gl. Expeditions-Secreteraren Herr Baron FRED. ANTON WRANGEL.

Vid sammansättningen af den bifogade *Linnæiska Slågtens Stamtafla*; på hvars fransida det här ofvanföre *sid.* XI omnämnda *Linnæiska Slågtens Stamträd* finnes aftryckt, har det Slågtregister, som åtföljer Dr MATON'S *Diary of Linnæus*, från Engelskan på Svenska öfversatt, blifvit, såsom det riktigaste och fullständigaste af alla hitintills utgifna, jag haft tillfälle att se, lagdt till grund, men sedan af mig mycket förökt och ända till närvarande tid utfördt. Dessa tillökningar äro hemtade dels från den Stamtafla öfver Linnæiska Slågten, som uppgjord af Herr CanzliRådet och Ridd. HALLENBERG, först är tryckt på Svenska i *Collectio Gjørwelliana för år 1777.*, imell. *sid.* 196. o. 197.

och sedan på Tyska i Archiater BÄCKS öfver LINNÉ hållna och år 1779 öfversatta Åminnelse-Tal, — dels ock från utförliga både skriftliga och muntliga underrättelser, som LINNÉs ännu lefvande Släktingar, i synnerhet hans Dotters Måg, ÖfverDirecturen och Förste Landmätaren i Upsala Län, Herr FR. MAGN. RIDDERBJELKE, och hans DotterDotters Son, Revisorn i Kongl. Kammar-Rätten, Herr ANT. GUST. MARTIN, haft den godheten att mig till tryckning meddela.

Ordningen förer mig nu till de äfven hithörande *Portraiter* och vidriga *Tabeller*, hvilka gifvit mig anledning till många mindre angenäma betraktelser såsom Svensk, och många svåra bekymmer såsom Förläggare. — Redan vid 1819 års slut begynte jag uppgöra planer att låta trycka de nu utkommande underrättelser om LINNÉs Lefnadslopp. Men dertill fordrades flera förberedelser i afseende på *Papper*, *Stylar*, *Portraiter* och *Tabeller*. Att detta borde efter min tanka vara Svenskt och det vackraste, som hos oss möjligen kunde erhållas. Ty LINNÉ var icke blott Svensk, han var en ovanlig Svensk Man, som tillvunnit sitt Fädernesland en förut okänd lärdomslära, som väckt samtids och efterverlds beundran, och som lemnat efter sig ett stort minne icke allenast i Sverige utan öfver hela Enropa, ja i alla verldsdelar, och det för evärdeliga tider. Han borde således ej med hopen bortblandas, utan på högtidligare sätt utmärkas. Sjelf beträdde jag en aldeles ny bana, och var derföre i behof af Vänners och Gynnares råd. Jag vidtalte Kännare och Konstnärer, gjorde nödiga anstalter, att företaget måtte lyckas, utdelade Prospectus att visa papper och stylar, m. m., blef gynnad med ett öfver all förmodan stort antal Subscribenter, och lade Verket under pressen vid slutet af år 1820. — Att bägge *Portraiterna*, både det större föreställande LINNÆUS i hans manna-ålder, och det mindre visande honom sådan han var i yngre åren, borde graveras i *Koppar*, voro alla ense. Men hvad *Tabellerna* angick, rådde mig de flesta och äfven sådane Män, hvilkas omdöme jag aldeles icke borde sätta i

tvifvelsmål, att *Stentryck* kunde dertill bequämligen användas, emedan desse slags Tabeller blefvo mindre dyra och ändå för ändamålet tillräckligen vackra. Inedeltid fortsattes tryckningen af Texten hela 1821., och vid Jultiden detta år var den ifrån pressen färdig att utdelas, hvilket ock kan inhemtas af orden: *innevarande år, sid. 259 och 241 lin. 9*, jämförde med det på sistnämnda sida anförda brefvets datum, *lin. 10*. Det lithographiska arbetet var väl då icke ännu fullbordadt; men hvad jag deraf sedt och erfarit, de svårigheter, som mött vid hvarje äfven den minsta ändring, de olikheter med originalerna, som på de flesta ställen voro aldeles ohjelpige, och det orediga utseendet, sådant som vanligen finnes på alla smutsiga aftryck, och hvilket med allt mitt bemödande omöjligan kunde undvikas, m. m., hade redan ingifvit mig ledsnad, mistroende och farhåga, at det icke skulle svara emot det åsyftade ändamålet, Allmänhetens billiga fordran och min egen gjorda förhoppning. Detta visade sig också på ett fullkomligen öfvertygande sätt, när alla dessa Tabeller blifvit färdige i Februarii månad 1822., och några hundrade Exemplar af hvardera afdragne. Alla, som sågo dem, funno då tydligen, att försöket misslyckats, — att mellan *Lithographie* och *Kopparstick* vore större skillnad än man vanligen förestälde sig, — att *Fac-Simile, Noter, vissa Landskaps-stycken, berg och skogar*, m. m., och i allmänhet större framstälde massor väl föllo någorlunda fördelaktigt i ögonen, — men att de mindre föremålen, aldrig riktigt felfrie, förlorade sin tydlighet och renhet, — samt att det hela såge suddigt ut, och lemnade den granskande åskådaren inga tillförlitliga och naturenliga intryck. När härtill kom, att långt färre så kallade goda Exemplar, än man påräknat, kunde af hvarje sten erhållas, och att således både flere omarbetningar och flere stenar, alltid med tillägg af nya utgifter, fordrades till något visst stort antal afdrag, så blefvo de lithographiske Exemplaren, då de räknades till 2000 af hvarje Tabell, icke heller betydligan till priset lindrigare än kopparstick, men komma i värde och noggranhet långt derunder. — I anseende härtill trodde jag

mig med något skäl kunna bibehålla den Tabellen, som föreställer *Fac-Simile* af LINNÉs handskrift; men de öfrige, såsom aldeles misslyckade, satte mig i den obehagliga nödvändigheten att låta omgravera dem alla i *Koppar*. Detta medförde icke allenast en ren förlust, utan ock nya omkostnader, att förtiga andra ledsamma påföljder, ibland hvilka en dyrköpt utdrägt på tiden icke var den minsta. Genom efterfrågan och biträde af Vänner och Gynnare fick jag då förslag på tvänne ganska skicklige Männer, som också benägit åtog sig dessa arbeten, nemligen Herr ÖfversteLieut. och Ridd. CARL FR. AKRELL, att förfärdiga de 2 Tabellerna, som visa utsigten af *Råshult* och *Hammarby*, och Herr Graveur JOH. GUST. RUCKMAN att omarbete de 3 öfrige, som föreställa *Vapnen och Sigillerna*, *Skådepenningarne* och *Monumentet*, utom det redan långt förut mig lofvade *Titelbladet* med det *mindre Portraitet*, hvartill Originalen, ritadt af den store Tecknaren, framlidne Herr Hof-Intendenten J. REHN, nu eges af hans Dotterson, Herr Envoyén och Riddaren CARL HOCHSCHILD, som visat mig den utmärkta ynnest att få låta detsamma afrita och gravera. — Sedan jag erhållit bestämd försäkran, att nu nämde arbeten skulle alla blifva färdige åtminstone till slutet af samma år eller 1822, lade jag då i October månad mitt Företal under pressen. Men som jag snart märkte, att endast Herr ÖfversteLieut. AKRELL kunde till utsatt tid medhinnna att fullända sina påbegynta vackra Tabeller, måste jag inställa tryckningen, sedan tvänne ark blifvit satte och af dem tillräcklige Exemplar afdragne, emedan det tredje skulle innehålla ibland annat äfven underrättelse om bägge Portraiterna och alla 6 Tabellerna. Herr Graveur RUCKMAN hade dels af en svår ögonsjukdom dels af andra göromål hela detta år varit hindrad att riktigt fortsätta och fullgöra, hvad han lofvat. Då således vid innevarande års början deraf ännu återstod en ganska betydande del, uppdrogs på hans egen anvisning *Monumentets* förfärdigande åt Herr MyntProberaren C. A. BROLING, som redan i Maji fagnade mig med denna Tabell, på ett honom hedrande

sätt fullbordad. Ändligen fick jag efter hand också Herr RUCKMANS utmärkt väl graverade arbeten, nemligen *Titelbladet med Portraitet* ungefärligen vid samma tid som Monumentet eller kanske något förut, och *Vapnen med Sigillerna* i Janius. Men på *Skådepenningarne* måste jag ännu länge vänta, och det var med möda som jag erhöll dem aldeles färdige i senare hälften af sistförflutne månad. — Således får jag nu sent omsider den länge efterlängtrade tillfredsställelsen att kunna utgifva detta långsamma Verk, bestående af en nästan 2 års gammal Text, — en Tabell, som varit färdig $1\frac{3}{4}$ år, — ett Företal, hvaraf de 2 första arken legat öfver ett år tryckta, — 2:ne äfven nästan års gamla Tabeller, och slutligen de 3 öfrige tillika med Titelbladet i år fulländade, utom Förklaringen öfver hvar och en Tabell och Innehållet af det hela; m. m., som alt nu inom en månad blifvit tryckt. Men jag måste beklaga, att ett af Verkets förnämsta prydnader ännu skall saknas, jag menar, det större LINNÉS Portrait, som Herr Professor CHRIST. FORSSELL varit så god och åtagit sig att sjelf gravera, och hvilket han, i anseende till sina många göromål, icke ännu hunnit fullborda. Man har trodt, att alla, som värdera konsterna, hellre med nöje vänta, än sakna denna utmärkta Konstnärs namn ibland deras, som bidragit till detta Verks förskönande.

Denna utförliga redovisning har jag, till vinnande af benägen ursäkt för ett annars oförlåtligt dröjsmål, trott mig vara skyldig en vördad Allmänhet och deribland förnämligast alle både Respective Subscribenter och andre, högre och lägre, som genom meddelande af viktiga Handlingar, märkvärdiga Underrättelser, goda råd och hvarje annat gynnande biträde på så utmärkt sätt behagat uppmuntra mig och till önskad verkställighet befordra mitt företag, och hvilka jag för all denna ynnest härmedelst utbeder mig få offentligen frambära min vördnadsfulla tacksamhets gård. Mange har jag väl redan haft tillfälle att särskildt betyga min erkänsla, mestadels i Förklaringen öfver Tabellerna och här i Företalet. Men flere återstå ännu, och ibland dessa torde

det höggunstigt tillåtas mig att på detta ställe med djupaste vördnad först och främst få nämna

Hans Excellence, Herr Grefve FLEMING, En af Rikets Herrar, Riksmarskalk i Survivance, Stats-Råd, Riddare och Comm. af K:gl. Maj:ts Orden, Ordens Canzler, Ridd. af K. Carl XIII:s Orden, En af de A-
derton i Svenska Academien.

Sedan får jag med all tacksamhet erkänna de upplysningar och öfrige vänskapsbevis, som jag erhållit af

Min Bror, Dr PEHR VON AFZELIUS, Kongl. Maj:ts Förste Archiater, Medicinæ Professor Emeritus i *Upsala*, R. N. O.

Herr Dr AND. JOH. HAGSTRÖMER, General-Directeur, Medicinal-Råd och Inspector m. m. vid K:gl. Carol. Instit. i *Stockholm*, R. N. o. W. O.

Herr Mag. PEHR FABIAN AURIVILLIUS, Bibliothecarius och Litter. Human. Professor i *Upsala*.

Herr Mag. JOH. FRED. WALLENIUS, Canzli-Råd, Eloq. Professor i *Åbo*; Ridd. af S:t Annæ Ord. 2:dra och S:t Wl. Ord. 4:de Class.

Herr RASMUS NYERUP, Bibliothecarius och Professor i *Kjöbenhavn*.

Herr Dr JOH. WILH. DALMAN, Bot. Demonstr. vid K:gl. Carol. Instit. samt Biblioth. och Zool. Int. vid K:gl. Vet. Acad. i *Stockholm*.

Herr OLOF C. SWARTZ, Revisor och Aman. vid K:gl. Vet. Academien i *Stockholm*.

Herr ANDERS EHRSTRÖM, Capellau i *Kronoby* Moderkyrko-Församling i *Finland*.

Herrar Curatorer för samtliga Nationerna här vid Academien år 1820.

Till vidare upplysning om hvad som säges här ofvanföre *sid. IV. V.* angående en handskrift af LINNÆI Lefverne, som egdes af FREDENJHEIM och lemnades GORDON att tryckas, vill jag till slut meddela utdrag ur ett bref ifrån framl. Envoyén VON ASP, dat. *Stockholm d. 3 Januar. 1802*, till framl. Envoyén Friherre SILFVERHIEM, vår då varande Chargé des Affaires i *London*. Det finnes i denne senares efterlemnade Bref-Samling på *Hacksta* i *Näs* Socken vid *Enköping*. Och af hans Enka, Fru Friherrinnan SILFVERHIEM,

erhöll jag i November sistförflutne år benägen tillåtelse att detsamma få afskrifva, så sydande:

”I går fick jag ifrån FREDENHEIM ett bref, hvarutur följande utdrag:”

Tit. vet, att 1799 voro här en uti samma person Eng. och Spansk Banquier ROB. GORDON, och en Mathematicus JOHN LESLIE, bågge Scottar. De afreste d. 12 Oct. s. å. och hade med sig från mig bland annat ett bref till Hr DRYANDER af d. 11. hvaruti jag bad honom vaka öfver att den prägtiga Editionen af LINNÉS egenhändigas Lefverne, jämte H:s bref till min salige fader, som jag låmnade GORDON bågge delarne in Originali, och hvilken Edition Hr GORDON ville besörja, måtte ske med all den urskilning, som endast en Svånsk kunde åstadkomma. Sedermerna har jag ej hört ett ord, hvarken af saker eller personer; och det kan vara både deras, mitt och conjuncturens fel. — Jag bör imedeltid tro att Hr DRYANDER ej fådt mitt bref, efter jag ej af honom fådt något svar.

”Han anmodar mig vidare, att vara honom behjälplig att härom skaffa någon upplysning.”

”Detta tror jag mig ej kunna göra säkrare, än då jag meddelar H:r Baron, åfvanstående utdrag och beder honom härom fråga vår vänn DRYANDER. Det är så mycket billigare att härutinnan taga del i FREDENH. känslor, som han värkel. drefs af nit för vår LINNÉS minne, och ansåg dessa Documenter såsom dyrbara, då H:r GORDON smekade honom att sig dem anförtro. Så mycket mera ligger det mig om hjärtat, som jag lärer hafva varit den som tillstyrkte att så begå det H:r Bibliothecarien DRYANDER skulle komma att få någon befattning dermed.” — — —

Att denna varit nödig, men icke blifvit anförtrodd åt någon, åtminstone kunnig man, kan lätt inhemtas af hvad jag sagt här ofvanföre *sid. IX. X.*, och framdeles torde få tillfälle att än ytterligare bestyrka.

Upsala d. 10 Nov. 1825.

ADAM AFZELIUS,
M. D. och Prof. E. O. i Mat. Med. och Diætet.
vid Kongl. Academiën i Upsala.

Respective Subscribenter

på framl. Arch. och Ridd. von LINNÉS egenhändiga
Anteckningar om sig sjelf, m. m.

HANS MAJESTÅT KONUNGEN.

50 Ex.

HANS KONGL. HÖGHET KRONPRINSEN.

15 Ex.

- A**borre, E., Kyrkoherde.
 Acharius, G., M D. Bat. Läkare, m m.
 Aekern, C. H. v., Borgmästare, R N O.
 Acrel, Bror.
 Acrel, O., M D, ÖfverFältläkare, m m, R W O.
 Adelin, Joh., Fältprost o. Kyrkoh.
 Adlercreutz, G. M., GeneralMajor, m m, C S O.
 Adlersparre, A. V. Landshöfd. m m, R N O.
 ADLERSPARRE, Grefve G., En af Rikets Herrar,
 m m R o. C af K M O.
 Afzelius, A. A., HofPred. o. Kyrkoh.
 Afzelius, Joh., Chem. Profess. Em. R W O. 2 Ex.
 Afzelius, Joh. A., Studerande
 Afzelius, Jon A., ProtocollsSecreterare. 2 Ex.
 Afzelius, L. P., Kyrkoherde
 Afzelius, P. v., F. Archiater, m m, R N O. 2 Ex.
 Afzelius, P. W., Bibl. Amanuens
 Agardh, C. A., Bot. & Oec. Professor
 Agerberg, A., Commminister
 Agrell, C. M., Th D, Contr. Prost o. Kyrkoherde
 Ahlberg, Carl G., Phil. Magister
 Ahlberg, Cl. V. Häradshöfding
 Ahlberg, J. D., Med. Candidat
 Ahlfors, A. F., M D, StadsLäkare, m m.
 Ahlman G., Professor och Rector Scholæ
 Ahlman, M. E., Th D och Profes.sor m m.
 Ahlquist, A., V. Collega Scholæ
 Ahlquist, I., S. M. Adjunct
 Ahlquist, P., Collega Scholæ
 Ahnfelde, J., Contr. Prost o. Kyrkohorde
 Alén, J., Commminister
 Alenius, J., Prost o. Kyrkoherde
 Alexanderson, A., ContractsProst och Kyrkoherde
 Alm, J., M D, Art. Obst. Professor, R W O.
 Almgren, C. G., Prost och Kyrkoherde
 Almqvist, E. A., Th D, Biskop, L N O.
 Almqvist, S. J., Th D, HolPr C. Prost o. Kyrk.
 Alsterlund, J., HofPredikant, Contr. Prost o. Kyrk.
 Ammilon, D., Lientenant?
 Andersson, J., HolPredikant och Kyrkoherde
 Andersson, N., Commminister
 Anjou, L. A., Studerande
 Annell, Er., Kyrkoherde
 Apelquist, J. P., Kyrkoherde
 Apiarie, R. Fr., Apotekare
 Arbman, J. O., Kyrkoherde
 Arborelius, O. U., Collega Scholæ
 Arell, G. M., Studerande
 Arnöf, Sv., Nåd3rsPredikant
 Arnoldson, J., FältSecreterare, m m.
 Arosenius, C., Assessor, m m.
 Arosin, H., Prost och Kyrkoherde
 Arrhenius, C. M., ProtokollsSecreterare m m.
 Arrhenius, P., Phil. Magister
 Arrhenius, O., Phil. Magister
 Arvedson, A. A., Phil. Magister
 Arvedson, J. F., Collega Scholæ
 Aschan, J. L., M D, BergsRåd. 4 Ex.
 Aschan, N. Nilsson, Studerande
 Asker, J., Borgmästare
 Aspegren, G. C., Amiralit. Kronobagare 2 Ex.
 Aspelin, J., Th D, Prost och Kyrkoherde
 Aspling, S., Kyrkoherde
 Asplund, J., Prost och Kyrkoherde
 Aterbom, N., Contr. Prost och Kyrkoherde
 Aulander, J., Prost och Kyrkoherde
 Aurelius, Dan. Studerande
 Aurelius, D. P., ContractsProst o. Kyrkoherde
 Aurivillius, F. U., Studerande
 Aurivillius, P. F., Litt. Hum. Professor och Bibl.
 Axenborg, H., Post och Kyrkoherde
 Backlund, Jos., VicePastor
 Backman, G., Cornett
 Backström, Ol., Commminister
 Bagge, Jacob Peter, Handlande

<i>Barvander, L. Fr.</i> , Kyrkoherde	<i>Bibliothek</i> , Götheborgs Gymnasii
<i>Bask, A. P.</i> , V. Häreldshöfding m m.	- - Linköpings Gymnasii och Stifts
<i>Baumbaek, Nath.</i> , S. M. Adjunct	- - Läk. Sällskapets i Stockholm
<i>Baumgarten, A. L. v.</i> , Studerande	- - Läs Sällskapets i Götheborg
<i>Bayard, P.</i> , Bokhållare	- - Skara Gymnasii
<i>Beckeman, E. M.</i> , Contr. Prost och Kyrkoherde	- - Stockholms Nations i Upsala
<i>Becker, A.</i> , Rådman, m m.	- - Strengnäs Gymnasii
<i>Becker, C. F. v.</i> , Lagman, m m.	- - Vet. Academiens i Stockholm. 2 Ex.
<i>Becker, G.</i> , Häreldshöfding m m.	- - Vet. och Vitterh. Samh. i Götheborg.
<i>Becker, J. E.</i> , PrufsPredikant	- - Wexiö Gymnasii och Stifts
<i>Beckman, C.</i> , BruksPatron	- - Wisby Gymnasii
<i>Beckman, J. W.</i> , Catechet.	<i>Billberg, G. J.</i> , KammarRätts Råd, R N O.
<i>Beckman, O.</i> , Preus. Consul, R W O. 2 Ex.	<i>Billing M.</i> , Häreldskrifvare
<i>Bennet, Frih. Kjell C.</i> , Kammarherre	<i>Bissmark, Fr. A.</i> , ConRector Scholæ
<i>Berg, C. G.</i> , S. M. Adjunct	<i>Bjurbäck, O.</i> , Th D, Biskop, L N O.
<i>Bergen, L. M. v.</i> , Med. Phil. Candidat	<i>Bjurstén, A.</i> , RegementsPastor 5 Ex.
<i>Bergencreutz, G. F.</i> , HofRättsRåd	<i>Björklund, C. J.</i> , Auscultant i Götha HofRätt
<i>Berger, A. G.</i> , OeconomieDirectör, m m. 2 Ex.	<i>Björklund, J.</i> , Studerande
<i>Berggren, A.</i> , KronFogde	<i>Björling, C. J.</i> , Rådman
<i>Berggren, Jac.</i> , M D och Phil. Lector	<i>Björngren, J.</i> , S. M. Adjunct.
<i>Berggren, Jon.</i> , HofPredik. Prost och Kyrkoh.	<i>Björnstjerna, M. J.</i> , Gen. Major, R S O.
<i>Berggren, Jon. A.</i> , Studerande	<i>Blom, Fr.</i> , MajorMechanicus, m m.
<i>Berghman, A. M.</i> , Öfverste, R S O.	<i>Blom, O.</i> , Prost och Kyrkoherde
<i>Berghman, J. J.</i> , Häreldshöfding	<i>Blomberg, C. P.</i> , Th D. Prost och Kyrkoherde
<i>Bergius, O. A.</i> , Studerande	<i>Blomberg, P.</i> , Inspector
<i>Berglund, A.</i> , VicePastor	<i>Blomdahl, J. U.</i> , Th D. Contr. Prost o. Kyrkoh.
<i>Berglund, L. G.</i> , Notarie	<i>Boberg, A. Is.</i> , V. Bibliothecarie
<i>Berglöf, C. J.</i> , FångPredikant	<i>Bode, H. P.</i> , Comminister
<i>Bergman, G.</i> , Karduanismakare	<i>Bodell, Jon.</i> , Kyrkoherde
<i>Bergman, Isr.</i> , Astron. Docens	<i>Bodin, Joh.</i> , Græc. & Hebr. Lingv. Lector
<i>Bergman, J. W.</i> , Canzlist i Hand. och Fin. Exp.	<i>Boëthius, J. E.</i> , J D, Jur. Patr. Doc. m m.
<i>Bergman, L.</i> , Handlande	<i>Bogman, E.</i> , M D och Professor, m m.
<i>Bergner, St.</i> , Comminister	<i>Boheman, C. H.</i> , Fäddrik
<i>Bergquist, J. W.</i> , Läkare	<i>Boheman, G.</i> , HofSecreterare, m m.
<i>Bergquist, N. U.</i> , VicePastor	<i>Bohman, J.</i> , S. M. Adjunct
<i>Bergquist, Ol.</i> , Regem. Pastor	<i>Bohman, P.</i> , Messingslagare
<i>Bergstedt, C. W.</i> , HofPredikant och Kyrkoherde	<i>Bolin, Joh.</i> , Studerande
<i>Bergsten, N.</i> , VicePastor	<i>Bolin, P. A.</i> , Kamererare
<i>Bergström, A. G.</i> , Kyrkoherde	<i>Bolinder, A. J.</i> , HofPred. Pr. o Kyrkoh. L W O.
<i>Bergström, E.</i> , Th Adj. Prost och Kyrkoherde	<i>Bolinder, A. W.</i> , Canzlist i KammarRätten
<i>Bergström, G.</i> , Markscheider m m.	<i>Boman, J. Er.</i> , V. Past. och Comminister
<i>Bergström, G. D.</i> , E O Canzlist i Canzliststyrelsen	<i>Boman, N.</i> , E O Bat Predikant
<i>Bergström, L. E.</i> , Commissarie	<i>BONDE, Friherre C.</i> , En af Rikets Herrar, m m.
<i>Bergvall, M. C.</i> , RegementsPastor	C N O.
<i>Berlin, M.</i> , HofPredik. Prost och Kyrkoherde	<i>Bonde, Friherre C. Carlson.</i>
<i>Berlin, N. M.</i> , S. M. Adjunct	<i>Bonde, Greve G. Trolle.</i> HofMarsk, R N O. 3 Ex.
<i>Berjonius, B.</i> , Kyrkoherde	<i>Bonnevier, P. N.</i>
<i>Berzelius, H. W. L.</i> , Apotekare	<i>Borgqvist, D.</i> , HofRätts Commissarie
<i>Berulin, J. J.</i> , M D, Profes. or m m.	<i>Boström, L. O.</i> , V Häreldshöfding
<i>Beithyzon, C. M.</i> , Studerande	<i>Brändström, J.</i> , Th D, Prost och Kyrkoherde
<i>Bexell, S. P.</i> , HofPr. Contr. Pr o Kyrk. L W O.	<i>Brandel,</i> , ProtocolsSecreterare
<i>Bibliothek</i> , Apotek Societetens i Stockholm	<i>Brandelius, C.</i> , Byggare m m.
- - Blekingska Nations i Lund	<i>Brandelius, N.</i> , Garfvare
- - Calmar Gymnasii	<i>Brandes, C. W.</i> , V. Pastor och Comminister
- - Fjerdhundra Nations i Upsala	<i>Brannius, F. W.</i> , M D, Gynn. och StadsChirurg.

- Bratt, G., V. Contr. Prost och Kyrkoherde*
Braun, G. W., LazarettLäkare
Bredberg, B. G., BergsVärde
Bredberg, C. F., Studerande
Bredberg, Ol., Litt. Rom. Docens 2 Ex.
Bredman, Joh., Astron. Professor
Bremer, C. F., BruksPatron
Bring, E. S., Jur. Cand. och Adjunct
Broman, A. J., RegementsPastor
Broman, S. A., KammarSkriffvare
Broome, G., Theol. Semin. Prefect 2 Ex.
Broome, Sv., Vice AdvocatFiscal
Bruhn, S., Th D. Professor och Lect. m m.
Brummer, Em., Protoc. Secreterare
Brunberg, C. N., Commminister
Brunius, A. W., Med. Phil. Candidat
Brunnér, E. G., Studerande
Brusewitz, C. G., Studerande
Bråkenhjelm, A. F., Assessor, m m.
Bråkenhjelm, P., Prost och Kyrkoh.
Bråkenhjelm, P. R., Studerande
Bundsen, J. F. C., Studerande
Bägenholm, J., Studerande
Bärström, A. J., Commminister
Bäck, J. L., KrigsRåd m m.
Bökelund, Jon., S. M. Adjunct
- Calén, D., Contr. Prost och Kyrkoherde*
Callerholm, G af, ÖfversteLieutenant m m. RSO.
Callerholm, N., Lagman m m.
Camén, Apotekare
Carlander, C., M D, Assess. m m. R N O. 3 Ex.
Carlbeck, L., Kyrkoherde
Carleberg, H. E., BruksPatron
Carlson, C. Fr., HofRätsRåd
Carlmark, J., Cons. Notarie
Carlson, B. J., Prost och Kyrkoherde
Carlson, C., Apotekare 4 Ex.
Carlson, J. A., Lagman m m.
Carlsson, P., Gm P edikant
Carlstedt, C. Fr., Studerande
Carlsten, O. J., M D, ProvincialiMedicus
Carlstrand, F., Phil. Magister
Carlström, C., Commminister
Carnegie, A., Gros handlare
Carpelan, Frh. W., StatsSecreterare m m. R N O.
Cassström, P., Sko mästare
Cassman, N. L., Kyrkoherde
Cederbaum, P. C., Pruk Patron
Cederborg, S. M. T., Borgmästare
Cederschiöld, F., Jur. & Mor. Professor
Chaumette des Postés, Fr. Gen. Consul, RNO. 5 Ex.
Chronander, J. F., Contr. Prost och Kyrkoherde
Chrijsander, J., Kyrkoherde
- Chrysander, J., Kyrkoherde*
Chrysander, J., Apotekare
Chrysander, M., BruksInspector
Clairfelt, M., GeneralAdjutant, m m. R S O.
Cleander, N., Prost och Kyrkoh.
Channingius, S. A., S. M. Adjunct
Coijet, Carl Fr., Major
Colliander, C. E., Assessor m m.
Collin, J. G., Chir. Magister
Collin, M., ConRector Scholæ
Cramer, Cl. H., Prost och Kyrkoh.
Cralius, A. G., Lagman m m.
Cronstedt, Grefve N. A., General-Major m m.
C S O med St. K.
Cåster, O. J., Assessor m m.
- Dahl, C. J., RegementsPastor*
Dahl, D., Handlande
Dahlerus, E. M., Kamererare i Kr. Collegio
Dahlblöf, O. E., Prost och Kyrkoherde
Dahlman, F., ÖfverJägmästare
Dahlström, P., V. Pastor
Dalman, J. W., M D, Bot. Demonstrator m m.
Dalström, Er., Commminister
Danielsson, H., Chemiæ Adjunct
Danielsson, J., Prost och Kyrkoh.
DeGéer, Grefve C., Öfv. Kammarjunk. m m. CNO.
DeLaGardie, Grefve J., Gen. Lieutenant m m.
R o. C af K M O.
DeLaGrange, Prih. G., Gen. Major, m m. C S O.
m. St. K.
Dellwik, C. J., M D, Reg. Läkare m m.
DeMaré, A. B., Copist i Hand. och Fin. Exp.
Dickson, James, Grosshandlare
Dillner, Ol., HofPredik. och Kyrkoherde
Djurberg, Fr. A., Med. Licentiat
Drakenberg, C. A., M D, StadsMedicus
Drissel, J. D., J. D, Jur. Patr. & Rom. Professor
Dubb, P., M D, Öfv. Fätläkare m m. C W O.
Duse, C. M., S. M. Adjunct
Duse, S. Ch., f. d. Acad. Ombudsman
Düker, Grefve C. Fr., C W O o. R S O. 2 Ex.
Dybeck, C., BruksPatron
Dyrén, O. A., LandsSecreterare
Döbeln, C. A. v., Cornett
Döbeln, J. V. v., M D, Professor m m. R W O.
Döbeln, S. A. v., Handlande
- Eckerström, Joh., Perukmakare*
Edelcröna, J., KrigsRåd, R N O.
Edholm, E., M D, Kon. 1:e Litmedic. m m. RWO.
Edwall, L., Kyrkoherde.
Ehrenborg, C., V. Landshöfdlinge m m, R N O.

- ~~SECRET~~
- Ehrensvärd, Friherre *Fr. Ad.* Cornett
 Eijerman, *J. S.*, PolitieSecretetare
 Ekelund, *D.*, Med. Doctor m m.
 Ekelöf, *P.*, Prost och Kyrkoh.
 Ekenwall, *P.*, Rector Scholæ
 Ekerman, *C. J.*, Grosshandlare
 Ekerot, *O.*, Prost och Kyrkoherde
 Ekeroth, *J. M.*, HandelsBokhållare
 Ekholm, *B.*, KammarRåtsRåd
 Ekman, *G. H.*, CommerceRåd
 Ekman, *L. P.*, Kongl. HofMedicus
 Ekmarck, *C. E.*, Assessor, m m.
 Ekstrand, *J.*, Math. Docens
 Ekström, *A.*, Comminister
 Ekström, *C. U.*, Kyrkoherde
 Ekström, *Joh.*, Kyrkoherde
 Ekwall, *Ch. R.*, Th D, Contr. Prost och Kyrkoh.
 Elfman, *A. R.*, Häradshöfding, m m.
 Elgerus, *C. Fr.*, Borgmästare
 Elmquist, *M.*, Kyrkoherde
 Elmström, *N. M.*, HandelsBokhållare
 Embring, *C. G.*, Collega Scholæ
 Enebon, *A. L.*, FältProst och Kyrkoherde
 Enebon, *G.*, s. d. Handlande
 Eneroth, *F.*, M D, Prov. Medicus
 Engberg, *A. O.*, Studerande
 Engberg, *C. G.*, M. L. BataljonsLäkare
 Engdahl, *Germ.*, Prost och Kyrkoherde
 Engelbrechten, *C. W.*, Acad. Apotekare
 Engelhardt, *E. L.* Major R S O.
 Eggström, *J. A.*, Phys. & Chem. Professor
 ERICSTRÖM, Grefve *L. v.*, StatsMinister m m.
 R o. C af K M O. m m.
 Engholm, *J. J.*, Studerande
 Englund, *P.*, Kyrkoherde
 Engström, *A.*, HofPredikant och Comminister
 Engström *J.*, LegationsRåd m m.
 Engström, *P.*, S. M. Adjunct
 Enhörning, *P. M.*, Prost och Kyrkoherde
 Ericsson, *A.*, Kyrkoherde
 Ericsson, *J.*, BruksInspector
 Evert, *C. H.*, Assessor m m.
 Fabritius, *A.*, Canzl. Secretetare m m.
 Fagerlund, *P. F.*, Consul
 Falck, *H.*, Phys. Exp. Docens
 Falhem, *E. E.*, BruksPatron
 Falkenberg, Friherre *Carl*, Lieutenant
 Falkenberg, Friherre *G.*
 Falkenberg, Friherre *M.*, Lieutenant
 Fallén, *C. Fr.*, Hist. Nat. Professor
 Fant, *G. Fr.*, Prost och Kyrkoh.
 Faxæ, *Jac.*, Phil. Magister
 Faxæ, *W.*, Th D, Biskop, m m, C N O. 2 Ex.
 Fersen, Grefve *A. v.*, Lieutenant
 Feuch, *S.*, M D, s. d. StadsLäkare
 Filén, *S. J.*, S. M. Adjunct
 Finerus, *M.*, Inspector
 Flodman, *A. Fr.*, Med. Licentiat
 Flodstedt, *L. G.*, Med. Candidat
 Flodstedt, *O. W.*, Studerande
 Florén, *M.*, Studerande
 Florin, *Ol.*, Kyrkoherde
 Florman, *A. H.*, M D, Anat. & Chir. Professor
 Foerander, *Th.*, Studerande
 Fogelquist, *P. S.*, Prost och Kyrkoh.
 Föllén, *J. E.*, Prost och Kyrkoh.
 Fondelius, *U. J.*, Studerande
 Fornander, *A.*, Th D, HofPred. Prost och Kyrkoh.
 Fornander, *Erl.*, S. M. Adjunct
 Fornmark, *E. G.*, BruksPatron
 Forsberg, *C. P.*, M D, E O Bot. Demonstrator
 Forslind, *C.*, Rector Scholæ
 Forsberg, *O. F.*, Hist. Lector
 Forssell, *Er.*, ViceComminister
 Forssell, *Joh. E.*, Studerande
 Forsslöf, *P. H.*, Studerande
 Franell, *A.*, Prost och Kyrkoherde
 Franck, *A. G.*, Med. Licentiat
 Frankfeldt, *C. Fr.*, Studerande
 Franzén, *F. M.*, Th D, Professor m m.
 Fremling, *M.*, Ph. Theor. Professor
 Frestadius, *J. A.*, M D, Bat. Läkare m m.
 Fries, *El.*, Acad. Adjunct
 Frjåkstedi, *J.*, Th D, Contr. Prost och Kyrkoh.
 Fryxell, *A.*, Hist. Nat. et Hist. Lector, R W O.
 Frölich, *S.*, M D, ÖfverFältläkare m m, R W O.
 Fåhræus, *J. F.*, Canzlist i Hand. och Fin. Exp.
 Fåhræus, *C. Nicl.*, V. Pastor
 Gadclius, *E.*, M D, Professor m m, R W O.
 Gadolin, *Lor.*, S. M. Adjunct
 Gadolin, *J. E.*, V. Pastor o. Comminister
 Gahn, *H. Fredricsson*, Bergman
 Gahn, *J. H.*, Saltp. Sjud. Directeur
 Gallén, *Ol.*, M D, CommerceRåd
 Geijer, *E. G.*, Hist. Professor
 Genberg, *C. J.*, Med. Candidat
 Gerdlund, *P.*, Contr. Prost o. Kyrkoh.
 Gersten, *J. A. G. v.*, Ståthållare m m, R S O.
 Gersten, *E. A. v.*, Öfv. Lieutenant, R S O.
 Gjers, *Gust. Ad.*, Postskrifvare
 Gillner, *C. J.*, Öfverste m m, R S O.
 Gistrén, *J. H.*, M D, Professor, m m.
 Gleisman, *J. F.*, Prost och Kyrkoherde
 Godenius, *E. G.*, Grosshandlare
 Gothén, *Ol.*, Med. Licentiat
 Grassman, *H.*, Th D, DomProst m m.

Grafström, A. A., Hist. Lector
Grandel, L., Kpl. Medaill. o. Professor m m.
Grandelius, N., Th D, HofPr. Contr. Pr. och Kyrk.
 L N o. W O.
Grandinson, J. A., Assessor m m.
Granell, E. J., 1ste Landtmätare
Granlund, N., S. M. Adjunct
Gravander, P. O., Eloqu. & Poës. Lector
Grenander, El. Chr., Professor och Ph. Adj. 2 Ex.
Grenholm, P., S. M. Adjunct
Grevesmühl, J. G., Registrator i Sv. HofRätt
Grevillius, C. J., Prost och Kyrkoherde
Groen, A., BergsRåd
Grubbe, S., Log. & Metaph. Professor
Grundén, L. A., Land. Fiscal
Grönberger, And., Rådman
Gullander, A., HofPred. Contr. Prost o. Kyrkoh.
Gullbransson, L., Studerande
Gumalius, Sam., HofPred. och Kyrkoherde
Gumelius, G. W., F. O. Bibl. Amanuens m m.
Gummerus, H. J., Föb. Prost och Kyrkoherde
Gyldenpaln, A., Kammarjunkare
Gyllenborg, Grofve Joh. Henr., Lagman
Gyllenhaal, Gust., Öfverstinna, f. Bar. Rudbeck
Gyllenhal, F. L., Studerande
Gyllenhal, Leon, Major, R W O. 2 Ex.
Gyllenhoff, G. M., LandsKamrerare
Gylling, A. F., ProtocollsSecreterare i Ecol. Exp.
Gäse, J. J., Rådman
Gädecke, J., d. ä. BruksPatron, R W O,
Gädecke, P., BruksPatron
Göranson, G., Apotekare
Göthe, A., Commissario

Hammerin, Lars, Rådman och Handlande
Hamrén, E. J., Assessor
Hanngren, E. G., Contr. Prost och Kyrkoherde
Hansson, H., VicePastor och Commminister
Hartman, C. H., Med. Licenciat
Hasselrot, M., Prost och Kyrkoherde
Hedén, C. E., Studerande
Hedenlund, A. A., Commminister
Hedensström, C. M., HofPred. och Kyrkoherde
Hedin, Sv. A., Medic. Råd, m m. R W O och
 St Anna Ord, 2ta Class
Hedin, S. G., Professor, f. d. Math. Lector
Hedlund, Th. M. D., Laz. Läkare m m.
Hedrén, L., Prost och Kyrkoherde
Helander, E., Bergsfogde
Hellberg, E., BergslagsKamrerare
Hellsén, J. M., Bergsman
Herliuz, N., Prost och Kyrkoherde
Heraquist, N., Commminister
Herslöf, C., Prost och Kyrkoherde
Hertzell, J., Commminister
Hertzman, P., Rector Scholæ
Hesslén, M., Commminister.
Hjertsström, C. G., Borgmästare
Hill, C. J. D., Phil. Magister
Hillberg, Sv., LandsSecreterare m m.
Hillbom, J. E., Apotekare
Hjort, C. J., Studerande
Hjorth, J. F., E O BataljonsPredikant
Hollberg, L., ÖfverFältf. Läkare m m., R W O.
Hollström, Th., Grosshandlare
Holm, J. N., V. Auditeur
Holm, S., V. Notarie m m.
Holmberg, Fr. J:son, Tullförvaltare
Holmbergsson, A., Commissario i Kamm. Rätten
Holmertz, P., Studerande
Holmström, H. O., Phil. Lector
Holst, J. C., Studerande
Holten, J. J. v., f. d. TolagsKamrerare
Homan, C. R., VicePastor
Horn, Grofve C. F., Ryttmästare
Hornstedt, A., Rådman
Hubendiek, C. J., Studerande
Hultberg, J. P., Assessor
Hultbring, J. P., S. M. Adjunct
Hultén, And., Th D, Theol. Professor
Hultin, O., Th D, Theol. Lector, m m.
Hummel, Sam., V. Pastor och Commminister
Huss, Ol., El. & Poës. Lector
Hwasser, G., Th L, Kyrkoherde
Hwasser, Paul, Med. Ph. Candidat 2 Ex.
Hwasser, Sam., Kyrkoherde
Hylander, Sv., BataljonsPredikant m m.
Hylin, P., Kyrkoherde
Hägerstrand, S. A., S. M. Adjunct

Häger, E., Oeconomie Directeur m m.
Haggström, Ol., Medicinæ Licenciat
Haggström, J. E., Studerande
Haggströmer, A. J., M D, Medic. Råd och Gen.
 Directeur m m. R N och W O.
Hahn, Joh., HofPr. Contr. Pr. o. Kyrk. LWO.
Hallberg, J. G., Med. Phil. Candidat
Hallenberg, J., Canz. Råd och Rikshistor. R N O.
Hallenius, J. P., Bruk. Patron
Halling, C., Rådman
Halling, A., Controlleur vid SjöTullskammaren
Hallman, L., Prost och Kyrkoherde
Hallsström, C. E., Prost och Kyrkoherde
Hallsström, J. F., Contr. Prost och Kyrkoherde
Hallsström, N., Th D, SuperIntend., C. Prost
 och Kyrkoherde, L N O.
Hammarén, L. D., Kyrkoherde
Hammarström, A. G., Kyrkoherde
Hammarström, E. G., Collega Scholæ
Hammarström, P., Inspector

Hågg, C., Th D, HofPred. Prost och Kyrkoherde
 Håggman, J. P., Kyrkoherde
 Hållströmer, J., S. M. Adjunct
 Högberg, E., BergslagsMedicus
 Högfeldt, J. N., Auditeur
 Högman, B. M., VicePastor
 Högman, J. P., M D, m m.
 Högman, O., Th D, HofPred. Contr. Prost m m.
 Högselius, J. P., BataljonsLäkare
 Högstier, J. O., Græcæ Lingvæ Professor

Jansson, J. C., Studerande
 Janzon, J., Kongl. Bibliothecarie, m m.
 Jennings, John, HofMarskalk, R N O.
 Ihre, Etof., Ryttmästare, R S O.
 Ingman, Åke, AcademieSecreterare
 Johansson, P. G., NådårsPredikant
 Jonsson, P. J., S. M. Adjunct
 Josephson, A., OeconomieKamrerare
 Isberg, J., Prost och Kyrkoherde
 Juhlin, Er., Studerande
 Juhlin, M., Lieutenant
 Justelius, C., HofPred. Contr. Prost och Kyrkoh.
 Järin, H., Landshöfding, En af de Aderton i
 Svenska Acad. C N O.
 Jörilin, S., Phil. Magister, m m.

Källman, J. E., S. M. Adjunct
 Kahl, Ach., Eloqu. Rom Docens
 Kallenberg, J., Kyrkoherde
 Kamp, S., FattighusPredikant
 Karlin, E., Commminister
 Karlström, J. A., Ryttmästare
 Karström, J. V., Copist i Hand, och Fin. Exp.
 Kempe, P., Studerande
 Kexerus, A. J., Notarie i Götha HofRätt
 Kjellander, G., Lagman, m m.
 Kjellander, J., El. & Poes. Lector, m m, 2 Ex.
 Kjellborg, J. M., Kyrkoherde
 Kjellenberg, F. U., Studerande
 Kjellerstedt, L. M., Studerande
 Kjellman, C. J., M D, ProvincialMedicus
 Kjellman, O., Secreterare i KammarRätten, 3 Ex.
 Kjellstedt, P. A. A., Grosshandlare
 Kjerner, A., Contr. Prost och Kyrkoherde
 Kihlberg, O., Contr. Prost och Kyrkoherde
 Kihlgren, S. Z., AmiralitetsJustitiarie, R W O.
 Kihlman, J. H., Commminister
 Kinberg, L., Studerande
 Klingensstjerna, C. J., Exped. Secreterare
 Klinberg, M., Collega Scholæ
 Klinenberg, Friherre W. af, President o. Lands-
 höfding, C N O.

Klinth, And., Vice Contr. Prost och Kyrkoherde
 Knorring, B. U. von, Öfverste, R S O.
 Knorring, Friherre W. von, Major R S O.
 Knös, C. J., Th D, Prof. o. Theol. Lect. 2 Ex.
 Knös, Gust., Th D, L L O O Professor
 Kolmodin, O., Eloqu. & Pol. Prof. Skytt. 2 Ex.
 Kolmodin, G., Contr. Prost och Kyrkoh. L W O.
 Koræen, C. Fr., S M Adjunct
 Korsberger, J. G., Collega Scholæ
 Korssell, J. P., S M Adjunct
 Krok, Sv., Prost och Kyrkoherde
 Kronberg, , SkeppsByggmästare
 Krook, C., ÖfversteLieutenant m m, R S O.
 Kröningsswerd, C. G., Håradshöfding m m.
 Kullberg, J., Professor o. Math. Lect.
 Källstedt, Er., Commminister
 Köhler, M., Kyrkoherde
 Könsberg, L. G., Collega Superior Scholæ

Lagergren, A., HåradSkrifvare
 Lagergren, G. C., NådårsPredikant
 Lagergren, J. J., Prost och Kyrkoherde
 Lagerheim, O. J., Kammarherre m m.
 Lagerlöf, A. H., ProtoNotarie i KammarRätten
 Lagerlöf, E., Th D, HofPred. Contr. Prost m m.
 Lagerlöf, M., Prost och Kyrkoherde
 Lagermarck, C., f d Capiten
 Lalér, A. W., Studerande
 Lamér, M., Th D, DomProst m m.
 Lampa, C. C., f d Ornett
 Landström, S. E., Assessor
 Langenberg, R. v., Copist i Just. Rev. Expedition.
 Laurin, J. Ph., Th D, Prost och Kyrkoherde
 Leffler, O. C., Th D, Contr. Prost o. Kyrkoherde
 Leffler, S. P., Medicina Doctor
 Leksell, C. M., Collega Scholæ
 Lemke, J. D., Capiten m m.
 Lewenhaupt, Grefve Cl., Kammarherre
 Leijonmarck, J. A., Kammarherre m m, R N O.
 Liborius, J. A., Med. Phil. Candidat
 Lichtenberg, L., Handlande 2 Ex.
 Lidbeck, A., Æsth. Professor o. Biblioth. m m.
 Lignell, A., ConsistoriiNotarie
 Lijjewalch, C. F., M D., Artis Obst. Professor
 Lilljebidrn, K. J., Registrator i KammarRätten
 Lilljenwallsh, C. C., Th D, Öfv. HofPredik. m m.
 Linnelius, N., Rådman och StadsMajor
 Link, C. G., Studerande
 Lind, J., Pharm. Candidat
 Lindahl, O., Græcæ Lingvæ Lector
 Lindblad, E. P., Studerande
 Lindblom, Soph. Ulr., EnkeÅrkeBiskopinna
 Lindbohm, C., Contr. Prost och Kyrkoherde
 Lindbom, P. A., Prost och Kyrkoherde

- Lindbeck, Joh.*, HofPredikant och Kyrkoherde
Lindensström, J. M., Med. Phil. Candidat
Linderholm, C., Apotekare
Linderholm, J., HofPred. Contr. Pr. och Kyrkoh.
Linderholm, O., Th D, HofPr. C. Prost m m. L N O.
Lindien, L., Th D, Professor, Prost o. Kyrkoherde
Lindfors, R., Prost och Kyrkoherde
Lindquist, L., Trädgårdsmästare
Lindquist, S. L., Handlande
Lindroth, A. B., Studerande
Lindström, A., Contr. Prost och Kyrkoherde
Lindström, J. N., Med. C-ndat
Lindwall, B. M., Contr. Prost och Kyrkoherde
Linné, Lovisa von, Fröken
Linné, Sara Chr. v., Enka efter Capiten Duse
Littström, C. M., BruksPatron
Ljungberg, P. S., Kyrkoherde
Ljungblom, C. A., Med. Candidat
Ljungfeldt, H. W., Krigsråd
Ljunggren, C., Tull-Inspector
Lodin, C. G., Med. Phil. Candidat
Loebom, C. J., Kyrkoherde
Lohman, C. E., V D M Studerande
Lomberg, P. D., Collega Scholæ
Losch, P. D., Kyrkoherde
Lovén, N., Philosophiæ Magister
Luggude Contract i Skåne 6 Ex.
Lühr, R. E., Studerande
Lund, J., Hospitals-Sysselman, R W O.
Lundaht, Ad., Exp. KronoFogde
Lundberg, A., VicePastor och Comminister
Lundberg, M., HofPred. Prost och Kyrkoherde
Lundblad, Gust., Contr. Prost och Kyrkoherde
Lundblad, S., Th D, Theologiæ Professor Kals.
Lundblad, S., Polit. Docens
Lundblad, Z., BataljonsLäkare
Lundborg, L. J., Skolmästare
Lundberg, P., S M Adjunct
Lundelius, B., Rector Scholæ
Lundén, P., ContractsProst och Kyrkoherde
Lundén, P. E., HofPredikant och Comminister
Lundevall, C. J., KronoFogde m m.
Lundevall, W. E., HåndsSkrifvare
Lundgren, A., Th D. Contr. Prost och Kyrkoh.
Lundmark, J., Prost och Kyrkoherde
Lundmark, P., M D, M. & Hist Nat. Lector
Lundquist, A. B., V D M Studerande
Lundsedt, P., Borgmästare m m.
Lundström, J., Th D. Prof. Contr. Prost o Kyrk.
Lundström, J. P., OeconomieDirecteur m m.
Lundvall, C. J., El. & Poës. Professor
Lunell, G., M D, Assessor och Math. Lector
Luth, W. O., Hist. Lector
Lutteman, Joh., Prost och Kyrkoherde 2 Ex.
Lütkehan, G. T., Th D, HofPred. Contr. Pr. m m,
Lybeck, J., Prost och Kyrkoherde
Lychnell, L. P., Studerande
Lyhundra Contract i Upland 5 Ex.
Lysholm, Th., Rådman och KämnersPræses
Löfsgren, N. J., Studerande
Löfving, J., Assessor och KronoFogde
Löfstedt, H., V D M Studerande
Löfström, J. G., Phil. Magister 2 Ex.
Löfvenadler, C. F., Håradshöfding m m.
Löfvenadler, L., Lagman o. LandsSecretärer
Löfman, A. W., Prost och Kyrkoherde
Lönegren, P. S., Kyrkoherde
Lönnrot, Arv., Capiten
Malmberg, D., V D M, Med. Lic. och Laz. Läk.
Malmberg, J., Prost och Kyrkoherde
Malmberg, P., BruksPatron, R W O.
Malmsten, J., Collega Scholæ
Malmström, J. J., Kyrkoherde
Malmström, P., CanzliRåd, Prost och Kyrkoherde
Marklin, Gabr., Studerande
Marks von Württemberg, G., Håradshöfding?
Martin, A. G., Revisor i KammarRätten
Martin, C. R., M D, ProvincialMedicus
Martin, P., ÖfversteLieutenant, m m. R S O.
Matern, J. A. v., Major m m. R, S, O.
Mathisen, S. J., Studerande
Medelplan, Is., PostDirecteur
Melén, E. G., Med. Phil. Candidat
Mell. L. R. v., Kamrerare
Mellander, J., Prost och Kyrkoherde
Mellen, C. A. v., ViceComminister
Mellgren, J., Th D, HofPred. Prost m m.
Mellin J. F., Prost och Kyrkoherde
Mellring, A., Läkare
Mezén, C. J., Studerande
Meurling, J. A., Kungl. Secretärer
Milenius, A., Contr. Prost och Kyrkoherde
Miner, P. G., BruksSkrifvare
Mjöberg, P., Handlande
Moberg, P., f. d. Prof. vid KrigsAcad., R W O.
Moberger, O., Prost och Kyrkoherde
Molander, A., S M Adjunct
Montan, J. G., Capiten m m.
Montgomeie, F. F., HofMarskalk
Moréus, A., Bergsman
Morsing, J. T., Grosshandlare
Morström, A., Rådmän m m.
Morström, And., Comminister
Munck af Rosenschöld, E. Z., M D o. Professor
Muncktell, G., Comminister
Muncktell, S. U., Kyrkoherde
Munthe, S. A., Exp. Secret. i Hand. o. Fin. Exp.
Mühlenderlein, J. G., Collega Scholæ

Myhrman, O., AdvocatFiscal i KammarRätten
Mårtensson, P., VicePastor
Möller, C., Commerceråd
Möller, H. J., Comminister
Möller, J., Commerceråd o. Borgmästare R W O.
Mörner, Friherre Ludv., Th D, Biskop, C N O.

Nesberg, H., Studerande
Nathell, E. L., Comminister
Nattén, A., Studerande
Naturålskare, en ung, i Skåne
Nibelsen, Abr., ConsistoriiNotarie
Nensén, And., Prost och Kyrkoherde
Netzel, Abr., Prost och Kyrkoherde
Nibelius, G., Th. L., Th, Dogm. & Mor. Docens
Nibelius, F. J., Kyrkoherde
Nilsson, S., Professor och Occ. Adj.
Nolin, S., S M Adjunct
Norberg, A., Th D, Prost och Kyrkoherde
Norberg, J. Fr., Studerande
Nordblad, C., M D, ProvincialMedicus
Norden, J., Contr. Prost och Kyrkoherde
Nordwall, E., Ölv. Liout. Mechan. m. m. R W O.
Nordgren, P., Kyrkoherde
Nordhammar, Ol., Rector Scholæ
Nordin, C. J. af, Studerande
Nordmark, H. P., I. L. O O Docens
Nordmark, Zach., Phys. Professor, R N O.
Nordquist, G. J., S. M. Adjunct
Nordstedt, C. P. U., Med. Ph. Candidat
Nordstedt, S. F., Phil. Magister
Nordström, G. M., KämnarsNotarie
Nordvall, Eskil, Cap. Mechanicus
Nordvall, J., Th D, HofPred. Prost och Kyrkoh.
L N O.

Nordwall, J., VicePastor
Norell, S., Kyrkoherde
Norén, J., J D, Lagman m m. R N O.
Nordus, O., M D, Professor och Prov. Med.
Norlin, B., V. Contr. Prost och Kyrkoherde
Norlin, J., S M Adjunct
Norlin, P. A., Assessor och Reg. Läkare
Norling, E. S., Kyrkoherde
Norrman, C. E., S. M. Adjunct
Norrman, C. F., VicePastor
Norrman, N. P., Prost och Kyrkoherde
Norstedt, J. G., BruksPatron
Norström, B., Commerceråd, R W O.
Norström, E. G., Studerande
Nyblaus, J. E., M D, BarnhusMedicus
Nyblaus, N. F., LandsKamrerare
Nylund, E., Prost och Kyrkoherde
Nylsf, J. F., S M Adjunct
Nystrand, J., CommissionsLandtmätare m m.

Odelberg, A., Studerande
Odsröm, B., Kyrkoherde
Oelreich, B. v., HofPred. Prost och Kyrkoherde
Olander, O., NådärsPredikant
Olbers, L., Th D, Professor och DomProst
Olde, L., HofPredikant och Kyrkoherde
Olin, J. H., M D, Professor och Prov. Med.
Olsson, A., Comminister
Osbeck, C. G., Läkare vid Ven Laz. i Stockholm
Osängius, A. E., KammarRättsRåd, R N O.
Osterman, J., S. M. Adjunct
Ouchterlony, J., Med. Licentiat
Oxensjerna, Friherre C. G., Studerande

Palbitzki, Friherre A.,
Palm, J. J., Acad. Secreterare m m.
Palmblad, A. R., Canzlist i Hand. o. Fin. Exp.
Palmblad, W. F., Acad. Boktryckare
Palmquist, L. G., Phil. Candidat
Peters, H. G., Grosshandlare
Petersson, J. P., Kyrkoherde
Petrijus, P., SkeppsClarerare
Pfeffer, C. H., Phil. Magister
Philipsen, L. M., M D, Professor m m.
Pihl, A., BergsHauptman, R N och W O.
Plagemann, C. F., Apotekare 2 Ex.
Pontén, J., Comminister
Pontin, D., Auscultant i Götha HofRätt
Pontin, M. M. af, M D, LifMed. m m. R W O.
Porath Cson, C., Secreterare vid Landtm. Cont.
Posse, Grefve K. L., Cornett
Posse, Friherre G. M.
Prinz, P. A., Studerande
Puke, Grefve J. C., Ryttmästare, R S O.
Puke, Friherre E.
Pyhlson, G. A., Studerande

Quanten, C. G. v., Capiten
Qwennerstedt, N. J., Studerande
Quensel, Is. J., Bergmästare

Rabben, J., M D, Med. Adjunct
Rabe, C., Th D, Prost och Kyrkoherde
Rabe, R., Studerande
Rabenius, L. G., J D, Jur. Oec. & Com. Profess.
Ramström, C. O., Acad. Boktryckare m m.
Rayalin, S. v., Amiral, C S O m. St K. m m.
Rehausen, J. G. v., E O Canzlist i Kon. Canzl.
Rehnström, C. O., Auditeur
Reinstedt, J. F., Commissarie i Kamm. Rätten
Rensström, A., Th D, Contr. Prost och Kyrkoh.
Retzius, N. J., Bokhandlare 25 Ex.

- Reuterholm, Friherre C. A. E., Studerande
Rhedin, P. E., Th L., RegementsPastor
Ridderbjelke, F. M., Öfv. Direct. o. 4te Landm.
Ridderbjelke, J. G., Kyrkoherde
Ridderskolpe, Frih. E., Öfverste m. m. R S O.
Ringberg, Ol., Kyrkoherde
Ringenson, J. L., M D., Professor m m.
Rinman, P. S., Kyrkoherde
Robsahm, O. A., M D., BataillonsLäkare
Roempke, M., Prost och Kyrkoherde, L W O.
Rogberg, C. G., Th Cand., Semin. Docens 2 Ex.
Rollin, C. G., Phil. Magister
Roos, C., Kyrkoherde
Roos, J. E., Canzl. Hand. o. Fin. Exped.
Roos, O. G., Fält. Kamrerare m m.
Rooth, J., M D., MedicinalRåd, R W O.
Roselius, Ol., Directeur m m.
Rosell, H., V D M., Studerande
Rosen, Grefve C. A. v., Ryttn. m m., RSO. m m.
Rosenborg, A., Cornett 2 Ex.
Rosenstein, C. v., Th D., ÅrkeBisk. o. ProCanzl.
C N O. En af de 18 i Svenska Academien.
Rossander, Er., Med Licentiat
Rothoff, B. F., BergsRåd, R N O.
Rostein, N. R., Kyrkoherde
Rostein, T. G., M D., m m.
Runkrantz, M. C., Studerande
Runström, C. M., Bruks-Inspector
Runström, W., Commminister
Rusén, L., Prost och Kyrkoherde
Ruseröm, C. B., M D., Medicinal Råd m m., RNO,
En af de 18 i Svenska Academien.
Rydberg, G., Phil. Magister och Med. Candidat
Rydén, Sv., Studerande
Rydquist, J. E., Studerande
Rylander, J., Upphölds-Mönster-Skrifvare
Ryrdén, S., Prost och Kyrkoherde
Rådholm, C. E., S M Adjunct
Rönbeck, C. S., Th D., ContrPr. o. Kyrkoh. LNO.
Rönbeck, G., ÖfverDirecteur
Rönquist, A. E., S M Adjunct
Rönqvist, F. J., Prost och Kyrkoherde
Rönqvist, P. A., Th D., ContrPr. o. Kyrkoh.
Sabelström, C., Kyrkoherde
Sahlstedt, S., Prost och Kyrkoherde
Sahlstedt, U. A., StadsMäklare
Selander, N., Th D., ContrPr. och Kyrkoherde
Salmon, J., Sten-Snidare, m m. 2 Ex.
Sandahl, D. F., Provisor
Sandahl, G., V D M., Studerande
Sandberg, J. G., Kongl Hof-Målare
Sandberg, N., Hemmans. Egare
Sanderskiöld, O. M., Kammarherre m m.
Sandin, P. G., S M Adjunct
Schaar, J., Fältkamrarare m m.
Schalen, C. A., Lagman, f d LandsSecretärare
Scharp, C. A., Grosshandlare
Schaumkell, J. C., Assessor m m.
Schenbom, Har., Assessor, R W O.
Schenmark, J., Th D., ContrPr o. Kyrkoh. 2 Ex.
Schenstom, J., J C., Academie Kamrerare 5 Ex.
Schilde, A. L. v., Kammarherre m m.
Schilling, E. B., Kyrkoherde
Schuueberg, G., Handlande
Schlyzer, C. J., J L., Jurispr. Docens
Schlyzer, Fr., Håradshöfding
Schmidt, H. C., HofRätsRåd i Götha HofRätt
Schmitz, J. M., V Pastor o. Commminister
Scholander, N., Kyrkoherde 2 Ex.
Schrovelius, Fr., Phil. Magister
Schröder, E. A., Phil. Theor. Docens
Schröder, J. H., Num. P.æf., Bibl. Aman. m m.
Schröder, S. L., Studerande
Schulzenheim, D. Schütz v., M D., K:s 1ste Ar-
chiater, Ordil. i SundhColl., C W O m St K.
Schwan, H. N., Direct. m m., C W O m St K., R N O.
Schwerin, Margr., Grefvinna, f. Frih. Ramsay.
Schärlund, J., V. Pastor.
Schönbeck, C. G., M D., Art. Obst. Adjunct
Schönherr, C. J., CommerceRåd 5 Ex.
Schönmeyr, Sv. J., Studerande
Sederholm, H. F., 120 Exp. Secr. i Just. Rev.
Sefström, J. G., Commminister
Segebaden, C. v., Major, R W O.
Segeberger, D., Prost och Kyrkoherde
Segrelius, D., Prost och Kyrkoherde
Selander, P., S M Adjunct
Sellman, S. N., M L., S M Adjunct
Setterblad, E., Prost och Kyrkoherde
Setterholm, A., Prost och Kyrkoherde
Siberg, L., ConRector Schole
Silfverhjelm, G. H., Hoflägmästare
Silfverhjelm, S. M., Öfv. Lieuten. m m., R S O.
Sivers, C. H. v., Lieutenant
Siwertson, G. L., Contr. Pr. o. Kyrkoh., L W O.
Sjöländer, A., Kyrkoherde
Sjöbeck, C. F., M D., Lit. Medicus
Sjöberg, J. E., Vice-Pastor och Commminister
Sjöbring, P., Litt. Græc. et Orient. Adjunct
Sjödahl, E. C., Contr. Prost och Kyrkoherde
Sjögren, A., Vice-Pastor
Sjögren, C. E., Phil. Magister
Skjöldebrand, Frih. P. E., Landshöfd. m m. CNO.
Sjöstrand, O. F., Phil. Magister
Sjogman, C. D., Tillf. StatsSecr. i Hand. o. F. Exp.
Smedberg, J. A., Studerande
Smitt, J. J., Studerande
Snellman, U., Apotekare

Sodenstjerna, E. A., Kyrkoherde
Sodenstjerna, J. W., Postinspector
Sohlberg, L. C., S M Adjunct
Sommelius, S. G., Professor o. Adjunct m m.
Sonnenstein, J. S., Borgmästare m m.
Sparre, Grefve G. A. V., Studerande
Sprinchorn, P. A., Kramhandlare
Stagnelius, M., Th D, Biskop; L N O.
Starch, C., Kyrkoherde
Stenberg, J. G., Häradshöfding m m.
Stenhammar, C., M D; Hist. Nat. Professor
Stenholm, A., Canzl, i CanzliStyr, Exped.
Stenkula, P. A., Kyrkoherde
Stjernsten, C., Bruksinspector
Stolpe, A. E., Vice-Rector Scholæ
Stolpe, G., Krigsråd; R N O.
Strandberg, O., FältPräst och Kyrkoherde
Siraas, E. L., Uppbörd-Commissarie
Streng, C. P., Kyrkoherde
Stretenberg, H. J., V. Pastor och Comminister
Ström-Sen, D., BruksPatron; R W O.
Ström, G. T., M D, ProvincialMedicus
Ström, P. Hansson Exp.Secr. i Eccl. Exped.
Strömberg, S. J., M D; Brigad- och Reg.Läkare
Strömfelt, Grefve C. A., General; m m., R och
C. K M O. m m.
Sturtenbecker, P., Präst och Kyrkoherde
Ståhl, J., Präst och Kyrkoherde
Sundberg, E. O., Vice-Cons, Notario
Sundberg, P., M D, HolMed, och Professor m m.
Sundelius, J. E., Contr.Präst och Kyrkoherde
Sundevall, J., Studerande
Sundewall, M., Th D, Professor, Präst och Kyrkoherde L N O.
Sunesson, N. C., Lagman och Häradshöfding
Svanberg, J., Math. Inf. Professor, L N O.
Svanberg, J. P., Prof., V. Contr.Pr. o. Kyrkoh.
Svensson, J., Vice-Pastor
Swarsz, J. F., FabriksIdkare
Swedenborg, G., Assessor m m.
Swedenstjerna, E. T., Directeur m m., R N O.
Swederus, N. S., HofPräst, Contr.Pr. o. Kyrkoh.
Swederus, S., M L, BataillonsLäkare
Sydow, T. A. v., V. Collega Scholæ
Sylvan, N., Kyrkoherde
Syrén, P. H., AmiralitetsKammarSkrifvare
Sälf, M., FabriksIdkare
Söderberg, A. P., Grosshandlare
Söderberg, C., Studerande
Söderberg, D., Präst och Kyrkoherde
Söderberg, S., Fröhandlare
Södergren, L., Comminister
Söderlund, P., V. Contr.Präst och Kyrkoherde
Söderström, M., AmiralitetsApotekare
Sannerberg, J., M D, Med. Pract, Professor
Tamm, P. A., BruksPatron, C W O, R N O.
Tawast, Grefve P. H., GeneralLieutenant m m.
C S O m St K., m m.
Tegmansköld, G., V. Presid. i Göth. HofR.; R N O.
Telande, N., ProtoNotarie i Göttha HofRätt
Tempelman, O. C., Kamrerare o. Rev. i Kam.R.
Tersmeden, P. R., Öfverste, R S O.
Testrup, G. A., Phil. Magister
Tilas, Friherre G. H.
Thalin, C. M., LandsKamrerare m m.
Thalin, P. A., Präst och Kyrkoherde
Thetander, B., Guld- och SilverArbetare
Thelau, J. S., Kyrkoherde
Thelning, C., M L, Med. Pract; Adj. vid Car. Inst.
Thomæus, J. J., HofPredikant och Kyrkoherde
Thoman, E. P., Kgl. HofBildhuggare 2 Ex.
Thomé, ., Capiten
Thorén, S. D., Lieutenant
Thörn, J. C., Studerande
Thorsander, J., Th D, E O Theol. Professor
Thudén, C. A., BarhusLärare
Thulin, C. O., Pöfvisor
Thyselius, P., Th D, Prof., Contr.Pr. o. Kyrkoh.
Tillius, P. C., M D; Assessor m m.; R W O.
Tingsadius, J. A., Th D, Biskop, C N O, En-
al de 18 i Svenska Academien
Tislius, G., Präst och Kyrkoherde
Torbjörnson, ., Philosophiæ Magister
Torin, J., Th C, Theologiæ Lector
Trafvensfelt, C., M D, Prof. m m., R N O. W O.
Trendelenburg, P. A., M D; Ombudsman, i S.Coll.
Troil, Fr. v., Häradshöfding, m m.
Troll, Arv., Major 2 Ex.
Tuillberg, Hamp., Philosophiæ Candidat
Tunelli, C., Vice-Pastor
Törneros, A., Linguae Latinae Docens
Törsngren, P., BruksPatron
Törsström, J., WartsBildhuggare
Uddenberg, C. J., Kyrkoherde
Uddenberg, J. G., Kyrkoherde
Uddenberg, W., Vice-KronoFogde
Uhr, Br. N. J., Studerande
Ulfsparré, F. B., Studerande
Ullgren, D., HofPr, Contr.Pr. o. Kyrkoherde
Ungern Sternberg, Friherre M. A. von
Uvnerström, L. U., Rector Scholæ
Valerius, J. D., Exped. o. LandsSecr., R N O.
Valley, A., Grosshandlare
Varenius, P. A., Kyrkoherde
Vinberg, G., ConRector Scholæ
Vougt, J., M D, RegementsLäkare
Vougt, G., Contr.Präst och Kyrkoherde

W i Wexiö Stift
 Wadell, L., HofPredikant och Kyrkoherde
 Wadström, , Auditeur
 Wadström, P. G., Rådman
 Warn, C. F., Handlande
 Wahl, , OeconomieDirecteur
 Wahlberg, J. G., Fält- och RegementsLäkare
 Wahlberg, P. F., Med. Phil. Candidat
 Wahlbom, C. A., Th D, P. öf. El. & Poes. Lect.
 Wahlbom, P., Contr. Prost och Kyrkoherde
 Wahlberg, G., M D, Bot. Demonstrator 4 Ex.
 Wahlström, J., Th L, HofPr. Contr. Pr. och Kyrk.
 Wahrstedt, M., DomkvrkoSysstoman 2 Ex.
 Walberg, A., Bokbindare
 Walberg, S., VicePastor
 Waldius, J. F., Contr. Prost och Kyrkoherde
 Watheim, C., Canzlist i Ho Canzlers Expedition
 Wall, H., C pist i Handt och Fin. Expedition
 Wallberg, E. A., Studerande
 Wallberg, H. A., Kyrkoherde
 Wallencrona, G., Capiten, R W O
 Wallin, E., Commisserie i KammarRätten
 Wallin, J., El. & Poes. Lector
 Wallin, J. O., Th D, Pastor Primarius i Stock-
 hohm, L N O. En af de Aderton i Sv. Acad.
 Wallmark, P. A., CanzliRåd m m.
 Wallquist, E., Phil. Magister
 Wallquist, S., Th D, Contr. Prost o. Kyrkoherde
 Wallström, A., V. Pastor och Commisster
 Wallström, O. A., Studerande
 Walsterson, J. F., Fält- och LandsKamrer m m.
 Walsröm, P., Trädgårdsmästare
 Warmark, J., HofPred. och Kyrkoherde
 Wassrin, P. A., Studerande
 Wedenberg, A. F., M D, K. LitMedicus, R W O.
 Weidenhjelm, L. H., Öfverste och Major, R S O.
 Weidman, T., Th D, Bisköp, C N O. 2 Ex.
 Weigel, C. E. v., M D, Kon. 1ste Archiat. m m.
 C W O m, St. K., R N O.
 Weijerin, D., Handt och Pol. Borgm. R W O.
 Weilandt, O. M., M D och Prov. Medicus
 Weltzin, C. F., M D, Öfv. FältLäk. o. Prof. R N O.
 Wendilandt, J., Grosshandlare
 Wennberg, E. S., Med. Phil. Candidat
 Wennberg, G., Kyrkoherde
 Wennerberg, S., NådörsPridikant
 Wennersholm, L. P., VicePastor
 Wennersholm, M., Prost och Kyrkoherde
 Werner, J., S M Adjunct
 Wersill, Joh., Studerande
 Westblad, D., NummerLotteriCollecteur
 Westberg, F. W., S M Adjunct
 Westberg, L., Studerande
 Westin, A. A., Studerande
 Westlinger, L., LandsKamrerare

Westman, H., Grosshandlare
 Westman, P., Studerande
 Westman, S., M D, Assessor och Prov. Medicus
 Westring, J. P., M D, 1ste LifMedicus m m.
 Wiborgh, C. G., Phil. Magister
 Wickbom, C., PharmacieEleva
 Wickelius, J., Prost och Kyrkoherde
 Wickenberg, C. F., Auscultant i Götha HofRätt
 Wickner, M., S M Adjunct
 Widebeck, E., Th D, Contr. Prost och Kyrkoherde
 Widegren, C. U., KrigsRåd m m.
 Widell, J. C., Grosshandlare
 Widmark, N., LandtRäntmästare
 Wieslander, M., M D, ÖfverFältLäk. Professor m m.
 Wihlborg, M., Kgl. StottsFogde
 Wikman C:son, J., Prost och Kyrkoherde
 Wikman C:son, S., Th D, DomProst, m m. L N O.
 Wikström, J. E., M D, Bot. Intendent m m.
 Willman, O. J., M D, ProvincialMedicus
 Winbom, J., Th D, Pr. Theol. Prof. och Dom-
 Prost, m m. L N O.
 Winge, P. E., Boktryckare
 Wingård, C. F. af, Th D, Biskop, L N O.
 Wiström, C. F., Handlande
 Wiubom, J., Phil. Candidat
 Wohlfahrt, F. W., Handlande
 Wrangel, Grefve T. H., Studerande
 Wreux, Grefve F., En af Rik. Herrar, Fält-
 Marskalk, m m., R o. C af K M O.
 Wulff, G., Apotekare
 Wulff, J., Lagman och LandtRäntmästare
 Wulff, J., Prost och Kyrkoherde
 Wulff, S., Aman. Consist. Acad. Lund.
 Wurster, G. G., Assessor o. Laz. Medicus
 Wählin, C., Th D, Pr. Th. Professor och Dom-
 Prost, L N O.
 Wählin, C. L., HofPred. Prost och Kyrk. 2 Ex.
 Wählin, L. P., Th D, Prost och Kyrkoherde
 Wänman, J. G., HofPred. Prost och Kyrkoh.
 Zachrisson, L., Studerande
 Zander, H., Landtmätare
 Zellén, N. W. af, Pot. Secret. i H. o. F. Exp.
 Zelling, A., Comm. Landtmätare
 Zetterberg, C., Oecon. Directeur
 Zetterstedt, J. W., Bot. Demonstrator m m.
 Zetterström, C., M D Med. Th. & Pr. Prof. 2 Ex.
 Zielfeldt, D. A., Kyrkoherde
 Åberg, J. P., Kyrkoherde
 Åhlbotin, P. A., Prost och Kyrkoherde
 Åhlenius, L. Z., Studerande
 Åhman, S. J., Studerande
 Åkerblom, J., 1ste Landtmätare

Akerman, A., Studerande
Akerman, F., E O Canzlist i Kon. Canzli
Akerman, J., M D, Anat & Chir. Professor
Ålenius, J. H., Contr. Prost och Kyrkoherde
Åman, J. A., M D, StadsMedicus
Ångerman, H. A., Assessor, LandtRäntmästare
Ångman, J., Prost och Kyrkoherde
Årman, C. P., HofPred. Prost och Kyrkoherde
Åsbrink, L., Contr. Prost och Kyrkoherde

Öberg, E., Handlande
Ödman, C., Contr. Prost och Kyrkoherde
Ödman, P. J., Rådstuge-RättsNotarie
Österberg, N., Kyrkoherde
Östergren, D., Bat. Läkare
Östlund, J., NådårsPredikant
Östervall, G. A., Trädgårdsmästare
Örbom, C. G., Prost och Kyrkoherde

RESPECTIVE SUBSCRIBENTER

i Ryssland och Finland:

- Adlercreutz*, Öfverste
Acimé Christ., M D och SlottsLäkare
Afzelius, A. E., J D och Professor 2 Ex.
Agricola, Birger, E O HofRättsNotarie 2 Ex.
Agricola, J. G., Vice LandsSecreterare 2 Ex.
Ahlberg, J. J., AuctionsDirecteur
Ahlholm, Is., Studerande
Alan, Gust. Aad., HofRättsNotarie
Alcenius, Jos. Joach., Studerande
Aleinander, Emil, Studerande
Alopæus, Magn., T D, DomProst och Professor
Aminoff, Greve J. F., Geheime-Råd, C S O med St. K.
Andersin, C U., E O Revisor
Appelberg, Adolph, Lieutenant
Appelberg, Gust., Capellan
Arwidsson, A. J., Mag Doens
Aschan, C. H., Apotekare 2 Ex.
Asp, Carl Henr., HofRättsAssessor
Aulén, Carl Gust., Adjunct
Avellan, C. F., ViceHäradshöfding m m.
Avellan, J. H., Histor. Professor
Avellan, N. M., ProtoNotarie
- Backman*, C. W.
Becker, Reinh. v., Acad, Adjunct
Bergbom, C. G., Studerande
Bergenheim, S., ProtoNotarie
Bibliotek, Kejs. Universitetets i Åbo
Björkman, Alex., KretsSkollärare
Blomquist, Alexand., Phil Magister
Bonsdorff, Gabr. v., Archiater, Professor, R. St: Wl. O. 4:e Class 2 Ex.
Bonsdorff, Joh., Litter Græcæ Professor
Borealiska Nationens Bibliotek
Borgström, C. A., Kammarförv. i K. Sen. för Finl.
Borgström, Joh., Th D, Lector och Prost 2 Ex.
Bouche, A. R., M D, Assessor m m.
Boye, Friherre A. E., Registrator i K. Committ. för Finska Ärenderne i St: Petersburg
Boye, C. U., Protoc. Secreterare sersammstädes
Brander, E. F., HofRättsAssessor
Brunerona, G. A., Svensk och Norsk Gen. Consul
Bäck, Henr. Reinh., Th D, Refer. Secreterare
Bäcker, C. C., Finska Hush. Sällsk. Secret. 2 Ex.
- Calonius*, M., StadsChirurg
Canzel, M., LandsCanzlist.
Cederwallter, A., Boktryckare i Wiborg
Chydenius, And. Joh., Phil. Magister
Cleve, Joh. Fredr., Häradshöfding
Cumenius, Er. J., M D och Lat. Predikant
Cygnæus, Z., Th D, Evang. Biskop i St: Petersburg R St: Annæ O 2:a Class
- Dahl*, Sam., Lagman och Häradshöfding
Dahlbeck, Gerh., Colleg. Assessor
Dammert, Ad. Wilh., Studerande
- Ehrencrona*, Gammal, Lieutenant
Ehrström, And., Capellan
Ehrström, Er. Gust., Mag. Doc. i Ryska Litterat.
Elfgren, Er., Ph. Mag. V. Rect. vid Åbo Cathod. Schola
Enckel, J. J., HofRättsAssessor
Eneberg, C. M., Kammarkrifv. i Kejsarl. Senaten för Finland
Ervast, Henr., VicePresident i Kejsarl Wasa HofRätt, R. St: A O 2:a Class
- Fabritius*, A., Kammarkrifvare i K. PostDirecti för Finland
Fagerström, Ant. Er., HofRättsNotarie
Feuerstern, C. G., VicePresident i K. Åbo HofRätt, R St: A O 2:a Cl.
Florin, J., Ph. Mag. Kyrkoherde
Forsberg, Jer., Cadett
Forsius, Gust. Henr., Histor Lector
Forsman, William, HofRättsNotarie o. Häradsh.
Forssell, Carl Henr., HofRättsSecreterare
Forssman, Wilh., Studerande
Frenckell Jun., J. C., Kejserlig Academiæ Boktryckare 5 Ex.
Frosterus, E. Joh., Contr. Prost och Kyrkoherde R St: W O. 4:e Cl. 3 Ex.
Frosterus, Joh. J., E O Kammarkrifvare i K: Senaten för Finland
Frosterus, Rob. Vallent., Phil. Magister

- Gadolin, Gust.*, Th. D., Domprost och Theolog. Professor, Prim. i Åbo, R St W O 4:e Cl.
Gadolin, Joh., Chem. Professor, R St W O 4:e Cl. 2 Ex.
Goldbach, Ludv., M D, Acad. Adjunct i Moskau
Granberg, J. A., Handlande
Grotensfeldt, Adolph, HofRätts Canzlist
Grotensfeldt, C. E., Capiten
Grönberg, C. A., Colleg. Assessor
Grönlund, Lars, Kamrerare
Gylling, N. U., E O Kammarskrifvare i Kejsler. Senaten för Finland
- Haartman, C. D. v.*, M D, Chir. & Art. Obst. Adjunct
Haartman, J. B., HofRättsRåd, R St A O 2:a Cl.
Haartman, L. G. v., Ledamot af K. Comm. för Finska Ärend. i St Petersburg. m m. R St W O 3:e och St A O 2:a Class
Hahl, Gust. G., Handlande
Hall, A. G., Lieutenant
Hammersröm, M., HofRättsAssessor
Harthin, L. G.
Hast, H. R., M D, Assess. o. Prov. Läk. 2 Ex.
Hedman, Joh., HofRåd
Hellens, Lars Gust. v., HofRätts Notarie 2 Ex.
Hurlin, A. J., Lagman, R St W O 4:e Cl. 2 Ex.
Heikel, Carl Johan, Borgmästare
Hjärpe, Carl Joh., SockneAdjunct
Hjereman, Rudolph, Phil. Mag.
Hjärne, Gust., Landshödinge, R S O.
Holm, Carl J., Canzl. i K. Senaten för Finland
Holmberg, Joh. Gust., HofRättsRåd
Holmberg, J. R., Vice-Land-Kamrerare
Holmberg, Olof, HofRättsAssessor
Holméen, Gust., Handlande
Holméen, Wilh., Handlande
Hörnén, Joh. Jac., Vic. Præp. Prost o. Kyrkoh.
Hornborg, A., M D och ProvincialLäkare
Hornborg, Joh. Georg, TitulärRåd m m.
Hwasser, Isr., M D. Med. Pract. Professor 2 Ex.
Hydén, Mats, Handlande
- Jaanisch, Christ.*, M D, Colleg. Råd
Jansson, J. W., Fabrikör
Ignatius, Bengt Jacob, Th. D., Prost och Kyrk.
Ignatius, Carl And., Phil. Mag. Capellan
Imóni, Immanuel, Phil. Magister
Ingelius, Gust. Joh., Phil. Mag. och Kyrköherde
Ingelius, N. M., Phil. Mag. och Capellan
Ingman, Gustaf Henric, Studerando
- Julin, Eric*, Provisor
Julin Sen., Joh., Assessor, Provincial Apotekare
Julin Jun., Joh., Assessor, Acad. Apotekare
Jürgenssohn, Georg Rudolf
Juvelius, Fredric, Phil. Magister, Capellan
Järnefelt, Carl Fredric, HofRätts Canzlist
- Kalm, Matthias*, Phil. och Med. Doctor, Chirurg. Docens m m.
Kanizau, J. Chr., Apotekare 2 Ex.
Kihlman, A. G., Collega Scholæ
Kjällerfeldt, H. J., Apotekare 2 Ex.
Klinkowström, Frih. Wilh., Verkl. Kammarherre hos Hans Kejs. Mt., R S O.
Kothen, Friherre von, Lagman
Krabbe, Carl Arv., HofRättsRåd, R St A O 2:dra Class
Krabbe, Gust. Engelbr., HofRätts Assessor
Krogius, Lars, Canzlist i K. Senaten för Finland
Krook, A., HofRättsRåd
- Lagus, G. G.*, Capellan
Lagus, Wilh., J D och Acad. Adjunct
Landman, G. G., Secretorare vid Landtm. Cont.
Langenstein, Olof, HofRättsRåd, R St A O 2:a och St W O 4:e Class
Larick, Chr., Kamrerare i K. Brandförsäkr. Directionen för Finland
Lauracus, Alex., Th. D., Prost och Kyrkoherde
Laurell, G., Prost och Kyrkoherde
Lind, A. J., Ingenieur
Lindemarek, J. M., Phil. Mag. Acad. Adjunct
Linsén, Joh. Gabr., Phil. Mag. Acad. Adjunct
Linsén, Sam. Jac., LandRäntmästare
Lohman, August, HofRätts Extra-Fiscal
Lucander, J. W., Provisor
Låse Biblioteket i Wasa
Låse-Sällskapet i Helsingfors
Lånblad, Jos., LandsSecretorare, R St W O 4:te Class
- Mallén, B. E.*, Kammarskrifvare i Kejs. Sen. för Finland
Malm, Nils, Rådman
Malm, Pehr, CommerceRåd
Mannerheim, Friherre Carl, GeheimerRåd m m. R St A O 1:e och St W O 3:e Class
Mannerheim, Friherre Carl, Canzlist i K. Comm. för Finska Ärend. i St Petersburg
Meinander, J., Kammarskrifvare i Kejs. Senaten för Finland
Meinander, A. W., Phil. Mag. och Med. Cand.

Meyer, F. A., Lector, Tysk Språkmästare och Bok-handlare i Åbo 31 Ex.

Molander Torsten, HofRättsFiscal

Molin, Gust., Eloquentia Lector

Monselius, D., HofRättsRåd

Mozelli, Lars, Kamrerare och AuctionsDirecteur

Myrberg, Aug. Max., Studerande

Neovius, And. Fab., Collega Scholæ

Neovius, J. A., ConRector

Nordenskjöld, A. G., Öfverste, R S O.

Nordenswan, J. H., Kammarskrifvare i K. Senaten för Finland

Nyberg, Fredric, Lieutenant

Nyberg, J. A., Organist i Åbo Domkyrka

Nykopp, Carl Gust., Phil. Mag och Ac. Adjunct

Ollberg, U., Phil. Mag. och GymnasiiAdjunct

Palander, Gabr., Philos. Theoret. Professor 2 Ex.

Palmlén, H. J., Kamrerare vid K. TullDirection i Finland 2 Ex.

Palmgren, H. J., Collega Scholæ

Paulin, Abrah., Capellan

Pippingsköld, Joh. Jos., Phil. Magister

Plantin Cavander, Carl, Phil. Magister, Academie Secretarare

Plomqvist, A. J., Collegii Assessor

Pomocell, Er. Joh., Vice-President i K. Åbo HofRätt, R St A O 2:a Class

Poppius, Georg, ViceHäradsSkrifvare

Procopaus, G., MagistratsSecretarare

Procopé, C. R., HofRättsNotarie

Prytz, O., Copist i K. Senaten för Finland

Psychlau, G. E., BruksPatron

Ramorino, J., i St Petersburg

Ramsay, C. A., Lagman. Exp. Secret. i K. Comm. för Fin ka Ärend. i St Petersburg, R St: W O 4:e Class

Rancken, Engelbr., Capellan

Rancken, N. E., HofRätt-Notarie

Rehausen, C. M von, Lieutenant

Rehbinder Friherre Rob Henr., GeheimerRåd m m. R St: W O 2:a Cl. m St X, o. St A O 1:a Cl.

Richter, Carl Fredr., HofRätt-Råd

Roos, S., Phil. Mag. och Medic. Candidat

Roschier, Er. Gust., AdvocatFiscal i K. W. HofRätt

Roschier, O M, HofRättsFiscal

Rosenback, Erl., Prost och Kykoherde

Rosenbom, Fr., Phil. Magister

Rotkirch, C. Fr., Presid. i K. Wasa HofRätt m m. R St A O 1:e Class

Rönnbäck, Fr., Ph. Mag. Gymnas, Lärare i Wiborg

Sacklén, N. G., HofRättsAssessor

Sadelin, P. U. F., Collega Scholæ i Wasa

Sahlberg, C. R., M D, Hist. Nat. Profess. 4 Ex.

Salingre, Gust. Wilh., Apotekare

Savander, Pehr, LandsContorist

Savenius, S., Phil. Mag. och Med. Candidat

Schæffer, C. J., Studerande

Schalberg, L. F., Vice HäradsHöfding

Schiersbeck, Sven, Provisor 2 Ex.

Schoultz, G von, Major och Lärare i Navigation

Schreck, J. F., Canzl. i K. Senat. för Finland

Schumacher, D., Collegii Assessor

Silfverhjelm, Friherre Gust. Adolf

Simelius, And. Gust., Phil. Magister

Snellman, H., Th D och Professor, R St W O 4:e Class 2 Ex.

Snellman, Jac., Lagman och LandsSecretarare

Stenbäck, Carl Fredr., Studerande

Stenbäck, J. S., E O Canzl. i K. Committ. för Finska Ärend. i St Petersburg

Sterky, G., Svensk och Norsk Gen. Consul i St Petersburg, R W O. 4 Ex.

Stichaus, J. F., Refer. Secret. i K. Senat. för Finland, R St: A O 2:a o. St: W O 4:e Class

Sjernerwall, C. E., E O Canzl. i K. Senaten för Finland

Stigzelius, L. C., Apotekare

Strandberg, Carl Henr., Phil. Mag. Capellan

Srenzel, J. G., FånghusPredikant

Strübing, E., Handlande

Stålström, Adolf, Handlande

Sundius, Jacob, M D och Acad. Adjunct

Sunn, P. M., Copist i K. Senaten för Finland

Sylvander, E. U., Phil. Mag. Canzl. i K. Åbo HofRätt

Synerberg, E. J., Lagman, R St: W O 4:e Class 2 Ex.

Tallgrén, S., Cantor vid Finska Församlingen i St Petersburg 10 Ex.

Tameland, Bror Ad., HofRätts Canzlist

Tameland,, SecundLieutenant

Tameland, F. R., E O Copist i K. Senaten för Finland

Tams, C., Studerande

Tandefeldt, Friherre A. F., HofRättsAssessor

Tengström, Jac., Th D, Eke-Bisk. öfver Finland, R St: W O 2:a Cl. m. St K o. St A O 1:a Cl.

L N O.

- Tengström, Joh.*, Th D, Contracts-Prost och Kyrkoherde
Tengström, Joh. Magn. af, M D, Inspect. Musei
Thermén, Handlande
Ticcander, A. D., Copist i Kejs. Senat. för Finl.
Tihleman, G. A., HofRättsCanzlist
Tolpo, Nils, ContractsProst och Kyrkoherde
Topelius, Z., M D, Provins. Läkare, R St A O 5:e Class
Trapp, C., Handlande i Åbo
Troil, Friherre Knut von, Ordför. i K. Committ. för Finska Ärend. i St: Petersburg, Geh. Råd m m. R St: Alex. N och St: A O 1:a Class, C N O, R S O. 2 Ex.
Törngren, J. A., M D och Professor
- Wadenstjerna, O. W. M.*, Vice Hjäradshöfding
Waenerberg, Gust., Kammarsekretär i K. Senat. för Finland
Waleen, C., Landshöfd. R St: W O 5:e Class
Walheim, J., Referend, Secreterare m m. R St W O 4:e Class
Wallenius, Aug. Wilh., Phil. Magister
- Wallenius, J. F.*, Eloqu. Professor, R St: A O 2:a och St: W O 4:e Class
Wasastjerna, F. D., BruksPatron
Wasastjerna, J. J., BruksPatron
Wasenius, Carl Freär., HofRättsAssessor
Wasenius, Gust. Otto, Handlande
Wegelius, Jos., Phil. Mag. ÖfverLärare vid Gymnasium i Wiborg
Westzyntius, Carl G., Phil. Mag. Cons. Notario
Westzyntius, Herm. Bernh., HofRättsAssessor
Widholm Nils T., Handlande
Willebrand, A von, Verkl. StatsRåd och Led. i K. Committ. för Finska Ärend. i St: Petersburg. R St: A O 1:a Class 2 Ex.
Winter, J. P., HofRättsAssessor
Wong, N. H., f. d. Post-Inspector
Wrede, Friherre Gustaf
Wrede, Friherre Gustaf Fabian
- Ylander, B. F.*, HandelsBokhållare
Zitting, Johan Magnus, Collega Schole.

Föregående Förteckning på Respective Subscribenter lades under pres-
sen vid Jultiden år 1821 och blef färdigtryckt i början af Januarii månad år 1822. Den
Ryska och Finska har jag låtit nästan ordagrant aftrycka sådana, som jag den erhöil
år 1820. Den Svenska har jag deremot sökt göra så fullständig och riktig, som ut-
rymme och tillgång på styklar det medgifvit, samt min egen möjliga åtgärd förmått å-
stadkomma, ända till dess tryckningen begyntes. För de brister och fel, som, mitt be-
mödande oaktadt, ändå torde der förekomma, hoppas jag vinna benägen ursäkt. De
efter sistnämde tid skedde befordringar, m. m., har, jag naturligtvis ej kunnat upptaga.

Efter 1821 års slut tillkomne Subscribenter:

<i>Alm. Joh.,</i> Commissarie i Kamm. Rätten	<i>Kjellén, J.,</i> KronoLänsmän
<i>Alsing, G.,</i> Fältväbel	<i>Palmstjerna, Frih. C. O.,</i> Öfv. Lieut. m m R S O
<i>Arsenius, S.,</i> Lagman och Håradshöfding 6 Ex.	<i>Palmstruch, Margr. Chr., f. Sundberg,</i> Enka eft. Ryttmäst. <i>Palmstruch</i>
<i>Carlén, C.,</i> KronoBefallningsman	<i>Rathke, J.,</i> Nat. Hist. Prof. i Christiania, R N O 2 Ex.
<i>De Roz, Jac.,</i> Grosshandlare	<i>Reenstjerna, N. S.,</i> Kammar-Junkare
<i>Drös, P.,</i> Kamrerare	<i>Rudbeck, Frih. A.,</i> Hof-Marskalk, m m C W O R S O
<i>Essen, Frih. Fr. U. v.,</i> Måjor m. m. R S O	<i>Silfverhjelrn, A. Charl. Soph.,</i> Friherrinna, f. Frih. <i>Adlermark.</i>
<i>Frölich, Grefve, C. G.,</i> ÖfversteLieuten. R S O	
<i>Gyllenhaal, L. H.,</i> Assessor i Sv. HofRätt 2 Ex.	
<i>Haffner, J. C. Fr.,</i> HofCapellmästare, m. m.	
<i>Hultman, P. A.,</i> Håradsskrifvare	

Till erhållande af någorlunda likformighet öfver allt i den Svenska Listan, och
till uppfyllande så väl som rättelse af de hufvudsakligaste, mig vetterlige eller af mig
observerade, der varande brister och fel, har jag bordt tillägga och ändra följande:

<i>Adlererantz,</i> tillägg: R S O St. K, R af K Pr. Mer. O	<i>Bring,</i> efter: och, tillägg: Acad.
<i>Adlersparre,</i> framför Grefve G., insätt: H. Exc.	<i>Broman, A. J.,</i> -- : Th. Lic.
<i>Afzelius, L. P.,</i> tillägg: Prost och	<i>Broman, S. A.,</i> -- : m m
<i>Afzelius, P. v.,</i> står: F, läs: M D K:s 1ste	<i>Broome, G.,</i> står: Theol. Semin. Prefect, läs: Kyrkoherde
<i>Ahlfort,</i> utstryk: m m	<i>Broome, Sv.,</i> tillägg: i Kamm. Rätten
<i>Almgren,</i> tillägg: Th. Lic.	<i>Carleson,</i> tillägg: i Svea HofRätt
<i>Aschan, J. L.,</i> tillägg: och BruksPatr.	<i>Carlstrand,</i> står: F, läs: E
<i>Asker,</i> tillägg: och Kåmn. Præs.	<i>Chrysanter, J.,</i> tillägg: Prost och
<i>Bayard,</i> tillägg: Bruks-	<i>Cronstedt,</i> -- : R af K C XIII:s O
<i>Becker, J. E.,</i> står: Bruks-, läs: Bruks-	<i>De La Gardie,</i> -- : R af K C XIII:s O
<i>Bergencrantz,</i> tillägg: i Sk:s o. Bl:s HofRätt	<i>Dellwik,</i> utstryk: m m
<i>Berglund,</i> -- : och Akad. Bokhandl.	<i>Dubb,</i> tillägg: R af K C XIII:s O
<i>Bergquist, J. W.,</i> tillägg: Bruks-	<i>Dyrén,</i> -- : Jur. Cand.
<i>Bergström, E.,</i> -- : Th. Lic.	<i>Edholm,</i> tillägg: R af K Pr. R Ö O 2:a Cl.
<i>Bodin,</i> tillägg: Th. Cand.	<i>Ekelund,</i> efter: M D, insätt: Bat:s Läkare.
<i>Bonde,</i> framför: Friherre C., insätt: H. Exc.	<i>Ekholm,</i> -- : B, -- : R
efter: C N O, tillägg: R af K C XIII:s O, R S O	<i>Ekström, C. U.,</i> står: Kyrkoherde, läs: Commin.
<i>Bonde, Frih. C. Carlsson,</i> tillägg: Jur. Doct.	
<i>Brandström,</i> tillägg: Contractus-	

Enchom, A. L., tillägg: Th. Cand.

Engelbechten, läs: *Engelbrecht*

Engeström, framför: Grefve *L. v.*, insätt: H. Exc.
efter: StatsMinister, -- : för Ut-
rikes Ärend.
före : m m, insätt: R af K C XIII:s
O, m. m.

Ericsson, läs: *Ericsson*

Ericsson, -- : *Eriksson*

Franzén, tillägg: L N O. En af de 18 i Svenska
Academien

Fremling, -- : R N O

Fries: står: Acad., läs: Botan.

Gadolin, Lor., m m, nedflyttas en rad

Gadolin uppflyttas, och i stället för *J. E.* sätt: *E. J.*

Gistrén, tillägges: 2 Exempl.

Gumelius, Sam., nedflyttas en rad

Görranson, G., läses: *C*

Halling, A., läs: *P*

Hartman, C. H. -- : *C. J.*

Hasselrot, tillägg: Th. Cand.

Holmström, -- : Th. Cand.

Kahl, står: Eloqu. Rom, Docens, läs: LL OO
Adjunct

Knös, C. J., tillägg: m m

Lagerlöf, E., står: Pof., läs: Hof-

Liäbeck, utstryk: m m

Marcks von Württemberg, G. A., Hjäradsh. o. Barr-
kofisk., i stället för: *Marcks von*
Württemberg, G., Hjäradshölding?

Mellin, tillägg: Jur. Cand.

Morström, A., läs: *Ad.*

Nilsson, tillägg: Med. Cand.

Nordmark, H. P., tillägg: Th. Cand.

Norlin, B., -- : m m

Olbers, tillägg: m m

Ossengius, A. E., läs: *A. G.*

Royalin, tillägg: Friherre

före: m m, läs: R S O St. K. i nsta Cl.

Rinman, tillägg: Prost och

Schlyter, C. J., står: J. L., läs: J. D.

efter: Jurispr., insätt: Crim.

Strömfeldt, står till slut: m m, läs: R af K C
XIII:s O

Stahl, tillägg: Contracts-

Tawast, Grefve P. H., läs: *J. H.*

före: m m, insätt: R S O St. K. i nsta
Cl., m m

Wadell, efter Hof-Predikant, insätt: Prest.

Westlinget, L., läs: *D*

Wrede, framför: Grefve *F.*, insätt: H. Exc.

På Ryska och Finska Listan.

Thormén, efter: Handlande, tillägg: i Tavastehus

Wegelius, -- : Philos. Magister, insätt: Tjänst-
förrättande

Westzynthius, Herm. Bernh., läs: *Herm Bernh.*

I N N E H Å L L

---

10. Första Stycket. — CARL LINNÆI, adlad VON LINNÉS, *Egenhändig* Anteckningar om Sig Sjelf. — Ett särskildt Titelblad, som in-sättes näst framför sid. 1, och hvartill höra följande afdelningar:
1. CARL LINNÉ, hvarunder anföras hufvudmomenterna af hans Lefverne ifrån födelsen till och med år 1768., sid. 1. 2.
  2. Hans utförliga Lefvernes Beskrifning, i form af Dagbok, ifrån födelsen till och med år 1776., sid. 3-68.
  3. Hans egna Omdömen öfver 21 af sina utgifna Arbeten, sid. 69-78.
  4. LINNÆI *Merita et Inventa*, sid. 78-81.
  5. LINNÆI Brefvexling, sid. 82-86.
  6. LINNÆI *Persona* och *Character*, sid. 86-88.
  7. LINNÆI Lycka, Förtjenster och Ryktbarhet, sid. 88-92.
  8. *Floræ Officiarii*, sid. 92. 95.
  9. LINNÉS Tal i Consistorium Academicum 1772., sid. 94-96.
  10. Lärda Mäns Omdömen om LINNÆUS, sid. 96-100.

II. Andra Stycket. — *Utdrag ur CARL LINNÆI, adlad VON LINNÉS, Egenhändig Manuscripter.* — Ett särskildt Titelblad, som infästes imellan sid. 100 och 101., och hvarefter följa nedanstående öfver- och under-afdelningar:

I. *Ur ett Exemplar af LINNÆI Underrättelse om sitt Lefnadslopp ifrån födelsen till början af år 1751, — och om de Rön så väl som Lärda Arbeten, han till samma tid af tryckét utgifvit, m. m., sid. 101-125.*

II. *Ur Åtskilliga Stróskrifter:*

1. En Annotations Bok för åren 1744-1750., innehållande

a. Observationer, hörande till *Vigiliæ Florum, Horologium Floræ, Pan Specus, Hospita Insectorum Flora* och *Calendarium Floræ*, sid. 124-127.

b. Förteckning på LINNÆI Åhörare i hans Collegier, sid. 127.

c. Beskrifningar på 19. dels rara dels nya Djur-Arter, tillika med 1 Species och 1 Genus ibland Växterna, sid. 127-137.

2. Lyckönskungs-Skrift, i Originalet kallad: *Ódmjukt Offer*, då Herr OLOF RUDBECK, Sonen, m. m., celebrerade sin namnsdag uti Upsala d. 29 Jul. 1751., sid. 138-142.

3. Underrättelse om Lappmarkens Odling, sid. 142-146.

4. Yttrande om Klintebo Hälso-Brunn i Dalarne, sid. 146-147.

III. *Ur Medicinska Facultetens Protocoller, nemligen*

1. Förteckning på Professorerne i denna Facultet ifrån och med CHESNECOPHORUS till och med SIDRÉN, sid. 147. 148.

2. Egentliga Protocoller ifrån och med 1742 till och med 1777., sid. 148-155.

5. Doctores creati Upsaliæ ab anno 1741 ad annum 1763., *sid.* 155.

4. I Medicinska Faculteten inskrifne eller blott i dess Protocoller omnämnde Studerande, hvarest efter uppräknas alla vetterligen då lefvande LINNÆI Disciplar, *sid.* 156-164.

5. Uppgift på Svenskar, som utrikes disputerat och antagit Medicinæ Doctors-Graden, *sid.* 164.

IV. *Ur den Brefväxling, som LINNÆUS och VON LINNÉ fört egentligen med Svenskar.*

Först lemnas förteckning på dem af hans redan tryckta Bref, som Utgifvaren ditintills haft tillfälle att få se och läsa, nemligen

a. 70 till 10 Utländningar, *sid.* 164-166.

b. 22 till 6 Svenskar, *sid.* 166-168.

Sedan meddelas Aftryck af 18 till lika många Svenskar skrifna och alla, utom ett enda, ej förut vetterligen tryckta Bref, *sid.* 169-197. Af dessa äro 14 tagne från *Originaler* och 4 ifrå *Afskrifter*.

Slutligen beskrivas 4 olika af LINNÆUS brukade Sigill, och nämnes äfven det 5:te, som är det adliga, *sid.* 198.

III. Tredje Stycket. — *Tilläggningar och Rättelser i afseende på CARL LINNÆI, adlad VON LINNÉS, Lefnads Omständigheter.* — Ett särskildt Titelblad till efterföljande afdelningar, och som bör stå framför *sid.* 199.

A. Tillägg ifrån tvänne af LINNÆI Egenhåndiga Biographiska Manuscripter tagne *Afskrifter*, af hvilka den ena blifvit på Engelska öfversatt och tryckt, men den andra är ännu blott i handskrift, nemligen

a. från den förra några få omständigheter, *sid.* 199. 200., men

b. från den senare tre utförliga Artiklar, så lydande:

I. LINNÆI Förtjenster i afseende på de hans Profession tillhörige Vetenskaper:

1. Medicinen, nemligen, 1. *Praxis Medica*, — 2. *Physiologien*;

- 3. *Pathologien*, — 4. *Diæten*, — 5. *Materia Medica*, sid. 200-205.
2. *Natural-Historien*, nemligen, 1. *Botaniquen*, — 2. *Zoologien*; 3. *Lithologien*, sid. 205-215.
- II. *Opera et Dies* eller Förteckning på LINNÆI och sedan VON LINNÉS Arbeten ifrån år 1751 till och med 1771., — på hans försvenskade Disputationer, — och på de Auctorer, som hemtat alt ifrån hans utgifne Böcker, — som skrifvit enligt hans method, — och ändtli- gen som antagit hans Genera, sid. 215-221.
- III. LINNÆI Herbarium, och om några af hans Lärjungar, sid. 221-225.
- B. Tillägg och Rättelser af *Utgifvaren*, nemligen
- I. Om LINNÉS sista Lefnadsår, död och begrafning, sid. 226-257.
- II. Om LINNÆI Upptäckt att frambringa ägta Pärlor, sid. 237-244.
- III. Lärda Mäns Omdömen om LINNÆUS och hans Skrifter. Första Fortsättningen, sid. 244-248.
- IV:o. LINNÆISKA *Slågtens Stamtafla* och på dess frånsida LINNÆISKA *Slågtens Stamtråd*, ett ark tryckt i Patent.
- V:o. Förklaring öfver de VI hithörande Tabeller, af hvilka I. är *Stentryck*, men alla de öfriga äro *Kopparstyck*, arbetade II. III. VI. i *Streck-manér* och IV. V. i *Aqua Tinta*. Såsom tillägg kan här näm- nas, att det mindre *Portraitet* på Titelbladet är graveradt i *Punctér- manér*.
- VI:o. Rättelser af *Tryckfel*, — *Anmärkingar i afseende på vissa andra Oriktigheter*, — och *Hänvisningar till Uppllysning om några mörka ställen*.

Första Stycket.

CARL LINNÆI, ADLAD VON LINNÉS,

EGENHÄNDIGA ANTECKNINGAR

OM SIG SJELF.

*Plerique, suam ipsi vitam narrare, fiduciam potius morum quam
arrogantiam arbitrati sunt.*

TACITUS.

CARL LINNÉ.

Potest e casa vir magnus exire.

1707. Maj. $\frac{12}{22}$ - $\frac{13}{23}$. kläck. 12 å 1 om natten född i Råshult, Stenbrohults sochn, Småland.
Fadren, Comministren Nils Linnæus, sedan Pastor ibid.
Modren, primipara, Christina Broderonia.
1717. Wexiö Trivial Schola, introducerades.
1724. Gymnasium Wexionense, dit flyttad.
1727. Lunds Academiæ Student.
1728. Upsala Academiæ Student.
- 1750 och följande år läste publice uti Horto Upsaliensi, vicarius Rudbeckii.
1752. Lapplands resan på Societatis Upsaliensis omkostnad.
1753. Proberkonsten läste han privatim, den förste i Upsala.
1754. Dahlska resan på Landshöfd. Reuterholms omkostnad.
1755. Utländska resan antogs: Danmark, Tyskland, Holland.
Medicinæ Doctor i Harderwik d. 9 Calend. Julii.
1756. Cliffords Botanicus. Engeland besöktes och återkom till Clifford.
1757. Utgaf många wärk uti Cliffords Museo.
1758. Leyden hos Profess. v. Royen, inrättade med honom Hortum Leydensem.

1738. Hemkom från Frankrike till Sverige.
1739. Pension att läsa publice öfver Bergs-Collegii Cabinet, Maji 14.
Amiralitets Medicus i Stockholms Lazaret, Maji 15.
Præses primus Acad. Holmensis och en af dess 7 Fundatores.
1741. Professor publicus Upsaliensis, Maji d. 5.
Oelands och Gotlands resa på Ständernes ordination.
1742. Hortus Upsaliensis ödelagd, uptogs af nyo.
1743. Museum Academicum anlades först af honom.
1744. Secretarius Societ. Upsaliensis.
1746. Westjöthe resan på Ständernes ordination.
1747. Archiater, utan att den söka, i Januario.
1749. Skånska resan på Ständernes ordination.
1751. Museum Reginæ beskrefs på Drottningholm.
1755. Museum Regis beskrefs på Ulricksdahl.
1758. Riddare af Nordstjernan, förste Literate i Riket.
Kjöper sig Hammarby och Säfja, 10 hela hemman.
1760. Præmium af Ryska Academien, första utländska för någon Svensk,
100 Ducater.
1761. Adelsman April 4., då af Konungen utnämnd.
1762. Academiæ Parisinæ Socius extranens ordinarius: octumvir.
Förste Swenske; största heder för Literati.
1763. Thé lefwande, den förste som det fått i Europa; blommade 1765
i Upsala.
1768. Museum proprium, bygdt af sten på Hammarby på ett högt berg.
-

STENBRÖHULT är en Kyrka i *Småland*, *Cronobergs Län*, och *Albo Härad*, belägen nedre emot Skånska gränsen på en af de täckaste orter, som Sverige framalstrat; ty hon ligger inwid den ansenliga Sjöen *Möklen*, där han går in med en fjerdedels mils lång wik och lägger sig nedran wid denna kyrkans fötter. De släte åkerfälten omgifwa denna kyrka på alla sidor utom den wästra, där *Möklen* utsträcker det klara wättnet. Något stycke ifrån wisar sig den sagra bokskogen åt söder, *Taxås* höga berg åt norr, och *Möklands* öfwer sjön i wester. Däremot på östra sidan betäckas åkerfälten från norr med barrskogar, från öster och söder med de angenämaste ängar och löffulle trän.

SAMUEL BRODERSONIUS war här Pastor wid begynnelsen af detta Seculo, en sagta och stilla man, som här hade haft (ifrån 1640) sina förfäder: sin Fader PETRUS BRODERSONIUS och sin Moderfader NILS TORGERI, hwilke för honom varit Pastores, (som ock han [hade] sin Måg och Dotter-Son äfter sig till denna dag). Denne SAMUEL BRODERSONIUS hade till Hustru MARIA SKEE, Pastoris JÖRAN SKEES Dotter ifrån *Wisseltofta* i *Skåne*. Med henne hade han 4 Barn, CHRISTINA, PETRUS, MARIA och JÖRAN.

NICOLAUS LINNÆUS war född år 1674. Hans Far war Bondé och het INGEMAR BENGTON, bodde i (*Småland* uti) *Wittaryds Soka* och *Stegaryd*, hwilkens Hustru het INGRID (INGEMARS-DOTTER), och war Syster till Kyrkoherden SWEN TILIANDER i *Pietteryd*. Pastor SWEN

TILIANDER uptog sin Systerson NILS och hölt honom i Schola med sina Söner, där Systersonen såg Pastor SWEN TILIANDERS nöje för sin Trägård, och däraf fick en smak för denna wettenskapen. Änteligen måste denna NILS LINNÆUS med trånga wilkor draga sig fram wid Academien i *Lund*, hwarifrån han äfter några åhrs wistande begaf sig up till sitt Stift *Wexiö*, att där söka sig tjenst Biskop CAVALLEUS, som förut varit granne och wän med Pastor SAMUEL BRODERSONIUS, utwalde denna (N. LINNÆUM) till Adjunctus i *Stenbrohult*, och sedermera år 1706 gaf honom fullmakt att wara Capellan wid *Stenbrohult*, hwarpå Comministern NILS LINNÆUS begärade Pastoris älsta Dotter, CHRISTINA BRODERSONIA, och fick henne till Hustru. De bodde tillsammans på Capellans Bostället *Råshult*, straxt wid *Stenbrohults* kyrka, där (Comministerns) dageliga nöje war att anlägga en wacker Trägård, och (hans Hustrus) att sköta sitt hushåld. Hans sinne war mycket sagtomdigt, jemt och godt; Hennes war spest, qvickt och arbetsamt. Här fingo desse tu år 1707 sitt första barn, det de kallade CARL, då straxt därefter Pastor SAMUEL BRODERSONIUS dog, och i hans ställe kom Comministern i *Wexiö* att få fullmakt på Pastoratet, men dog äfwen (utan att det tillträda), hwarpå HANS MAJ:R, (som då wistades i *Pohlen*), igenom Kongl. Secreterarens JOSLE CEDERHJELMS intercession, utfärdade fullmakt för Comministern LINNÆUS, att wara Pastor i *Stenbrohult* äfter sin Swärfader. Altså blef *Stenbrohult* ifrån år 1708. intill 1748 i hela 40 åhren Pastorat för NICOLAUS LINNÆUS, däräst han med sin Hustru sedermera hade det 2:dra Barnet, ANNA MARIA, som sedermera blef Probstens GABRIEL HÖKS Hustru i *Wirestad*, 3:dje, SOPHIA

JULIANA, Pastoris JOHAN COLLINS Hustru i *Ryssby*, (död $\frac{v}{28}$ 1771.),
4:de, SAMUEL, som succederade sin Fader i Pastoratet, och 5:te, EME-
RENTIA, Hustru till Häradsfogden BRANTING.

CARL LINNÆUS war altså (älsta Sonen), född 1707, natten emellan den $\frac{1}{22}$ — $\frac{1}{23}$ Maji kläck. 1, (just i wackraste wåren, då gjöken utropat sommaren emellan mensens frondescentiæ och florescentiæ.) Denna sin Faders ännu enda Son liksom uppföddes i Trägården hos sin Fader; ty Fadren anlade (straxt han blef Pastor) wid *Stenbrohult* en den wackraste Trägård, som war uti Länct, upfylld med utwalda Trän och de raraste Blommor, uti hwilken Fadren, då han war fri från ämbetsförrättningar, sökte sitt tidsfördrif. Sonen CARL war knapt 4 åhr, då han en gång följde sin Fader på en collation till *Måklunds*, uti den wackraste sommartiden, och då gästerna inemot aftonen hwilade sig på en grön äng, förestälde Pastorn för sitt sällskap, huru hwar blomma hade sitt namn, samt (åtskilligt) märkwärdigt och underligt (om växter), wiste därför rötterna af *Succisa*, (*Tormentilla*), *Orchides*, med flera. Gossen ser på detta med ett hjertans nöje, och war just detta den sträng, som mäst war spänd uti Gossens genie. Härpå fick Fadren ingen ro för Pilten, som stadigt frågade namn på växterna långt mera än Fadren kunne swara, men äfter Barns maner förgäter ock namnen, hvarföre han ock blef (en gång) hårdt tilltalt af sin Fader, som sade sig aldrig skola gifwa honom något namn på örter, om han dem mera förgäter, hvarföre Gossens hela hog och tanka war sedan att komma ihog namnen, att han aldrig skulle gå miste om sitt angenämaste.

1714 anförtrordes Gossen åt sin första Informator, JOHAN TELANDER, föga tjenlig att uppföda Barn.

1717 introducerades CARL uti *Wexiö Trivial Schola*, där rude Lärmästare med lika rude method gáfwo Barnen hog för wettenskaper, att håren måste resas på deras hufwud.

1719 fick CARL en annor Informator, GABRIEL HÖK, som sedermera wart hans Swäger. Denne handhade Gossen med mera mildhet, dock förmåtte han icke implanta hog (till studier), för dem Gossen fått största fasa.

1722 wart CARL flyttad till *Ringarne*, altså slapp privat information, äfter det maner, som där är antaget, fick altså mera tillfälle att fly Boken; ty Gossens nöje war endast; att få gå ibland blomsten, att där lära sig känna örterna, så att då han åhrligen reste ifrån *Stenbrohult* till *Wexiö* flera gånger, och igenom det han såg blomstren wid vägen med ögonen, war han i stånd att säja, hwaräst hwar ört växte på hela desse 5 milen.

1724 blef wår CARL flyttad ifrån nedre Scholan till *Gymnasium*, hwarpå han ännu fick mera fria händer, att undandraga sig studierna, för hwilka han i späda åhren igenom hård medfart fattat så stor aversion. Dock fruktade han icke för alla wettenskaper, churu de måste här gingo ut därpå att præparera tjenlige Prästimnen; ty som han war altid ibland de sämste af sine Camrater under *Eloquentiæ*, *Metaphysices*, *Moralium*, *Græcæ et Hebraicæ*, samt *Theologiæ* Lectorerna, så war

han däremot alltid en af de bäste för Matheseos och besynnerligen Physices Lectoren. P:iten hade skaffat sig åtskillige (Botaniska) Böcker, dem han natt och dag läste, att han dem kunne på sina fingrar, såsom [ARVIDH MÅNSONS] *Rydaholu. Örtabook*, TILLANDS'S *Flora Aboënsis*, PALMBERGS *Seria Florea Suetana*, (usla wägledare), hwartill kommo änteligen BROMELII *Choris Gothica* och RUDBECKII *Hortus Upsaliensis*, fastän desse sednare tycktes ännu för honom wara nog höglärde. Med ett ord, Gossen hade fått en innerlig hog för en wettenskap, som på det stället och den tiden låg gömd i barbarie, och inga andra wettenskaper woro gångbara, än de som gjorde Präster, hwartill ock Förälldrarne, besynnerligen Modren, dömt sin Son alt ifrån waggan. CARL hade emellertid gått så långt uti en onyttig wettenskap, att både hans Lärare och Camrater kallade honom den *lilla Botanicus*, ehuru hans böcker och lärmästare icke svarade emot hans hog.

1726 kommer Fadren inresandes till *Wexiö Gymnasium*, att höra äfter sin käre Son, då alla Lectorerna kunne intet längre på sitt samwete råda Fadren att hålla sin Son wid boken, utan med enhällig röst styrkte Fadren, att i tida sätta sin Son till någon handwärfkare, (till Snickare eller Skräddare), såsom de woro öfvertygade, att han med boken ingen ting kunne uträtta. Detta war ett dunderslag för Fadren, som äfter sine swaga wilkor, nu uti 12 åhr, användt på sitt käraste Barn alt det han kunne åstadkomma, och under det han skulle resolvera till hwad handwärfk han skulle använda sitt Barn, går han äfwen till Provincial-Doctorn, JOHAN ROTHMAN, som war Physices Lector, att rådföra sig med honom uti en krämpa, som några weckor hade warit hor

nom besvärlig. Under det han för Doctorn berättar sin sjukdom, kommer han äfven att inrycka den sorg, han nyligen fått af sitt käraste barn, på hvilket han hade förlorat både *oleum* och *operam*, äfter Lectorernas enhälliga instämmande. Doctor ROTHMAN däremot tog sig på att curera bägge passionerna, och försäkrade Fadren heligt, att ibland alla där studerande Djeknar wore ingen, och icke en enda, som gäfwere det hopp om sig, som hans CARL; men ens vittnesbörd emot så många kunde icke upväga hos Fadren, förrän Doctor ROTHMAN utlät sig, att om icke Fadren wille underhålla Sonen, så wille han taga honom i sitt hus, och på sin räkning föda honom, och läsa för honom, det ena året, som ännu återstod, innan Gossen med sina Camrater skulle flyttas till Academien, och att Fadren måtte weta, det Lectorerna hade däruti rätt, att han aldrig kunne blifwa Präst, men han däremot wore försäkrad, att CARL skulle blifwa namnkunnig *Doctor*, som rätt så wäl framdeles skulle föda sig, som någon Präst. Fadren blef tröstad, och Doctor ROTHMAN läste för Sonen privatissime hela året derpå följande, Physiologien, då han äfter hållit Collegium examinerade Pilten, och fant honom fattat (till pricka) alt hvad han förestält. Änteligen till slut wisade Doctor ROTHMAN för Gossen, att alt det han arbetat i Botaniquen, wore ingen ting, utan att man borde känna örterna äfter blommorna, såsom en TOURNEFORT lärt, hvarpå CARL fick afrita *Classes plantarum uti VALENTINI'S Historia Plantarum*, då Gossens hela tanka gick därpå ut, att kunna föra hwar och en ört till sin Class (äfter TOURNEFORTS sätt).

(Under det han innan sin resa till Academien skulle rangera alla

wäxter, som wäxte i *Stenbrohult*, förekommo många, som gjorde honom nog bryderi: *Cornus herbacea*, *Lobelia Dortmanna*, *Elatine Hydro-piper*, *Peplis Portula*, *Linum Radiola*, *Plantago mouanthes*, *Isoëtes lacustris*, *Anthericum ossifragum*, *Aphanes arvensis*, *Trientalis europæa*, *Scheuchzeria palustris*, *Andromeda polifolia*, *Calla palustris*, *Stratiotes Aloides*, *Utricularia vulgaris*, som ännu icke woro af Botanicis utredde.)

1727. Tiden war nu inne, att Gossen med sina Camrater skulle resa till Academien. Rector Gymnasii då warande, NILS KROK, gaf honom *Testimonium Academicum* af följande innehåll: att Ungdomen wid Scholorna kan liknas wid små trån uti en Träschola, där undertiden händer, fast sällan, att unga trån, ehuru man anwänt på dem största flit, icke arta sig, utan på alt sätt likna willa stammar; men då de änteligen blifwa omsatta och transplanterade, förändra sin willa art och blifwa sköna trån, som gifwa behagelig frukt. I hwilken afsigt och ingen annor han ock nu afsänder denna Ynglingen till Academien, som kanske där kunne komma uti det climat, som gynnade hans tilltagande i wäxten.

Med detta respass förfogar sig LINNÆUS till Academien i *Lund*, hwaräst hans förre Informator, nu Magister GABRIEL HÖK, wistades, hwilken utan att wisa detta obehagliga *Testimonium*, tager sin forna Discipel med sig till Rectorem Magnificum och Decanum under den prætext, att såsom hans Discipel inskrifwas wid Academien, och därpå skaffar honom logement uti Doctor STOBÆI hus.

Doctor **KILIAN STOBÆUS**; sedermera Professor och Archiater i *Lund*, tog emot denna Gossen, men fant hos honom ingen ting, som kunne behaga, mer än det allenast, att han ärnade studera Medicinen, hwartill han blef öfvertygad af det han såg hos denna Studenten ingen annor bok än Medicinska. Här fick vår Student hos **STOBÆUM** se ett artigt Museum af allahanda slags Naturalier: Stenar, Snäckor, Foglar och Herbarier af inlagde och inklistrade örter, (sådan han aldrig sedt). Ungkarlen behagade oförläknligen det sättet att torka och inklistra örter i Herbarier, så att nu hela dess syssla blef att inlägga alla de örter, som växte omkring *Lund*. **STOBÆUS** war en sjuklig man, enögd, krumpen på ena foten, plågad beständigt af Migraine, Hypochondrie och ryggvärk; men hade eljest ett makalöst genie. Han hade ock påtagit sig, att wara Medicus för Noblessen i *Skåne*, som med consultationer gåfwo honom ingen ro, hwartföre han en gång kallar neder **LINNÆUS**, att hjelpa sig skrifwa ett bref och beswara en sjukdom; men **LINNÆI** ohöfsade hand i skrifvandet blef förkastad, så att den enda förmån **LINNÆUS** ännu kunne winna hos honom, war att få bewista **STOBÆI** Demonstrationer uti Snäckorna, då han lärde dem för **MATTHIA BENZELIO** och **RETZIO**.

Under denna tiden hade Doct **STOBÆUS** tagit i sitt hus en Tysk Medicinæ Studiosus wid namn **KOULAS**, hwilken där lefde såsom Son, och hade tillgång till Doctors Bibliothecque. **LINNÆUS** gör bekantskap med denna **KOULAS** och lät för honom Physiologien, såsom han den lärt af Doct. **ROTHMAN**, hwartföre **KOULAS** alla nätter utlånade böcker utur **STOBÆI** Bibliothecque till **LINNÆUS**. Men **STOBÆI** gamla Mo-

der, som icke kunne sofwa om nätterna, ser ljuset alla nätter brinna uti LINNÆI fönster, och därför warnar sin Sen för Smäländingen, som hwarje natt somnade ifrån ljuset och satte hela hans hus i äfwen-tyr. Ett par dagar däråfter, när som LINNÆUS sitter kl. 2 om natten i fullt arbete med STOBÆI Löcker, kommer Doct. STOBÆUS sagta upstigande med hårdt upseende, i tanka att råka LINNÆUS sofwande ifrån ljuset, och frågar, hwarför icke han sofwo om nätterna, då annat folk sofwo. Änteligen stiger [STOBÆUS] fram till bordet, och ser der en stor hop af sina böcker liggande (upslagne), frågar honom hwar och huru han böckerna fått, då LINNÆUS måste berätta sakens sammanhang, hwarpå STOBÆUS befäller LINNÆUS straxt förfoga sig i säng och sofwa som annat folk om nätterna. Morgonen därpå blifwer LINNÆUS nedkallad, att än vidare förhöras om böckerna, då Doctor STOBÆUS sedermera (gaf LINNÆUS) sin nyckel till Bibliotheket, att där få uttaga och sedan återställa, hwad böcker han behagade. Sände sedermera LINNÆUM till sina Patienter, och LINNÆUS fick merändels spisa wid STOBÆI egit bord, med den försäkran att, om LINNÆUS så wille fortfara, som han hade begyut, wille han göra honom till sin arfwinge, emedan han sjelf ej hade några barn.

1723 om wårtiden hade LINNÆUS med Herr MATTHIAS BENZELSTIERNNA gådt ut till *Fågelsång* att botanicera en het dag, då LINNÆUS kastar af sig råck och wast i slaka hettan, då (en Vermis, *Furia infernalis* kallad), sticker honom på högra armen, hwaraf hela armen upswulnade som en stock, och LINNÆUS måste till sängs. Inflammation tilltog; STOBÆUS hade utsatt Brunstermin wid *Helsingborg*.

måste altså lämna sin LINNÆUS i Fältskärens händer med föga hopp om hans lif, och därmed bortreste. Fältskären SNELL gjorde en stor öfning ifrån armbågen till axeln, och änteligen läkte såret, hwarpå då LINNÆUS war återsteld, han öfwer sommaren reser hem till *Småland*, att besöka sina Föiäldrar.

Under LINNÆI wistande i *Stenbrohult* anländer en gång Assessor ROTHMAN, hwilken föreställer LINNÆUS, huru som *Lunds* Academie icke wore tjänlig för hans ändamål, att studera Medicinen, däremot berömmar *Upsala*, huru där woro Medicinæ Professores: den lärda ROBERG uti sjelfwa Medicinen, den stora RUDBECK uti Botaniquen, huru där wore ett ståteligt Bibliothek och en wacker Academisk Trägård, med många Stipendia så Regia som Magnatum, utom hwilka en qwick, men fattig Medicinæ Studiosus aldrig kunne komma fort. LINNÆUS war ung och snart intalt af den, som gjort sig så mycket godt. Föräldrarne undsätta sin Son med 100 daler Silfvermet, med ett för alt, som de sedermera icke vidare kunne bispringa honom, och LINNÆUS reser så till *Upsala*.

När LINNÆUS kommit till *Upsala* (1728 om hösten), blefwo hans pengar snart ändade, och ingen condition, genom hwilka fattiga ynglingar pläga draga sig fram wid våra Academier, kunne anförtros LINNÆUS såsom Medicinæ Studiosus; ty att studera denna tiden Medicin war ingen heder. LINNÆUS måste sätta sig i skuld för maten, och hade icke penningar till att såla sina skor, utan måste gå på bara foten, med något papper, som han lade i skon. Han hade önskat få komma igen

till sin hulla STOBÆUS, men den långa vägen förnekade honom, utom det, att Doctor STOBÆUS skulle blifva hjärteligen förtörnad, när han återsåg en yngling, för hwilken han fattat så mycket tycke, och som lämnat honom ohördan: [Men]

- - - - - (*labor omnia vincit*
Improbis, et duris urgens in rebus egestas. VIRG.)

1729 om höstetiden sitter LINNÆUS i den förfallna Academie Trägården att beskrifwa några blomster, då en wördig Prästman kommer in i Trägården, och frågar LINNÆUS hwad han beskref, om han kände örterna, om han studerat Botaniquen, hwarifrån han kommit, och huru länge han här hade varit. Frågade äfwen äfter namnen på en hop med örter, då LINNÆUS swarade på alla med namnen äfter TOURNEFORTS method; änteligen frågade han ock, huru många örter LINNÆUS hade inlagda, som swarade att han hade mer än 600 inländska, hwarpå han ber Ungkarlen följa sig hem, och då han kommer till Doctor CELSIUS gård, stiger han där in; ty denna hedersman, (S. Theolog.) Doctor, O. CELSIUS, (Pater), hade wistats ett par åhr i *Stockholm* wid en angelägen (Ecclesiastique) Commission, och som han hade i sinnet att utarbete *Historiam de Plantis Biblicis*, så hade han ock lagt sig på Botaniquen och med all flit uppsökte de wilt växande örter. LINNÆUS måste straxt gå äfter sitt Herbarium, hwaraf Doctor CELSIUS blef ännu mer öfwertygad om LINNÆI insigt i denna wettenskapen. Äfter några dagars förlopp, då han såg LINNÆI torftighet, lämnar han LINNÆUS kammare i sitt eget hus, och lät honom merändels spisa wid sitt bord.

under hwilken tid LINNÆUS flitigt upspanade örter, som växte wilst kring *Upsala*, war altid i sällskap med Doctor CELSIUS, hwar han reste, och med honom utarbetade (*Upsala*-) örterna uti hans Bibliothecque, som war ganska anseeligt, äfwen i Botaniquen, hwaraf LINNÆUS fick största tillfället att perfectionera sig. NILS ROSÉN hade dagarna före LINNÆI ankomst blifwit Adjunctus i *Upsala*, och förrest till utländska Academier att promovera och göra sig färdig i Medicinen, under hwilken tid en PRÆUTZ war hans Vicarius, som intet hade någon credit hos Medicinæ Studiosis, hwarföre åtskillige begynte gå privatissime till LINNÆUM, såsom LETSTRÖM, SOHLBERG och Professor RUDBECKS Son, JOHAN OLOF, hwarigenom LINNÆUS fick skor och andra kläder.

PETRUS ARCTÆDIUS, sedermera ARTEDI, war den endaste, som denna tiden ibland Medicinæ Studiosis hade något namn för qwickhet. Han återkom till *Upsala*, sedan han warit hemma i *Ångermanland* och wisat sin Får den sista äretjänsten. Med honom ingick LINNÆUS en förtrolig wänskap, ehuru de bägge till statar och sinnelag woro ganska olika; ty ARTEDI war långwäxt, sen, aliwarsam, LINNÆUS liten, yr, hastig, qwick. ARTEDI älskade Chemien och besynnerligen Alchemien, så mycket som LINNÆUS växterna. ARTEDI hade någon insigt förut i Botaniquen, liksom LINNÆUS i Chemien. Men som desse täflare icke sågo sig kunna hinna hwarandra, lämnade de hvars andras göromål. Då begynte bägge på en tid med *Fiskar* och *Insecter*; men såsom icke LINNÆUS kunne hinna ARTEDI i Fiskarne, så lämnade han dem aldeles, ätwen som ARTEDI Insecterna. ARTEDI arbetade på *Amphibia*, som LINNÆUS på *Foglar*. Det war dem emellan en stadig jalousie

att hålla hemligt, hwad de upfunno; som dock aldrig kunne stå öfwer 3 dagar, förr än de måste skryta för hwarandra af sina decouverter.

Medicinæ Professorerna woro då RUDBECK och ROBERG. RUDBECK läste öfwer sina wäl ritade *Foglar*, och ROBERG öfwer ARISTOTELIS *Problemata* äfter CARTESI principer. Ingen såg någon Anatomic; ingen Chemic, och LINNÆUS hade aldrig fått höra någon Botanisk Föreläsning, hwarken publice eller privatim.

LINNÆUS läste uti *Actis Lipsiensibus* en recensio af VAILLANTS Tractat: *de Sexu Plantarum*, hwilket synerligen smakade honom; ty begynte han att se på blomstren, hwad *Stamina* och *Pistiller* woro för slags ting, och ARTEDI, som nu lämnade Botaniquen, förbehöt sig *Plantas Umbellatas*, emedan han däruti tänkte göra en ny method, hwarpå LINNÆUS äfwen fick i hågen att göra en ny method (öfwer *alla Wäxter*), sedan han sett på *Stamina* och *Pistilla* så länge, att han funnit det de icke woro mindre skiljagtiga än *Petala*, och att de woro de essentiellaste delar i blomman. Men wid åhrets slut kom då warande Bibliothecarien, GEORG WALLIN, med en Philologisk Disputation: *de Nuptiis Arborum*, och som LINNÆUS icke fick tillfälle att opponera, skref han några ark om rätta sammanhanget af *Sexu Plantarum* äfter botaniskt sätt, dem han uti manuscript gaf till Doctor CELSIUS, hwilket änteligen kom uti Professor OLOF RUDBECKS händer och honom så behagade, att han hade lust känna den Ungkarlen, som det sammanskrifwit.

1730. Den ålderstegna OLOF RUDBECK fick nu frihet, att läsa sina publica Föreläsningar, allenast han hölle någon Vicarium.

Vice-Adjuncten PREUTZ blef först kallad att hålla Lectionerna i Trägården, men wid undersökningen af RUDBECK hölt intet målet, ty blef LINNÆUS förekallad, och af Faculteten examinerad, och med approbation antagen, fast Prof. ROBERG hölt äfwentyrligt, att göra en ännu icke 5 åhrs gammal Student till *Docens*, mycket mera att lämna honom publica Föreläsningar. Men som ingen annor war att tillgå, blef LINNÆUS den, som skulle läsa i Trägården, och därför om wårtiden 1750 begynner sina (publique) Botaniska Lectioner, för en myckenhet Colleganter wid Botaniska Excursioner, och RUDBECK tager honom i sitt hus till *Informator* för sine små Barn med senaste giftet. LINNÆUS låter ändra hela Trägården, förer ifrån Trägårdar och Landsbygden de raraste blomster, dem han planterar äfter egen method. Förklidit åhr existerade vacance wid Trägårdsmästare-Sysslan, den LINNÆUS sökte på Prof. ROBERGS tillstyrkande, men Prof. RUDBECK afslog det, sägandes sig hafwa större tanka om LINNÆUS, hwilket honom hjärteligen förtröt, intill dess han nu (som *Docens*) fick befalla den succederande Trägårdsmästaren, att återkomma sina ordres uti Trägården.

LINNÆUS begynte anställa *Excursiones Botanicas* uti private Collegier, och fick en myckenhet Colleganter, hwarigenom han förskaffade sig kläder. Han hade ock här tillfälle att nytja Prof. RUDBECKS wackra Bibliothek i Botaniquen, och att stadigt igenomgå hans oförlikneligen prägtigt ritade *Svenska Foglar*. Nu användes dagarne på arbete med Disciplarne, och nätterna på utarbetande af det nya System och den Reformation, som LINNÆUS begynt i Botaniquen. Nu begynte han skrifwa sin *Bibliotheca Botanica*, sina *Classes Plantarum*, sin *Critica Bota-*

nica och sina *Genera Plantarum*, att han ingen minut åsidosatte, så länge han wistades i *Upsala*.

1731. Medicinæ Adjuncten Doctor ROSÉN hade nyligen återkommit från sin utländska resa, där han gjort sig habil uti *Anatomien* och *Practiquen*, och som ingen Practicus war i *Upsala*, blef han af alla uptagen. Han emottog straxt den andra delen, (*Anatomien*), som hörde till RUDBECKENS Profession, att läsa den publice. RUDBECKS 70 åhr gäfworo honom hopp att snart kunna blifwa dess Successor, och ingen stark Competitor wore att förmoda, om icke LINNÆUS emedlertid kunne komma upp. Han sökte att äfwen få läsa *Botaniquen* publice, den RUDBECK icke kunne anförtro ROSÉN, som sig därtill icke applicerat. ROSÉN sökte förmå LINNÆUS att sjelf afstå *Lectionerna*, det LINNÆUS ock gjort, om RUDBECK tillåtit det. Ty hände, att då LINNÆUS öfwerwunnit armod, måste han straxt fastna för afwunden, hwilkens spel woro så widlöftige som onödige att här specificera. Med ett ord, Bibliothekarien NORRELIH otrogna Fru wistades nu i RUDBECKS hus, igenom hwilken LINNÆUS blef föhatlig hos sin Patronessa, att han såg sig icke längre kunna där förblifwa. Och som RUDBECK ofta talt om de sällsamme phænomena och örter han sett på *Lappska resan*, så hade LINNÆUS fattat en stor håg att se desse länder. Secretern wid *Wettenskaps Societeten* i *Upsala*, Mag. ANDREAS CELSIUS, påyrkade, att LINNÆUS skulle resa till *Lappland*, hälst Kongl. befallning war, att någon af *Societeten* borde dit taga en resa, hwarföre ock i *Societeten* blef beslutit, att LINNÆUS nästa åhr resa skulle. LINNÆUS tager därföre wid slutet af åhret af-

sked från *Rudbeckska* conditionen och reser neder till sin födelseort, *Småland*.

1732 reser LINNÆUS några dagar till *Lund* att se STOBÆI Stensamling, hälst som han endast saknade hos sig kunskap i denna delen af naturen; men som samlingen bestod mäst af *Petrificater*, fant han här icke sin uträkning, utan äfter ett par dagars drögmål i *Lund* begifwer sig tillbakas åt *Upsala*, hwarifrån han reser åt *Lappland* d. 15 Maji till häst, utan impedimenta och allenast som han går och står. Då han i *Ångermanland* går upp ifrån landsvägen till den höga grottan i *Skulaberget*, beledsagad af ett par Bönder, hade han på ett hår när varit olycklig, i det att Bonden, som klef ofwan för honom, ref en klippa lös, som slog neder just i vägen, där LINNÆUS skolat stådt, om han icke en handvändning tillförene ändrat sitt steg äfter den andra Bondens steg. Ifrån *Umeå* gick LINNÆUS uppför floden åt *Lycksele*; men som wårfloden begynte komma alt för starkt, måste han marchera till fots igenom skogar och myror, där isen låg under wattenet och stante änteligen uppwid *Olycksmyran*, som landet denna tiden omögligen kunne igenomresas; hwarföre han måste tillbakas igenom *Umeå*-floden till *Umeå*, hwarifrån han förfogade sig åt *Piteå* och *Luleå*, där han fick i följe Bergmästarren SWANBERG, som då ärnade sig åt *Kyriware*; altså seglades *Luleå*-floden förbi *Harris* åt *Jockmock*, och därifrån fortsattes resan åt *Quickjock*, under hwilken resa Bergmästar SWANBERG, som funnit nöje uti LINNÆI conversation, tilböd sig att lära honom *Proberkonsten* på en kort tid, om han wille besöka *Calix* på återresan. Ifrån *Quickjock* fick LINNÆUS tolk igenom Pastorskan GROTS föranstaltande, hwarpå han

gick upp för fjellen wid *Walliwars*, där han såg *Solem inocciduum*, och upp i fjellen en ny world af örter, dem han med Lapparnes *Oeconomis* och *Mores* samt andra märkvärdigheter noga beskrifwer; fortsätter således resan öfwer hela fjellen och fjellryggen alt till fots, intill dess han nedkommer i Norska *Finmarken* wid norra hafwet wid *Torrifjorden*, där han seglar ut åt *Sallerön*, [*Hellerön*], men för wågor och storm kommer icke längre än till *Rörstads* Kyrka. Under återresan, då han en dag wid norra fjellsidan går upp, att söka örter och stenar, skjuter äfter honom en Sjöfinne, men råkar intet, utan då LINNÆUS drager på härtsfångarn, löper att han undslapp. Härifrån äfter ett par dagars hwila förfogar sig åter LINNÆUS öfwer fjellen, men drager sin kosa mera åt norr åt *Kaitom-*sidan, och återkommer neder igenom *Luleå-floden*. Under wägen då han gjordt sig en flotta, att igenom *Purkijaur-sjön* midt på natten segla öfwer till *Purkijaur*, war han åter i lifsfara; ty töknet förhindrade honom utsigten, samt wädret och strömen hulpos åt att draga honom på sidan, så att han med största plats undslapp forsen. Sedan han återkommit till *Luleå*, lärde han af Bergmästar SWANBERG i *Calix* på 2 dagar och en natt Proberkonsten, och äfter en stark och långsam fatigue hwilade sig hos Häradshöfdingen HÖIJER. Resan fortsattes igenom *Torneå*, och LINNÆUS ärnade sig åt *Torneå-fjell*, men emedlertid möter honom wintren, att han måste wända om, då han reser tillbaka [östra] strandwägen igenom *Kemi*, *Uleå*, *Carleby*, *Wasa*, *Björneborg*, åt *Åbo*. (MENNANDER,

---

(Solut hyperboreas glacies Tanaimque nivalem

Arvaque rhiphæis numquam viduata pruinis

Lustrabat,

Virgo]

sedan Biskop i Åbo, [och sist Årkebiskop i *Upsala*], war nu Student och undsatte LINNÆUM med penningar för det LINNÆUS läste för honom (*Historiam naturalem*). Åfter 8 dagars uppehåll i Åbo, begifwer LINNÆUS sig öfwer Trajecterna åt Åland, *Grisselhamn* och *Upsala*. Således hade han i detta åhr rest öfwer 1000 mil, och när han hemkommit, lämnar han till Wetenskaps-Societeten berättelse om sin resa, och winner dess approbation, samt 112 Daler Silfwermynt, som resan honom kostadt.

Straxt häråfter söker LINNÆUS ett Stipendium, *Wredianska Öfverskottsmedlen* kalladt, det han ock får, besynnerligen igenom Professor WALLRAVES gunstiga bemedlande, hwarigenom han för första åhret åtnjöt 30 plåtar, men sedermera intet; och så snart han war utrest, gick han miste om samma Stipendium igenom sine owänners bemedlande.

1733 tog LINNÆUS sig före att hålla *Collegium* i Proberkonsten, som tillföre wid denna Academien icke varit practiceradt, då han lärde hwar och en Proberkonsten för 2 plåtar, hwarigenom han fick en myckenhet Colleganter.

Rosén gjorde alt mer reflexion på LINNÆI tilltagande, och förestälte sig en alt farligare Competitor, ty begärar han af LINNÆUS att få låna dess manuscripter i Botaniquen, dem han hopsatt, hwilket war det käraste LINNÆUS nu ägde; och som detta icke kunne winnas med lock, wans det med hot, hwarföre en del lämnades. Men som LIN-

NÆUS fick spörja att detsamma afskrefs, kunne hot icke mera utprässa de andre delarne. Rosén hade emedlertid tagit en ung Magister GOTTSKALK WALLERIUS till Eleve, den han lärt Medicinen snart ett år. Adjuncturen i *Lund* wid Medicinska Faculteten blef nu inrättad, den LINNÆUS sökte med Professor RUDBECKS ampla föreskrift. Rosén war nu för tiden Brunnsmedicus wid *Wiksberg*, och Cancelleren wid *Lund*, Gref CARL GYLLENBORG, war där Brunnsgäst. Således kunne LINNÆUS intet komma i comparation med WALLERIUS, som fick Adjuncturen med sin mindre fromma.

Wid slutet af året reser LINNÆUS till Bergslagerne, beser *Norberg*, *Bispberg*, *Afwestad*, *Garpenberg*, *Stålhyttorna*, *Fahlu-Stad* och *Grufva*. Då han är i *Fahlun*, anmodar honom Landshöfdingen REUTERHOLM att göra en resa öfwer *Dahlarna* på sin bekostnad, hwartill LINNÆUS jakar, men håller det för en sak, som endast war talt i wärdet.

1734. Då Doctor Rosén blifwit gift med Årkebiskopens Syster-] dotter, hade han utwärdat sig en förordning af Cancelleren CRONHJELM, att aldrig någon *Docens* må få antagas i Medicin wid *Upsala* Academie till *Adjuncti* præjudice, hwarigenom händerna blefwo bundna på LINNÆUS, som hade detta enda till sitt uppelälle, och hwarigenom Rosén sig klarligen förestälde, att LINNÆUS skolat warit totalt slagen. Men wec- kan därpå kommer bref med wäxel ifrån Landshöfdingen REUTER- HOLM till resans fortsättande omkring *Dahlarna*, hwarpå LINNÆUS staxt är färdig och i *Fahlun* tager med sig sju qwicka ynglingar, såsom NÅS- MAN, CLEWBERG, FAHLSTEDT, SOHLBERG, EMPORELIUS, HEDEN-

BLAD, SANDEL, och med detta följe reser öfwer *Öster-Dahlarna*, *Dahlska Fjellen*, alt intill *Rörsås* koppargrufwa i *Norrige*, och därifrån åter öfwer fjellen genom *Wester-Dahlarna* till *Fahlun*, hwaräst han aflämnar sin Journal till Landshöfdingen öfwer alt hwad han observerat på resan.

JOHAN BROWALLIUS, då Hus-Präst och Informator hos Landshöfdingen REUTERHOLM, sedermera Professor och Biskop i *Åbo*, gjorde med LINNÆUS en besynnerlig wänskap, och hade lust af honom lära Proberkonst, Mineralogie, Botanique, m. m.; hwarföre LINNÆUS tager sig före att läsa Proberkonsten i *Fahlun*, hwartill han får låna Bergslagens Proberkammare och får tillräckeligt Auditores. LINNÆUS hade äfter sin hemkomst (från *Lappland*) besynnerligen lagt sig på Mineralogien, hwarföre han ock besökt Bergslagera, att få ett System äfter Stenarnes natur, som aldrig bättre kunne läras än wid Bergslagera; hade ock nu fått det i fullt stånd, och läste det med grufwebetjenternas myckna nöje. Emedlertid tyckte LINNÆUS sig i *Fahlun* kommit i en ny werld, där alla älskade och gynnade honom. hwaräst han ock fick en ansenlig Praxis medica. Men BROWALLIUS såg icke någon utwäg för honom att komma på grön qwist, däräst han icke komme att resa ut och blifwe *Doctor*, då han sedermera hemkommen hade frihet att nedsätta sig, hwar honom hälst behagade, och då han ofelbart skulle berga sig. Men som härtill fordrades penningar, war intet annat, än att LINNÆUS borde engagera sig hos någon rik flicka, som först kunne göra honom lycklig, och han sedan henne. Denna sats behaga-

de LINNÆUS theoretice, men oakadt alla förslag blifwer därwid intet uträttadt. Änteligen som Physicus urbis, Doctor JOHAN MORÆUS, som war äfter sitt stånd anseeligen rik man, hwilken såg LINNÆI framsteg både med förundran och afwund, nu war nog trött med den beswärliga Practiquen, och fast han hade resolverat att aldrig applicera något af sina Barn till Medicin, stiger detta oakadt LINNÆUS såsom simpel Student och sedan han talt med Dottren, begärrar af Fadren formelt hans älsta Dotter, och får därpå ett prompt *ja* med sin och andras förundran, men icke så af Modren.

1755 wid nyåret reser LINNÆUS (åt utrikes orter) i följe med CLASS SOHLBERG, Medicinæ Studiosus. LINNÆI trogna Camrat, AR-TEDI, hade rest nyligen förut ifrån *Upsala* till *Engeländ*. LINNÆUS besöker sin födelseort, där han saknar sin Moder, som förledit år den 6 Junii afsomnat på sitt 45 år. Fortsätter resan genom *Helsingborg* åt *Helsingör*, hwarifrån han afseglar åt *Tr[aw]emünde* och *Lübeck* till *Hamburg*, där honom betygas mycken höflighet af Juris Licentiaten SPREKELSEN, Professor KOHL och Doctor JÆNITSCH. Här förnöjde han sig hela tiden och besåg de wackre Trägårdarne med hwad mera, som war märkwärdigt, samt ibland andra saker Borgmästar ANDERSSONS Museum och dess Broders *Hydra* med 7 hufwuden. Han war den förste, som såg, att detta mirakel war icke naturens utan konstens, och som det samma blef bekant, förmentes det odrägliga pris, som war satt på ett sådant underwärk, snart falla till intet; hwarföre LINNÆUS måste skynda sin bortresa, att undwika ANDERSSÖNERNAS hämnd; ty gick han till sjös

wid *Atona* åt *Amsterdam*, då han under resan war i största äfwentyr på sjön.

Amsterdam uppehölt LINNÆUS en 8 dagar att se på den pragt och omkostnad, som här war nedlagd, hwarpå han reser sjövägen till *Harderwyk*, där han tenteras, examineras, disputerar *de Nova Hypothesi Febrium Intermittentium*, och promoveras den $\frac{1}{2}\frac{3}{4}$ Junii. Nu woro LINNÆI pengar alla, som till summan warit, då han gick utur *Sweriget*, 600 Dal. Kppmt; ty följer LINNÆUS CLAES SOHLBERG, emedan han icke wille beswära sin Swärfader, äfter han hade sig noga dess sinnelag bekant. Resan går från *Harderwyk* till *Amsterdam*, där LINNÆUS besöker Professor *Botanices BURMAN*, sedermera genom *Haarlem* åt *Leyden*, där LINNÆUS ser Trägården och Professor *VAN ROYEN*.

JOHAN FREDRIC GRONOVIVS, Medic. Doctor, war den curiosaste, som LINNÆUS fant i *Holland*. Den samma besöker LINNÆUS, GRONOVIVS åter besöker LINNÆUM, och ser hans *Systema Naturæ* uti manuscript med sin stora förundran, begärer få uplägga det samma på egen bekostnad och trycket begynnes. På GRONOVII tillstyrkande besöker LINNÆUS den stora BOERHAAVEN, och äfter 8 dagars ansökning får komma till honom, då BOERHAAVE wisar sin Trägård utom *Leyden* med allehanda träd, som kunne tåla climatet, och då rödjer LINNÆUS sin insigt uti *Botaniquen* och *Historia litteraria Botanices*. (BOERHAAVE) råder därföre LINNÆUS att ingalunda resa från *Holland* nu strax, som han ärnade, utan häldre att nedsätta sig och lefwa i *Holland*. Men som LINNÆUS detta oagtadt nu ärnade sig tillbaka igenom

Amsterdam åt *Sverige*, beder han LINNÆUS hälsa BURMANNUS i *Amsterdam*. Dagen därpå kommer LINNÆUS till BURMANNUM, som offererar honom en präktig kammare, upwaktning och kost wid sitt eget bord, och LINNÆUS tager mot detta goda tillfället till nästkommande år. Emedlertid utgifwer LINNÆUS sina *Fundamenta Botanica* och sin *Bibliotheca* i *Amsterdam*, samt förnöjer sig att se BURMANNI arbete om *Zeylanske Örterna* och besöker flitigt Hortum medicum i *Amsterdam*.

LINNÆUS hade knapt nyttjat detta tillfälle hos BURMANNUM ett par månader, förrän den rika Banquieren, GEORG CLIFFORD, J. U. D., kommer att söka LINNÆUM hos BURMANNUM, och inviterar honom att bese dess präktiga Trägård på *Hartecamp*, då han öfwertalar BURMANNUM att lämna sig LINNÆUM, den BOERHAAVE hos honom recommererat för sin stora insigt i Botaniquen. Altså blifwer LINNÆUS hos CLIFFORD, där han får lefwa som en Prins, får den största Trägård under sin inspection, får förskrifwa alla de örter, som saknas i Trägården och köpa de böcker, som fattas i Bibliotheket; ty war ock nu tillfälle för LINNÆUS att arbeta i Botaniquen, då han hade alla de tillfällen, som önskas kunne. Han arbetar ock därpå både dag och natt, och i förstone söker få sin *Flora Lapponica* på trycket, som ock trycktes i *Amsterdam*, och till hwilkens utredande ett sällskap därstädes, som war förenadt; med BURMANNUS och hwilket LINNÆUS ofta besökte, försköto tabellerna.

ARTEDI kommer emedlertid ifrån *London* och just råkar LINNÆUM

i *Leyden* på en dag, som LINNÆUS inkommit. ARTEDI beklagade, att hans penningar wore åtgångne i *London*, och att han nu behöfde nya kläder, böcker, promotion och hemresa, men wiste sig till alt detta ingen tillgång. Men LINNÆUS tröstade honom, att han nu icke war i *Upsala* under twång och förföljelse, och att han wille så laga, att alt skulle blifwa godt. ALBERTUS SEBA, den Tyska Apothekaren i *Amsterdam*, hade begärt för kort tid sedan LINNÆI hjälp till den tredje tomens förfärdigande af dess *Thesaurus*. Men LINNÆUS, som då war kommen till CLIFFORD, kunne icke emottaga detta tillbudet, och dässutom wore den tredje delen, som nu skulle tryckas, om *Fiskar*, dem LINNÆUS minst älskat. Ty tager LINNÆUS ARTEDI med sig till *Amsterdam*, och recommenderar honom därpå hos SEBA såsom den största *Icthyolog*. ARTEDI tager emot arbetet med försäkran om hederlig discretion och mår wäl i *Amsterdam* samt förfärdigar arbetet, att allenast 6 *Fiskar* återstodo, då han om aftenen under hemvägen ifrån SEBA faller i gräkten och ynkeligen drunknar. Så snart LINNÆUS detta fått spörja, far han till *Amsterdam* och söker att rädda ARTEDI manuscripter uti *Icthyologien*. Men som wärden gjorde en räkning på mer än ett par hundra gyllen, söker LINNÆUS förmå SEBAM att lösa manuscripterna, men denne gifwer blott 50 gyllen till begrafningen, hwärföre LINNÆUS förmår CLIFFORD att lösa manuscripterna, dem han sedermera bringar i ordning.

1736 reste LINNÆUS på Herr CLIFFORDS omkostnad till *England*, där han icke allenast besåg Trägårdarne i *Chelsea* och *Oxford*, utan ock därifrån förskaffade sig de mästa rara örter, som inkommit och

ännu woro obeskrifne, samt gjorde sig bekant med de där warande Lärde. I *Oxford* blef LINNÆUS wänligen emottagen af Doctor SHAW, som rest i *Barbariet*, och räknade sig för en Discipel af LINNÆUS, emedan han med så mycket nöge läsit hans System. Den lärda Botanisten DILLENIUS [emottog] LINNÆUM i begynnelsen spotskt, som han ansåg LINNÆI *Genera*, dem han halftryckta fått öfwer från *Holland*, wara skrefne emot sig, men sedermera qwarhölt LINNÆUM hela månad, utan att lämna honom en timma i fred om dagen, och änteligen släpte honom med tårar, kyssandes, sedan han tillförene tillbudit honom att lefwa och dö med sig, som Professionens lön wore tillräckelig för bägge, och äfwen den *Shevardiska Pinax*.

LINNÆUS kom tillbakas till *Holland*, riktandes CLIFFORDS Trägård med många lefwande örter och dess Herbarium med många torkade specimina. LINNÆI *Genera Plantarum* trycktes nu med all flit i *Leyden*, och LINNÆUS blifwer kallad d. 3 Octob. att wara Ledamot af *Kejsersliga Wetenskaps Academien*, med tillnamn af DIOSCORIDES 2:DUS.

BOERHAAVE sökte öfwertala LINNÆUM att gå öfwer till *Caput Bonæ Spæ* och därifrån till Colonierna i *America* på publique depence, att skaffa till *Holländska* Trägårdarne allehanda rara och sällsamma växter, då han wille så begå, att LINNÆUS icke allenast skulle få respenningar, utan ock wid hemkomsten wärkelig Professors fullmakt. Men LINNÆUS försakade detta tillbud, under sken att han icke tålde de warma climater som uppfödd i de kalla, fast han hade andra (resoner näml.) att han war engagerad hemma.

1737. LINNÆUS hade nu emedlertid bragt i ordning CLIFFORDS ansenliga Herbarium, och fått örterna i Trägården förökte och stälde i sin ordning. Nu återstod för det CLIFFORD icke allenast gifwit LINNÆUS årligen ansenliga penningsummor, utan ock födt och hållit honom som sin egen son, att LINNÆUS griper an med det stora wärket *Hortus Cliffortianus*, och det samma icke allenast utarbetar och skrifwer utan ock [igenomser] sjelfwa correcturerna, och alt detta inom tre fjerdedels år, hwilket en annor icke skulle göra äfter på flere år; och dässutom under det han utarbetar *Hortum Cliffortianum*, då han war trött af detta arbete, förlustar han sig med *Critica Botanica*, den han trycker i *Leyden*. Men af alt detta arbetet blef han ock så utmärglad wid hösten af året, att han icke mer kunne tåla *Holländska* luften, ehuru han lefde i alt det wälstånd, som en dödlig önska kunne; ty han reste in till *Leyden* att höra BOERHAAVE, när han behagade, fick åka på *Amsterdams* gator med 2 par hästar, fick wara i *Amsterdam*, då han behagade, och fick wara på *Hortecamp* i den sköna Trägården, när honom lyste, och hade där all upwaktning af kock och betjenter, och kunne altid emottaga dem, som gjorde besök, med all högtidlig wälfägnad. När nu CLIFFORD såg, att LINNÆUS wille ifrån sig, tilböd han honom att blifwa qwar, på hans deponce lefwa i *Leyden* att höra BOERHAAVEN, då honom lyste, och icke öfvergifwa sig, förr än Botaniska Professionen i *Utrecht* äfter den gamla SERRURIER blefwe ledig, då LINNÆUS kunne wara säker om henne, och CLIFFORD wille emedlertid gifwa LINNÆUM lön. Men oagtdadt alla tillbud, oagtdadt all wällefnað och heder, som LINNÆUS åtnjöt, och där alla Botanici sökte ho-

nom såsom ett litet orakel, tager han afsked af CLIFFORD, ty han såg sig icke wara i stånd att lämna (att starkt) arbeta i ett så önskeligt tillfälle. Dessutom längtade han hem, och *Holländskt* klimatet är icke för en Svensk länge hälsosamt.

LINNÆUS valedicerar CLIFFORD och reser åt *Paris* genom *Leyden*, där han ock valedicerar sina wänner och bekanta. Professor VAN ROYEN blir bestört, att LINNÆUS wille aldeles lämna orten, och offererar honom alla de förmåner, som någonsin kunne gifwas, om han wille allenast blifwa hos sig ett halft år; att ställa *Academie-Trägården* (med honom) i ordning och wara honom behjälplig i dess utarbetande, samt demonstrera för honom sina *Fundamenta Botanica*, hwarigenom LINNÆI principer kommo publice wid en så lyster *Academie* att propageras, och de LINNÆI namn, som han gifwit i *Horto Cliffortiano* och andra sina skrifter, kommo att antagas wid en så namnkunnig Trägård! LINNÆUS resolverar och blifwer qwar, hwilket oändeligen grände CLIFFORD, hilst som han hade tillbudit LINNÆUS så många förmåner. LINNÆUS sökte att unskylla sig hos CLIFFORD, att han icke blifwit qwar för någon annan orsak, än att hedra sig och sin wärdiga Herr CLIFFORD. *Leydiska* Trägården war anlagd äfter BOERHAAVES method, den Professor VAN ROYEN hade resolverat att kasta aldeles omkull och antaga LINNÆI; men LINNÆUS kunne icke tillåta, att den skulle stötas, som gjordt sig så mycket godt, utan äfter BOERHAAVES method ej kunne få stå, hialp han VAN ROYEN att utarbeta en egen. Örtorna i *Leyden* mönstrades nu af LINNÆO med VAN ROYEN. De fingo sig nya namn och blefwo upp-

stälde, och LINNÆUS vann alt förtroende hos VAN ROYEN; under hwilken tid han mäst hwar dag war hos sin GRONOVIVS och half honom med sin *Flora Virginica*, hwilken utkom nästan på en tid med *Hortus Leydensis*, som bägge antagit LINNÆI namn och principer. Men att nätterna icke måtte gå fruktlösa förbi, utgaf LINNÆUS här sina *Classes Plantarum* och sin afledna Camrats PETRI ARTEDI *Icthyologia* af 5 delar, tillika med *Corollarium Generum* och *Methodum Sexualem*.

1738 existerade vacance wid den ordinaira Medici - sysslan i *Surinam*, hwilken skulle besättas af BOERHAAVEN, som sökte att få LINNÆUM dit, föreställandes, huru dess Antecessor inom 5 åhr skaffat sig några tunnor guld, såsom den endaste Medicus i orten; och hwad härliga örter funnos icke i ett sådant skönt climat? Men då LINNÆUS drog sig undan, lämnade BOERHAAVE honom tillstånd, att föreslå den tjänligaste, emedan ingen hade sig bättre bekant de unge Doctorerne, och dem som tillika hade kunskap uti Natural-Historien. LINNÆUS nämmer altså JOHAN, BARTSCH ifrån *Königsberg*, sin förtrogna vän, som af LINNÆUS icke allenast lärt Botaniquen, utan ock besynnerligen Insecterna. Han blifwer straxt antagen och samma åhr afreser till *Surinam*, men till sin olycka.

Under den tiden LINNÆUS wistades i *Leyden*, war en klubb inrättad, där Doct. J. FR. GRONOVIVS, Dr VAN SWIETEN, Doctor LINNÆUS, JOH. LAWSON, en lärd Skotte, som mycket rest, LINNÆI besynnerlige vän, och som ofta frågade LINNÆUM, om han behöfde något penningar, och då han swarade, nej, tog upp 60, 80, 100 gyllen

och gaf LINNÆUS, säjandes sig sjelf ändå hafwa nog, ty han älskade LINNÆUM och GRONOVIVM oförlikneligen, och ägde mycket förnuft; LIEBERKÜHN, en stor och grof Preussare, som hade makalösa microscoper; JOH. KRAMER, en lidlig och slarfwug Tysk, med oförlikneligt genie, till att minnas allt, hwad han hörde läsas, och som warit Studiosus af alla Faculteter; samt JOH. BARTSCH, en smal, wacker, qwick, lärd och sedig yngling, [woro Ledamöter]. Och då de samlades hos hwarandra, ålåg det den, som war wärd, att demonstrera något i sin sak, såsom GRONOVIVS i *Botaniqua*, VAN SWIETEN i *Praxi*, LINNÆUS uti *Historia Naturali*, LAWSON uti *Historien* och *Antiquiteterna*, LIEBERKÜHN uti *Microscopicis*, KRAMER uti *Chemicis* och BARTSCH uti *Physicis*.

Förrän LINNÆUS tog afsked i *Leyden*, war den sjuke BOERHAAVEN redan så intagen af sin *Hydrops Thoracis*, af hwilken följde en stark andtåppa, att han nu icke mera kunne ligga i sängen, utan måste sitta uppe, och hade långt för detta förbudt, att ingen skulle till sig insläppas. LINNÆUS war ock den enda, som fick komma in, att kyssa sin stora Informators hand, med ett bedröfweligt *vale*, då den swaga Gubben hade ännu så mycket krafter i sin hand, att han förde LINNÆI hand till sin mun och kyste henne tillbakas, sägandes: "Jag har lefwat min tid och mina år, samt gjordt, hwad jag förmådt och kunnat. Gud beware dig, för hwilken allt detta återstår. Det världen af mig äskadt, har hon fått, men hon äskar långt mera ändå af dig. Farwäl min kära LINNÆUS." Tårarne tilläto ej mera, och då LINNÆUS war hemkommen i qwarteret, sände han honom ett prägtigt exemplar af sin *Chemicis*.

Således förnöttes lefnaden i *Leyden* till wären, då LINNÆUS får spörja hemmanifrån, att en hans wän sökte winna hans Käresta hos dess Swärfader. Ty skyndar LINNÆUS på resan, men fastnar i en swår frossa, för hwilken han likwäl blifwer curerad af VAN SWIETEN, men fastnar i recidiv med Cholera, som brutit honom halsen, däräst icke Doct. VAN SWIETEN haft så mycken möda osparad. Änteligen blef LINNÆUS frisk, och den förtörnade CLIFFORD kommer då in att se LINNÆUM, beder honom följa sig på en natt till sin Trägård, föreställer honom äfwentyret att resa så matt, som han nu wore, tillbjuder honom sitt förra sälla *vivere*, med hästar på sitt stall, och att promenera, då honom behagade, samt en ducat hwar dag han hos honom wille wistas. LINNÆUS blef qwar några veckor och åtnjöt alt detta goda, dock såg aldrig sin hälsodag, förrän han waledicerat *Holland* och kommit in i *Brabant*, då hans kropp blef (samma dag) liksom förnyad af luften, och liksom fri för en tung börda.

Då LINNÆUS tar afsked af Professor VAN ROYEN i *Leyden*, skrifwer denne med honom ett bref till Botanices Professoru i *Paris*, hwilket sedermera blef honom där wisat, af följande innehåll och ord:

"*Viro clarissimo ANTONIO DE JUSSIEU, Medico experientissimo, Botanices Professori celeberrimo et Academiae Regiae Scientiarum in Galliis Socio et Membro dignissimo, s. p. d. A. VAN ROYEN.*"

"*En CAROLUM LINNÆUM Scientiæ Botanicae, (si quem noverim), facile Principem, qui ni scriptis innotuerit, experimentis innotescat. Hic in plerisque Historiæ Naturalis partibus versatissimus, hasce Tibi tradet litteras. Hunc wore doctum, eruditum et humanissimum Tibi tuæque curæ commendo, ut per*

Te, quantum potest fieri, opportunitatem habeat omnia, quæ ad hoc negotium spectant, perlustrandi; quidquid autem ei feceris beneficii, mihi, cum per aliquod tempus intimus fuit, factum reputabo. Vale, fratremque cum Nob. D. DU FAY meo nomine salvere jube. Dabam Leydæ die 7 Maji 1738."

Af detta och flere omständigheter kan man döma, hwad LINNÆUS uträttat i *Holland* inom 3 åhrs tid. Han hade här mer skrifwit, mera nytt uptäkt, och mera reformerat Botaniquen än någon tillförne kunnat i hela sin lefnad; hwarföre oek tilldrog sig, att han städse blef besökt af de störste Botanister uti CLIFFORDS Trägård, då åtskilliga gånger hände, att GRONOVIVS, VAN ROYEN, BURMANNUS, SERRURIER, ANDRY, LAWSON, och andra råkades utan att hafwa hos honom stämt möte. LINNÆUS hade det nöjet, att *Discens* wid en så stor Academie höra där sina *Principia* och *Fundamenta* läsas publice, då Studenterna wisade hwarandra den, som upbyggt Theorien. Ja, sjelfwa naturen favoriserade LINNÆUM därmed, att hon lät igenom hans flit och föranstaltande den sköna *Musa* första gången blomma i *Holland*, hwilken besågs såsom ett under af hela landet, då äfwen de förnämste och sjelfwa BOERHAAVE kom dit [till *Hartecamp*] att fordra af LINNÆUS dess demonstration öfwer denna *Musa*, för äfterwerlden framlagd uti den tractat, som han utgaf under namn af *Musa Cliffortiana*, och äfter hwilken hwar Trägård sedan kunnat drifwa fram hennes blommor. Hos BURMANNUS i *Amsterdam* war LINNÆUS altid wälkommen ibland de *Zeylanske* och *Africanske* örterna; hos GRONOVIVS i *Leyden* war LINNÆUS

liksom hemma, där de *Virginiske* örterna mönstrades; hos VAN ROYEN fick alltid LINNÆUS det raraste till *Cliffordska* Trägården och hwar månad wid pass besöktes Trägårdarne i *Amsterdam*, *Utrecht* och *Leyden*, men dagligen i *Hartecamp*.

Sedan LINNÆUS således blifwit stor i *Holland* och rik på kunskap om örter, reste han därifrån och passerade *Antwerpen*, *Trefontaine*, *Mecklin*, [*Mecheln*], *Brüssel*, *Mons*, [*Bergen*], *Valence*, [*Valenciennes*], *Cambrigie*, [*Cambray*], *Peronne*, *Roye*, *Pont à Pont*, [*Pont St Maixence*], till *Paris*. Straxt han kom in i *Brabant*, såg han sig wara kommen utur en skön Trägård på en mager betesmark, där folket war uselt och husen eländige. Staden *Antwerpen* hade gamla och prägtiga hus, men mästadels fattiga inwånare. I *Brüssel* såg han de sköna fontainerna på gatorna, den dyrbara Arsenalen, och den här nu residerande *KEIJSARENS* Syster, med den Papistiska Religion, som här war i sitt högsta flor. På westra sidan ofwan på en wall besåg han ofta hela denna sköna stad. På östra sidan hade Fransyskan redan trängt sig in. Wid *Mons* hölls en stark visitation, där ingen fick passera med mer än 50 livres. Men LINNÆUS kom likwäl fram med ett par hundrade ducater. Denna staden, ehuru han icke war stor, hölt likwäl ellofwa Apothekare. Här omkring brötos stenkohl och takskeer. Wid *Valence* [*Valenciennes*] blef LINNÆI coffert förseglad, emedan han hade med sig en hop med nya böcker; ty han hade tagit ett exemplar af hwarje bok, som han uplagt i *Holland*. Widare passerades *Flandrens* fält, som liknade *Skånes* slätter. Husen woro bygda mästadels af en sten, som war

midt emellan sandsten och krita. Uti *Cambrigie* [*Cambray*] hvar gång klockan slog, sågos 2:ne af träd gjorde karlar, som slogo på klockan. Landsvägen war stenlagd med en kalksten, som genereras af lera eller med *Marmore primo*, *Syst. Nat. 6. p. 151. n. 1.*

Så snart LINNÆUS kommit till *Paris*, blef han levererad af den gamle Professor ANTON DE JUSSIEU, hwilken war dagligen sysselsatt med *Praxis medica*, till sin Broder, Demonstratorem Plantarum, BERNHARD DE JUSSIEU. Här blef LINNÆI göromål, att genomgå den wackerä Trägården, att se JUSSIEORUM, TOURNEFORTII, VAILLANTII, SURIANI och andras *Herbarier*, samt D'ISNARDS största samling af böcker i Botaniquen. BERNHARD DE JUSSIEU anställte resor åt *Fontainebleau* och *Burgundien*, endast att wisa LINNÆUS de wackraste växter; som finnas omkring *Paris*, i följe med LA SERRE, då LINNÆUS hade fri resa, och BERNHARD DE JUSSIEU tjänte honom dageligen, så att LINNÆUS här converserade med JUSSIEUERNA, REAUMUR, OBRIET, salig TOURNEFORTS (ritare och) resekamrat i *Orienten*, med LA SERRE, Ånkan VAILLANT och Mademoiselle BASSEPORT, som war *Pictrix regia* i *Horto*. Den 14 Junii anhöll LINNÆUS hos då warande Præses DU FAY att pro hospite få bese Wetenskaps Academien, då han äfter sessionen blef antydd att något dröja, och därpå fick weta, att Academien antagit honom till *Correspondent*. DU FAY föreslog, om icke LINNÆUS hade lust att blifwa Fransos, däräst Academien toge honom till *Membrum* med årlig *Pension*, men högre hog drog honom till sitt Fädernesland.

Sedan LINNÆUS sett Slottet *Versailles*, Landet omkring *Paris*, Bibliotheken, Musea, Herbaria och REAUMURS samlingar, under hwilken tid han hos JUSSIEUerna hade mäst dagligen fritt *vivere*, tänkte han på hemresan. Ty LINNÆI göromål war ej att lära Franska seder och utländska språk, hållandes före, att tiden på intet sätt dyrare köpes, än då man reser utomlands endast för språken skull. Wist war det, att LINNÆI tid icke tillstodde honom excolera språken; men så war ock att märka, det hans genie war så aldeles intet för språk, att han hwarken lärde *Engelska*, eller *Fransyska*, eller *Tyska*, eller *Lappska*, ja, icke en gång *Holländska*, fast han hela 5 åhren wistades i *Holland*; icke desto mindre kom han allestädes fram wäl och lyckligen. Sedan LINNÆUS således sett det märkwärdigaste i *Paris*, far han till *Rouen*, och därifrån seglar med en strykande wind och storm till *Cattegat*, där winden straxt wänder sig åt sundet, och LINNÆUS landstiger wid *Helsingborg*, hwarifrån han reser att besöka sin ålderstegne Fader i *Stenbrohult*, och åter några dagars hwila begifwer sig till *Fahlun*, där han finner sin förtrogne wän, JOHANNEM BROWALLIUM, redan wara blefwen Physices Professor i *Åbo*, och sin Käresta wänta hans hemkomst. LINNÆUS får nu (formell) förlofning, hwarpå han reser till *Stockholm*, att där söka sin vidare fortun.

Stockholm emottog LINNÆUM uti September månad såsom en främling. LINNÆUS ärnade här såsom *Doctor* försörja sig; men som han war allom obekant, wågade ingen i åhr att anförtro sitt kära lif uti en oförsökt *Doctors* händer, ja, icke en gång sin hund, att han ofta twif-

lade om sin fortkomst i Riket. Han, som allestäds utomlands blef ärad såsom en *Princeps Botanicorum*, war hemma såsom en KLIMIUS, kommen ifrån underjordiska werlden, så att om LINNÆUS nu icke warit kär, hade han ofelbart åter utrest, och lemnat *Sverige*. Den enda ärkänsla, som han märkte hos sina, war det, att då (*Upsaliska*) Wetenskaps Societeten war tillsammanskallad till *Stockholm* hos sin Præses Illustris, Riksrådet Gref BONDE, den 4 October, blef LINNÆUS enhälligt wald till *Ledamot*.

1759. Sedan LINNÆUS såg, att han på intet sätt kunne få någon Praxis medica, begynte han frequentera de allmännaste spiskwarteren, hwaräst han såg de unge Cavallerer, som blifwit blesserade *in castris Veneris*, sitta abstemios, då han tillstyrker dem, att wara wid godt mod och att dricka ett qwarter Rhenskt win, med försäkran, att han wille dem curera inom 14 dagar, då änteligen 2:ne, som fruktlöst medicinerat, wågade sitt lif uti hans händer, och dem han straxt curerade; hwaräfter han inom en månads tid fick under sin cur den mästa ungdomen. Härigenom begynte hans credit att stiga under de då gängse kopper och frossor, så att han redan i Mars månad fått den anseeligaste practiquen.

LINNÆUS blifwer bekant med den witra Capitain TRIEWALD, som medelst Experimental-Physiquens införande i Riket redan blifwit allmänt älskad. Denne Capitain TRIEWALD gick nu hafwande med en *Wettenskaps-Academies* inrättande på modersmälet i Residence-Staden,

om hwilken han ofta öfwerlägger med Baron HÖPKEN och Doctor LINNÆUS, som äfwen associerar sig den af sitt Fädernesland så högt för-tjante JONAS ALSTRÖM. Desse komma tillsammans, göra sina lagar, och fundera Academien uti Majj månad, samt kasta lott om rum och anseende, och änteligen om första Præsidentskapet, då LINNÆUS blir den första *Præses* i Wettenskaps Academien. Emedlertid stiger LINNÆI credit under då warande Riksdag.

Landtmarskalken, Gref CARL GUSTAF TESSIN, låter kalla LINNÆUM till sig, och frågar honom, om han hade något att söka wid Riksdagen, som han wore försäkrad, att Riksens Ständer skulle anse för ett nöje att gynna en Svensk, som så mycket distinguerat sig utomlands. Men fast LINNÆUS sade sig intet hafwa att söka, bad han honom ändå betänka sig till dagen äfter och då komma igen. Emedlertid råder Capitain TRIEWALD LINNÆUM att söka få i Bergs-Collegio de hundra ducater årligen, som han för detta innehafv och nu wore lediga. Gref TESSIN tager denna ansökningen (d. 14 Majj), och befäl-ler LINNÆUM komma till sig åt middagen. Emedlertid andrager han saken i Secreta Utskottet, och wid middagstiden gratulerar LINNÆUM, att Riksens Ständer bifallit hans ansökning, hwaremot det ålåg honom att sommartiden publice på Riddarhuset föreläsa *Botaniquen*, och om wintren öfwer Bergs-Collegii *Mineral-Cabinet*.

Emedlertid hade Gref TESSIN talat med Ammiral ANKARCRONA, att som vacance existerade äfter Doctor BOJJE [BOY] wid Ammiralitets-Medici beställningen i *Stockholm*, han därtill skulle kalla LINNÆUM; ty

skickar Ammiral ANKERCRONA äfter honom, föreställandes honom vacan-
 cen, samt huru en sådan Botanicus kunne hafwa tillfälle på Baraquer-
 na försöka *Simplicium vires*, och att om LINNÆUS wille söka syslan;
 han då skulle komma allena på förslaget, hwilket skedde, och LINNÆUS
 blifwer af HANS MAJ: utnämnd till Ammiralitets-Medicus d. 3 Maji, så att
 LINNÆUS inom en månad blifwer *publicus Docens* på *Riddarhuset* med
pension, *Medicus* wid *Ammiralitetet* med lön, och *första Præses* af *Acade-*
mien med *distinction*. Gref TESSIN offererar dässutom LINNÆUS i sitt
 hus den kammare, som han sjelf bebodt, då han war ungarl, samt fri
 taffel, där de förnämste wid Riksdagen samlades. Nu som under den-
 na Riksdag de 2 partier, *Hatter* och *Mössor*, besynnerligen uppkommo;
 blifwer LINNÆUS allmänt (skämtewis) kallad af Hattarne deras *Archia-*
ter, hwarigenom LINNÆI *practique* steg otroligt, att han allena hade
 den så stor, som alla de andre Medici tillsammans, och förtjänade sig nu
 och sedermera i *Stockholm* åhrligen 9000 Daler Koppmät; ty hölt LIN-
 NÆUS före nu wara tid att fagna sig af sitt arbete och därför begä-
 rar bröllop, hwilket och sker, då han d. 26 Junii på sine Swärföräl-
 drars gård wid *Fahlun*, *Sweden*, får äga sin länge återlängtda Brud,
 SARA ELISABETH MORÆA. Åfter en månads nöje i *Fahlun* reser LIN-
 NÆUS åter till *Stockholm*, att bewaka sine antagne syslor, och wid slu-
 tet af September aflägger Præsidium i Wetenskaps-Academien, då i
 constitutionerna war befallt att hålla en liten sermon wid afskedstagan-
 det. Men LINNÆUS håller i stället en formel oration om *Märkwärdighet-*
er uti Insecterna till allas nöje, hwilket mönster sedermera alla Præsides
 efterfölgt, och detta tal blef på Academiens befallning tryckt.

1740 om våren dog Professor OLOF RUDBECK, då på förslaget kommo ROSÉN, LINNÆUS och WALLERIUS. Men Gref TESSIN, som i *Paris* hört LINNÆI stora namn, recommenderar honom hos då varande Cancelleren Gref CARL GYLLENBORG, och denne jämkar så emellan Competitorerna, att ROSÉN skulle få vacancen, och som Professor ROBERG nu för sin ålder toge afsked, skulle LINNÆUS succedera honom, och de bägge sedermera byta Professioner, hwilket ock blef fastställt dem emellan, hälst som han [Gref GYLLENBORG] fant skäligt, att ROSÉN, som så länge tjänt wid Academien, borde få det första. Men man wet ej af hwad orsak, denne Herren sedermera ändrade sig och hos HANS MAJ:T recommenderade LINNÆUM, så att det war på spetsen, att ROSÉN gådt denna gången miste om Professionen, däräst icke en annor omständighet infallit. ROSÉN får altså den lediga syslan. Professor ROBERG tager därpå afsked, och alla möjliga omswep upptänkas i *Upsala*, att LINNÆUS ej måtte få den andra Professionen, hwarpå hela året åtgår, och Doctor (GOTTSCH.) WALLERIUS kommer fram med en publice Disputation att förlägga LINNÆI meriter och goda namn, då Professor BERONIUS, (sedermera Archiebiskop), och Magister KLINGENBERG publice på Academien öfwertyga Doctor WALLERIUS om sitt ofög.

1741 kommer denna ifriga act för Riksens då församlade Ständer, som allmänt misshaga Doctor WALLERII procedere, och Consistorium får befallning att upprätta förslag, utan att mer provocera LINNÆUM, som så wäl inom som utomlands gjordt sig namnkunnig. Emellertid som kriget upptändts emellan *Sverige* och *Ryssland*, war LINNÆUS

NÆUS rädd, att han icke kunne undgå såsom Ammiralitets-Medicus, att blifwa commenderad på flottan. Ty anser han för en förmån den befallning, som Riksens Ständer utgåfwö, att han skulle resa öfwer *Öland*, *Gottland* och *Wästergötland*, att där beskrifwa landets producter. I det samma får han d. 5 Maji fullmägt, att vara *Theoreticus* och *Practicus Professor* i *Upsala* äfter Professor ROBERG, hwarpå han straxt associerar sig 5 ungarlar; P. ADLERHEIM, J. MORÆUS, H. J. GAHN, G. DUBOIS, FR. ZIERVOGEL och S. WENDT, reser med dem åt *Öland* och *Gottland*, samt upptecknar de märkwärdigheter, där förefalla.

Så snart han kommit från resan om hösten, flyttar han till *Upsala*, håller där sin *Oration de Peregrinationibus intra Patriam*, och begynner läsa publice *Historiam Morborum* för ett anseeligt Auditorium. Wid slutet af året byter han och ROSÉN Professionerna sig emellan således, att ROSÉN tager *Præfecturam Nosocomii*, *Anatomen*, *Physiologien*, *Æthiologien* och *Præparationes Medicamentorum*. LINNÆUS däremot antager *Præfecturam Horti Academici*, *Botanicam*, *Materialem Medicam*, *Semioticén*, *Diætam* och *Historiam Naturalem*; hwilket blef af Illustrissimo Cancellario confirmeradt.

1742 ingifwer LINNÆUS en remonstration till Academien om *Academie-Trägårdens* uprättande utur sitt öde, och wisar oungängligheten af ett *Orangerie*; i anledning hwaraf blef resolveradt, att *Trägården* skulle å nyo anläggas och ett fullkomligt *orangerie* upbyggas, samt *Domus Præfecti* nedrifwas och åter upbyggas. Baron CARL HÄRLE-

MAN gifwer en präktig dessein till Trägårdens anläggande, hwilken blifwer utwidgad, genomgrafwen och jämkad; dammar, qvarter och gångar anlagde; det gamla stenhuset, som war upbyggt af OLOF RUDBECK; Fadren, utan alt trä med jernposter och jernbjelkar, och hwilket nu liknade ett uglenäste, blef åter adapteradt till wåningsrum för Professorn.

Den 21 Maji dör Professor ROBERG, och LINNÆUS, som hitintill åtnögt sig med sin pension, får fullkomlig lön. Sin Inträdes-Oration låter han i år trycka i *Upsala*.

1743 blifwer Orangeriet färdigt med bägge sine flyglar, och Trägården satt i stånd med många utländska växter, som sedermera årligen föröktes igenom de frön, dem LINNÆI wänner och allmänna commerce med utlänningar kunne honom skaffa. LINNÆUS läser nu publice *Experimental-dixten* med rön och observationer; uti hwilken sak han samlat sig flere rön igenom sine resor och läsande, än som någon annor Auctor förut ägt, hwarföre ock hans Auditorium blef det största. Den 51 Maji blifwer LINNÆUS kallad till Ledamot af Wettenskaps-Academien i *Montpellisr*. Och detta år tryckes hans Inträdes-Oration i *Leyden*.

1744 drifwer LINNÆUS Botaniquen härligen och arbetar på nödwändiga böcker, utom hwilka Professionen icke kunne stiga som sig borde, samt inrättar Trägården efter sitt System. Han utgifwer ock nu i *Leyden* sin Oration *de Telluris habitabilis Incremento*, som han hållit wid förledit åhrs Promotion,

Då HANS KONGL. HÖGHET, PRINS ADOLPH FREDRIK, [första gången] besöker Academien, och då alla Professorerna presenteras af Cancelleren Gref GYLLENBORG, framställas *Professorerna*, ANDREAS CELSIUS och CARL LINNÆUS, såsom *Lumina Academiæ*, för sin inom och utom Riket bekanta lärdom. Och äfwen samma år, då HENNES KONGL. HÖGHET af Rector och 4 Professorer, ibland hwilka LINNÆUS war en, feliciteras till sin ankomst hit, blifwer LINNÆUS ensam antydd, att följa med till *Ekholsrund*, att där få speciel audience hos HENNES KONGL. HÖGHET.

Den 12 Octob. blifwer LINNÆUS tagen till Secretarare wid KONGL. *Wettenskaps-Societeten* i *Upsala* äfter den nyligen afledne namnkunnige *Astronomiæ* Professorn ANDREAS CELSIUS; och d. 24 November wäljes han till *Inspector Nationis Smolandicæ* äfwen äfter samma Professor CELSIUS.

1745 får LINNÆUS i *Upsala* Orangerie imätta ett *Museum Rerum Naturalium* af de många rara djur, som Cancelleren Gref CARL GYLLENBORG gifwit, och af den stora samling HANS KONGL. HÖGHET täckts förära. (Detta föröker LINNÆUS dageligen genom sin [lit] och wänners bistånd, att det blef ett af de härligaste.)

I denna sommar reser LINNÆUS till *Fahlun*, att emottaga sin Hustrus arf äfter dess Fader, som wid slutet af förra året afsomnat. (Mer lämnas däraf till Swärmodren största delen.)

Nu lät LINNÆUS trycka 2:ne för dess wettenskap mycket angelägn böcker: *Floram et Faunam Suecicam*, på hwilken senare han arbetat i 15 åhr. Ty utom dessa adminicula kunne icke Naturkunnigheten drifwas med det lif, som därtill fordrades. I åhr utgifwer han äfwen sin *Öländska och Gottländska Resa*.

1746 wid begynnelsen af Junio besågo bägge DERAS KONGL. HÖGHETER Academiën, och regalerade en hop af Professonerna med guldmedailler; men då de andre få hwardera sin, får LINNÆUS 2:ne, till teckn af besynnerlig nåd.

Straxt därefter antager LINNÆUS resan till *Wästergötland* igenom *Örebro*, *Mariästad*, *Lidköping*, *Skara*, *Sköfde*, *Falköping*, *Borås*, *Alingsås*, *Götheborg*, *Bohus*, *Marstrand*, *Uddevalle*, *Wennersborg*, *Åmål*, *Carlstad*, *Philippstad* [och *Nora*], och kommer hem om hösten att förfärdiga resebeskrifningen.

Då Octroiën skulle förnyas med Ostindiska Compagniet, begär Riks-Rådet Grefwe TESSIN så, att detta Compagnie skulle wara obli-gerat att åhrligen låta en *Historiæ Naturalis Studiosus* få fri fram- och återresa till *China*; hilst Magist. TERNSTRÖM, den LINNÆUS skickade förledit åhr, nu i åhr olyckligen dog på resan.

Baron HÅRLEMAN, Baron HÖPKEN, Baron PALMSTJERNA och Gref EKEBLAD sammansätta sig att distinguera LINNÆUM, och ätt honore widare upmuntra medelst en medaille, den de låta slå och dedicera till

Grefwe TESSIN. På ena sidan står LINNÆI bröstbild med [dessa ord]:
 CAROL. LINNÆUS. M. D. BOT. PROF. UPS. ÆT. 59, och på andra si-
 dan: CAROLO GUSTAVO TESSIN ET IMMORTALITATI EFFIGIEM CA-
 ROLI LINNÆI CL. EKEBLAD, AND. HÖPKEN, N. PALMSTJERNA ET C.
 HÅRLEMAN DIC. MDCCXLVI.

1747 d. 10 Januarii täcktes HANS MAJ:T utan ansökning, och utan att LINNÆUS därom kunne drömma, hedra LINNÆUS med *Archiaters* character och anscende.

Den 14 Februarii, då *Berlinska* Wettenskaps-Academien skulle restaureras, och Ledamöter waldes ifrån alla Riken i *Europa*, war LINNÆUS den endaste ibland alla Swenskar, som därtill blef kallad.

Professor HERMANNUS i *Leyden* hade i förra seculo blifwit sänd till *Ostindien* af Holländarne att på deras *Zeylon* beskrifwa alla där växande örter och specerier. Han återkom lyckligen, men fullbordade icke arbetet, och äfter hans död förswan det för den lärda världen, till dess det änteligen stante uti Apothekarens GÜNTHERS händer i *Köpenhamn*. Han fick lust, att få weta desse upptorkade örters namn, och därför skickade dem till *Holland*, men fick till swars, att ingen Botanist wore i stånd att dem nämna, förutan LINNÆUS i *Sverige*; hwar öre han sände dem till *Upsala*, och då LINNÆUS igenkände HERMANS samlings, fägnade han sig att han skulle ifrån förgängligheten få rädda denna *Thesaurus*, som hitintills förswunnit. Han använder altså dagar och nätter på detta HERCULIS arbete, att examinera så länge tor-

kade blomster, och skrifwer sin *Flora Zeylanica*, hwilken nu i åhr blifwer tryckt, likasom hans *Wästgöta-Resa*.

Justitiæ-Cancelleren LÖWENHJELM lägger in förslag till Riksen Ständer om *Historiæ Naturalis* mera idkande, och den nytta Riket nu kunne göra sig af LINNÆUS; hwilket kan läsas uti [ER. GUST.] LIIDBECKS Disputation *de Incrementis Sveciæ*. [*De recentioribus Regni Sviogothici Incrementis*, Præs. JOH. IHRE.]

LINNÆUS hade i flere åhr yrkat på en resa till *Norra America* igenom sin Discipel Pehr KALM och att för honom få *Stipendier* och *Oeconomix Professionen* i Åbo, hwilket lyckades, och hwarpå denne Apostel nu blifwer afskickad till *America*.

1748 utgifwer LINNÆUS *Hortum Upsaliensem* och sjette edition af sitt *Systema Naturæ* med essentiella characterer, och altså drifwer här [i *Upsala*] Naturkunnigheten till sin högsta spets, så att Botaniquen i intet Rike i *Europa* kunne sägas wara i mera flor. Ty då han åhrligen botanicerade sommartiden, hade han ett par hundrade Auditores, som samlade örter och insecter, anställde observationer, skjöto foglar, förde protocoll. Och sedan de ifrån morgonen kl. 7 till aftonen kl. 9 onsdagar och lögerdagar botanicerat, återkommo de i staden med blomster i hattarna, samt med pukor och waldthorn fölgde sin Anförare till Trägården igenom hela staden. Åtskillige så utländningar som Herrar ifrån *Stockholm* bewistade dessa LINNÆI *excursioner*. Men ock just nu hade wettenskapen kommit till sitt högsta.

KONGL. Cancellie-Collegium gifwer ut en förordning, att ingen Svensk fick trycka eller uplägga något utomlands wid 1000 Dal. Silfvermits wite; hwilket endast hade afsigt på LINNÆUS, emedan ingen annor gaf ut något utomlands, och således blefwo händerne och lusten på honom bundne. (Häraf hade LINNÆUS ärnat att förswära, det han aldrig mer skulle utgitwa någon tractat, om icke några disputationer).

LINNÆUS får af GMELIN, som reste öfwer *Siberien*, ett Herbarium af de mästa *Siberiska* örter; äfwen som han fått tillförene ett dylikt af GRONOVIVS utaf de *Virginiske*, och ett af Professor SAUVAGES i *Montpellier* utaf alla de där växande.

[1749]. Att intet måtte fattas wid dess Profession, utgifwer LINNÆUS sin *Materiam Medicam*, som ostridigt är den största genwäg i denna wettenskapen.

Den 29 April antager LINNÆUS resan åt *Skåne*, som honom af Rikens Ständer war anbefald wid senaste Riksdag, då denna resa ställes igenom *Christianstad*, *Cimbrishamn*, *Ystad*, [*Trälleborg*, *Falsterbo*], *Skånör*, *Malnö*, *Lund*, *Landscrona*, *Helsingborg* och *Engelholm*. På återresan besöker LINNÆUS sin födelseort, där hans Fader förledit åhr 1748 d. 12 Maji valdicerat detta världsliga, och hwaräst LINNÆUS hade det nöjet, att se sin enda Broder stiga i sin Faders ställe.

Åfter hemkomsten fullföljer LINNÆUS sine Academiska syslor, och på slutet af åhret emottager *Rectoratum Academicum*, som under resan bordt komma till hans rum.

Detta år reste LINNÆI Discipular: MONTIN till *Lappland*, HAGSTRÖM till *Femmland*, och HASSELIQUIST på hans tillstyrkan till *Ægypten*, att wisa hwad hans lära i Naturkunnigheten kunne uträtta. Alla Faculteter i *Upsala* gåfwo då HASSELIQUIST *Stipendier*.

1750 bewakar LINNÆUS flitigt Rectoratet och tillika sine private lectioner, då han igenom mycket arbete och af åhrens tillstötande får gickt med oerhörd smärta, som straxt äfter Rectoratet lägger honom till sängs, med löga hopp om lifwet. Dock blifwer han denne gången restituerad igenom det han åt [dagligen] en tallrik smultron.

LINNÆI Correspondenter hade åhrligen yrkat, att han måtte utgifwa sin *Philosophia Botanica*, på det termerna och principierna kunne fås tillsammans uti ett wärk. Detta såg LINNÆUS war ganska nöd-wändig, icke allenast för den lärda werlden, utan ock för sine Discipular, och altså blef wärket nu förfärdigadt.

Dässutom utarbetar nu LINNÆUS sin *Skånska Resa* och begynner äfwen med tryckningen, att göra den till allmän nytta.

Ånteligen som Trägården nu stigit till en ansenlig rikedom af örter, att han kunne täfla med de yppersta Academiæ Trägårdar i *Europa*, förmår LINNÆUS Academien att bestå en gesäll, en orangerie-dräng och 100 lass wed åhrligen, utom de 20 frihetskarlarne hwarje år.

LINNÆUS blifwer kallad af *Academia Scientiarum Tolosana*, att wara Ledamot af dess Societet.

OSBECK, som war LINNÆI Discipel i Naturkunnigheten, kom i åhr att gå till *China* såsom Präst, hwartill LINNÆUS mycket bidrog.

Nu kommer bref ifrån HASSELQUIST, hwaruti han beklagar sin nöd för pänningar. LINNÆUS gifwer honom 100 Daler, och sänder till Wettenskaps-Acadennien, att alla som älskade dygd och wettenskaper, skulle contribuera, och då samlas 4000 Daler Silfvermt af wettenskaps-älskande män i *Stockholm*.

LINNÆUS blifwer anmodad af Spanska Ministern på sin KONUNGS wägnar att skaffa en Botanikus att resa öfwer *Spanien*, hwartill LINNÆUS nämner sin bästa då warande Discipel LÖFLING, som bortreser om wären detta åhr.

1751 samma åhrstid kommer KALM ifrån *Canada*, lastad med en stor och anseelig samling af örter, af hwilka LINNÆUS får ätwen sin lott af hwarje slag. Ehuru han då war sjuk af podager, stiger han straxt upp, och kände ej mer någon sjukdom för nöjet af örterna.

Så föröktes LINNÆI anseliga *Herbarium* wäldigt, att det nu täflade med de mästa i werlden, sedan han fått tillhopa allt, hwad växte i *Sverige*, *Lappland*, *Horto Cliffortiano*, *Leydeusi*, *Oxoniensi*, *Chelseensi* och *Parisino*, utom alla örterna från *Virginien* genom GRONOVIVS, från *Sibirien* genom GMELIN, från *Cantschatka* genom DEMIDOFF, från *Languedoc* genom SAUVAGES, samt det han fått ur *Upsala* Trägård och ifrån alla Correspondenter.

GEORG TYCHO HOLM, en Student, sedermera Professor i *Köpenhamn*, som varit skickad ifrån KONUNGEN i *Danmark* att lära Botaniquen af LINNÆUS, reser åter ett åhrs information tillbakas till LINNÆI nöje och sin Nations heder.

LÖFLING, anländ till *Spanien*, corresponderar flitigt med LINNÆUS, som förorsakat ditresan genom sin recommendation.

HASSELQUIST reser i åhr genom *Terra Sancta*, och fagnar LINNÆUS och lärda werlden med sina rön.

HENNES MAJ:ET DROTTNINGEN får nöje för Naturkunnigheten och skaffar sig de ståteligaste samlingar af *Conchylier* och *Insecter* ifrån *Indien*, så att de tällade med de största i werlden. LINNÆUS får befallning att komma dit till *Drottningholm* att beskrifwa alt detta, och nödgas således genombryta en wettenskap om *Conchylierne*, där aldrig någon bannat redig wäg; så att ock han skulle gå denna wäg, som han aldrig tänkt sig. Han fick då det nöjct dageligen conversera med en så stor och dråpelig DROTTNING samt en så mild KONUNG. Han måste blifwa *Hofman*, han som aldrig det ärnat.

Nu begynner LINNÆUS ett större wärk, att utarbete *Species Plantarum*, sedan han absolverat och lagt grunden med *Genera*, på det han skulle kunna planera wettenskapen till sin tid; ett wärk, som är det största i wettenskapen. Men LINNÆUS war denna tiden den endaste, som hade nog tillräckeliga subsidier, sedan han fått så stort Herbarium och

sett så många andras Trägårdar och samlingar, med ett ord, så många örter, att ingen då för tiden sett flera. Genom en sådan bok kunde hwar och en se, hwad wore redan upptäckt, hwad wore nytt, då något förekomme, och huru det rätt skulle nämnas, hwilket eljest ej varit görligt. Under detta skrifwandet, som han inom två år absolverade, kände han först *Stenpassion* hos sig genereras, ofelbart af stillasittande och tryckning på lifwet, uti högra regione renum.

1752. LINNÆUS hade den hjertans sorgen, att en hans käre Discipel, Doctor HASSELQUIST, äfter sin fatigue i *Terra Sancta* dör af *Phthisi* i *Smyrna* d. 9 Febr., då alla dess samlingar och manuscripter blefwo sequesterade; men mister ej modet, utan recommenderar Doct. KÆHLER hos HENNES MAJ: till reserummet af *Wrediska* stipendium, att därmed gå för Botaniquens skull till *Caput Bonæ Spei*. Därtill gifwer DROTTNINGEN sin recommendation, och KÆHLER får det. Men Holländska Nationen nekar honom att få besöka *Cap*, hwarom genom Swänska Ministern gjordes ansökning i *Hag*. Hwem hade trodt för 50 år sedan, då wettenskaperne så florerade i *Holland*, att det landet äfter dessa års förlopp skulle blifwa så hårdt, att det nekade en annor på sin egen bekostnad resa, att göra sig och hela Publicum lika tjenst, att up-täcka Skaparens under.

BERGIUS reser i år till *Gottland*, och TIDSTRÖM till *Wästergötland*, bägge på Grefwe TESSINS bekostnad.

OSBECK hemkommer ifrån *China* och sänder sitt hela Herbarium

till LINNÆUS samt skänker detsamma, bestående af mer än 600 *Chinesiska* Örtor.

1753. På slutet af sista och begynnelsen af detta år blef åter LINNÆUS kallad till Hofwet, då han beskref HANS MAJ:TS egen Naturalie-samling på *Ulrik:dahl*, och Gref TESSINS Sten-samling i *Stockholm*; fick ock då i föräring en skön guldring med en rubin uti af HENNES MAJ:T och af Gref TESSIN ett gulduhr samt den dyra boken, RUMPHII *Herbarium Amboinense*, af 100 plåtars värde. Men största fägnaden war för LINNÆUS, att HENNES MAJ:T, LOVISA ULRICA, den makalösa DROTTNINGEN, frågade äfter LINNÆI ende Son, huru han artade och hogade sig för Natural-Historien, och då Hon det förnam, lofwade sig wilja, då han blefwe fullwuxen, bestå honom fri resa på sin deponce öfwer hela *Europa*, hwilken höga nåd hjerteligen fägnade LINNÆUS.

Doctor HASSELQUISTS alla Manuscripter och Collectanca woro för skuld af 14000 Daler sequestrerade i *Smyrna*. Ingen wiste, på hwad sätt de kunne återwinnas. Archiater BÄCK, LINNÆI endaste och aldraförtroligaste vän, wågade göra proposition för HENNES KONGL. MAJ:T, som straxt betalade skulden och befalte låta samlingarne komma hit. Ett stort prof af en så stor och wis DROTTNING!

DERAS MAJESTÄTER låto LINNÆUS hela dagen wara i deras speciella sällskap och liksom han tillhört Hofwet, då ej annat talades än om Naturalier, som af Öfwerheten nådigt hördes, och betraktades. Gref TESSIN war ock intagen af denna wettenskapen, besynnerligen af Ste-

nar och Snäckor, och hans Grefwinna älskade Botaniquen. Således tycktes LINNÆUS försatt sin wettenskap i landet ifrån ett intet till det högsta, då hon af de största och sjelfwa DE KONGLIGE älskades och cultiverades. Hwad större prof af slit!

LÖPFLINGS sändningar af örter till LINNÆUS från *Spanien* och *Portugal* stego till lika antal, som dem han nyss fådt ifrån OSBECK.

April 27 blifwer LINNÆUS dubbad till *Riddare* af HANS MAJ:TS *Nordstjerne-Orden* af KONUNGENS egen hand, på wanlig ort och ställe; en nåd, som i *Sverige* aldrig tillförene skedt någon Doctor, Archiater eller Professor. Ja, ingen CammarHerre hade ännu, fast af adelig Stamma, blifwit med denna stjerna benådad. Hans hörnskrift? [walspråk]: *Famam extollere factis.*

Museum Tessinianum tryckes, det LINNÆUS fugitivis oculis beskrifwit och noterat, då han varit i *Stockholm*, och det Hans Excellence sjelf dedicerat till LINNÆUS och satt hans medaille ofwanföre, till ett tecken af den estime han hade för LINNÆI wettenskap.

LINNÆUS brukar under röt månaden äfter wanligheten i stället för surbrunn *Smultron-curen*, och mår däraf rätt wäl.

Doctor KÆHLER reser åt *Italien*, därtill LINNÆUS skaffat honom *Stipendium Wredianum*, genom HENNES MAJ:TE och Consistorii recommendation hos Gref EKEBLAD.

LÖFLING får ordres af KONUNGEN i *Spanien* att resa öfver hela *Södra America* och samla specimina för Spanska Hofvet, PremierMinistern, KONUNGEN i *Frankrike*, DROTTNINGEN i *Sverige* och LINNÆUS. Stor heder för LINNÆUS att blifwa hogkommen bland så stora KONUNGAR!

Sedan GMELIN sänt LINNÆUS alla *Sibiriska* örter, DEMIDOFF skickat alla STELLERS samlingar, och SAUVAGES skänkt hela sitt Herbarium, utom hwad LINNÆUS sjelf samlat i *Lappland*, *Sverige*, *Danmark* på *Seland*, *Holland*, *Engeland* och *Frankrike*, samt det han fått af KALM och GRONOVIVS ifrån *Norra America*, och af alla Botanics från hela *Europa*, hade hans Herbarium blifwit ett af de största i werlden; hwarföre han ock nu kunne fullända sina *Species Plantarum*.

Detta wärk, ett af de nyttigaste och som wisar största förfarenhet, blifwer mot hösten färdigt i 2 Volumina, på hwilka LINNÆUS anwänt alla krafter. Men under ständigt skrifwande, sittande och arbetande får han en wärk i högra sidan, som lägger grund till hans sjukdom *Stenpassionen*, af hwilken han aldrig tillförene känt minsta mehn, men som förswan Gudi lof med åren och genom smultron-curen.

1754 April 7 kl. 3 äfter middagen gifwer LINNÆI Fru sin Manden 6:te arfwingen och andra Sonen, JOHANNES.

Af *Genera Plantarum*, wid hwilka LINNÆUS lagt sista handen, tryckes nu 5:te editionen.

Museum ADOLPHI FREDERICI, som LINNÆUS hos sin stora KONUNG skrifwit, går nu under pressen.

Då Öfwerste-Lieutenanten DALBERG nu skulle resa till *Surinam*, förmådde LINNÆUS genom wänners wänner, att han tog med sig DAN. ROLANDER, som i LINNÆI hus alt ifrån LÖFLINGS tid blifwit upfödd, såsom Informator för dess Son, och som gjort under denna tiden alt sitt studium på *Insecter*. Förnämsta orsaken härtill war, att LINNÆUS wille hafwa lefwande *Coccionell*. Emedlertid fick LINNÆUS på sådant sätt sina Apostlar ut öfwer hela werlden:

- TERNSTRÖM till *Ostindien* 1745, dog [i *Polocondor*] 1746.
 KALM — *Norra America* 1747, rediit 1751.
 HASSELQUIST — *Smyrna* 1749, *Ægypten* 1750 och *Palæstina* 1751, mortuus *Smyrnæ* 1752.
 MONTIN — *Lappland* 1749.
 HAGSTRÖM — *Femtland* 1749.
 OSBECK — *China* 1750, rediit 1752.
 LÖFLING — *Spanien* 1751 och *Södra America* 1754.
 BERGIUS — *Gottland* 1752.
 TIDSTRÖM — *Wästergötland* 1752.
 KÆHLER — *Italien* 1753.
 ROLANDER — *Surinam* 1754.

Alla dessa woro LINNÆI Elever och Disciplar.

1755. *Flora Svecica* uplägges andra gången mycket förökt med

species och oeconomiska anmärkningar, att wisa våra inhemska örter nytta i det allmänna.

Då Wetenskaps-Academien i *Stockholm* skulle första gången utdela sine præmier af *Sparriska* donationen, 2:ne guldmedailler årligen, af 10 ducaters wärde hwardera, föll den förste till LINNÆUS, som förra året ingifwit till Academien ett rön att göra *Lappska* fjellen nyttige och fruktbare för det allmänna. Ty som hwarken äng eller åker kan där inrättas, tog LINNÆUS sig före att genomgå de växter, som finnas på utländska fjellar i lika climater, och som kunne tjena till vår hushållning; hwilket ock wore det endaste medlet, fast aldrig tillförene påtänkt.

Sept. 29 ankommer Ryska Ministern till *Upsala*, att till LINNÆUS allefverera kallelsebref och diplome att wara Ledamot uti KEIJSERLIGA *Petropolitanska* Academien.

MANETTI, som skrifwit emot LINNÆUS, ångrar det.

LINNÆUS blifwer Ledamot af *Florentinska* Societeten.

1756. Hela detta året arbetade LINNÆUS på 10de editionen af sitt *Systema Naturæ*, att där införa alla species sibi cognatas Animalium.

Jun. 29. ROLANDER på hemresan ifrån *Surinam*, sänder *Cactus* med *Coccioneller* i en kruka. Men LINNÆUS præsiderar och Trägårdsmästaren uptager örten, rensar bort all orenlighet, per consequens också maskarne och omsätter henne i annor kruka, så att, fast maskarne

lyckeligen ankommo lefwande, förgingos de dock i Trägården, förr än LINNÆUS fick dem se; och följacktligen förswan allt hopp att någonsin få dem, som han trodde med profit kunna cultiveras i Orangerie. Detta rörde honom så, att han fick *Migraine*, en af de swåraste paroxysmer han känt.

ROLANDER, denne otacksamme Discipel, gaf LINNÆUS intet af alla sina samlingar, utan twärtom förtalte honom allestädes.

November 20. LINNÆUS nobiliterad kallade sig LINNÉ.

1757 Martii 7. LINNÆI lilla Son, JOHANNES, som nyss begynt tala några ord och ännu ej fyllt sina 5 åhr, får Tussim epidemice grassantem et in Tritæum cum Aphis degeneratam, och äfter 8 dagars sjukdom i natt kl. emellan 12 och 1 bjuder detta werldsliga farwähl.

Junii 24. LINNÆUS fick ifrån trycket färdig och utgaf HASSEL-
QUISTS *Resa*.

Julii 29 hade LINNÆUS de sorgfulle tidningar, att PEHR LÖFLING blifwit död i *America*. Aldrig hade någon haft mera tillfälle och capacitet att distinguera sig och rätt upträcka mycket, än denne, som war LINNÆI bästa Discipel af alla och som communicerade så mycket på sina resor märkwärdigt. Då KONUNGEN i *Spanien* begärte af LINNÆUS en Botanicus, sändes LÖFLING, och war där 2 åhr, samlade och up-
täckte samt communicerade oändligen mycket. Sedan blef han sänd att

resa öfwer hela *Södra America*, men stante där uti en dubbcl Tertian, och dog af wattusot [1756].

Doctor KÆHLER kom hem ifrån *Italien, Apulien, &c.*, med åtskil-
liga samlingar.

Äfwen hela detta åhret arbetar LINNÆUS på 10:de editionen af *Systemate Naturæ*, en samling af alt, hwad han sedt i werlden, och ett wärk, som i Naturkunnigheten ej haft sin like. Han begynner ock nu låta trycka detta wärk.

Novemb. 8 inemot kl. 8 om aftonen föddes LINNÆI Dotter SO-
PHIA dödfödd, [skendöd], men genom *insufflatoria medicina* åter en $\frac{1}{4}$
timma fick lif och döptes dagen därpå den 9:de. Fadrdar woro Rector
Magnif. CARL AURIVILLIUS, Lifmedicus AURIVILLIUS, Landshöfding
LILLJENBERGS Fru, som bar barnet, samt Fru BÖTTIGER.

1753 Mart. 5 ankom från Hans Excellence Grefwe TESSIN den
wackra Guldmedaille han låtit slå till LINNÆI hogkomst för den nyss
utgifna och till sig dedicerade första Tomen af *Systema Naturæ*. Å ena
sidan af denna medaille står LINNÆI bröstbild som på förra penningen
och å den andra 3 kronor, af hwilka den första innehåller Djurs huf-
wuden, den andra Blommor och den tredje Crystaller och Stenar, dem
alla ett ljus ofwanifrån bestrålar med inscription: *Illustrat.*

Ad finem [anni] utgaf LINNÆUS sin kära Discipels, salig LÖF-

LINGS *Iter Hispanicum*, att något document skulle existera äfter en så värdig Eleve.

Köptes *Hammarby* och *Såfja* för 80,000 Daler.

1759 Januarii [22] blef LINNÆI enda Son *Demonstrator Horti Upsaliensis*.

Utgafs andra Tomen af *Systematis Naturæ* editio X:a, äfwensom äde Tomen af *Amoenitates Academicæ*.

Höst-Termin war LINNÆUS Rector, då DERAS MAJ:TER och PRINS GUSTAF med PRINSESSAN besökte *Upsala* och woro äfven i A-cademien, där LINNÆUS orerade för Dem, och De woro rätt nögde med *Svenska Orationen*.

1760 fick LINNÆUS præmium, 100 Ducater specie, af *Academia Imperiali Petropolitana* för [swaret på] frågan om *Sexus Plantarum*.

Dr: BURMANNUS, sedermera Professor *Amstelodamensis*, och SCHREBER, sedermera Professor [i *Erlangen*], woro här att höra LINNÆUS.

1761 utgafs en ny edition af *Fauna Svecica*.

LINNÆUS läste för de hitkomne Ryske DEMIDOFFERNE, hwilka därföre gäfwo honom 3500 Daler.

Doct. KUHN kommer från *America* att höra LINNÆUS och war här till medium af 1765. Han blef sedan förste [Medicinæ] Professor i

Philadelphia. Aldrig hade förr någon American varit här, ehuru många utlänningar LINNÆUS låckade hit, som förut war owanligt.

I November fick LINNÆUS HANS MAJESTÄTS skrifteliga [egenhändig] underskrift om *Adeligt Stånd* och wärde, antidaterad 1757 d. 4 April; ett nytt prof af KONGL. nåd.

1762. Wid slutet på Riksdagen blef beslutadt, att de, som HANS MAJ:NT nämnt till adeligt Stånd, skulle blifwa bestående. Med dem blef altså LINNÆUS Adelsman, under namn af VON LINNÉ. Till wapn föreslog han 5 Naturens fält: swart, grönt och öfwerst rödt, därofwanpå [liggande] ett anatomiceradt Ägg, samt i hjelmen *Linnæa*. Men TILAS, såsom Censor af wapnen, förändrade det in totum.

Wid denna Riksdag hade man sport, att LINNÉ kunne konsten att göra *Pårlor*. Han ditkallas, uptäcker hela konsten och får 18,000 Daler Kopparm:t därföre af Handelsman BAGGE i *Götheborg* samt af HANS MAJ:NT tillstånd att transportera sin tjenst på någon sin Eleve.

LINNÉ hygger på *Hammarby*, som han märker sig blifwa swag, att Barnen måtte hafwa hus.

Utgifwer sine *Species Plantarum* andra gången.

Franska Wettenskaps-Academien har frihet kalla 8 utländska Ledamöter. Äfter den fränfallne store Astronomen BRADLEY invoteras d. 8 December Archiater LINNÉ. Denna heder räknas bland de Lärde

för den största, och har aldrig hänt tillförene någon *Svensk*. De nuvarande Ledamöterna äro MORGAGNI, BERNOULLI, EULER, MACCLESFIELD, POLENI, VON HALLER, VAN SWIETEN, VON LINNÉ.

1763 får LINNÉ tjenstfrihet och hans Son fullmacht på Professionen för Fadrens förtjenster, fast han war allenast 21 åhr gammal. Dock förestod Fadren sysslan, tills Sonen war i stånd att den sjelf bestrida; hwarigenom hans dyrbara Bibliotheque i hela *Historia Naturali* och hans owärderliga manuscripter samt Naturalier kunne räddas, att förtiga annat.

Thè får änteligen LINNÉ lefwande från *China*, hwarpå han arbetat så många åhr, och som ingen tillförene kunnat erhålla; ty hwarken tåla frön eller roten att transporteras. LINNÉ hade tillsagt, att frön skulle läggas, rätt som man reste från *China*, i jord och sedan wattnas, som en drifbänk. Detta skedde, och således wälsignade Gud honom äfwen i denna puncten, att han fick första åhran se [lefwande] *Thè* infördt igenom EKEBERG i *Europa*. Han ansåg ingen sak högre, än att stänga den port, hwarigenom bortgår alt silfwret i *Europa*.

1764 Maj 5 blef LINNÉ angripen af en dödlig *Pleurites*, från hwilken han med plats och genom ROSÉNS trogna bemödande undanslapp, hwaråfter han fattar en otrolig wänskap för ROSÉN, och begifwer sig ut på sitt nyligen upbygda *Hammarby* att hämta frisk luft, och där han

Julii 9 hölt sitt eget *Silfwer-Bröllopp*, och

Julii 12 Bröllopp åt sin äldsta Dotter, LISA STINA, med Lieutenanten wid Uplands Regemente CARL FRIDR. BERGENCRANTZ.

Sjette editionen af *Genera* utgifwes mycket förbättrad och förökt.

Uti September får LINNÉ weta, att hans käre Discipel FORSKÅHL; som blifwit Professor i *Köpenhamn* och rest till *Arabien*, där dött förra året; hwilket gick honom högeligen till sinnes, som wettenskapen därigenom saknade oändeligen mycket. Men fagnade sig dock, att hafwa kunnat rädda det enda minnesmärke [äfter honom]; och det som alla tider förgäfwes sökt, att upplösa hwad genus *Opobalsamum* wore, nämligen *Amgris*.

1765 arbetar LINNÉ på 12:te eller sista editionen af *Systema Naturæ*, och hela hösten på *Clavis Medicinæ*, som torde fordra än en mansålder, innan den förstås af de lärdaste.

1766 war han kallad om sommaren att rangera för sista gången HENNES KONGL. MAJITS Cabinet på *Drottningholm*, och fick färdig 1:sta Tomten af *Systemet*, ett dräpeligt wärk, hwaraf 1:sta Delen trycktes detta år.

KONUNGEN i *Danmark* skänkte LINNÉ 2me dyrbara wärk, näml. *Flora Danica* och *Museum Conchyliorum*.

Blef af *Trondhjems* Wettenskaps-Societet kallad till dess första utländska Ledamot.

1767 kallades till Ledamot af *Oeconemiska* Wettenskaps-Societeten i *Celle*.

Utkommer 2:dra Delen af 1:sta Tomen och hela andra Tomen af *Systema Naturæ*.

1768 utgifwer LINNÉ 5:de Tomen af *Systemet*, hwars introduction, att förtiga annat, är äfvertänkelig uti hwart enda ord.

1769 fulländar han på sin gård [*Hammarby*] den förflidit åhr begynta byggnaden af ett *Museum* på ett högt berg, jänte gården, med härligaste prospect, däruti han sedan hade sina *Herbarier*, *Zoophyter*, *Conchylier*, *Insecter*, *Mineralier*, och dit alla curicuse kommo att se dem. Nedre i gården war hans förmak tapetzeradt med ritade örter från *Ost-* och *Westindien*, och hans sofkammare med målade plantor ganska dyrbart och härligt, att man näpligen sedt prächtigare och dyrbarare tapeter;

Ankom en makalös samling af inlagde örter, bulbis och frön ifrån Gouverneuren TULBACH på *Caput Bonæ Spei*, och äfwen en dylik, som KÖNIG samlat på samma ställe och i *Maderaspatan*.

Mense Augusti får LINNÉ besök af FRIDR. CALVERT Lord BALTIMORE och Possessor af *Maryland*, för hwilken han håller en hel förmiddagslection.

HANS KONGL. HÖGHET KRONPRINSEN, sedermera KONUNG GUSTAF III, besökte äfwen LINNÉ på hans landtgård och besåg hans Cabinet.

1770 i Junio war LINNÉ på *Drottningholm* att reglera det nya af HENNES MAJTS Cabinet,

I Julio fick han ifrån Mylord BALTIMORE en makalös Gulddosa af 100 Ducater och en präktig Necessaire om 6 marker Silfwer, mästerligt utarbetad och förgyld, af 12,000 Dalers värde.

I September blef han åter dödeligen sjuk, men änteligen reparerades.

I åhr antogs han till Ledamot af *Societate Scientiarum Philadelphica*.

1771. KONUNGEN i *Frankrike* sjelf frågar efter LINNÉ. RiksRådet CARL FR. SCHEFFER skrifwer ifrån *Paris* d. 23 Febr. härom sålunda:

”Under mitt wistande i *Versailles* har KONUNGEN af *Frankrike* flere gånger frågat mig äfter H:r Archiatern, och utom den wälwilja Han för H:r Archiaterns person yttrat, äfwen med mycken omsorg underrättat Sig om tillståndet af H:r Archiaterns Botaniska Trägård. HANS MAJ:ET har sjelf samlat frön, dem han welat låta H:r Archiatern tillkomma, och som Dess egen utlåtelse war: *Jag trodde, att sådant skulle göra H:r Archiatern nöje*, har Han updragit mig, att desamma H:r Archiatern tillsända.” De woro 150 slag. Denne KONUNG skickade äfwen lefwande växter.

LINNÉ läste emellan terminerne uti sitt Museo *Hammarbyensi* 8 timmar om dagen för utlänningar.

Utgaf i slutet af åhret sin andra *Mantissa Plantarum*.

SOLANDER, LINNÉs bäste Discipel, af honom recommenderad till *London*, hemkommer [till *England*] äfter en 5åhrig resa med H:r BANKS kring werlden.

Sept. 10 blef LINNÉ Ledamot af Societeten i *Vlissingen*, och äfwen detta år af *Rotterdams Societet*.

1772 war LINNÉ Rector sista halfåret, och detta war hans 3:dje Rectorat, under hwilket ingen Student blef anklagad, ingen hade spelat, ingen varit masquerad, intet oljud förspordts, aldrig så tyst hade man tillförene hört någon Termin.

Alla Nationer gingo däråfter tillsammans, deputerade sine Curatores att hos LINNÉ aflägga tacksägelse, och genom dem begärte att få trycka Rectors-talet.

LINNÉs Disciplar, Doct. THUNBERG och SPARRMAN, komma till *Caput Bonæ Spei* och sända därifrån samlingar.

Den otacksamme SOLANDER däremot skickar ej en enda ört eller insect af alla dem, han sanlat in *Insulis australibus novis*.

FORSTER går till *Terras australes novas* och sänder LINNÉ sin hela samling af *Insecta Canadensia*, han, som LINNÉ aldrig sedt.

HILL gifwer honom sitt *Systema Plantarum Folio imp.*, Volumina 23, af 800 Ducaters värde.

Oxoniska Academien skänker *novam editionem* LISTERI *Conchyliorum*.

JOHN MILLER sänder sina *Botanical Prints*, gjorde för LINNÉs System, till exempel på alla ordines, med de prächtigaste figurer, som någonsin existerat.

Novemb. 3 blifwer LINNÉ Membrum Honorarium Collegii Medici *Edinburgensis*.

KONUNGEN i *Engeland* i sin Trägård *Kew* tager an LINNÉs method, likasom KONUNGEN i *Frankrike* förut på sitt Lust-Slott *Trianon*.

1773 blifwer LINNÉ sjuk först af en *Angina epidemica* och sedan af *Dolore Lumborum horrendo*, hwilken änteligen stante uti *Dolore Ischiadico*.

Kallas däråfter till *Stockholm* såsom förordnad Ledamot af Bibel-Commissionen.

Får ifrån *Caput Bonæ Spei* en myckenhet örter af sine Disciplar THUNBERG, SPARRMAN, BERLIN, och en mängd fiön från Peregrinatores Botanicos *Sibirix*, med hwilka han lägger an på sin gård en särskilt *Hortum Sibericum*, att få växter till *Swerige*, som tåla våra Trägårdar och vårt climat.

Blifwer Ledamot af Academien i *Siena*.

PRINSESSAN af *Baden Durlach* utgifwer figurer öfwer hela LINNÉs Wäxt-system, *Icones omnium [Specierum] Plantarum LINNÆI Equitis*, med den depense, 90,000 Ducater, som aldrig någon Regent till förene gjordt för wettenskaper.

1774. PÅFWEN, som förut förbudit LINNÉs skrifter i sine länder, utnämner en ny Professor att läsa hans System publice i *Rom*.

BUFFON, som bodde i Botaniska Trägården i *Paris*, såsom Intendent, och alltid skrifwit mot LINNÉ, måste nu rangera växterna äfter hans System, nolens volens, sedan de blifvit så rangerade hos KONUNGARNE i *Frankrike* och *Engeland* samt i de mäste Trägårdar i *Europa*.

Wetenskaps-Academien lät måla LINNÉs Portrait att sätta ibland sine Fundatoros [sådan], som den medaille AKRELL förut gjordt af wax; bägge mycket lika.

Var LINNÉ åter kallad till *Stockholm* såsom Ledamot af Bibel-Commissionen, men dröjde där ej länge, utan reste tillbaka till sin *Upsala-Trädgård* och sin *Science*.

Hwar gång han wistades i *Stockholm*, i all sin tid, bodde han hos sin bästa och trognaste wän, Archiater BÅCK, som hos sin köttslige Broder.

Först i Maji, då han läste privatim, blef han ansatt af första döds-posten, *Asphixie*, att han hwarken kunne stiga upp af stolen eller röra sig eller hålla hufwudet uppe. Detta öfwerwants tämmeligen, men sent, lindrades wäl, men aldrig halps fullkomligen.

MUTIS sände ifrån *Carthagen* och *Nova Granada* en myckenhet rare inlagde och äfwen ritade växter, samt [i spiritu vini] inlagde foglar.

Wid Juhltiden skickade HANS MAJT 4 parlass med Naturalier af växter ifrån *Surinam*, i flera oxhufwuden spiritus vini, alla med blomma och frucht lefwande samlade och uti spiritu inlagde. LINNÉ fick som nytt lif att öfwer Juhlen desse beskrifwa och utreda, som woro 200 stycken och en ganska dyrbar samling.

1775. Herr ROSLIN, som af andra tager 1000 plåtar, gör LINNÉs Portrait gratis och så förträffeligt, att intet kan wara likare; alla andra äro något olike.

August. 12 reser HANS MAJ:T från *Ekolsund* till *Upsala* att endast besöka LINNÉ och ingen annan, samt stannar qwar hos honom hela äftermiddagen.

Blifwer antagen att wara Ledamot af Societeten *pro Patria*.

Får den största samling han någonsin erhållit af inlagde växter; af THUNBERG och SPARRMAN ifrån *Cap*, och af KÖNIG ifrån *Ostindien*.

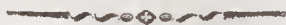
1776. Skrifwer KONUNGEN till LINNÉ ett egenhändigt handbref.

LINNÉ haltar, kan knapt gå, talar oredigt, kan knapt skrifwa.

Begär af KONUNGEN afsked, men KONUNGEN will, att han till Academiens heder blifwer qwar, emedan ingen så hedrat henne som han, och får därföre dubbel lön, samt 2:ne gårdar i *Hubby* för sig och sina Barn.

Ryska KEISARINNAN skänker LINNÉ en Guldmedaille om 20 Ducater öfwer freden med Turken, såsom ordinarie Ledamot af Ryska Wettenskaps-Academien.

Disciplar, HORREBOW och BERGER ifrån *Danmark*, samt GRÜNO ifrån *Hamburg* ankomma. Men LINNÉ är så sjuk, att han knapt kan tala med dem; ty han hade nu också fådt Tertian till sin lamhet och matthet.

Sedan wi sedt LINNÆI lefnad i korthet, och sedan wi hört hans arbeten omtalas, wilje wi nu lika kort se, hwad han med sitt arbete uträttat. Ty som denna tiden är kommit i missbruk att skrifwa mycket, wilje wi skärskåda, huru LINNÆUS skrifwit sina böcker, då wi skole finna den åtskilnaden, som är emellan en *Compilerator* och en *Inventor*; ty då hundrade *compileratores* födas, födes näppeligen en enda *inventor*.

1. *SYSTEMA NATURÆ* war ett af de första wärk, som LINNÆUS gaf på trycket, och uti hwilket han sökte framställa Skaparens mästa wärk i en redig kädja, samt bygde det på så många rön, som *objecter* woro att tillgå. Det går an att skrifwa en eller annan märkwärdig *observation*. Men till ett sådant System fordras mer; ty om en *observation* fattas, hänger kädjan icke tillsammans.

I *Sten-Riket* hade ingen före LINNÆUS gjordt någon redig *method*, ingen *distinguerat Genera* från *Species*, ingen gifwit *characterer* på *Genera*, och ingen wetat, att alla *Stenar* warit *varieteter*, utan (trodt dem wara) *distincta species*. LINNÆUS har ock uprättat denna rangordning äfter *Proberkonst* och *Bergsmännernas* rön wid *Bergwärken*. Dem

samma methoden är sedermera af andra ofta upstufvad, men knapt förbättrad. Ty hwad är naturligare, än att Stenarne antingen flyta eld, gå till kalk eller blifwa eldfasta, dem LINNÆUS först kallade *Apyri*. Eller hwad fins mer uti Mineralierne än *Salt*, *Swafwel* och *Metall*? Delningen emellan *Metaller* och *Semimetaller* rödjer *Systematicorum* okunnighet i konsten. *Concreta* och *Petrificata* äro så af LINNÆUS upsatta, att icke ett enda genus en gång hypothetice kan tilläggas.

Gå wi till *Wäx-Riket*, så skole vi finna där ännu större arbete, näml. en hel ny indelning äfter *Stamina* och *Pistiller*, de minsta partier i *Blomman*, som Botanici före honom icke wärdat sig att se på, och dem LINNÆUS altså måste hafwa antagit af egne rön, sedan han blifwit öfvertygad, att de constituerade *Sexum Plantarum*, och woro de essentiellaste i hela växten. Men här fordrades arbete att få rätt på alla blommor af alla genera och deras species, innan man kunne upställa en sådan armée. Detta hade allena kunnat sysselsätta en medelmåttig man uti hela dess lifstid.

Hwad *Djur-Riket* angår, så är där äfwen all ting lika nytt. LINNÆUS har varit den förste, som tagit *Fyrfota Djurens* characterer af *Tänderna* och dem först beskrifwit, samt *Foglarnas* kännemärken af *Nåbban*; bägge lika essentielle delar för dessa två slags djur. Ingen har förr än LINNÆUS gjordt distincta genera uti *Insecterna*, och knapt någon uti de andre *Djur-Classerna*, mer än ARTEDI i *Fiskarne*.

(Den 10:de editionen af *Systemet* är liksom ett nytt wärk. Den för-

sta Tomen om *Djuren* tyckes wisa, att LINNÆUS warit större i *Zoologien*, än i någon annor del, ehuru Botanici ärkänt honom för mästare. Ty om man rätt betrachtar denna Tome, finner man alla *Classes* och *Ordines Naturales* så wäl som *Species* samlade med otrolig omsorg, och *Synonyma* hopsökte med oändeligt arbete. *Insecter* beskrifwas här flera, än alla i werlden sedt förut. Här är första rena methoden och grunden för *Conchylier*; att förtiga mycket annat.

Till alla 5 Tomerna af *Systemet* äro i synnerhet Företalen märkwärdige, hwilka aldrig nog kunna läsas och betraktas.)

2. *FUNDAMENTA BOTANICĀ* uptaga icke fullt $1\frac{1}{2}$ ark, sedan LINNÆUS bragt hela Botaniquen under så många reglor, som dagarne äro i året. Men det war få, som förstodo, hwad detta perspective wille säja, ehuru han wid slutet satt XII conclusioner om alla delar i Botaniquen, och huru ofullkomligt den wore afhandlad. Om man igenomgår *Botanicorum* skrifter före LINNÆI tid, finner man icke öfwer 16 reglor och dem nog swaga, hwilket kommer däraf, att wettenskapen ej tracterats aphoristice.

3. *BIBLIOTHECA BOTANICA* wisar, hwad kunskap LINNÆUS ägde uti *Historia Litteraria*, när han utstakat, hwilka hade beskrifwit örterna i hwar och en landsort och i hwar och en Trägård, och hwilka skrifwit i hwarje del af Botaniquen. Ty han har där uppställt alla Auctorer uti System, det ingen före eller äfter honom gjordt.

4. *GENERA PLANTARUM* är ett arbete, som ingen vågat att göra förut, till att beskrifwa så noga alla delar af *Fructification* uti species, och däråfter att göra characterer, så att ett *Genus*, som ännu icke är beskrifwit äfter LINNÆI sätt, är aldeles ofullkomligt. Detta ena wärk tycks hafwa fordrat en hel mans lefnad. Botanisterna klagade förut, att fructification icke war tillräckelig att distinguera genera, utan måste antecessores gå till blad och faciem plantæ, intill dess LINNÆUS wiste dem annat; hwarföre ock desse [Genera] äro antagne sedermera af alla Botanister, som gjordt något hufwudsakligt. Om LINNÆUS icke skrifwit sådana genera, hade de nyare icke fådt skryta med så många nya methoder; emedan genera äro så stälde, att ingen method kan uppfinnas, för hwilken de icke äro tillräckelige.

5. *CLASSES PLANTARUM* äro ett kort begrepp af alla Systemer, så att den, som desse äger, kan umbära föregående Auctorens arbeten. Därtill med har LINNÆUS stält dem så äfter sina genera, att de lätt kunna förstås, och wid hwarje method wisat, hwad hwar och en gjordt godt eller ondt i wettenskapen; samt igenom desse [Classes] lagt å daga, huru man kan få igen en ört, om icke äfter en method, dock äfter en annan.

6. *CRITICA BOTANICA* är ett ej mindre hufwudsakeligt arbete, emedan ingen hade förut wågat utstaka gränsorne för Botaniska Namnen, som därföre redan blifwit ett barbariskt språk, intill dess LINNÆUS labore Herculeo rensade detta AUGLÆ stabulum. Och churu Botanisterne i hans tid höllo före det wara ett sacrilegium att förbyta

ett generiskt namn, ändrade LINNÆUS dock mer än hälften och föredrog därtill skälen, så att ingen solid Botanist vågat därpå tadla. Men med *specifica* namnen gick LINNÆUS än längre, då han wisade, att ännu ingen differentia war af någon Botanist rätt gjord; hwarjämte han gaf tillkänna, huru dessa [Namn] rätteligen böra göras, och wärkstälde detsamma först sjelf. Varieteter hade Botanisterne förut gjordt till species och därigenom confunderat hela wettenskapen, tills LINNÆUS med tillräckeliga känneteckn skiljde varieteter ifrån species.

7. *HORTUS CLIFFORTIANUS*, som LINNÆUS skref på $\frac{3}{4}$ åhr; hade warit för en annor tillräckeligt arbete i 10. Ingen Trägård är ännu fullkomligare beskrifwen än denna och ingen rikare på species, fast LINNÆUS utmönstrat varieteterna. Ingen ört fick här inkomma, innan alla dess fructifications-delar woro undersökte, och hon blifwit med sina rätta känneteckn och sin *Differentia specifica* utmärkt; hwarföre ock namnen utur *Horto Cliffortiano* blefwo, för de rätte och tillräckelige definitionerne på hwarje ört, antagne af VAN ROYEN, GRONOVIVS, WACHENDORF, GUETTARD, DALIBARD, HALLER och flere. Här blef en oändelig myckenhet af *Afrikanske* och *Indianske* växter först förde till sina rätta genera; och i detta wärk måste hwar ört bekänna sitt hemwist och sin födelskort, såsom det wore grunden till hennes cultur, men hwilket tillförene aldrig blifwit i någon Horto äfterfrågadt; att förtiga de många rara örter, som här först äro beskrifne.

8. *VIRIDARIUM CLIFFORTIANUM* är allenast ett compendium af *Horto Cliffortiano*, till att bequämligen kunna bära hos sig.

9. *MUSA CLIFFORTIĀNĀ* är den första fullkomliga beskrifning, som Botanisterne ägt på denna rara växt; och i densamma har LINNÆUS wisat, huru en växt, som tillförene aldrig blommade, skulle stadigt kunna drifwas därtill, igenom det, att klimatet imiterades.

10. *FLORA SVECICĀ* är en af de fullkomligaste Floræ, som werlden hitintills sedt. Ty sedan LINNÆUS med Doctor CELSIUS i flere åhr utspanat *Swenska* örterna, fann han, att en sådan Flora war ounbärlig för sina Disciplar, om Naturkunnigheten skulle i Fäderneslandet upkonna och drifwas uti det skick, som den borde, och till den höjd, som den kunne hinna; hwarom LINNÆUS. äfter sin hemkomst ifrån främmande länder war mycket sorgfällig.

11. *FLORĀ LAPPONICA* är ett wärk, som wunnit allmän approbation för de många observationer om *Lapplands* beskaffenhet och oeconomie, som här och där finnas antecknade bland blomstren. I denna bok wisar det sig, som hade en del af *Swejsiska Alpenna* flyttat inom *Sweriges* gränsor, med många främmande blomster, jämte andra, som finnas hemma i Riket. LINNÆUS uptäckte här åtskillige växter, som ingen Botanist tillförene sedt, såsom *Diapensa*, *Andromeda quadrangularis*, [*tetragona*], *Azalea* [*lapponica*], en *Saxifraga*, [*cernua an rivularis?*], och en *Pedicularis*, [*lapponica an hirsuta?*], utom hundrade andra ganska sällsynta och för Botanister mindre bekanta.

12. *FLORĀ SVECICA* är ett arbete, som icke återgifwer något af de föregående, och uti hwilket LINNÆUS äfter 16 åhrs samling

framstält öfwer 1000 i *Sverige* fundna *Insecter*, med deras beskrifningar och skiljetecken älter genera, och det som är mera förundransvärdt äfwen med *Synonymis*, hwilket ingen Auctor före honom wågat, och således blef *Fauna Svecica* ett wärk, som ingen annor Nation ännu kunnat framwisa. Igenom detta wann LINNÆUS den förmån, att han under sina excursioner med de Studerande kunne lika lätt lära dem att känna *Djur*, *Foglar*, *Ormar*, *Fiskar*, *Insecter* och *Maskar*, och därigenom gifwa ungdomen snak, att betrackta Skaparens största wärk i de minsta ting; hwarmed han ock uträttade det, att samma ungdom, som tillförene wid lediga stunder slog dank, sedermera fick i allmänhet nöje att skärskåda *Insecter* och deras undransvärda egenskaper.

13. 14. 15. *ITER OELANDICUM, GOTTLANDICUM, WESTROGOTHICUM, SCANICUM.* Dessa resor äro practiquen af Naturkunnigheten, sedan man förut lärt känna örterna af *Flora*, djuren af *Fauna* och stenarna af *Systemet*. Här ser man, att hela *Oeconomien* stödjer sig på kunskapen om de naturlige kropparne, och att en grundad *oconomie*, som man tillförene sökt i utländingars skrifter, hos oss upkommit genom de många rön tillsammanslagde, som LINNÆUS i dessa sina resor framstält, där man finner en anseelig samling af rara *Stenar*, *Örter* och *Djur* beskrifne, hwilka icke tillförene varit i *Sverige* bekanta, tillika med många rön uti *Diæt*, *Hushållning*, *Physique*, *Pathologie*, om landets *belågenhet* och inbyggarenas *seder*. Hade man alla *Provincer* i *Sverige* på sådant sätt igenomfarna, skulle ofelbart en *Swensk PLINIUS* kunna upstå långt snarare än de *Romares*. Utom en

sådan underrättelse om Riket, arbeta Oeconomi fåfängt i afseende på landets uphjelpande.

16. *HORTUS UPSALIENSIS* ådagalägger den flit och osparada möda, som LINNÆUS haft wid Academic Trägårdens iståndsättande, och wisar, att en oändelig myckenhet af *Indianske* växter kunna wänjas wid vår *Nordiska* köld. LINNÆUS har icke allenast gjordt detta arbete till ungdomens tjenst, att kunna lätt i minnet behålla namnen och kännemärken, utan han har ock wid hwarje ört upteknat dess skötsel och cultur. Ju längre en Trägård ligger i *Norden*, ju större konst fordras att bibehålla växterna, och altså hos oss den största. En otrolig correspondance har förkaffat LINNÆUS frön ifrån de aflägsnaste länder, såsom *Sibirien*, *Canada*, *Caput Bonæ Spei* och *Indien*.

17. *FLORA ZEYLANICA* innehåller de mäste *Indianske* örterna, med sina *Synonymis*, stälde äfter *Genera* och *System*, då tillförene dessa aldrig undergått någon hufwudsaklig mönstring; hwaremot nu; sedan denna bok utkommit, är lättare att igenfinna en Ostindisk växt än en Swensk. Ingen annor än LINNÆUS hade kunnat utreda en så gammal och förfallen örtsamling.

18. *MATERIA MEDICA* är ett kort begrepp af en widlöftig erfarenhet, där LINNÆUS gådt igenom alla de requisita, som höra till kunskapen om våra *Officinalia*, så att ingen bok kan mindre umbäras af *Medicinæ Studiosi*. Ty så angelägen som sjukdomens kändedom är, så angelägen är ock *Medicamentets*. Här föreställes således sjelfwa

Wäxten, hwaraf medicamentet tages, äfter genus och kännemärken, dess *historia* äfter något utvaldt synonymon; *henvist* och växtställe; *art* äfter waracktigheten; *namn* på Apotheken med dess delar och præparater; *egenskaper* äfter lukt och smak; *bruk* mer eller mindre allmänt; *kraft* att värka på människans kropp; de *sjukdomar* man har observationer på att den botar; och änteligen *preparater* däraf.

19. *PHILOSOPHIA BOTANICA* fattades ännu till Botaniquens upkomst och stigande till dess rätta högd. I denna bok har LINNÆUS icke allenast noga distinguerat alla växternas delar, utan ock definierat dem så noga, att man skulle tycka, det man swårligen kunne komma längre i denna wettenskap; hwarjämte han wisat, huru *beskrifningar*, *characterer* och *andra lagar* böra i Botaniquen förstås. Här wilje wi nu upräkna de delar, som LINNÆUS först infört, såsom *Coralla*, *Spatha*, *Nectarium*, *Anthera*, *Filamentum*, *Germen*, *Stigma*, *Drupa*, *Receptaculum*, *Stipula*, *Bractea*, *Glandula*, *Scapus*, *Pedunculus*, med hela *Systema Foliorum*, ja , på wist sätt också *Legumen*, *Gluma*, *Perianthium*, *Spina*, dem han skildt ifrån andra. *Termerne* i Botaniska wettenskapen hafwa således i denna bok blifwit polerade ifrån sin rost, och lagarne stadfästade medelst exempel, så att ett särskilt arbete fordrades, blott att den samma recensera.

20. *AMOENITÄLES ACADEMICÆ* äro en samling af alla LINNÆI förut särskilt utgifne *Disputationer*, innehållande åtskillige curieusea argumenter och i den afsickt samlade, att de ej skulle förgås. Vol. Duo. [Sedan hafwa 8 Volumer utkommit, af hwilka 5 blefwo ut-

gifna af LINNÉ sjelf, och 3 efter hans död af SCHREBER, så att hela samlingen nu utgör 10 Volumer].

21. *SPECIES PLANTARUM*, Vol. 2. I detta wärk, som LINNÆUS altid sjelf höll för sitt bästa, har han wisat, hwad insickt han ägde uti Botaniquen, och knapt lærer något i denna wetenskap wara rikare på sjelf-bekante växter. Ty många gifwas, som tala om det de icke sedt; men LINNÆUS talar aldrig om annat, än det han sjelf haft för ögonen och examinerat.

LINNÆI MERITA et INVENTA!

Botaniquen byggde han upp af grund i den förra förfallnas ställe, så att, ifrån hans tid att skrifwa, har denna wettenskap fått ett helt annat utscende och en hel ny epok.

1. *Folia Plantarum* med fixa termer definierade han först, hwaraf alla *Descriptiones Plantarum* fått ny art och nytt ljus.
2. *Prolepsin Plantarum* såg han först, den sällsammaste decouverte i naturen, som röjer sjelfwa Skaparens fotspår.
3. *Metamorphosin Plantarum* uptog han å nyo, och därigenom bewiste *Fundamentum Fructificationis*.
4. *Sexum Plantarum*, som drogs i twifwelsmål, satte han först i klar dag, och wisade *Pollens* action på humidum *Stigma*.
5. *Systema Sexuale* byggde han härpå genom ett utsägeligt observeran-

de på alla växters *Stamina* och *Pistiller*, hwilket tillförene för-
 äckades.

6. *Partes Fructificationis plurimas* förde han först in i Botaniquen med sine namn: såsom *Calycis Perianthium*, *Involucrum*, *Gluma*, *Spatha &c.*, *Corollam* och *Nectaria*, *Antheras*, *Germen*, *Stylum*, *Stigma*, *Siliquam* och *Legumen*, *Drupam*, *Avillum* och *Receptaculum*, med flere ord, äfwen *Stipulas* och *Bracteas*, *Scapum*, *Pedunculum* och *Petiolum*.
7. *Genera*, som ej troddes kunna definieras tillräckeligt af *Fructification*, beskref han med nya characterer af numero, figura, situ et proportione omnium partium fructificationis, hwilka allmänt antogos, och han upptäckte dubbelt flere genera, än alla Auctorer förut upfunnit.
8. *Species Plantarum* definierade han först med solida åtskilnadsord, och determinerade äfwen de mäste Indianske.
9. *Nomina trivialia* förde han först in i hela Natural-Historien, till ett nytt ljus och compendium.
10. *Varietates*, som inunderade Botaniquen, reducerade han till sina species.
11. *Loca Plantarum* lade han till species, såsom fundament för all växt-cultur.
12. *Stationes Plantarum* undersökte han till fundament för landturens.
13. *Calendarium Floræ* utarbetade han först, såsom rättesnöre för alla operationer i *Oeconomia privata*, och af *Vernatione Arborum* bewiste han såningstiden.

14. *Horologium Floræ* såg han först och beskref det.
15. *Somnum Plantarum* upptäckte han först.
16. *Plantas Hybridas* vågade han proclamera och gifwa äfterwerlden anledning till *Specierum caussam*.
17. *Pana Svecicum* och *Pandorani Svecicam* framställde han, såsom arbeten, hvilka böra continueras af alla folkslag, emedan de dem förutan aldrig rätt kunna hushålla.
18. *Stenarnes generation* förstod han bättre än någon förut, wisade, att *Chrystallerne* bereddes genom salt och att *Silex* kom af creta, bestyrkte wattnets aftagande, och bewiste de fyra *Terrarum ortum*; utom det att han först gjorde veritabel method i *Stenriket*.
19. *Djur* upptäckte han ensam flere än alla, som lefwat före honom; och upgaf aldräförst deras *characteres genericos et specificos* med den naturligaste method. *Insecternas* kännedom och characterer bör man honom tillskrifwa; att förtiga den artiga method han först upfann att känna [af fenorna] *Fiskar*, a cardine *Conchyliæ* och a scutis *Serpentes*. *Cetos* ad *Mammalia*, *Nantes* ad *Amphibia* reduxit, et *Vermes* ab *Insectis* removit.
20. I *Physiologien* wisade han naturam *medullaris substantiæ vivam* a creatione, multiplicatione infinitam; att den aldrig *fœcunderas* utan adhuc matri adhærens, då *fostret* till externa corporis blifwer *Fadrens*; men medullare systema *Modrens*; huru *Animalia composita* böra förstås; och att *cerebrum* födes af electrico per *pulmones* ingesto.
21. I *Pathologien* gaf han de tydeligaste *Characteres morborum* äfter

SAUVAGES'S principer; men mycket förbättrade; han upväckte ideen om glandularum *infarctu*, såsom *Caussa morborum dolorificorum*; han var den förste, som såg tydeligen *Febres oriri a medullari corrosa, se expandente sub frigore, contrahente sub calore*; och han bewiste *Contagia ab exanthematibus vivis. Taxiniam* primus rite intellexit.

22. I *Praxi* införde han först bland Medicos Sveciæ *Dulcamaram, Herb. Britannicam, Senegam, Spigeliæ, Cycomorium, Conyzam, Linnæam.*
23. *Qualitates Vegetabilium* redde han först ut, byggde därpå *vires contrarias Medicamentorum*, som förut var obscurt, wisade deras *modum agendi*, och förlade hos Practicos *Venenorum idæam.*
24. *Diæten* framställde han äfter egen method, stödd på observationer och casus, samt gaf den form af *Experimental-Physique.*
25. *Oeconomicos usus Plantarum* satte han aldrig å sido, utan samlade dem med största attention under sine species, hwilket förut var mindre wanligen iackttaget af Naturkunnige.
26. *Politiam Naturæ* uti *Oeconomia Divina* upäckte han, och öppnade därigenom wäg till det största nya land för återkommande.
27. *Faunam* insatte han först i wettenskapen, och letade först upp *Septentrionis Scandinaviæ Naturalia* in till och med de aldraminsta; att förtiga det han uprättade här i landet den första och största *Hortus Botanicus*, som förut ej war wärd att nämnas, och att han här anlade första *Museum* af *Animalibus* i spiritu vini.

Correspondance hade LINNÆUS ganska anseelig icke allenast med alla curiosa inom Riket, utan ock med åtskillige utlänningar, besynnerligen med de lärdaste och curiosaste i Europa, hwilka här nedanföre stå specificerade. Härigenom fick han både straxt weta, hwad nytt som upäcktes i den lärda werlden, och äfwen wärkelig del där-af, så att de mäste böcker, som utkommo, skänktes honom gratis. Dessutom ärhöll han på sådant sätt åhrligen frön ifrån alla orter till sin Trägård, fast många blefwo på wägen fördärfwade; ty annars hade icke 5 *Upsala-Trägårdar* räckt till för så många växter, hwaraf åhrligen såddes emellan ett och två tusende slags frön. Bref och andra sändningar ifrån Doctor GRONOVIVS i *Leyden*, Professor SAUVAGES i *Montpellier*, Professor GMELIN först i *Petersburg*, sedan i *Tübingen*, (och Riddaren RATHGEB i *Venedig*) woro för honom de wanligaste och käraste, hwilka alltid tillbragte honom något nytt. Denna dyrbara samling af *Bref* wore wärd att göras public, som den innehåller ett antal af många hundrade, uti hwilka afhandlas alt det märkwärdiga, som tilldragit sig ifrån år 1735 till hans [LINNÉS] död. Skada allenast är, att han sjelf icke tagit *copia* af sine egne bref, hwarifrån hans myckna arbete förhindrade honom.

RYSSLAND.	AMMAN, JOHAN,	Profess. Botan.	i <i>Petersburg</i> .
	GMELIN, JOH. GEORG.,	Prof. Chem. et	
		Hist. Nat.	<i>Petersburg</i> .
	SIEGESBECK, JOH. GEORG.,	Prof. Bot. [Præf.	
		Hort. Med.]	<i>Petersburg</i> .

<i>RYSSLAND.</i>	MÜLLER, GER. FREDR.,	Prof. Histor.	<i>Petersburg.</i>
	DEMIDOFF, GREGORIUS,	Nob. Ruthenus	<i>Moscow.</i>
	MOUNSEY,	Med. Exercitus.	
	KRÄSCHENINNIKOW, STEPH.,	Prof. Botan. et	
		Hist. Nat.	<i>Petersburg.</i>
<i>DANMARK.</i>	BUCHWALD, BALTHAS. DE,	Profess. Medic.	<i>Köpenhamn.</i>
<i>TYSKLAND.</i>	BREYN, JOH. PHIL.,	Medic. Urbis	<i>Danzig.</i>
	LUDOLF, MICH. MATTH.,	Prof. Botan. [et	
		Mat. Med.]	<i>Berlin.</i>
	GLEDITSCH, JOH. GOTTL.,	Prof. Botan.	<i>Berlin.</i>
	BURCHARD, ERN. FRED.,	Medicus	<i>Rostock.</i>
	JENISCH, GOTTF. JACOB,	Medicus	<i>Hamburg.</i>
	SPECKELSEN, J. H.,	Jur. Licent. et	
		Senator	<i>Hamburg.</i>
	KOHL, JOH. PET.,	Professor	<i>Hamburg.</i>
	LESSER, FRED. CHRIST.,	Theologus	<i>Nordhausen.</i>
	BÜCHNER, AND. ELIAS,	Prof. Medic., A.	
		N. C. Præses	<i>Erfurt.</i>
	LUDWIG, CHRIST. GOTTL.,	Profess. Medic.	<i>Leipzig.</i>
	HEBENSTREIT, JOH. ERN.,	Prof. Medicinæ	<i>Leipzig.</i>
	LANGE, JOH. JOACH.,	Prof. Matheseos	<i>Halle.</i>
	LEHMANN, JOH. GOTTL.,		<i>Dresden.</i>
	WEISMANN, JOH. FRED.,	Prof. Bot., Arch.	<i>Erlang.</i>
	EHRHARD, BALTHAS.,	[Medicus]	<i>Memmingen.</i>
	BRÜCHMANN, FRANC. ERN.,	Medicus	<i>Wolfenbüttel.</i>

<i>TYSKLAND.</i>	HALLER, ALBERT VON,	Prof. [Med. et] Bot., Arch. <i>Göttingen.</i>
	MÜNCHHAUSEN, OTTO VON,	Lib. Bar.
	WAGNER, PET. CHRIST.,	Archiat. Ba- denb.-Culmb. <i>Bayreuth.</i>
	GESNER, JOH. ALBERT,	Archiat. <i>Württemberg.</i>
<i>HELVETIEN.</i>	GESNER, JOHAN,	[Can. et Prof. <i>Zürich.</i>]
	SCHREUCHZER, JOHAN,	Prof. Mathes. [Phys.] <i>Zürich.</i>
<i>ITALIEN.</i>	SEGUIER, JOH. FRANC.,	Jur. Consult. <i>Verona.</i>
	DONATI, VITALIAN.,	Profess. Bot. [et Hist. Nat.] <i>Turin.</i>
	RATHGEB, JOSEPH.,	Legatus Cæ- saris <i>Venedig.</i>
	SACRAMOSO,	Chevalier de <i>Matte.</i>
<i>FRANKRIKE.</i>	JUSSIEU, ANT. DE,	Prof. Botan. <i>Paris.</i>
	JUSSIEU, BERNARD DE,	Profess. [De- monst.] Bot. <i>Paris.</i>
	GUETTARD, JOH. STEPH.,	Medicus [et Hist. Nat.] <i>Paris.</i>
	ROBBE, FRANC.,	Religiosus <i>Paris.</i>
	CHARDON,	Medic. Doct. <i>Paris.</i>
	LE MONNIER, CHRIST. GUILL.,	<i>Paris.</i>
	KAST, GL.,	Archiat. <i>Luneville.</i>
	SAUVAGES, FRANC. BOISS. DE,	Profess. Bot. <i>Montpellier.</i>

<i>FRANKRIKE.</i> MAYNARD,	Prof. Medic.	<i>Toulouse.</i>
BARRERE, PETR.;	Prof. Bot.	<i>Perpignan.</i>
ANGERVILLE, AUGER.;	Botanicus	<i>Rouen.</i>
LUDES,	Medicus	<i>Caen.</i>
<i>ENGLAND.</i> COLLINSON, PET.;	Mercator curiosus	<i>London.</i>
MITCHEL, JOHN,	Medic. ex Virginia	<i>London.</i>
LAWSON, ISAAC,	Medic. Exercitus	<i>London.</i>
ANDREW, JOHN,	Medicinæ Doctor	<i>Oxford.</i>
DILLENIUS, JOH. JACOB,	Profess. Botan.	<i>Oxford.</i>
SIBTHORP, HUMPHREY,	Profess. Botan.	<i>Oxford.</i>
DONELL, JACOB,	Medicus Irlandiæ	<i>Cashel.</i>
<i>NEDERLÂND.</i> BOERHAAVE, HERMAN,	Prof. Medic. [Bot. et Chem.]	<i>Leyden.</i>
GRONOVIVS, JOH. FREDR.,	Senator [Consul] Urbis	<i>Leyden.</i>
ROYEN, ADRIAN VAN,	Profess. Botan.	<i>Leyden.</i>
SWIETEN, GERARD VAN,	Archiater Cæsaris	<i>Leyden.</i>
CLIFFORD, GEORG,	Juris Consult. et Mercator	<i>Amsterdam.</i>
BURMANN, JOHANN,	Profess. Botan.	<i>Amsterdam.</i>
ROËLL, GUIL.,	Profess. Anatom.	<i>Amsterdam.</i>
WACHENDORF, EV. J. VAN,	Profess. Botan.	<i>Utrecht.</i>
GORTER, DAVID DE,	Prof. Botan. [Me- dic.]	<i>Harderwyk.</i>
<i>OSTFRIESLÂND.</i> MOEHRING, PAUL H. GER.,	Medicus	<i>Jewer.</i>

TURKIET.	MACKENZIE, MORDACUS,	Medicus	Constantinopel.
AMERICA.	BARTSCH, JOHANN,	Medicus	Surinam.
	LOCHAN, JAMES,	[Juris Consultus Pensylvaniæ]	Germantown.
	CLAYTON, JOHN,	[Mercat. Virginicæ]	Glecester.
	BARTRAM, JOHN,	Colonus [Pensylv.]	
	COLDEN, CADWALLADER,	[Botanicus Novæ- boraci]	Coldingham.
	GARDEN, [ALEXANDER],	Medicus Carolinæ	[Charlestown].

LINNÆI PERSONA [och CHARACTER.]

PORTRAITET, som står framför *Philosophia Botanica* 1751 är ibland de bästa. Men det som Wettenskaps-Academien lät måla 1774 kan föga förbättras.

STATURA mediocre stor, snarare låg än hög, hwarken mager eller fet, med tämmelig musculouse artus och stora ådror altifrån barnåhren.

HUFVUD stort: *occipite* gibbo, ad suturam lambdoideam transverse depresso: *Pili* in infantia nivei, dein fuscii, in senio canescentes. *Oculi* brunnei, vivaces, acutissimi: *visu* eximio. *Frons* in senio rugosa. *Veruca* oblitterata in bucca dextra et alia in nasi dextro latere. *Dentes* debiles, cariosi ab Odontalgia hæreditaria in juventute.

ANIMUS promptus, mobilis ad iram et lætitiã et moerores, cito placabatur; hilaris in juventute, nec in senio torpidus; in rebus agendis promptissimus; incessu levis, agilis. Han war aldeles intet trätgirug, och swarade därföre aldrig dem, som skrefwo emot sig. Han sade: "har jag orätt, blifwer det aldrig wunnet; har jag åter rätt, så får jag rätt, så länge naturen warar."

CURAS demesticas committebat uxori, ipse naturæ præductis unice intentus; incepta opera ad finem perduxit, nec in itinere respexit. Han war hwarken rik äller fattig, men rädd för skuld. Han skref sina wärk ej pro *sostro*, utan pro *honore*. Aldrig försummade han någon lection; men Consistorialia tracterade han som aliena. Han upmuntrade altid sine Auditores att höra sine lectioner med nöje och behag. Han ägde ett excellent minne alt till 60 åhr, då nomina propria begynte att mycket glömmas af honom, som haft sådane flere i hufwudet än mången annor. A linguis addiscendis facile omnibus war han alien i hela sin tid.

Han kunne intet gjerna förställa sig och hyckla;

— hatade i hög grad alt, hwad högfärd heter;

— war ej luxurieux, men lefde som andra måtteligt;

— sof om wintren från 9 till 7, men om sommaren från 10 till 5;

— skjöt ej upp det han borde förrätta;

— inskref alt, hwad han observerade, straxt på sitt ställe, och för-

litte sig aldrig på minnet;

Han skref kort och nerveust alt, hwad han utarbetade;

- wisade allestädes sig född *Methodicus*;
- sade sig häldre wilja få af *PRISCIAN* 5 slag, än af Naturen ett;
- läste på jorden *Stenar, Wäxter, Djur*, som uti en bok;
- war en af de starkaste *Observatores* wi känt;
- war ock därföre *Auctor*, men ej *Compilerator*;
- hade altid wördnad och admiration för sin Skapare, och sökte le-
da sin wettenskap till dess *Auctor*;
- hade också öfwer sin sängkammardörr skrifwit:

Innocue vivito: Numen adest.

Sedan han war i dödsens käftar af *Podager* 1750, och blef cure-
rad med *Smultron*, åt han hwar sommar, så länge smultron warade, så
mycket däraf han förnådde, och magen gitte emottaga; hwarigenom
han icke allenast totalt slapp *Podagern*,¹ utan ock hade af dem mer
nytta än andra af sine *Brunscurer*, och öfwerwann äfwen *Skjörbjug-*
gen, som hwar wår ifrån unga åhren gjorde honom tung.

[LINNÆI LYCKA, FORTJENSTER och RYKTBARHET]

GUD sjelf har fört honom med sin egen alsmägtiga hand;

- har låtit honom upspricka utur en stubbotan rot, omplante-
rat honom på en fjerran ort härligen, låtit honom up-
stiga till ett ansenligt träd;

- GUD har ingifwit honom en sådan brinnande hog för wettenskapen, att
 den blifwit det aldrabehagligaste;
- — gifwit, att alla önskelige medel existerat på hans tid, att
 han kunne winna sine progresser;
- — fört honom så, att det han önskat sig och ej wunnit, blif-
 wit hans största förmon;
- — gjort honom uptagen hos Mæcenates Scientiarum, ja, hos de
 Öfwerste i Riket och i Konungahuset;
- — gifwit honom fördelachtig och hederlig tjenst, jüst den han
 mäst i werlden önskat sig;
- — gifwit honom den Hustru han mäst önskade sig, och som
 hushållade, medan han arbetade;
- — gifwit honom Barn, som blifwit beskedlige och dygdige;
- — gifwit honom Son till Successor i tjensten;
- — förlänt honom det största Herbarium i werlden, hans största
 nöje;
- — förlänt honom gods och annor egendom, att om intet varit
 öfrigt, dock intet fattats;
- — hedrat honom med Åretitel: (Archiater),
 Stjerna: (Riddare),
 Skjöld: (Adelsman),
 Namn i lärda werlden;
- — bewarat honom för eldswåda;
- — bewarat hans lif öfwer 60 år;

GUD har låtit honom få koxa in uti sin hemliga Rådskammare;

— — låtit honom se mera af sina skapade wärk, än någon dödlig
före honom;

— — förlänt honom den största insicht i Naturkunnigheten, större
än någon wunnit;

HERREN hafwer warit med honom, ehwart han gångit hafwer, och
hafwer utrotat alla hans fiender för honom, och hafwer
gjort honom till ett stort namn, såsom the storas på jor-
dene, *cfr. 2 Sam. VII: 9. 1 Chron. XVII: 8.*

Ingen före honom har

— — drifwit med mera nit sin Profession och haft flere Auditores;

— — gjort flere observationer uti Naturkunnigheten;

— — haft solidare insicht i alla 3 Naturens Riken tillika;

— — warit större Botanicus äller Zoologus;

— — utarbetat så wäl Historiam naturalem Patriæ: *Floram, Fau-*
nam, Itinera;

— — skrifwit flere wärk, rättare, ordentligare, af egen experience;

— — reformerat så totalt en hel science och gjort en ny epok;

— — rangerat alla Naturens producta i sådan redighet;

— — corresponderat så widlöftigt öfwer hela werlden;

— — utsänt sina Disciplar till så många werldens delar;

— — skrifwit sitt namn på flere växter, insecter, ja, på hela Na-
turen;

— — sedt så många Skaparens wärk, och så noga;

— — blifwit mer namnkunig öfwer hela werlden;

Ingen före honom har

- — besådt någon Academisk Trägård med så många slags frön;
- — uptäkt så många djur, ja, så många som alla andra;
- — samlat sig så stort Herbarium;
- — varit Ledamot af flere Wettenskaps Societeter:

Kejsrerliga A. N. C. 1736. X: 5. *Dioscorides secundus dictus.*

[*Paris*, Corresp. Acad. Scient. 1758. VI: 14. vel 18.]

Upsala, 1758. X: 4. [IX. 27.] et per 20 annos Secretarius,

[ab ann. 1744. X: 12. ad ann. 1765. III: 15]

Stockholm, Wet. Acad., 1759. V: — — Fundatorum unus,

Præses primus.

Montpellier, 1743. V: 51.

Berlin, 1747. II: 14.

Toulouse, 1750.

Petersburg, 1754. [1755.] IX: 25. [29].

Florents, 1759. [fel. 1755]. XII: [17]. 27.

Paris, Membr. Acad. Scient. 1762. XII: [8]. 11. Ordinarius Octumvir.

London,

Engelska Oecon., 1762. VI: 16.

Trondhjem, 1766. Primus Extraneorum.

Celle, 1766. [1767.] VIII: 19.

Philadelphia, 1770.

Vliessingen, 1771. IX: [19] 20.

Rotterdam, 1771.

Edingburgh, 1772. XI: 5. *Membrum Honorarium*;

Siena, 1771. [1775].

Bern, 1772.

Stockholm, Patriot. Sällsk. 1775.

Ingen före honom har

- — varit ibland Swänskar ordinarie utländsk Ledamot af Franska Wettenskaps-Academien; största heder för en Lärd, och som nu delas af 4 Medici: MORGAGNI, HALLER, SWIETEN, LINNÉ.
- — blifwit saluterad för Princeps Botanicorum; hwilket kan ses af Botanisternas bref till honom, och af deras utkomne skrifter. CASP. BAUHINUS, TOURNEFORT, SHEHARD, DILLENIIUS, kallades annars Principes sui ævi.

FLORÆ OFFICIARIL

General;	LINNÆUS CAR.	Prof. Upsaliensis.
General-Major,	JUSSIEU BERN.	Prof. Parisiensis.
Öfverstar,	HALLER ALB.	Prof. Göttingensis.
	GRONOVIVS J. FR.	Senator Leydensis.
	ROYEN ADR.	Prof. Leydensis.
	GESNER	
Öfverst-Lieut,	BURMANN JOH.	Prof. Amstelodamensis.
	GLEDITSCH J. GOTTL.	Prof. Berolinensis.

Öfwerst-Lient.	MOEHRING P. H. G.	Medicus Jeverensis.
	LUDWIG CHR. G.	Prof. Lipsiensis.
	GUETTARD J. ST.	Acad. Parisiensis.
Majorer,	GMELIN JOH. GEORG.	Prof. Petropolitanus.
	SAUVAGES FRANSC.	Prof. Monspeliensis.
	SIBTHORP HUMPH.	Prof. Oxoniensis.
	KALM PETR.	Prof. Aboënsis.
Capitainer,	CELSIUS OLAUS	Prof. Upsaliensis.
	PONTERERA JUL.	Prof. Patavinus.
	SEQUIER JOH. FRANSC.	Jur. Cons. Veronensis.
	BREYNIUS J. PHIL.	Medic. Gedanensis.
	GORTER DAVID	Prof. Harderovicensis.
	WACHENDORF EV. J.	Prof. Ultrajectinus.
	BERGEN CAR. AUG.	Prof. Viandro-Francofurt.
	LECHE JOH.	Prof. Aboënsis.
Lieutenanter,	MARTYN JOHN	Prof. Cantabrigensis.
	BARRENE PETR.	Prof. Perpinianus.
	WAGNER PETR. CHR.	Arch. Badenburgico-Culmb.
Fändrikar,	MILLER PHILIP	Hortulanus Chelseensis.
	MAYNARD	Prof. Perpin. [Tolosanus].
	COLLINSON PETER	Mercator Londinensis.
	ENS ABRAH.	Medic. Petropolitanus.
Rumormästare,	HEISTER LAUR.	Prof. Helmstadiensis.
Fältwäbel,	SIEGESBECK J. GEORG.	Prof. Petropolitanus.

Mine wärde Herrar Collegæ!

Med så stor bekymmersamhet, som jag antog detta [Rectors] ställe för 6 månader sedan, med så stor glädje får jag ock nu lämna det samma.

Mitt bekymmer war då öfwer de oroligheter, som denna tjenst pläga medfölja; min glädje är nu, att hwad jag frucktade, intet hänt.

Den Nådige Guden har hört min bön, och wälsignat mig med freden. Fred har warit inom desse helgade wäggar, att jag sluppit höra olåt af och ibland mine Herrar Colleger. Fred har warit utom oss bland den studerande ungdomen, att ingen, ja icke en enda, af dem framdragits till rätta för något fel.

Gud förläne oss framdeles beständigt en så fredsam lefnad, så löper vår tid oförmärkt och oskyldigt. Wi hafwa intet fått så elak werld, som wi oftast göra den sjelfwe. Wi hafwa intet fått så kort lif, som wi ofta förkorta det med denna werldenes fåfänga omsorger och onödiga bekymmer.

Jag har nu Gudi lof tjent ut min tid och får gå ur tjensten. Det är swårt att tjena en enda till nöjes, swårare att tjena många. Wi fordra ock gemenligen mera af våra betjenter, än wi lätteligen sjelfwe, i lika situation, skulle kunna wärkställa. Ty kan jag wid afskedstagandet aldrig nog prisa mina Colleger, som warit långmodige och tå-

lige med min swaghet. Jag bör af upricktigt hjerta önska Eder det samma tillbakas; då samma tjenst kommer till Eder, man äfter man.

Jag får wid detta tillfället äfwen fägna mig öfwer Academiens välstånd och den wälsignelse, som Gud sjelf oss förlänt. Inga tadtare märkas nu gnaga på Academiens heder. Wår egen enighet har byggt oss fästningen. Öfwerhet, Riksens Råd, Potentaters Ministrar hafwa besökt oss; de hafwa funnit sitt nöje i wår lefnad och wid wår Academie; de hafwa uphöjdt henne till stjernorne och många önskat sig wår sällhet.

Erindrom oss häremot de förra tider, då partier, oenighet och förtal förmörkade det folk, som nu lyser af sin lärdom, af sin flit, af sin samdrägt. Ty böra wi skära oss pipor i wassen och därmed sjunga Gudi en lofsång, som förlänt oss sådan fred och lefnad.

Af wårt exempel se wi äfwen ungdomen ledas till flit, wettenskaper, dygd, ära, enighet och allwarsamhet.

Gud förläne oss samtelige många sådane sälla tider, att wår lefnad må flyta fram uti en spak ström och ej brusa af werldenes gräliga fåfänga, då sinner wår lycka lätt med oss och ej kullbytterar mot klippor och i forssar.

Jag har den äran önska min hedersamme Successor lika lycka, lika stillhet, lika nöjsam styrelse, som jag åtnjutit.

Jag innesluter mig med tacksamt hjerta hos hwar och en af mine wärdige Herr Colleger, som med tålmod och godhet uptagit min tjenst.

Jag bör ej håller wid detta tillfället med stillatigande bemöta värde Academie-Secreterares oförtrutna trogna bistånd och upriktigaste tjenst, som gjort mitt besvär lätt, min omsorg lindrig, mine expeditioner säkre; hwilket alt skall förbinda mig städse till all uptänkelig ärkänsla. Gud göre H:r Secreterarns dagar så sälle, som H:r Secreteraren gjort desse mina trygge!

[L Ä R D A M Ä N S O M D Ö M E N O M L I N N É U S . I]

Tu decus omne tuis, postquam te fata tulere, VIRG.

JUNCKERUS, Profess. Halens., in Orat. ad Dissert. HEISSENI de *Insectorum Noxa*, 1757, ostendebat, Deum ADAMO hoc negotium primo dedisse, ut res creatas cognosceret et denominaret.

Hanc cognitionem vero lapsu ADAMI iterum deperditam esse proponit, ut postea nemo inveniatur, qui tantam creatarum cognitionem habuerit, excepto SALOMONE, cujus tanta fuit cognitio, ut ipse S. Sanctus ejus in Sacris Litteris mentionem facere non dubitaverit.

Post cum multos quidem fuisse dicit, qui ut justam harum cognitionem obtinerent, naturæ studuere, omnes vero præjudiciis ducti a recta via aberrasse, et LINNÆUM esse unicum, cui tam amplam naturæ cognitionem dedit Deus, quam ante eum nemini, ita ut hic non

tantum longe plura naturalia ipse vidisset et examini subiecisset, quam ullus unquam ante eum, sed etiam naturalem earum connexionem et affinitatem adeoque fines et oeconomiam naturæ melius perspexisset, quam antecessorum ullus, simulque magis ad Dei ac naturæ cognitionem viam monstrasset ac illi.

Æquum ideo esse, ut gratiam hanc Divinam in illum collatam cum submissa Dei laude melius agnoscamus et veneremur, magisque ejus vestigia sequi studeamus, quam forte huc usque factum est.

SCOPOLI

in *Floræ Carniolicæ Prefatione*:

"In dubiis rebus LINNÆO sæpius fidem adhibui, et cur non crederem viro, quo nemo stirpium characteres adspexit propius, nemo majores in Rei Herbariæ gratiam labores iniit, nemo denique mortalium, per plurima sæcula, tanta præstitit, quod unus ille Princeps Botanicorum, cujus eximia merita æternumque nomen grata nunquam non agnoscet posteritas, nullaque livoris macula dissipabit."

HUDSON

in *Floræ Anglicanæ Prefat. p. VI.*

"At exortum est his diebus novum sidus, quod orbi Botanico lucem affudit, ne in somniis quidem antea visam, quæ partes plantarum minutissimasque non omnino observatas detexit."

STILLINGFLEET in *Præfat. ad Miscell. Tracts, p. XVIII.*

"When we consider LINNÉ in this light of a master, he must appear like HOMER at the head of the Poëts, SOCRATES at the head of Greek Moralists, and our NEWTON at the head of the Mathematical Philosophers."

SUHM

in *Histor. Literar., (Actis Nidrosiensibus inserta)*, nämner ibland dem, som wunnit lärda werldens pris, allenast 6 *Odödelige*, såsom största titul att gifwa de Lärdaste, nämligen

GALILEUS, *Italus*, Astronomus.

NEWTON, *Anglus*, Mathematicus.

LEIBNITZ, *Germanus*, Philosophus.

BOERHAAVE, *Belga*, Medicus.

LINNÉ, *Svecus*, Naturæ Consultus.

GRAM, *Danus*, Historicus.

BALTIMORE F. BARO DE, Marilandix Dominus, *Gaudia Poëtica* — — —

"LINNÆO Optimo, Sapienti, Sagaci, totius Europæ Oraculo, Ornamento Regni Svecici. — — — D. D. D."

HALLER

de Studio Medico, p. 280., gravis auctor, minime LINNÆI amicus:

"Systemate Naturæ primum innotuit celeberrimus LINNÆUS, qui fortissimo consilio Botanicen penitus eruere et ordinare de integro sibi sumsit. Hoc opere totam Naturam in nova Genera novasque Classes

redegit. In Animalibus et Mineralibus idem, quod in Plantis, secutus consilium. *Nova Epochæ* ab eo tempore in Botanicis numerari potest.”

HALLER

In *Bibliotheca Botanica* Vol. 2. p. 244. orditur epocham ultimam a LINNÆO,

”qui maximam in universa re herbaria conversionem molitus est, et qui omnino pene integre suo fine est potitus. A natura ardente animo instructus, acerrima imaginatione, ingenio systematico, opportunitatibus imprimis posteriore suæ vitæ parte usus copiosissimis, cum ex universo orbe undique ad eum certatim naturales thesauri confluerent, omnibus sui animi viribus, quas possidet maximas, in novam rei herbariæ constitutionem incubuit; seque vivente et superstite placita sua a plerisque suis cœtaneis recepta vidit.”

ROUSSEAU till BJÖRNSTÅHL i Paris: (Extract ur denne senares Bref i

GJÖRWELLS *Allmänna Tidningar* 1770 n. 152.)

”Ni känner då min Mästare och Lärare, den store LINNÆUS; när Ni skrifver honom till, — — — så hålsa honom ifrån mig et mettez moi à genoux devant lui, — — — och såg, at jag icke känner någon större människa på jorden — — — I denna Boken [Philosophia Botanica] är mera visdom än uti de aldrastörsta Folianter, och i det stället at måst alla edra Böcker ifrån Norden äro chargerade med förmycken erudition, så är icke et ord i denna, som

icke är nödländigt m. m. Så mycket beröm af Hr ROUSSEAU mun var oföväntadt; som icke eljest talar mycket, och är ganska sparsam på loford; men vid Hr v. LINNÉ's namn blef han aldeles entusiasmerad. — — — Han sade ock, att ADANSON i Frankrike likasom CRANZIUS i Tyskland lärde allt det de veta af Hr LINNÆUS, och sedan hafva de slitit och förklenat hans namn, at de voro otacksamme emot sin Mästare, &c."

AMICUS ad LINNÆUM scripsit verba SENECE de AUGUSTO in MÆCENATEM, mutatis mutandis:

"Tot habenti millia hominum unum reparare difficile erat.
 Cæsæ sunt legiones et protinus scriptæ,
 Fracta classis et intra paucos dies nova natabat,
 Sævitur in opera publica ignibus, surrexerunt meliora con-
 sumtis;
 At tota vita MÆCENATIS vacavit locus."

A n d r a S t y c k e t.

UTDRAG UR

CARL LINNÆI, ADLAD VON LINNÉS,

EGENHÅNDIGA MANUSCRIPTER.

. . . . . *Similes agnoscit pagina mores.*

CLAUDIANUS.

I. UR ETT EXEMPLAR AF LINNÆI UNDERRÅTTELSE OM
SITT LÆFNADSLÖFF.

Denna Handskrift i Quart-format går icke längre än till år 1751. Och ehuru den är mindre fullständig än den till samma tid i föregående Stycke redan tryckta LefvernesBeskrifning, innehåller den likväl flera der saknade Anteckningar och äfven ibland med starkare uttryck anmärkta Händelser och fälda Omdömen. Den har ock gifvit anledning till rättelser så väl af mindre riktige Titlar på några förut anförda Skrifter, som i synnerhet af flera Anzechronismer, rörande åtskilliga omnämnda Arbetens utgifvande och uppkomna utan tvifvel genom förväxling af tiden, då de blifvit utarbetade, med den, då de först kommit under pressen eller sedan lemnat densamma färdigtryckte. Detta alt har jag trodt mig på detta ställe böra bevara för glömska och förstöring.

Titeln är: "VITA CAROLI LINNÆI," och nederst på samma sida finnas skrifne VIRGILII verser:

"Stat sua cuique dies: breve et irreparabile tempus

Omnibus est (positum.) [vitæ: sed] Famam (extollere) [extendere] factis

Hoc virtutis opus. — — — — — *Æn. X. 467. sqq.*"

På baksidan af Titelbladet stå OVIDII verser:

"Quid properasse iuvat? quid (pauca) [parca] dedisse quieti

Tempora? quid nocti conseruisse diem?

Si (tandem) [tamen] hic standum (est?) — — — 3 *Amor. VI. 9. sqq.*"

I sjelfva början af denna LefvernesBeskrifning säges, att bägge LINNÆI Föräldrar "härstammade af slätt och jemt folk, Bönder eller Präster, som

följande Genealogie utwisar." Någon sådan fanns likväl icke bifogad. Men som jag fått densamma ifrån annat ställe, ehuru ej egenhändigt skrifven, skall den i nästa eller 5:dje Stycket blifva meddelat.

1707. [LINNÆUS föddes i] — — "Råshult by, södra gården — — och fastän partu difficili, war han doch mycket kiär, såsom första fruchten af Ächtenskapet, — — och diades af Modrens e-gna bröst."

1708. följ. "Wid *Stenbrohult*, [Pastors-Boställe], växte CARL up ibland blomstren, till hwilka han med sjelfwa modersmjölken fattade så stort nöje, att det sedermera af ingen nöd kunne utplånas." — — [Såsom första anledningarne härtill anförer han], "att Fadren altid älskade Örtkunskapen; hade lärt sig några örternas namn på Latin; hade sjelf inlagt 50 med egen hand till ett *Herbarium vivum*, då han studerade wid Academien i *Lund*; anlade, straxt han war gift, en liten Trägård wid *Råshult*, där han införde så många växter, han utur Trägårdar kunne sig förskaffa; och hade i ingen ting större nöje än i denna sin Trägård, mehr för sjelfwa örternas skull än någon nytta däraf; — samt att Modren, under det hon war hafwande, stadigt såg sin Mans inrättningar i Trägården, och sedan, medan gossen ännu war helt liten, så snart han blef olätig och på intet annat sätt kunne blidkas, altid stack honom en blomma i handen, då han straxt tystnade."

"Denna så till sägandes medfödda lust för örter föröktes sedermera därigenom, att gossen hörde sin Fader ofta referera något om växter,

som war sällsamt; att han af honom straxt fick lära Swäniska namn på en stor dehl växter; att han fick stadigt wistas i den Trägård, Fadren anlade i *Stenbrohult* och hwilken, hwad differente växter angår, war sannerligen den curiosaste i landskapet; samt att gossen fick lof göra sig en egen Trägård i miniatur, där han på en liten plats hade ett stånd af alt det, som fants i den större Trägården."

1727 "blef han inskrefwen — — — till Student af dåwarande Rectore Magnifico, Dno S. S. Theol. Doctore [et Prof. MARTIN.] HEGARDT."

"Han war ej wähl Student, förän han köpte sig JOHRENI *Hodogus Botanicus*, äfter TOURNEFORT ej kunne ärnås, och af honom lärde sig sjelf dennes method. Han gick straxt omkring på slätterne wid *Lund*, i synnerhet uht åht hafssidan, att leta äfter örter, som han ej sedt tillförcne."

"STOBÆUS såg denne ungarlen, men fant, att hwarken ansichte; kläddrächt, seder äller något kunne recommendera honom. Doch wiste han honom som hastigast sitt Herbarium vivum, sådant han aldrig hört omtalas. Men förän ett år war förbi, hade han mäst alla örter, som funnos kring *Lund* i Trägårdar och wilt växande, på sådant sätt inlagde uti ett eget Herbario."

"STOBÆUS märkte ifrån den natten, [han såg LINNÆUS i sitt Bibliothek], stadigt denna ynglingens flit. Ty lät han honom nyttia alla sina Collegia gratis, — — — — gaf honom underwisning om alla

Petrificata och Snäckor, och lärde honom fundamenta uti åtskillige partibus Medicinæ." — — —

1728. "Modren ängslade sig jämmerligen, då hon såg, att CARL, [hemkommen ifrån Lund till Föräldrarne öfver sommaren], intet gjorde annat än klistrade örter på papper, och märkte då först, att få sin kärra Son till Präst, wore nu mehr aldeles intet hopp öfrigt."

"Föräldrarnes förmåga war ringa. De pengar CARL fick, [då han reste till Upsala], wore snart alle. Medicinska Wettenskapen war förfallen till största barbari. Professores Medicinæ läste föga äller intet. RUDBECK hade aldeles åsidosatt Medicinæ Studiosos och sina Lectioner, och ROBERGS, den andre Professorens, wänskap uphörde, så snart CARLS pengar wore alle. Han begynte nu lida wärkelig nöd." — — —

1729. [Men sedan han blifwit bekant med den] "gamble hedersamme Gubben, Doct. OLOF CELSIUS, — — — tackade CARL Gud, som så nådigt gifwit honom en annor STORÆUS i Upsala; och då gick hela CARLS omtanke och alla hans göromål endast uht på örter." — — [Han höll också då föreläsningar för de andre Medicinæ Studiosi] "uti Botanicis, Physiologicis och Chemicis."

1730. "Prof. RUDBECK — — skickar bud äfter LINNÆUS, förer honom i Trägården, examinerar honom noga och länge, och frågar honom till slut, om han ej wille de publique Lectionerne sig åtaga. Han, som wiste sig ej wara mehr än $2\frac{1}{2}$ åhrs Student, blir bestört öf-

wer att skola gå fram och publice lära wid en så stor Academie. Men jakar likwäl därtill med wördnad, om Professoren wågade honom sådant committera." — —

1731. "RUDBECKEN talade esomoftast för LINNÆUS om sin *Lap-ska* resa, och wisade honom de örter han där funnit, *vivis coloribus depictas.*" [Af dessa har man tvänne graverade i *Acta Literaria Suecia* för år 1720, nämligen *Linnæa borealis*, p. 96. fig. I. och *Lobelia Dort-manna*, p. 97. fig. II.]

1752, "när wintren gått bort först i Februario, reste LINNÆUS från *Lund* till *Smoland*, och blef där till Martium. När wintren äfwen här uphört, for han åter till *Upsala*, där ännu war stark winter, och måste där fördröja till d. 13 Maji, då alt war grönt, och han begaf sig på resan åht *Lapland*, helt allena, hafwandes ej annat med sig, än skrif-don, 2 lintyg och de kläder han stod uti: stöflar, liten råck och car-pus, en mätstock, [*baculum, qui insculptas exhibebat mensuras, Flor. Lapp. Lect. plag. 2.*], och en liten wäska för papper och pennar. Resan gick åht *Gefle* genom *Gestrikland*, *Helsingland* och *Medelpad*, där han war uppe på *Norby Knylen*, och sedan genom *Hernösand* åht *Ångerman-land*, — — där han på *Schulberget* af Guds nåd slapp undan med lifwet, — — och där han straxt på *Schula-skogen* fick wintern igen 3:dje gången, med godt före och mycken snö. Uti *Umeå* blef han af-styrkt att resa till *Lapland* om sommaren, såsom en omöjlig sak; men han gick ändå derpå löst. Straxt ofwanför *Umeå* begynte folket bryta på målet. Här blef en hud bolster och en ränsnara betsel. — —

Ifrån *Lycksele* fördes han af en Lapp till en annor, helt allena, stadigt till fots äller med seglande uti små båtar, som roddes mot strömen af Sockte [Roddaren], och buros på hufvudet af en enda Lapp förbi fors-sarne, som ej woro navigable; måste altså lefwa på Lapparues nåd och onåd, utan att kunna tala med dem, begiära mat äller wägwisning, i willa skogar, bland wildt folk; lefwa som de utan bröd, dricka och salt, endast af färsk fisk."

"Då han härifrån [*Rörstad*] stälde kosan äht *Torneå-fjell*, föll han en gång neder uti en springa i den uråldriga snön så djupt, att han måste med rep updragas, och slog sig då hårdt på högra låret; men kom sig doch snart före igen. Halfannor månad lefde han med Lapparne som en Lapp."

"Kom till *Upsala* i November, sedan han detta år — — — gådt öfwer 500 mihl till fots."

"Af *Stipendium Wredianum* fick han första halfwa året 8 Ducater, men sedermera intet för betjenternes otrohets skull."

1733. [Till de i Bergslagerne besökte orter tilläggas] "*Davidberg* och *Trollbo*. I *Fahlun* kröp LINNÆUS om dagarne ibland stenarne i grufwan och satt om nätterna wid smältugnarne."

1734 "i April kom han igen till *Upsala* att rangera de Stenarter, han på resan samblat, och att få sitt nyss påbegynta *Systema Lapidum* i ordning."

"En Magister OELREICH, sedan Professor i *Lund*, war denna tiden LINNÆI Discipel i Botanicis."

Ingen hade vågat göra LINNÆUS sällskap till *Lappland*. Men nu, då han vid Pingstiden reste till *Dalarne*, hade många Studenter lust att följa med honom; och de 7 af dem han dertill utvalde, tilldelte han hvar och en sina göromål,

"så att NÅSMAN	blef	Geographus	och	Concionator.
CLEWBERG	—	Physicus	—	Secretarius.
FAHLSTEDT	—	Mineralogus	—	Stallmäster.
SOHLBERG	—	Botanicus	—	Quartermäster.
EMPORELIUS	—	Zoologus	—	Jägmäster.
HEDENBLAD	—	Domesticus	—	Adjutant.
SANDEL	—	Oeconomus	—	Räntmäster."

[Efter återkomsten till *Fahlun*] "informerade LINNÆUS äfwen Landshöfdingen REUTERHOLMS Söner uti *Historia Naturali*."

1735. [Juristen SPREKELSEN i *Hamburg*] "ägde en utmärkt wacker Trägård."

[Så snart] "LINNÆUS såg *Hydram SEBÆ*, [med 7 halsar och hufvuden, 2 fötter och vinglös samt ormlik kropp], — — upptäckte han af tändern, att detta monstrum ej war naturæ utan artis miraculum."

"CLIFFORD — — i *Amsterdam*, — — som fattat ett synnerligt nöje för Botaniquen, hade ock inrättat en oförliknelig Trägård

på sin landegendom, [*Hartecamp*], emellan *Leyden* och *Haarlem*, hwilkens underhåll kostade honom årligen 12,000 gyllen. — — — Han sattes i största förundran, då han märkte, att LINNÆUS straxt kiände de obekantaste Indianske växter, dem han aldrig tillförene sedt, allenast han fick öppna blomman och rächna dess partier. Förmånade honom altså att blifwa hoos sig öfwer wintren." — —

Hos BURMAN i *Amsterdam* fullbordar nu LINNÆUS både *Bibliotheca* och *Fundamenta Botanica*, dem han år 1750 begyut hos RUDBECK, och

1736 utgifwer han bägge dessa Arbeten af trycket, äfven i *Amsterdam*.

I *London* besåg LINNÆUS det oförlikneliga SLOANES *Museum* och hos DILLENUS i *Oxford* SHERARDS *Herbarier*, ernade till fortsättning af CASP. BAUHINI *Pinax*.

"När han kommit tillbakas till *Holland*, begynte han straxt att beskrifwa *Hortum Cliffortianum*. Och som han wähl förstod, att när den komme uht, skulle många förundra sig öfwer de nya namnen på växterna, syslosatte han sig om afnarne, trött af *Horto*, med sin *Critica Botanica*," hvartill han hos RUDBECK lagt första grunden. Han fortsatte äfven tryckningen af sina likaledes hos RUDBECK påbegynta *Genera Plantarum*, så väl som af sin *Flora Lapponica*.

1737 utkommo alla 4 dessa Verk ifrån trycket och till ett slut också *Viridarium Cliffortianum*.

"Då LINNÆUS tog afsked af CLIFFORD, fick han af honom 100 Ducater för beswäret med *Horto Cliffortiano*."

1738 [till våren ifrån hösten 1757] "leide LINNÆUS ganska wähl i *Leyden* på Prof. VAN ROYENS omkostnad, hörde den lärde BOERHAAVENS publice och private föreläsningar, fölgde honom till de sjuke uti Nosocomiis, omgicks dagligen med därwarande Lärde — — — och utgaf från trycket sina *Classes Plantarum* och — — sin afledne wäns, ARTEDI, *Ichthyologie*, den han med mycken möda extraherat ur dess Auctors schedulis."

"Reste i Röt månaden ifrån *Paris* äht *Rouen*."

1739. Att LINNÆUS blef af Grefve TESSIN först känd och så mycket gynnad, bidrog förmämligast Capt. TRIEWALD.

"Straxt förän LINNÆUS firade sitt bröllopp, hade 6 wittre Herrar; TRIEWALD, HÖPKEN, LINNÆUS, ALSTRÖM, BJELKE och CEDERHJELM inrättat en *Swensk Wettenskaps Academie* i *Stockholm*."

1740. [Doctor LINNÆUS läste publice *Botanicum* hela denna likasom nästföregående sommar, men *Mineralogien* om vintren imellan 1739 och 1740]. — "Sålendes satte Wettenskaps-Academien, publice Lektionerne, Ammiralitets Nosocomium och en oändelig hop Patienter LINNÆUS nog att syssla."

1741 "Januarii 20 hade LINNÆUS det nöjet, att hans kiära Fru födde honom en Son, den han lät kalla CARL."

I följande månad kom WALLERIUS fram med sin bekanta Disputation

Men detta oakadt blef LINNÆUS strax derefter uppförd i första rummet på förslaget till Medicinæ Professionen efter ROBERG, som året förut tagit afsked.

Den på Manufactur-Contoirets bekostnad anbefaldta resan till *Öland* och *Gothland* anträdde LINNÆUS Pingstdagen, sedan han öfverenskommit med de 6 unge Herrar, som skulle utgöra hans resesällskap, att vara honom behjälpen, nämligen

”JOH. MORÆUS i Mineralogicis. SAM. WENDT i Botanicis,
GOTFR. DUBOIS — Zoologicis. P. ADLERHEIM — Physicis.
[FRIED. ZIERVOGEL — Pharmaceuticis.] H. JOH. GAHN — Oeconomicis.”

”På *Öland* i Alungrufwan hade han så när mistat sitt ben, wid *Blåkulla* war han i sjönöd, och på öfverfarten från *Gotland* i stor lifsfara under en stickande storm.”

”Sedan LINNÆUS wid Michaëlis flyttat till *Upsala*, — — gör han straxt en wänlig förening med sin Camerat, Lif-Medicus ROSÉN, och förgäter alt gammalt; hwaräfter desse två Professorer bytte Scienceerne i Facultate Medica.” [Och ibland de Vetenskaper, som LINNÆUS sedan skulle läsa, nämnes här äfven *Chemien*.]

1742. — — ”Det förfallna Botaniska Huset — — nedrefs och åter upmurades; grunden lades till ett Orangerie; och Trägården fick ny indelning — — med 3 reservoirer och communications-trummor dem emellan, — — blef ett par alnar djupt öfver alt genomgrafwen, — — föröktes med den bortom reservoirerne liggan-

de dehl, som Academien köpt af RUDBECKS, Sonens, Sterbhus, — — och riktades med alla willa växter och öfwer 1000 utländska.”

1743 ”Junii 14, mane hora 5, föddes LINNÆI Dotter ELISABETH CHRISTINA.”

1744. ”April 25 lämnade det världsliga, till intet ringa sorg för LINNÆUS, hans specielle vän och slächtinge, Astronomen ANDREAS CELSIUS.”

”Med hwad oändelig möda LINNÆUS reformerar Academiæ Trägården, kan slutas af den mängd fröen, som skickade och skänkte af DILLENIIUS, GRONOVIIUS, V. ROYEN, JUSSIEU, COLLINSON, BARRERE, SAUVAGE, GESNER, HALLER, GMELIN, AMMAN, LUDWIG, därstädes blefwo sådde, nämligen 1742 — 567, 1743 — 500 och 1744 mehr än 1000 differente species.”

”Baron STEN BJELKE kom ifrån *Ryssland* och tillbrachte LINNÆO alla de örter, som de många Botanici: MESSERSCHMIDT, GERBER, GMELIN, STELLER, HEINZELMAN, &c., observerat och upletat i *Sibirien*, aldrig tillförene sedde, aldrig bekantgjorde.”

”Detta år fick han ock *Musam* till *Sverige* ifrån *Holland*, hwilket gjorde honom en hjärtans glädje.”

”Septemb. 8, kl. 1 om natten, föddes LINNÆI 3:dje Barn, en Dotter, SARA LENA kallad. *Sed flos fuit iste caducus.* Hon dog d. 25 Sept., kl. 8 om morgonen, ex *Aphitis*, 15 dagar gammal.”

”Nu hade LINNÆUS anseende, den tjenst, hwartill han war född, tillräckeliga pengar, dem han till en dehl fådt med sitt gifte, en kiär Hustru, wackra Barn och hedersnamn; bodde i ett skönt hus, åht honom af Academien bygd't ganska beqwämligt; och såg Trägården dagligen nalkas sin fullkomlighet. Hwad mehr kunne då en man sig önska, som ägde alt, intill och med ett nöje, som onöjligt kunne uphöra, så länge i hans Sambling funnos så många *Stenar*, i hans Herbarier och Trägård så många *Wäxter*, i hans Skåp så många upsatte *Insecter*, och i hans Lådor så många på papper klistrade *Fiskar*? Alt detta, utom hans eget *Bibliothèque*, gaf honom nog syslösättning och äfwen tidsfördrif.”

”I hans rum såg man på wäggarne de bägge BUDBECKARNE, twänne hederswärde Antecessorer, aftagne så lika, att man tyckte dem fattas endast måhl. Utom dem såg man också där hänga afmålade de mäste store Botanici, såsom TOURNEFORT, RAJUS, MORISON, RIVINUS, VAILLANT, BOERHAAVE, BURMAN, PLUKENET, BREYNIUS, COLUMNA, JUNGERMAN, KOENIG, SIMON PAULI, CAMERARIUS, CASP. BAUHINUS, TILLI, SLOANE.”

1745 begynte tryckas på LINNÆI *Fauna Svecica*, och

1746 utlemnades till allmänheten detta för Svenska Studerande omisteliga verk.

”Junii 5. fick LINNÆUS den nåden emottaga DERAS KONGL. HÖGHETER i Academiae Trägården, för att wisa Dem Wäxterna och Museum.”

"Junii 12 antager han resan åht *Westergöthland* m. m. — — och äfter hemkomsten däriifrån arbetar med *Species Plantarum*, ett obegrip-ligen swårt och widlöftigt arbete."

1747. "Nu hade *Historia Naturalis*, genom LINNÆI förtjänster; hans Lectioner i *Stockholm* och *Upsala*, jämte hans Resor, genom Wet-tenskaps Academien i *Stockholm* och Academiæ Trägården sarat Mu-seum i *Upsala*, kommit i rop. Men detta war ej nog. LINNÆUS be-går så hoos sina wänner wid Riksdagen, att ett Memorial ingafs om nyttan af *Historiæ Naturalis* Lectioner wid *Scholar* och *Gymnasier*, samt att ingen skulle få blifwa *Promotus Magister*, som ej præsterade Exa-men häruti för LINNÆUS. Detta bifölls."

1748 "blifwer södra flygelen af Orangeriet ombygd och adapterad så wähl till Drifhus som Museum."

"FICK, som LINNÆUS mycket hulpit, anklagar hemligen LINNÆUS får ett bref utaf Hlr HÅRLEMAN, som nästan dödat honom. Han fick däraf ej sofwa på 2 månader."

"LINNÆUS utgifwer en Disputation de *Curiositate Naturali* in landem Creatoris, det hans bästa wän, HALENIUS, publice opponendo bestrider, churu han förut sedt och gillat denna Disputation. Däråfter trod-de LINNÆUS honom aldrig mehr."

"Förbud utkommer att ej skicka någon bok utomlands att där tryc-kas," m. m.

"Dessa 3 förargliga händelser bröto så LINNÆI hog, att han kastade pennan ifrån sig, och sade sig hädanäfter skola arbeta lagom."

"Nu kom [HENR.?] MISSA från *Paris* att höra LINNÆI lärdom in Botanicis. Aldrig hade förut någon Student rest ifrån *Frankrike* till *Upsala Academic.*"

"I åhr upptäcker LINNÆUS och utarbetar *Taniam, Pan, Horologium Floræ.*" m. fl.

"I sitt Collegio hade han 140 Colleganter. Grefwe GYLLENBORG, Commerce-Rådet ALSTRÖM och Maltheser-Riddaren SAGRAMOZO kommo att biwista hans privata Botaniska Excursioner."

1749 "Dec. 24 föddes LINNÆI Dotter LOVISA."

1750 "Junii 15 sjuknar han, så att han med möda kunne
— 16 aflägga Rectoratet, hwarpå han straxt måste gå till sängs och wederfås något. Men änteligen blef han
Julii 15 så illa sjuk, att intet hopp war om lifwet
— 16, hwaräfter det resolverar sig till Podager."

LINNÆUS utarbetar och låter i slutet af året trycka sin *Philosophia Botanica.* Men

1751 vid årets början kommer den först ut ifrån tryckeriet.

"Januar. 24 föddes LINNÆI 4:de Dotter SARA."

Här slutas den egentliga LelvernesBeskrifningen. Men efteråt följer förteckning på LINNÆI

3. Rön i Kongl. VetenskapsAcademiens Handlingar, till antalet 16, ifrån 1759 till 1744.
2. Observationer i Upsala Societets Acter, 5 stycken, ifrån 1732 till 1741.
5. "Veritable Rön, insatte i Almnachor, nämligen
1742 i HJORTERS, Hus-Curer för Frossan.
1743 — HJORTERS, Anmärkningar om inländska Växter; [Här handlas egentligen om *Tallen* och dess nytta.]
1744 — HJORTERS, Anmärkningar om inländska Växter, continuation. [Här slutas först underrättelsen om *Tallen*, och sedan anföres nyttan af *Grannen*. Den vid slutet lofvade fortsättningen kom aldrig ut].
— — CELSI, Underrättelse om nyttan af Växternes olika Kiön wid Åkerbruk och Trägårdar.
1745 — CELSI, Widare Underrättelse om nyttan af Växternes olika Kiön. [Fortsättning, som här till slut lofvas, kom ej till verkställighet].
— — HJORTERS, Continuation af Hus-Curerne för de gångbare Sjukdomar. [Här anföres blott *Specifica* i

Dysenterie, och fortsättningen, som vid slutet lofvas, uteblef].

1746 i HJORTERS, Anmärkning. om Thee och Théedrickandet.

1747 — HJORTERS, Anmärkningar om Caffé.

1748 — HJORTERS, Anmärkningar om Brännvin.

1749 — WET. ACAD:ENS, Beskrifning om Öl."

4. "Opera non proprie Auctoris, sed tamen Auctori maxime operosa.

ARTEDI *Ichthyologia*, *Lugd.* 1738. 8:o. E schedulis corrasit demortui.

FERBER. *Hortus Agerumensis*, *Stockh.* 1739. 8:o. Totus LINNÆI est.

BROWALLII *Examen* [Epicriseos] *Siegesbeckianæ*, *Aboæ* 1739. 4:o, *Lugd.* 1743. 8:o. Multa communicavit.

ROYENI *Prodromus Floræ Leydensis*. *Lugd.* 1739. [1740] 8:o. Simul cum Auctore elaboravit 1758.

GRONOVII *Flora Virginica*, *Lugd.* 1739. 8:o. Una cum Auctore elaboravit.

— *Museum Lapidum*, [An Index *Supellectilis Lapidæ*; cet.? Vid. LAUR. THEOD. GRONOVII *Biblioth. Regni Anim. atque Lapidei*, *Lugd.* 1760. 4:o p. 117.], *Lugd.* 1740. 8:o. Pariter et totaliter fere.

GLEDITSCH. *Consideratio Epicriseos Siegesbeckianæ*, *Berl.* 1740. 8:o.

RUDBECK. Diss. de Sceptro Carolino, Ups. 1731 4:0	} Totæ sunt LINNÆI."
KLASE, Diss. de Betula Nana, Ups. 1743 4:0	
HEGARDT. Diss. de Ficu, Ups. 1744 4:0	

5. "Opera propria [under LINNÆI eget namn utgifna].

Diss. Hypothesis Nova de Februm Intermittentium Causa, *Har-
der.* 1735. 4:0. — *Stockh.* 1739. 8:0. — *Lugd.* 1749. 8:0. [*in e-
dit. D:ni CAMPER Amœv. Acad. LINN. Vol. I:mi, p. 1—19.*]

Systema Naturæ, *Lugd.* 1735. F:0. — *Halæ,* 1740. 4:0. Lat. Ger-
man. per LANGIUM, — *Stockh.* 1740. 8:0. auctius, — *Paris.*
1744. 8:0. nomin. Lat. et Gallicis, — *Halæ,* 1747. 8:0. nom. Ger-
manicis, — *Stockh.* 1748. 8:0. auctius, — *Lips.* 1748. 8:0. nomin.
Germanicis.

Fundamenta Botanica, *Amstel.* 1736. 8:0. — *Abœ,* 1740. 4:0. —
Stockh. 1740. 8:0. — *Amstel.* 1741. 8:0. — *Paris.* 1744. 8:0. —
Halæ, 1747. 8:0.

Bibliotheca Botanica, *Amstel.* 1736. 8:0. — *Halæ,* 1747. 8:0. — *Am-
stel.* 1751. 8:0.

Musa Cliffortiana, *Lugd.* 1736. 4:0. c. fig.

Critica Botanica, *Lugd.* 1737. 8:0.

Hortus Cliffortianus, *Amstel.* 1737. F:0. c. fig.

Genera Plantarum, *Lugd.* 1737. 8:0. — *Lugd.* 1742. 8:0. — *Pa-
ris.* 1743. 8:0. add nomin. Gallicis, — *Halæ,* 1747. 8:0.

Flora Lapponica, *Amstel.* 1737. 8:0. c. fig.

- Viridarium Cliffortianum, *Amstel.* 1737. 8:o.
- Methodus Sexualis, *Lugd.* 1737. 8:o.
- Corollarium Generum Plantarum, *Lugd.* 1737. 8:o.
- Classes Plantarum, *Lugd.* 1738. 8 o. — *Halæ* 1747. 8:o.
- Oratio de Memorabilibus in Insectis, *Stockh.* 1739. 8:o. *Svethice.* —
Lugd. 1741. 12:o. *Belgice,* — *Paris.* 1743. 8:o. *Latine,* [in *Amoen. Acad. Vol. 2:do, p. 388*], — *Stockh.* 1747. 8:o. *aucta, Svethice.*
- Oratio de Peregrinationum intra Patriam Necessitate, *Ups.* 1742. 4:o. — *Lugd.* 1743. 8:o. *cum aliis,* — *Holm.* 1751. 8:o. [in *Amoen. Acad. Vol. 2:do, p. 408*].
- Oratio de Telluris habitabilis Incremento, *Lugd.* 1744. 8:o. [una cum ANDR. CELSI Oratione de Mutat. General. in Superficie Corp. Coelestium], — *Holm.* 1751. 8:o. [in *Amoen. Acad. Vol. 2:do, p. 430*].
- Flora Svecica, *Stockh.* 1745. 8.o. c. figura *Linnaæ.*
- Iter Oelandicum et Gothlandicum, *Stockh. et Ups.* 1745. 8:o. c. f. *Svethice.*
- Fauna Svecica, *Stockh.* 1746. 8:o. c. figg.
- Iter Westrogothicum, *Stockh.* 1747. 8:o c. figg. *Svethice.*
- Flora Zeylanica, *Holm.* 1747. 8:o. c. figg.
- Hortus Upsaliensis, Vol. I. *Stockh.* 1748. 8:o. c. figg.
- Materia Medica, Lib. I. de Plantis, *Holm.* 1749. 8:o. c. fig. *Ophiorrhizæ.*
- Amocnitates Academicæ, Vol. I. *Lugd.* 1749. 8:o. c. tabb. æneis,

opera PETRI CAMPER, — *Holm. et Lips. 1749. 8:o. c. tabb.*

æneis, LINNÆI; — Vol. II. Holm, 1751. c. tabb. æn.

Philosophia Botanica, Stockh. 1751. 8:o. c. figg. æneis.

Iter Scanicum, Stockh. 1751. 8:o. c. tabb. æneis, Svethice."

6. En sådan chronologisk uppsats, som står främst i den redan tryckta LefvernesBeskrifningen, och äfven af lika innehåll, utom följande, nämligen

"1739 Maji 22. En af de 6 Wettenskaps Academiens Fundatores.

1743. Flyttar till Academiæ Trägården in uti det nya Professors-Huset."

Härefter stå anförde Omdömen öfver 10 af de Böcker, LINNÆUS till den tiden utgifvit, nämligen

1. *Systema Naturæ*, om hvilket ej säges något, som icke redan är tryckt i det föregående, *sid. 69 följ.*
2. [*Fundamenta Botanica.*] — — — — "Hwad han här gjort, är klart af slutet, där det heter: Altså äro *Stamina* och *Pistiller* de essentiellaste delar, dem ingen föruht brytt sig om; altså är ej $\frac{1}{3}$ af alla *Nomina Generica Plantarum* duglig; altså är intet *Nomen Specificum* rätt giordt; altså böra *Varieteter* föras under sina *Species* och ej räknas för särskilte plantor; altså äro flera

Partes Plantarum, än man tillförene wetat utaf, såsom *Stipulæ*, *Glandulæ*, *Bractæ*; altså är ingen Character Genericus, härtill dags gifwen, rätt gjord."

3. "*Bibliotheca Botanica*. I Botaniquen fattades förut en specification på alla utkomna böcker, dem LINNÆUS samlat tillhopa och så indelt, att man straxt kan se, hwilka beskrifwit Örter, en eller flera, rara eller allmänna; hwilka gifwit Figurer; hwilka författat Floras öfwer något land; hwilka låtit trycka Hortos Botanicos; hwilka rest för Botaniquens skull och hwart; hwilka på Theorie; hwilka på Trägårdsmästare-konsten."

4. [*Classes Plantarum*. Utom uppräkuandet af] "alla methoder, såsom CÆSALPINI, RAJI, HERMANNI, MORISONI, KNAUTHII, RIVINI, RUPPII, LUDWIGII, TOURNEFORTII, MAGNOLII, VAILLANTHII, &c.," [af hwilka LINNÆUS i denna bok gjordt ett kort sammandrag, är alt det öfriga, fast med andra ord, förut anfördt, sid. 72].

5. [*Critica Botanica*. Om denna förekommer ungefärligen samma yttrande, som redan är tryckt, sid. 72 följ.; men till slut tilläges]: "Man kan med skiähl undra, att LINNÆUS wågade skrifwa denna bok, och än mehr, atthan slapp henne otadlad. Men Botanici ärkiände sanningen, och hela världen ändrades däråfter."

6. "*Genera Plantarum*. — — — LINNÆUS antager 7 Partes Fru-

etificationis i Blomman; — — — — och gör däråfter Characterer sådane, som ingen tänkt på förut och som aldrig behöfwa ändras, ehuru många nya Genera upfinnas." — — — — [Detta var ett ganska mödosamt arbete], "till hwilket han examinerat och anatomicerat mehr än 10,000 Species Florum, alla många gånger, — — — — och hwarigenom han allena påfunnit flera Genera, än alla Botanici tillsammans, som före honom lefwat." — — — — [Härefter uppräknas 191. af dessa hans nya Genera och säges till slut]: "Att förtiga, det så godt som alla Genera kunna anses för LINNÆI egna, då han måst cassera och sjelf omarbete alla de andras ofulkomliga Characterer. I *Graminibus* och *Filicibus* war ingen method, förän LINNÆUS där gjorde Genera."

7. "*Hortus Cliffortianus*. Utí denna har LINNÆUS först fört Species till sina wissa Genera, — — samt Synonyma — — och Varieteter under sina Species, — — dem han gifwit nya Nomina specifica, genom hwilka örten kan kiennas ifrån alla andra Species, utan beskrifning, utan figur." — — —
8. "*Flora Lapponica*, om hvilken ingen ting säges, som icke förut är tryckt, sid. 74.
9. "*Musa Cliffortiana*. Här har LINNÆUS först — — — gifwit grund-beskrifning och characterer på Palmerne," [m. m., som står anfördt ofvanföre, sid. 74].

10. "ARTEDI *Ichthyologie*. Detta wärk hade aldrig sedt ljuset, om ej LINNÆUS vindicerat, köpt, renskrifwit, hopsatt och utgifwit det, så att man ej wet, hwilkendera man därföre har mäst att tacka, ARTEDI eller LINNÆUS."

"Af alt detta kan ses, hwad LINNÆUS uträttat förnämligast i Botaniquen. — — — — Alt hade han conciperat för sig, innan han ännu war 25 åhr gammal; alt utarbetat, förän han kom tillbakas hem till fäderneslandet. Och fast han gjort mehr än de fläste Professores i *Upsala*, wille de ej, då han där sökte Professionen, ärkiänna honom för god, förän han disputerat. — — — Men HANS MAJ:ET gaf utslag, att LINNÆUS wore nog distinguerad föruht och behöfde ej aflägga mera prof."

[Sedan säger han, att han efter sin hemkomst utifrån, ibland annat], — — — "gjorde första Observationen de *Horticulturæ fundamento*, en sak af stort värde," [och fäller derefter korta omdömen om sina 5 första Orationer, 10 första Disputationer, Flora och Fauna Svecica, Öländska och Gothländska Resan, Observationer i Vetenskaps-Academiens Handlingar, och hwad han uträttat i *Upsala*, sedan han blifwit Professor, m. m. Men hvilket alt är förut bekant af det redan tryckta, utom hwad som anföres om 3 Disputationer, nämligen — *Ficus*, att der lemnas underrättelse] "om den underliga Caprificationen, den in-

gen tillförene förstådt;" — [*Peloria*, att den är] "ett widunder i naturen, funnit i Sverige af Studiosus ZIÖBERG ifrån Roslagen, som jämte andra wettenskaper winlagt sig om Botaniquen;" — [och *Amphibia Gyltenborgiana*, att der är gjord en] "ny decouvert om sättet att beskrifwa Ormar."

Aldrasist beskrifwer han sitt utseende och sin Character, och detta icke med inblandning af Latin utan blott på Svenska, till en del med andra ord och äfwen mycket kortare än det som läses *sid. 86 följ.* Hvarföre jag trodt mig böra här till slut införa denna korta beskrifning hel och hållen så lydande:

"LINNÆUS war intet stor, intet liten, mager, brunögd, lätt, hastig, gick fort, gjorde alt ting prompt, tolte ej sent folk, war sensibel, blef snart rörd, arbetade continuerligen, och kunne ej spara sig.

Han åht gjerna god mat och drack goda drycker; men war aldrig däruti öfwerflödig.

Han brydde sig litet om exterieuren, utan trodde, att kärnen borde pryda kläderna, men ej vice versa.

Consistorium war ej hans nöje aller gjöromåhl; ty han war till annat slagen och annat tänkte på, än sådane saker, som där förehafwas och afgjöras."

II. UR ÅT SKILLIGA STRÖSKRIFTER.

1. En AnnotationsBok för åren 1744 — — — 1750. Denna lilla Bok om $4\frac{1}{2}$ ark och i stort Octav-format innehåller
- a. Observationer, hörande till *Vigiliae Florum, Horologium Florae, Pan Svecus, Hospita Insectorum Flora* och *Calendarium Florae*. — De, som angå tiden på dagen, då vissa Växter öppna sina blommor och sluta dem åter tillhoppa, samt således lägga grund för en *Floras Timvisare*, äro sedan fullständigare införde i *Philosophia Botanica*, p. 272—275, och alla de öfrige i 5:ne under ofvan nämnde Titlar åren 1749. 1752. 1756. utkomne Disputationer; se *Amoen. Acad. Vol. 2. p. 225., Vol. 3. p. 271., Vol. 4. p. 537.* — De Rön, som utvisa, hvilka *Insecter* uppehålla sig på vissa växter och deraf hemta näring, äro ganska få. — De åter, som hafva afseende på *Floras Calendar*, stiga till ett stort antal och sägas vara gjorda 1748. i *Upsala* af MONTIN, i *Götheborg* af OSBECK, i *Hargs Socken* vid *Linköping* och i *Ska-ra*. De öfrige, som ej stå under någon af dessa rubriker, härleda sig utan tvifvel ifrån LINNÆUS sjelf. — Hvad slutligen vidkommer den här befintliga förteckning på de Växter, som mer eller mindre begärligen ätas af de 5 hemtamda Däggdjuren, nämligen *Nótkreatur, Getter, Får, Hästar* och *Svin*, så tyckes den hafva varit egentliga föremålet för bokens iurättande, upptager deraf största delen och är i det närmaste lika så fullständig, som i den tryckta Disputationen, samt äfven på samma sätt anordnad. Den har sitt eget Titelblad, och på baksidan deraf stå antecknade de personers namn, som förnämligast bidragit till dess fullbordande. LINNÆUS hade nämligen till denna undersökning, likasom han vanligen gjorde vid andra dylika tillfällen, utvalt vissa af sina Disciplar, dem han funnit mäst kunnige och på

uppmärksamme, indelt dem i 5 flockar, en för hvardera Djurslaget, och satt en föreståndare för hvar och en af dem, förmodligen den han ansåg dertill skickeligast, men hvilken icke alltid svarade emot det honom gifna förtroende, som närmare kan upplysas af LINNÆI på Titelbladets baksida befintliga uppsats, hel och hållen så lydande:

"LINNÆI *Flora Laponica*, n. 201. p. 159.

Liber Baro BJELKE multa communicavit.

Profiris KALM *Iter Westrogothicum et Bahusiense*.

BOVES, WAHLBOM, egregie	}	AHLBOM, Gothlandus.
		HAARTMAN, Fenno.
		KALLERHOLM, Ostrogothus.
		TÖRNSKJÅR, Ölandus.
		BIBERG, Medelpadus.
CAPRÆ, LÖFLING	}	EKEIUND, Sudermannus.
		BRÖMS, Sudermannus.
		WALLIN, Sudermannus.
		TUVÉN, Sudermannus.
		SCHIULTZ, Uplandus.
OVES, ROTHOF, nihil	}	LIIDBECK, Wermelandus.
		SÖDERBERG, Wermelandus.
		BARCH, Uplandus.
		BARCH, Smolandus.
		GRÖNDAHL, Ostrogothus.

EQUI, HAGSTRÖM, pulchre

SIDRÓN, Westrogothus.
 MONTIN, Gothoburgensis.
 OLBERS, Gothoburgensis.
 BRODD, Westrogothus.
 FORNANDER, Smolandus.
 AURELIUS, Gothoburgensis.

SUES, FORSKÅHL, bene

HALLMAN, Stockholmiensis.
 SUNDIUS, Stockholmiensis.
 LAUERBECK, Ostrogothus.
 SIGOLSTRÖM, Ostrogothus.
 WAHLSTRÖM, Gestricius."

EKELUND, HAGSTRÖM, WAHLBOM, MONTIN, OLBERS, FORSKÅHL och FORNANDER nämnas inunder särskilt; hvarmed meningen lärer vara, att dessa utmärkt sig såsom de flitigaste och bäste Observatorer; hvilket ock är så mycket troligare, som samma namn, med tillägg af Magr LIDBECK, finnas anförde i den utkomna *Pan Suecus*; se *Amoen. Acad. Vol. 2. p. 227.*

Näst efter Titelbladet följer en Inledning eller ett Företal hufvudsakligen af lika innehåll med det, som står i den tryckta Disputation och egentligen i dess *N:ris* 5. 6. 7. Men fastän mycket kortare och af mindre fullständighet, förekomma likväl der några anmärkningar, som i Disputationen saknas, nämligen att

"Höns dö förr af hunger än swälja en enda *Lupin*; *Papegojor* förtära utan olägenhet fröen af *Safflor*, *Wachtlar* af *Swart Prust-*

rot och Starar af Språngörten; och Gåss sätta lifwet till af Persilja.”

b. Förteckning på LINNÆI Åhörare i hans Collegier, och hvilka förmodligen tillika gjorde honom sällskap på hans Naturalhistoriska utvandringar under en eller flera af de ofvananförda årens sommar-månader. De stiga till ett antal af 155 personer, och ibland dem äro 56 i det föregående redan nämde, såsom GYLLENBORG, SAGRAMOZO, HAGSTRÖM, WAHLBOM, SIDRÉN, MONTIN, FORSKÅHL, BIBERG med flera. Äfven finnas der många andre väl kända namn; men öfver 100 äro mig ännu så obekante, att jag behöfver upplysning, innan jag om dem kan vidare yttra mig.

c. Beskrifningar öfver Djur och Växter, till antalet 45 och författade, som LINNÆUS vanligen brukade, på nästan lika många papperslappar, icke större, än att 12 eller 16 sådane kunna fås af ett enda ark; och liggande i AnnotationsBoken lösa. Af dessa Beskrifningar äro 24 tryckta i VON LINNÆS *Mantissa Plantarum altera*, nämligen på *Scarabæus claviger*, *Curculio Colon* och *Arator*, (in *Spicis Secalis Europæ*, N. UNBECK), *Papilio Hecuba*, *Thoas*, *Doris*, *Acontius* och *Eryx*, *Culex Lanio*, *Cancer Sinicus*, *glacialis* och en utan trivialnamn, *Ascidia vagabunda*, *Mytilus striatulus* och *Pholadis*, *Strombus minimus* och *Clavus*, *Buccinum rugosum*, *Murex succinctus* och *contrarius*, Genus *Befaria* och Genus *Triopteris*, *Sophora alba* under *Crotalaria*, och ändtligen *Bunias balearica*. *Mytilus striatulus* och *Pholadis* stå på samma papperslapp, likaså *Befaria* och *Triopteris* på en annan, och under *Sophora alba* skiljes derifrån *S. australis* med kännetecken, som också blifvit införda i 2:dra *Mantissan* p. 578. Den onamnade *Cancer* kallas *didactylus*.

De öfrige Beskrifningarne på 21 lappar äro icke tryckte i någon af LINNÉS utgifne Böcker, och fastän kanske hälften deraf angå Naturalster, som af senare Auctorer blifvit i Systemer upptagne, torde likväl alla förtjena att, såsom LINNÉS egna, komma ostyckade till Allmänhetens kunskap. De äro följande:

1. "MUSCICAPA *gutturalis*: gula alba fusco undulata, tectricibus alarum nigricantibus: apice albo.

Sturnus collaris, SCOP. *Ann. I. p. 131.* [GMEL. *Syst. Nat. Tom. 1. p. 805. n. 16. **].

Fringilla s. Passer in Etruria Sordone dicta, MANETT. *Orn. t. 338. f. 1.*

Avis Kyburgensis, GESN. *Orn. App. 725.*

Habitat in Europa Australi, J. WHITE. Phalaridis seminibus nutritur; Motacillæ forma vita moresque; sed Fringillæ fere crassities rostri: mandibula superiore pone apicem parum et vix manifeste emarginata.

Corpus magnitudine Passeris domestici, nebulosum. Rostrum apice nigrum, lateribus pallidum. Gula albida: lunulis nigris. Femora pennæ aliquot testaceis. Hypochondria ferruginea. Tectrices alarum nigre; primi et secundi ordinis macula alba in ipso apice, unde Puncta alba quasi in fasciam alarum transversam notata. Remiges fusæ; secundariæ apice albescences. Cauda emarginata: Rectricibus apice albicantibus."

2. "MOTACILLA *leucomela*, nigra: pileo abdomine uropygio crissaque albis.

Motacilla dorso pectoreque nigris, capillitio abdomineque albis,
Act. [Nov. Comm.] Petrop. 14. p. 503. t. 14. f. 2.

Motacilla leucomela, *Act. [Nov. Comm.] Petrop. 14. p. 584. t. 22.
 f. 3. [GMEL. Syst. Nat. Tom. 1. p. 974. n. 117. *].*

Habitat ad Wolgæ ripas præruptas. Mas feminæ dissimilis.

Pileus, Occiput, Abdomen, Uropygium, Crissum alba. Reliqua nigra. Remiges nigricantes. Rectrices intermediæ duæ nigræ, laterales albæ: fascia terminali lata nigra."

5. "MOTACILLA *Tithys*, nigra: cauda ferruginea, abdomine maculæque alarum albis.

Magnitudo *Motacillæ albæ*. Caput Dorsumque fusta: gula jugulo crissoque atris. Alæ fuscæ: macula oblonga alba e latere exteriore Remigum secundariarum. Abdomen albidum. Cauda integra uti et Crissum et Uropygium ferruginea."

Om den Fogel, som här menas, är LATHAM's *Sylvia Tithys* eller någon ung af *Phoenicurus*, som äfven blifvit så kallad, lärer icke kunna med säkerhet afgöras. Beskrifningen är dertill förkort och för obestämd. Den innehåller kännetecken, som tillhöra bägge dessa arter och deremot andra, som icke tyckas passa på någondera. Se LINN. *Faun. Svec. ed. 1. p. 85. n. 227. **, *Syst. Nat. ed. 12. Tom. 1. p. 555. n. 54. β. **, GMEL. *Syst. Nat. Tom. 1. p. 987. n. 54. d.*, NILSS. *Orn. Svec. p. 215. sqq. **

4. "MOTACILLA

Habitat ad Caput Bonæ Spei, JOH. DASSAW.

Magnitudo *Motacillæ albæ*. Rostrum *subtrigonum non emarginatum*.
 Corpus *supra nigrum*. Linea *ab utroque latere Colli albæ*.
 Pectus *totum ferrugineum*. Abdomen, Uropygium, Crissum
albæ. Alæ *nigræ: fascia albæ ex Tetricibus albis*. Cauda
subrotunda, nigra.

An *Muscicapa torquata*, *Syst. Nat. p. 328. n. 17?*

An *Motacilla Sibilla*, *Syst. Nat. p. 337. n. 44?'*

5. "MOTACILLA

Habitat *ad Caput Bonæ Spei*.

Corpus *statura Mot. albæ, cinereum, subtus albidum*. Pectus *fuscum*.
 Uropygium *albidum*. Remiges *fuscæ; prima margine exterioriore
 albæ; secundariæ apice albæ*. Rectrices *nigræ; extrema
 albæ: margine interiori fusco; secunda apice albæ.*"

6. "SCARABÆUS ——— scutellatus: thorace gibbo compres-
 so bicorni, capitis cornu furcato.

VOET *Scar. t. 13. f. 103. 104.*

Act. [Nov. Comm.] Petr. 11. p. 412. t. 12. f. 2. Scarabæus thorace turrato.

[*Scarabæus Chorinæus*, FABR. *Syst. p. 5.**, GMEL. *Syst. T. 1. p. 1527.*

Scarabæus Jason, FABR. *Syst. p. 6.**, GMEL. *Syst. Nat. T. 1. p. 1528.*

Geotrupes Chorinæus, *Fabr. Syst. Eleuth. Tom. 1. p. 5. n. 9.]*

Habitat — — —

Corpus *magnum nigrum*. Caput: *cornu magno elongato adscendente,
 apice bifido s. furcato*. Dens *in quibusdam supra caput in cor-*

nu. Labium denticulatum. Thorax compressus in gibbum elevatum, antice retusum, terminatum antice: cornibus duobus æqualibus, distantibus, porrectis antorsum, vix capite longioribus. Femora dentata."

7. "PAPILIO consanguineus, Nymphalis, alis dentatis fulvis albo nigroque variegatis; posticis: subtus ocellis duobus, supra tribus cæsis.

DRURY Exot. 10. t. 5. f. 1.

[Papilio Huntera, GMEL. Syst. Nat. Tom. 1. p. 2305. sq. FABR. Ent. Syst. Tom. 3. P. 1. p. 104.]

Habitat in Virginia. Simillimus Pap. Cardui, ut incautum fallat, sed alæ primores magis angulatæ.

Alæ supra Primores fulvæ nigro variegatæ: apice punctis albis ut Cardui; Secundariæ fulvæ: margine postico duplici: arcu nigro; ante marginem Ocelli quinque nigri cæci; excepto 2 et 5. pupilla cærulea. Subtus Primores similes P. Cardui, sed ad apicem Punctum album cum ocello; Punctum etiam album in disco rubro; Posticæ non nihil similes Cardui, sed fascia albida (non macula alba); versus postica ocelli tantum duo majores; Margo posticus duplex, prior cærulescens."

8. "PAPILIO Nais, Nymphalis: alis dentatis variegatis; posticis subtus antierius: punctis duobus ocellaribus sanguineis.

Habitat in India Orientali, D. D. FORSTER.

Alæ Primores supra luteæ: maculis 3 difformibus fasciæque arcuata

undulata nigris; subtus luteolæ: antice lunulis 2 sanguineis nigro cinctis. Posticæ supra luteæ: margine postico fusco; ante postica [marginem] Puncta 5 nigra fasciam formantia; subtus lutescentes; versus basin Puncta 2, (altero anteriore), sanguinea margine nigro; postice Puncta 5 minuta nigricantia."

Att *Hesperia Nais*, FABR. *Ent. Syst. Tom. 3. P. 1. p. 292. n. 115.**, är en helt annan Fjäril, kan lätt inhemtas af bägges sins emellan jämförda beskrifningar, så väl som af stället i Systemet, der LINNÉ'S *Nais* bör insättas, nämligen ibland de sista af hans *Papiliones Nymphales Gemmati*.

9. "PAPILIO ——— Plebejus: alis caudatis nigris, supra disco cyaneo, subtus ferrugineis.

Habitat — — — FOTHERGILL. *Post P. Cupidinem inserendus.*

[*Papilio Alcides*, GMEL. *Syst. Nat. Tom. 1. p. 2345. n. 736.*

Hesperia Alcides, FABR. *Ent. Syst. Tom. 3. P. 1. p. 283. n. 86.*?*]

Corpus statura et magnitudine Pap. Cupidinis, nigrum. Antennæ clavatæ nigræ. Alæ omnes supra nigræ: disco communi cyaneo nitido; subtus ferrugineæ s. cinnamomeæ."

10. "PHALÆNA Omicron, Noctua, spirilinguis: alis superioribus O albo inscriptis; inferioribus ferrugineis immaculatis.

Habitat in America Septentrionali, ANNA BLACKBURNE.

Habitus *Ph. Gamma*. *Corpus cinereum incisuris albicantibus. Antennæ nigræ. Pedes nigri geniculis albis. Alæ superiores supra griseo-nebulosæ, o albo notatæ, infra cinereæ; inferiores*

supra helvolæ, latere anteriore magis fuscescentes, infra cinereæ et subferrugineæ: puncto arcuque nigro obsoletioribus."

11. "PHALÆNA ——— pectinicornis, spirilinguis: alis albis concoloribus: limbo nigro; corpore flavo.

Habitat — — — FOTHERGILL.

Statura *Pap. Brassicæ*, sed major pilosior. Corpus totum flavum. Antennæ dense pectinicornes nigre. Alæ omnes albæ: limbo lato fusco, linea alba repanda perreptato; sed subtus linea deest."

12. "PHALÆNA ——— Geometra, pectinicornis: alis albis concoloribus subfasciatis: punctis nigris.

DRURY *Exot.* 17. t. 8 f. 3.

[Phalæna catenaria, GMEL. *Syst. Nat.* Tom. 1. p. 2461. n. 660.; FABR. *Ent. Syst.* Tom. 3. P. 2. p. 140. n. 41. *]

Habitat in *Noveboraco*, ANNA BLACKBURNE.

Corpus *mediocri* album. Antennæ utrinque pectinatæ. Caput Punctaque 2 supra alas aurantiaca. Alæ patentes rotundatæ utrinque concolores albæ; Puncta nigra subconcatenata: quasi triplici ordine transverso, primo prope basin, secundo in medio, tertio in margine postico, præter Punctum nigrum in disco."

13. "LIBELLULA longissima: oculis distantibus, abdomine longissimo.

DRURY *Exot.* 2. p. 87. t. 48. f. 1.

[Libellula linearis, GMEL. *Syst. Nat.* Tom. 1. p. 2625. n. 45.

Agrion linearis, FABR. *Ent. Syst. Tom. 2. p. 388. n. 5. **].

Habitat ad Caput Bonæ Spei.

Alæ erectæ angustæ hyalinæ. Abdomen cylindricum longissimum;
alis triplo longius, caruleum."

14. "MYRMELEON *nigrum*: alis medio fascia posticeque maculis albis.

Habitat in Africa. D. D. FOTHERGILL.

Corpus *Myrm. formicarii*, sed alæ latiores, et totum nigrum. Antennæ setaceæ. Alæ nigre concolores: fascia alba lineari interrupta in medio, sed postice maculis albis plurimis majoribus magis sparsis?"

15. "ICHNEUMON *phyllophorus*, niger: ano folioso: aculeo corpore duplo longiore.

Habitat — — — FOTHERGILL.

Corpus statura *Ichn. macrouri*, [*Manit. Plant. alt. p. 540.**], totum atrum glabrum. Abdomen sessile. Cauda exsertit Foliolum majusculum cordatum verticale albidum diaphanum et Aculei Setas 2 nigras, corpore duplo s. triplo longiores. Tibiæ luteæ, uti etiam femora antica."

16. "PHALANGIUM *longipes*: corpore minuto lineari lævi, pedibus longissimis.

[Cfr. *Pycnogonum spinipes*, FABR. *Faun. Græc. p. 232*.*]

Habitat in profundo Maris Norevegici.

Corpus statura *Phal. grossipedis* l. *Opilioni* hujusque magnitudinis, album lineare oblongum. Thorax ovato-oblongus obtusus lævis.

Palpi sub thorace filiformes 3-articulati; vix thorace longiores. Chelæ 2 bidigitatæ ad basin thoracis, vix eo longiores: brachiis biarticulatis. Pedes 5 parium, filiformes, longissimi, articulis 8: pede primo reliquis brevioribus: ovario globoso flavo, in medio pedi adnexo."

17. "SCORPIO ——— pectinibus 5-dentatis, manibus subcordatis sexangulatis.

Habitat in Sumatra, JOH. BASSAW.

Corpus piceum læve. Chelæ supra, præter carinatos angulos, tricarinata, subtus unicarinata. Ungues rubri. Digi-
 ti fusi. Pectines dentibus 5. Abdominis latera mollia cana."

18. "CANCER Diæresis, brachyurus: thorace lævi: linea transversâ insculpta, marginibus serratis; chelis lævibus.

Habitat Gibraltariæ. WHITE.

Corpus totum læve. Thorax subquadratus convexiusculus lævis: in medio lineola excavata transversa. Frons; margine transverso tenui, pene marginem obsolete quadriloba: marginibus lateralibus serraturis 3 l. 4. Chelæ et Pedes læves. Cauda inflexa ovata absque ciliis."

19. "CANCER ——— brachyurus: thorace lævi antice rugoso; marginibus serratis; chelis tuberculatis.

Habitat in Carolina, D. GARDEN.

Thorax cordato-subrotundus, convexiusculus, lævis, suturis aliquot

notatus, antice rugosus s. scaber. Frons emarginata subhispida: marginibus lateralibus: serraturis 6 l. 7. Antennæ brevissimæ. Chelæ et Prachia extus muricata tuberculis obtusis. Pedes 8 hispidi: ungue tenui subulato. Cauda inflexa ciliata pilis densis."

20. "CRINUM asiaticum, Spec. Plant. ed. 2. Tom. 1. p. 419.

Habitat ad Caput Bonæ Spei.

Bulbus solidus. Folia nervosa quinquepedalia perennia, caulem compressum formantia. Corolla supera. Stamina corollâ breviora. Pericarpium saccatum foetum bulbo orbiculato compresso."

Alt det öfriga, som står skrifvet på denna lapp, finnes infördt i Mantissa Plant. Altera, p. 352. sq. *

21. "SCHMIDELIA. Character emendatus. Octandria Monogynia.

CAL. Perianthium tetraphyllum: foliolis subrotundis obtusis patulis; duobus exterioribus concavis, duobus interioribus planis.

COR. nulla.

STAM. Filamenta octo, setacea, calyce paullo longiora. Antheræ ovatæ incumbentes.

PIST. Germen didymum subrotundum compressum. Stylus filiformis, longitudine staminum. Stigmata duo oblonga.

PER. dicoccum.

SEM.

Habitus Rhois Toxicodendri. Rami flexuosi. Folia ternata subserrata. Racemi axillares simplices."

Dessa sista anmärkningarne, som redan äro tryckte under *Schmidelia racemosa* i LINNÉ'S *Mant. Plant.* dels den 1:a sid. 67. och dels den 2:a sid 514, kunna lämpas både på detta Genus och på ett nyare, kalladt *Ornitrophe*. Men den ofvanför stående beskrifningen på Fröredningsdelarne, som icke blifvit utgifven af LINNÉ, är aldeles öfverensslämande med den senares generiska Character, utom hvad Blombladen angår, hvilka i detta Slägte äro ganska små och tidigt affalla. Af alt detta skulle man således lätt kunna blifva förd på den misstanken, att *Ornitrophe* och *Schmidelia*, som nu räknas för tvänne åtskilda Genera; se *Juss. Gen. Plant. ed. USTERI p. 274.* och *WILLD. Spec. Plant. Tom. 2. p. 522. 455.*, icke torde vara mer än ett enda, med några olikheter, som kanske snarare härflyta ifrån en mindre noggran undersökning, än befinna sig i sjelfva naturen. Visst är det åtminstone, att de exemplar af *Schmidelia racemosa*, som jag efter min återkomst ifrån *Africa* såg och examinerade i framl. Sir JOSEPH BANKS'S rika Örtsamling i *London*, hörde alla till *Ornitrophe*. Skada var, att jag samma gång icke hade tillfälle att äfven rådföra LINNÉ'S egna Herbarium, som i denna sak bör gifva det säkraste utslaget, emedan det då redan blifvit till *Norwich* bortflyttadt. Se vidare härom *Arz. Disp. Rem. Guin. p. 48—51.*

Till slut får jag anmärka, att de 10 Species af ofvanbeskrifne 21 Naturalster, nämligen 4. 5. 8. 10. 11. 14. 15. 17. 18. och 19, vid hvilka jag icke gjordt tillägg af mer och mindre säkra Synonyma, har jag med alt mitt bemödande icke en gång gissningsvis kunnat finna under något namn i de Auctorer, till hvilka jag för nä varande haft tillgång. De må således tills vidare anses för nya, ehuru det är ganska troligt, att flera af dem redan äro genom trycket bekanta.

2. [Lyckönskningsskrift, kallad] "Ödmjukt Offer, då — — Herr OLOF RUDBECK, Sonen, Doctoren och Professoren uti Anatomien och Botanicquen wid Upsala Academie, — — Herren till Boldstadwik och Rydingholm, celebrerade sin namnsdag uti Upsala d. 29 Jul. 1751, frambracht af dess ödmjukaste tjänare, CAROLUS LINNÆUS."

Efter en kort inledning fortfar han sålunda:

"När menniskian i detta omväxlande lifwet hunnit förskaffa sig och de sina nödtorftigt uppehälle, hwad söker hon då mehr, än att, äfter den oundwikliga bortgången, kunna göra sitt namn odödligt till någon tid hoos Åfterkommander? — — — Sådant förmena sig somliga winna genom stora Familier; andra genom Adelig stam och härkomst; andra genom prächtige huus, kyrkior och slott; andra genom förnäna tjensters beklädande; andra genom stor lärdom; ja, hjälten, som wågar sitt dyra blod och kjära lif, söker det genom tapperhet. Men, genom alt detta winnes doch sällan mehr än 100 à 200 åhrs åminnelse. Ty de största Rikedomar förswinna; de härligaste Slott ruineras; de ansenligaste Städer blifwa till intet; och de mächtigaste Riken underkufwas." — — —

"En späd planta, en förgängelig ört, will jag däremot offra på titt altare, Store RUDBECK, titt namn till ewärdelig ähra. Denna kallar jag RUDBECKIA, ex auctoritate omnium Botanicorum

et per consequens etiam mihi concessa. Den skall göra titt namn odödligt och bära det fram för Konungar och Förstar, för Botanicos och Medicos, ja, för alla människor, så att, om hela världen tege, skola Örterne *Rudbeckiæ*, tahlä, så länge Naturen icke förgås, och Foglarne *Rudbeckianæ* sjunga om titt edla namn."

"Kong GENTII wisdom är af Illyrierna förgäten, EUPATORII tapperhet, LYSIMACHI regemente och VALERII rike äro af människorna längesedan förglömda. Men örterna *Gentiana*, *Eupatorium*, *Lysimachia* och *Valeriana* ropa upp deras namn åhrligen utan återvändo."

"CHIRONIS medicamenter och ÆSCULAPII Skrifter äro för långa tider tillbakas förkomne; men deras namn grönska ewärligen uti örterna *Centaureum* och *Asclepias*." [cf. G. R. BOEHMERI *Comm. de Plant. in Memor. Cultorum nomin. p. 40. n. 30. Asclepias.*]

"Då de 2:ne Bröderne ANT. MUSA och EUPHORBUS blefwo af Kejsar AUGUSTO med ärominnen bekrönta, tyckte MUSA sig wunnit det förnämsta, i det han fick en Kopparstod på Roms Torg och EUPHORBUS allenast en liten Ört. Men si! det har händt twärtom. Tiden har nu gjort MUSÆ stod till intet; EUPHORBUS planta grönskas och föröker sig åhrligen alt mehr och mehr."

"I slik afsicht har jag kallat upp denna ört äfter Tig, RUDBECK, och haft därtill större orsak än någor annor. Ty hwad

hafwa Konungar och andra Herrar för skiähl att i Botaniquen söka heder? Hwad wilja Therapeutici, Anatomici och slike göra här. Men här, på de *Elyseiske Slättmarkerne*, har Tu kämpat som en hjälte. Tu har wist Tig tapper att *anskaffa manskap* ifrån den aflägsna *Lappmarken*, dit ingen Botanicus förüht wågat resa. Tu har såsom en hurtig *Fältherre* i tina unga åhr upstält och commenderat tju *Arnée* med förstånd. Ty är ock största skjäl att Tu här till slut triumpherar, och att denne Soldaten står wid tin dörr utstofferad med titt seger-liberi.”

”Denne Soldaten, jag menar Örten, är *hög*, hwarmed beteknas tin person och tjänst, *smal*, hwarmed wisas tin gestalt, — — — och delar sig i *många stjelkar* med en myckenhet blommor och fruchter, såsom lika många träffeliga smycken, hwarmed Tu framför andra Tig utprydt, nämligen Botanica, Ornithologia, Anatomia, Poësis, Philologia, &a &a. Blommorna utsiras med *strålar*, emedan Tu genom dessa wettenskaper lyser, som Solen bland stjernorna, icke allenast för oss Swänskar, utan ock för alla Europas lärde män. — — — Roten är *perennis*, på det hon hwar sommar må göra titt namn nytt. Örten är *hortensis*, — — — men fins öfwer hela Europa och allestädes tit titt namn komma bör. Blomman wänder sig städse äfter Solen, och är den samma, som the store RUDBECKAR, Fadren och Sonen, burit i sina Insignia och Deviser, och samma, som denne senare nu bär i sitt adliga wapen. Således quadrerar alt på denna här upnämnda Örten.”

”Tag henne altså emot icke för wärdet, utan för effecten. Jag har icke kallat henne upp, att därigenom winna någon wärldslig förmon äller en lumpen penning, utan i den afsicht, att jag såsom en ringa Botanicus borde för tina dater Tig rättmätigt i-hogkomma. Jag har icke upkallat henne, att jag därmed än mehr skulle tillwiina mig tin guust, utan att jag måtte frambära ett litet wördnads-offer af tacksamt hjärta för den stora godhet mig härtills blifwit bewist. Tager Tu altså henne nu emot såsom en skyldighet och ej som skjänk, är jag glad och har ärhållit, hwad jag önskar. Jag, som tillförne af alla för min fattigdom war förachtad, är nu genom tin ynnest af alla blifwen ährad. Jag därföre gifwer poma, qui non non habeo aurea dona. Hwad mer som ex arte fordras att Botanice illustrera detta namn, skall jag vidare ex professo gjöra uti mina *Fundamenta Botanica*, [snarare *Genera Plantarum*, vid. ed. 1. p. 262. RUDBECKIA.], och jag har redan gjort det uti *Horto Uplandico*, som oförtöfwadt lærer winna sin fullbordan.” [Förmodligen menas här *Adonis Uplandicus Anno 1731*. Vid. LINN. *Bibl. Bot. ed. 1. f. 79*].

”Store Gud, som låtit Wälborne Herr Professorn räckna 71 sina namusdagar, lät ej numertalet blifwa försnart fullt; — — — utan lät honom i roo få öfwerlefwa ännu många sådana med sin kjära Husfru CHARLOTTA ROTHENBURG och deras små Lifsarfwingar, den wälborna Jungfrun, Mademoiselle CHRISTINA CHARLOTTA och

Herrarne OLOF FRIDRICH, ALEXANDER och ADOLPH! Lät dem såsom späda telningar få af sin stam dräga öm nog föda, tills de förmå sig sjelfwa försörja! Lät ock mig få ynnest att kunna wara mitt Härskap till behag och de små Herrarne till tjänst?

Häraf kan slutas, att LINNÆUS icke ännu d. 29 Julii 1751 tänkt lemna RUDBECKS Hus. Men att han sedan fann sig nödsakad dertill; innan samma år gick till ända, kan ses ofvanföre, *sid. 17. följ.*

3. Underrättelse om Lappmarkens odling, ibref till Landshöfdingen GABRIEL GYLLENGRIIP i Umeå, dat. *Upsala d. 1 Oct. 1753.* Friherre GYLLENGRIIP hade detta år blifvit Landshöfdinge i *Westerbottens Län*, se HÜLPHERS om detta Län *sid. 9. not. a (15,* och LINNÆUS hade året förut besökt våra *Lappmarker*, där han funnit ett grässlåg växande, hvilket han här uppgifver såsom tjenligt att odla på dessa ofruktbara fjälltrackter, och om hvilket han yttrar sig sålunda:

”Följande Puncter äro så klara, att jag ingalunda drager i betänkande dem för Höga Öfwerheten declarera:

- 1:o Mästa delen af *Lappmarken* består af torra sandhedar, på hvilka ingen wanlig säd kan wäxa, emedan kjölden destruerar den samma.
- 2:o Denna slags säd växer däruppe af sig sjelf, och tål altså ganska wähl den starkaste winterkjöld.
- 3:o Den växer på sand äller moo, utan mylla, och kan altså sås på *Lappska* hedarne, där lika jordmåhn finnes.

- 4:o Fröen äro skahllösa, som af de här inneslutna, ännu omogna; tydligen kan ses. De äro altså i detta afseende bättre än Hwete och Råg.
- 5:o Deras storlek synes älwen häraf till sin längd, men i omoget tillstånd, och altså äro desse till tjockleken försmahla. Då de blifwit rätt mogna, äro de dubbelt så tjocka, och förslå consequenter till föda som wanlig säd.
- 6:o Axets storlek wisar det här innelyckta, som ej är utwalt stort; utan ordinairt, taget på den tiden det stått i blomman. Det cedarer altså icke andra sädes-ax.
- 7:o Alla skahl i axet äro lika som i Hwete, och hörer altså denna säd till Hweteslächtet.
- 8:o Som Hwete, Råg och Korn, duger den altså till föda, hwilket ock af smaken än mehra confirmeras.
- 9:o Alla örter låta så sig, men inga så lätt som säd- och gräs- slag, hwaraf följer, att detta kan sås utan minsta swårighet.
- 10:o Roten går ej uht, sedan den en gång framburit frö, som annor säd, utan står öfwer wintern och flera åhr bortåht. Ty kan denna säd lättare cultiveras, än all annor, då man slipper så den åhrligen; hwilket är en ogemen besparing både i arbete och utsäde.
- 11:o Att halmen är sträfware än på Hwete, märkes nog; men den

synes icke desto mindre kunna tjena till foder, då sjelfwa granriset och annat, som är många gånger sträfware, kan brukas.

12:o Rötterna äro tjocka, hwita och söta; torde consequenter kunna användas till bröd, lika så wähl som Österländernas *Radices Cyperi*, och långt bättre, än hoos oss bark och *Missne-rötter*.

13:o Med rötterna låter äfwen detta sädslag plantera sig.

14:o Men det wore fåfängt att härtill kunna persuadera Lappar, Nybyggare och Bönder; ty de gå aldrig ifrån sina förfäders wana, utan komme saken att wärkställas, så borde jag sjelf få resa till *Westerbotten* och där hämta frö till någon quantitet, emedan andra känna dem ej ännu. Om sedan Wälborne Herr Landshöfdingen låte så dessa fröen, och sjelf distribuerade dem uht till Lappska Prästerna, skulle Nybyggarne taga dem emot med upräkta händer, då de blefwo öfvertygade om nyttan däraf, och skulle sedan bruka denna säd, hwarigenom Fäderneslandet kunde med tiden winna många Tunnor guld."

Att det sädesslag, som LINNÆUS här menar, är hvad han sedan kallade *Elymus arenarius*, och den vi gifwe namn af *Strand-Råg* och *Strand-* eller *Sandhafre*, är ganska säkert. Ty under: *Triticum radice repente, foliis rigidis*, LINN. *Flor. Lapp. n. 54*, har framl. Dr SOLANDER i sitt exemplar af denna bok med egen hand tillskrifvit: *E-*

Elymus arenarius, hvilket jag i *Banksiska* Bibliotheket sjelf sedt. Längre räknade LINNÆUS detta och andra under samma genus nu hörande grässlåg till *Triticum*, och det var först i *Hortus Upsal.* p. 22, som han beskref 2:ne species af *Elymus*, och i *Syst. Nat. ed. 6.* p. 85., som han med några ord skiljde detta Slägte ifrån *Triticum*, fastän han sedan icke af trycket utgaf derpå full beskrifning, förrän i sina *Genera Plant. Holm.* 1754. p. 36. n. 91. HÜLPHERS i sin Beskrifning om *Westerbotten* säger sid. 220., att *Sandhafren* trifs särdeles väl vid *Nedre Torneå* Kyrka, och Demonstratorn D:r WAHLENBERG underrättar oss i sin *Flora Lapponica*, att den växer emellan 70 och 71 Latituds graderna vid hafvet öfver hela *Nordlanden* och *Finmarken* i öfverflöd, och vid *Tana-elfvens* sandiga stränder, samt emellan 65 och 66 graderna i *Umeå Lappmark* på flera ställen vid *Vindel-elfven* äfven till myckenhet, och ändtligen att den här i *Norden* öfver alt, isynnerhet vid elfvernas utlopp, är så frodig, att axet deraf blir öfver en tum tjockt.

Det är i anledning af hvad nu blifvit anfördt, som man ej kan iuse orsaken, hvarföre LINNÆUS hvarken i sin *Florula Lapponica*, uti *Act. Lit. et Scient. Svec. Vol. 5. ann. 1752*, nämner *Strandhafren*, om det icke skall vara *Gramen loliaceum, radice repente, C. B., p. 47.*, eller i någon af sina Böcker citerar *Flor. Lapp. n. 54.*, eller i sina *Anmärkingar om nyttiga Växter, som kunde och borde planteras på Lappska Fjällen*, införde i *Vet. Acad:s Handlingar 1754 sid. 182—189.*, äfven uppgifver *Elymus arenarius*, såsom nyttig att der odlas.

[I en senare skrifvelse till Landshöfdingen Baron GYLLENGRIP, dat. *Fahlun d. 29 Aug. 1734.*, säger LINNÆUS]: "Nu ändtligen har jag absolverat min 7 weckors långa resa genom Öster-

och *Wester-Dahlarne, Dalska Fjellen* och en liten del af *Norrige*, och under densamma gjort märkwärdiga observationer i *Historia Naturali* och *Oeconomica*. Jag har hållit journal i *Geographien, Physiquen, Mineralogien, Botaniquen, Zoologien* och *Oeconomien*. Jag har ock fått anledning till nya projecter, huru *Fjellen* possible skulle kunna cultiveras och det genom rotväxter, hwarpå naturen sjelf lämnat mig, genom ny autopsie, åtskilliga exempel."

4. Yttrande om *Klinterbo Hälso-Brunn*, hvilken *HülPHERS* i sin *Förteckning på de i Sverige uptagne Mineral-Brunnar*, sid. 19, med dessa ord omnämner: *Grytnås eller Klinterbo Brunn vid Dalelven, $\frac{3}{4}$ mil ifrån Avestad, blef af Arch. v. LINNÉ försökt 1755, och till nyes uptagen 1764 igenom Doctor PRINTZ, samt då vidare examinerad. Är årligt i bruk, och har platsen blifvit skänkt till ständig ego af JAN ANDERSSON i Håste och Norberg. LINNÆUS, som tyckes hafva blifvit rådfrågad om denna Brunns beskaffenhet af någon, som ville deraf betjena sig eller redan gjort det, utlåter sig derom på följande sätt:*

"Att några dagar göra försök att dricka af detta watten, i tanka, att där det honom ej hulpe, det dock mindre skada skulle. Åfter åtta dagars drickande fant han sig ifrån sin passion endtledigad och befriad. Nu som detta watten består af samma principier, som de andra i Sverige bekanta Surbrunnar, har det otwifelactigt samma effect. Tjenar altså i all Skjörbjugg, Mjält-sot, Podager, Gickt, Sten, Ryggwärk, Fråssa, Hufwudwärk, Ör-wärk, Catharr och oräkneliga andra sjukdomar, som ej specificeras kunna, såsom flytande sår, förskjämd mage, &c. Tjenar dock

aldeles intet i Lungsot, Kräften, ej heller i Wattungot, där det icke wore, i begynnelsen och af en förständig Medico underhul-
 pes. Utwärtet tjenar wattungot till bad, att styfwa och gjöra spän-
 stiga de utwärtet delar, som i hwar kropp på hwarjchanda sätt
 blifwit förlamade, besynnerligen om den gula Ochran, som där
 finnes, dässemellan påläggges. Sjelfwa hinman däröfwer har samma
 kraft, som wid andra Surbrunnar, att rena och hela elacka ögon.
 Hälsones Gud ware med sin wälsignelse wid detta wattungots bru-
 kande! Honom ske lof i all äwighet! I hastighet författat af CARL
 LINNÆUS.”

III. UR MEDICINSKA FACULTETENS PROTOCOLLER.

Medicinska Faculteten i Upsala har en Protocoll-Bok, som går ifrån bör-
 jan af år 1742 till slutet af år 1777., och hvilken således, på några måna-
 der när, innefattar samma tidelängd, som Archiater VON LINNÉ här vid Aca-
 demien var ämbetsman. Den är ock af honom sjelf egenhändigt skrifven, nå-
 några få ställen undantagne, hvilka nedanföre skola anmärkas, och den in-
 nehåller följande:

1. Förteckning på Professorerna i Medicinska Faculteten, 15 till anta-
 let, ifrån och med CHESNECOPHERUS till och med SIDRÉN, jämte
 årtalen, då de blifwit befordrade och med döden afgådt, samt deras
 indelning i *Practici* och *Botanici*, *Theoretici*, *Anatomici*, m. m.;
 hvilket alt är upptaget i de LefvernesBeskrifningar öfver Medicin-
 ska Facultetens Ledamöter, som framl. Professoren, DR J. G. A-

CREL, infört i Bihanget, sid. 67 - — 176., till sitt Præsidi - Tal om *Läkare - Vetenskapens Grundläggning och Tillväxt vid Rikets älsta Lärosäte i Upsala*, hållet uti Kgl. Vetenskaps - Academien d. 10 Aug. 1796.

2. Egentliga Protocoller, som innefatta underrättelser om de vanliga Faculteten tillhörande göromål, såsom Stipendii-, Candidats- och Licentiats - Examina, Förslags uppsättande, Promotioners frande; Svar på aukomne Bref, Betänkanden i hvarjehanda mål; samt Förteckningar på ventilerade Disputationer, närvarande Medicinæ Studiosi och hvarje Termins Stipendiarii Regii ända till hösten af år 1759., då en särskildt Stipendiat - Bok inrättades. I dessa Protocoller, såsom mäst af LINNÆUS sjelf författade, finnes mycket af den beskaffenhet och det värde, att det förtjente tryckas. Men det skulle denna gången blifva för vidlöftigt, och jag inskränker mig derföre nu blott till några få och korta artiklar, dem jag vill anföra efter årtalen:

1742 "Maji 21, emellan kl. 5 och 4 äfter middagen, afsomnade Medicinæ Professoren Doctor LARS ROBERG, äfter kort sjukdom, af *Tussi Senili* på sitt 79 ålders år, sedan han varit här Medicinæ Theoreticæ och Practicæ Professor ifrån 1698 eller uti 44 år."

"Maji 22. Devisen [på Facultetens nya Sigill] är tvänne ormar, betecknandes bägge Medicos. Den ena håller ett *Ågg*, (vitæ principium), *Physiologien*; den andra ett *Cranium*, betecknandes *Pathologien*. I fältet synas några *Wäxter*, bety-

dandes *Materiam Medicam*, med öfverskrift: *Hic servamus urbes*. Växterne äro *Frankenia*, *Rudbeckia*, *Rosa*, *Linnaea*, emedan desse: FRANKENIUS, RUDBECK, ROSÉN, LINNÆUS varit Horti Academiei Præfecti och Botanices Professorer."

1744 "April 16 beswarade Faculteten Consistorii Hernösandensis bref af *d. 29 Martii*, som ankom *d. 7 April*, och uti hwilket Consistorium begär nogare wittnesbörd om de framsteg Med. Candidaten GISSLER gjort uti rebus medicis, och om han däruti man wore så grundelig, att han kunde förestå den beställning, som skall inrättas wid *Hernösands Gymnasio* medelst *Physices Lectionens* och *Provincial-Medici Syslans conjunction*, enligt HANS MAJ:TS Bref af *d. 3 Nov. 1743*."

Af Medicinska Facultetens Handlingar upplyses, att GISSLER hos Faculteten begärt dess förord till erhållande af de tvänne syslor, som nu skulle förenas i *Hernösand*, sedan sista *Physices Lectorn* derstädes, SÖDERSTRÖM, till Pastorat fådt befördran; att Faculteten hos *Upsala Academies* dåvarande Canzler, RiksRåd. Grefve GYLLENBORG, till samma beställning följaktligen recommenderat honom, såsom född i *Norrland* och således van vid både *Nationen* och *Climatet*, utom det att han gjordt Faculteten fullt nöje i *Examen Theoreticum*; och att han i anledning häraf genom ansökning till ofstanämde sysla sig anmält; men att DomCapitlet, innan det företog sig bortgifvandet deraf, ville förut af Faculteten göra sig nogare undermåttad, om GISSLER verkligen egde den insickt i *Läkare-Vetenskapen*, att han

tillika kunde vara Provincial-Medicus, och hvarom Faculteten genom skrifvelse försäkrade Consistorium, sedan GISSLER förut samma dag efter med honom anställd Examen Practicum blifvit formligen erkänd för *Licentiat*.

1745 "Mart. 9. På HANS MAJ:TS Remiss, som till Faculteten inkom d. 11 Dec. 1744, angående Doct. HÄMNERINS förslag till en *Chirurgiæ Professionis* inrättande wid *Upsala Academie*, projecterades det swar, att *Chirurgien* nu läses af Practices Professoren åhrligen, då *BOERHAAVII Institutionis expliceras*."

"April 50 och Sept. 50 ankommo, och Oct. 11 besvarades Collegii Medici Bref om *Succedanea Theæ, Coffeæ* och *Chocoladæ*, i anledning af HANS MAJ:TS befallning, att sådane af inländske Växter skulle uppgifwas, på det de utländske måtte kunna ombäras."

I detta svar, hvartill conceptet, med LINNÆI egen hand corrigerad, ännu förvaras i Facultetens Acter, säges, att för *Theet* finnes i *Sverige* intet genuinum succedaneum, utan föreslås att ifrån *China* förskrifva Thee-Busken, som försäkras tåla vårt klimat. Men imedeltid uppgifvas bladen af *Citron-Meliss*, af den *Årenpris*, som kallas *Chamaedrys*, och af *Linnés-Ört*, såsom de hos oss tjealigaste, att brukas i stället för Thee. — Med *Caffe* har i hela *Sverige* ingen växt slägtskap, mer än *Caprifolium* och *Try*. Men som deras frön äro försmå och man vet, att den empyreumatiska oljan är det förnämsta i *Caffet*, så nyttjar man i dess ställe brända *Ärter, Bönor,*

Lupiner, Helgryn och Malt, m. m. — Hvad ändtligen *Chocolade* angår, så torde man i stället för detsamma kunna beljena sig af den drycken, som allmänt tillredes i Hushållen af brändt *Hvetmjöl* med *Ägg-gula*, *Canel* och *Cardemummor*.

1746 April 30 afslogs väl det till Faculteten d. 9 Nov. 1745 remitterade D:r WALLERII Project till ett *Laboratorium Chemicum* vid Kgl. Academien i *Upsala*, och det förnämligast i brist på dertill erforderliga medel, som befarades skola öfverstiga 70,000 D:r K:mt. Men förmodeligen gaf likväl detta Förslag första anledningen till den ej långt derefter inrättade *Chemiæ Professionen*.

1749 "Febr. 20. Quæstionen, på huru lång tid en *Cursus Prælectionum Publicarum* uti *Facultate Medica* bör absolveras, besvarades sålunda:

ROSÉN

LINNÆUS

1. Demonstrationes Anatomicæ hvar winter.	1. Demonstrationes Plantarum in Horto hvar sommar.
2. Pharmaceutica 1 åhr	2. Materia Medica 1 åhr
3. Physiologia 1 åhr	3. Semiotica 1 åhr
4. Pathologia 1 $\frac{1}{2}$ åhr	4. Diæta 1 $\frac{1}{2}$ åhr
5. Praxis 1 $\frac{1}{2}$ åhr	5. Historia Naturalis 1 $\frac{1}{2}$ åhr
ergo 5 åhr"	ergo 5 åhr."

1750. "Oct. 26. Upsattes förslag till *Medicinæ Adjunctus* äfter *Doct. GOTTSCH. WALLERIUS*, som blifwit *Chemiæ Professor*, och på detsamma upfördes:

- 1 Med. Licent. HASSELQUIST, som rest åht *Palæstina*.
2. Med. Licent. WAHLBOM,
3. Med. Licent. SIDRÉN, som rest till *Göttingen*."

Förut säges, att äfven WAHLBOM skulle resa utrikes, men icke till hvad ställe.

"Nov. 7. Doctor WALLERI Supplique till HANS KGL. HÖGHET att få säte och stänmma uti Facultate Medica, och af Consistorio Academico communicerad, togs nu i öfverwägande, då Faculteten för sin dehl tyckte, att Chemiæ Professionen hörde rättare till Philosophiska Faculteten för Metallurgiens skull, hwarföre den egentligen blifwit antagen, och som Professorn ändoch skulle i Philosophien examinera alla Promovendos," m. m.

Hans ansökning afslogs äfven af KONUNGEN d 15 Febr. 1751, med tillägg, att Chemiæ Professorn skulle vid Philosophiska Examen nogare undersöka alla Medicinæ Studiosi och deröfver lemna dem särskildt betyg med approbation, och att han skulle hafva lika rätt med Medicinæ Professorerne till inscende öfver *Upsala* Apothek, m. m.

1756 "Maji 18 introducerades Lif-Medicus SAMUEL AURIVILLIUS, som blifwit utnämnd till *Medicinæ Professor Ordinarius*."

"Archiater ROSÉN, som ifrån 1740 med mycket beröm förestått denna Profession, och ofelbart ibland alla Swänska Medicos, som äro äller warit, äger den största lärdom och experience, hade nämligen fått tillstånd att byta sysla med sin Måg,

som tillförene varit *Bibliothecarius Upsaliensis*, på det han med större ro och bequämlighet måtte få skjöta sin hälsa uti den tillstundande ålderdomen."

1758 vid Vår-Terminens slut, sedan LINNÆUS ditintills ifrån och med 1742 ensam fördt och renskrifvit alla Facultetens Protocoller, begynte först AURIVILLIUS och derefter SIDRÉN att med honom vexla om, men ändå ej alltid hvarannan Termin. Ty äfven under denna tiden hände, att han ibland hela året öfver var Facultetens Protocollist; hvarutaf man kan sluta till hans ogemena flit och oförtrutna bemödande att fullgöra allt äfven det minsta, som han ansåg vara en skyldighet.

1759 "Januar. 22 täcktes Hans Excellence, Illustrissimus Cancellarius, sedan HANS KONGL. MAJ: den 5 Dec. sistledne förordnat, det en *Demonstrator* wid Botaniska Trägården skulle antagas, utfirda fullmacht för CARL LINNÆUS, Filius, att vara samma *Demonstrator* uti Horto Academico; Hwarwid han jemte den heder, som Adjuncto och Prosectori äfter tjenstens inrättning tillkommer, doch tjenar utan lön, intill dess Academiens Råntcamare framdeles kan finna tillgång därtill."

1767 "Mart. 4 afsefnade Facultetens hederliga Ledamot, SAMUEL AURIVILLIUS, Kongl. Lif-Medicus, Anatomiae och Practices Professor, af en fatal *Hemorrhagia* cum angustatione faucium, sedan han prydt detta Lärosäte uti 11 år [såsom Professor], och med mycken lärdom lytt i werlden. Han lämnar

äfter sig en Änka, född VON ROSENSTEIN, med 8 små vackra barn. Han dog i sin bästa ålder 46 åhr gammal."

"Maji 11 uprättades förslag till Medicinæ Professionen äfter AURIVILLIUS, hwartill sig annuält Prof. Anat. Holm Doct. ROLMARTIN, Provinc. Med. Calmar. Doct. JOH. GUST. WAHLBOM, och Adjunct. Med. Facult. Doct. JON. SIDRÉN. Alla 5 på en gång promoverade; alla 5 Anatomici; upstältes därföre äfter tjensteåhren

1. D:r SIDRÉN, 17 åhrs Medicinæ Adjunct, excellit *Physiologia*.
2. D:r MARTIN, 12 åhrs Anatomicæ Professor, excellit *Anatomia*.
3. D:r WAHLEOM, 12 åhrs Provincial-Medicus, excellit *Praxi*."

"Sept. 8 utnämde HANS MAJ:T Doct. SIDRÉN till *Practices Professor*, hwaräfter han tog *d. 30 Oct.* sin introduction med oration *De tuenda Eruditorum valetudine*, och *d. 23 Nov.* sitt rum i Faculteten såsom dess Ledamot."

1773 "Dec. 10 beslöt Faculteten, att Professor LINNÉ Fil. skulle nästa Termin läsa publice, då Archiater LINNÉ kommer att resa till Bibel-Commissionen i *Stockholm ex mandato Regis*."

1775, för Höst-Terminen, är det sista Protocoll LINNÉ egenhändigt skrifvit.

1776 Dec. 6 introducerades Anatomicæ Professoren ADOLPH MURRAY efter hållen oration *De Statu hodierno Scientiæ Anatomicæ*.

Dec. 10 anstältes Examen Practicum med Candid. GERSDORFF hemma hos Decanus Arch. och Ridd. VON LINNÉ för dess sjuklig-
hets skull, och för samma orsak kunde han icke heller då examine-
ra. Detta var sista gången han deltog i några Facultets-göromål.
De Consistoriella hade han redan förut lemnat.

Dec. 16, då Med. Cand. SANTHESSON och DUBB undergingo Exa-
men Practicum, var Arch. LINNÉ för sjukdoms skull frånvarande,
och i hans ställe examinerade Prof. LINNÉ.

Dec. 20, då Med. Lic. och Mag. Doc. HELLENIUS ventilerade sin
Gradual-Disputation *De Hyperico*, presiderade äfven Prof. LINNÉ i
sin sjuka Faders ställe.

1777 Oct. 17 introducerades Hist. Nat., Mat. Med. och Diæt. Profes-
soren CARL VON LINNÉ, efter hållet Tal *De Incremento Botanices
in hoc. quo vivimus, seculo*. Hans Fader, Archiatern, kunde hela
detta året icke taga minsta befattning med något enda göromål.

5. "Doctores creati Upsaliæ ab anno 1741 ad annum
1768."

Denna underrättelse om Medicinæ Doctors-Promotionerna i *Upsa-
la* har LINNÉ med egen hand skrifvit. Men den är för vidlöftig att
nu kunna tryckas, om det också skulle behövas, då framl. Professor
JOH. GUST. ACREL fullständigare afhandlat samma ämne i sitt Pro-
gramm till Doctors-Promotionen, hvilken han såsom Promotor höll
d. 13 Junii 1788.

4. I Medicinska Faculteten inskrifne Studerande, med underrättelse, hvad deras Föräldrar varit, när de sjelfve blifvit födde, kommit till Academien och låtit sig såsom Medicinæ Studiosi antekna, jämte flera dem rörande omständigheter. LINNÆUS begynte förmodligen denna Matrikel år 1742, och inskref deruti sådana, som då här vid Academien mer och mindre syslosatte sig med de till Medicinen hörande vetenskaper, och dem han efter hand kunde påminna sig. Hvarföre ock denna förteckning i början är hvarken fullständig eller i ricktig chronologisk ordning. Det första inskrifnings-året är 1757, det andra 1740, det tredje 1741, det fjerde 1743, och sedan alla de påföljande åren ända till och med 1777, men alltid mer och mindre vexlade om hvarandra; och för många ibland de älsta Medici är intet inskrifnings-år anteknad. — Hela antalet af dem, som här finnas uppräknade, bestiger sig till 284 Personer, ibland hvilka 14 varit *Finnar*, 2 *Norrmänner*, 3 *Danskar*, 2 ifrån *Hollstein*, 5 ifrån *Wiborg*, 1 ifrån *England*, 1 ifrån *Hamburg*, 1 ifrån *Algier* och 1 ifrån *America*, samt 2 födda i *Tyskland*, men som följde med Föräldrane till *Sverige*, och 2 ändtligen födda i *Stockholm* af Tyska Föräldrar. Af dessa 4 sistnämde, så vida jag ännu vet, flyttade blott Prof. JOH. AND. MURRAY ur Riket.

Utom dessa 284 Studerande, som blifvit upptagne i Facultetens Matrikel, och af hvilka 242 äro af LINNÆUS sjelf inskrifne, finnas äfven andra endast i Protocollerna anteknade dels såsom Examinerade, dels såsom Stipendiater och dels såsom blott Medicinæ Studiosi, till ett antal af 60, nämligen 54 *Svenskar*, 2 *Finnar* och 4 *Tyskar*, af hvilka 2:ne stannade quar i Riket. — Ändtligen hafva 18, som stå hvarken i Inskrifnings-Catalogen eller i Protocollerna, under LINNÆUS

disputerat, och ibland dem voro 4 Ryssar. -- Dessa nu uppräknade tillhopa 562 Personer, utom många andra, i Facultetens Handlingar icke nämde, som både enskildt och offentligt åtnjutit denne oödlige Mans undervisning, och bland hvilka flere äro mig bekante, kunna och böra allesamman auses för hans Disciplar och förtjena i detta afseende särskild uppmärksamhet. Men att nu lemna en möjlig fullständig underrättelse om hvar och en af dem alla, skulle blifva förmycket vidlöftigt och upptaga mer rum, än jag denna gången har att meddela. Jag får således spara detta till ett lägligare tillfälle och vill nu endast anföra dem, som jag tror eller visst vet vara levande, nämligen

1:o Inskrifne i Faculteten, efter den ordning de der äro antecknade.

1. "DAVID SCHULTZ [adlad SCHULTZ VON SCHULTZENHEIM, M. D. o. C. M., Kon:s Förste Archiater, Ordförande i Kongl. Sundh. Colleg. med Presidents rang och värdighet, C. W. O. m. St. K., Vet:s Acad:s Senior sedan år 1808.] Född d. 27 Mars 1752. Fadren Chirurgus wid Dahl-Regementet. Student i *Upsala* 1752. Inskrifven i Faculteten --".
2. "ADOLPH FRIDRICH WEDENBERG, [M. D., Kongl. Lif-Medicus, R. W. O.] F. d. 5. Oct. 1743. Fadr. Handlande i *Stockholm*. Stud. 1763. Inskr. 1764".
3. "ANDERS BLAD, [M. D., Professor och Medicus vid Strandbergska Läkare-Inrättningen i *Stockholm* för fattige Stånds-

personer]. F. d. 2 Januar. 1748. Fadr. Handlande i *Osterbotten*. Stud. 1764. Inskr. —”.

4. ”PEHR CORNELIUS TILLÆUS, [M. D., Assessor och Medicus i *Daga* Härad i *Södermanland*, R. W. O.]. F. d. 24 Aug. 1747. Fadr. Prost och Kyrkohorde i *Simtuna* i *Westmanland*. Stud. 1755. Inskr. 1765.”
5. ”CARL PETER THUNBERG, [M. D., Med. och Bot. Professor i *Upsala*, Academicus Senior, C. W. O.]. F. d. 11 Nov. 1745. Fadr. Handlande i *Jönköping*. Stud. 1761. Inskr. 1761.”
6. ”ANDERS JOHAN HAGSTRÖM, [adlad HAGSTRÖMER, M. D. o. C. M., Medicinal-Råd, General-Directeur för Sjukskötseln vid Lazaretterne i Riket, Inspector och Anat. Prof. vid Kongl. Carolinska Institutet i *Stockholm*, R. N. o. W. O.]. F. d. 8 Sept. 1755. Fadr. Inspector på *Lenna* Bruk i *Södermanland*. Stud. 1762. Inskr. 1769.”
7. ”SVEN ANDERS HEDIN, [M. D., Medicinal-Råd, Kongl. Förste Lif-Medicus, R. W. O., R. af S:t Annæ O:s 2:a Cl.]. F. d. 17 Aug. 1751. Fadr. Bruks-Inspector wid *Hussaby* i *Småland*. Stud. 1769. Inskr. —.”
8. ”PEHR DUBB, [M. D., Öfver-Fält-Läkare, Förste Amiralitets-Medicus i *Göteborg*, C. W. O., R. K. C. XIII:s

- O.]. F. d. 14 Januar. 1750. Fadr. Wägmästare i *Mariestad*. Stud. 1768. Inskr. 1769.”
9. ”JACOB ALM, [M. D., Assessor i Kongl. Sundhets-Collegium, Art. Obstetr. Prof. och Direct. vid Kongl. Carolinska Institutet, R. W. O.]. F. d. 10 Maj 1754. Fadr. Rådman i *Upsala*. Stud. 1766. Inskr. 1771.”
10. ”JOHAN PETER WESTRING, [M. D., Kongl. Förste Lif-Medicus och Practicus i *Norrköping*]. F. d. 24 Nov. 1753. Fadr. Borgare i *Linköping*. Stud. 1772. Inskr. 1775.”
11. ”JOHN ROTHERAM, [M. D., Professor of Physick in the University of *S:t Andrews* in *Scotland*, lefde icke länge sedan]. F. d. 25 Sept. 1751. Fadr. Practicus i Staden *Newcastle upon Tyne* i *England*. Stud. 1773. Inskr. 1773.”
12. ”CARL H. WERTMÜLLER, [M. D., f. d. Provincial-Medicus i *Stockholms Län*]. F. d. 8 Aug. 1752. Fadr. Apothekare i *Stockholm*. Stud. 1770. Inskr. 1773.”
13. ”SAMUEL NICLAS CASSTRÖM, [Commerce-Råd i Kongl. Commerce-Collegium, R. N. O.]. F. d. 5 Dec. 1765. Fadr. Rector wid Cathedral-Skolan i *Upsala*. Stud. 1770. Inskr. 1777.”
- 2:0 Stipendiater i Faculteten, i den ordning de först fått Stipendium.

14. "MAGNUS REINHOLD APIARIE, [Assessor och Apothekare i *Wexiö*. F. d. 19 Jul. 1752. Fadr. Apothekare på samma ställe. Stud. 1768]. Stipendiat 1768 och 1769 i 2 Terminer."
15. "LARS GRANDEL, [Kongl. Medailleur, Professor och Directeur i Academien för de Fria Konsterna i *Stockholm*. Född 1750. Fadr. Græcæ Lingu. Lector vid Gymnasium i *Skara*. Stud. 1769]. Stip. 1769 och 1770 i 2 Terminer."
16. "SAMUEL ÖDMANN, [Th. D., Theol. Pastoralis Professor och Seminarii Director i *Upsala*, L. N. O. F. d. 25 Dec. 1750. Fadr. Prost och Kyrkoh. i *Hjelmsevyd* i *Småland*. Stud. 1768]. Stip. 1770., 1771 och 1772 i 4 Terminer."
17. "LARS CHRISTIAN TINGSTADIUS, [M. D., Medicinal-Råd, C. W. O. Född 1750. Fadr. Kyrkoherde i *Lunda* och *Kihla* Församlingar i *Södermanland*. Stud. 1759]. Stip. 1773 i 1 Termin."
18. "SVEN INGEMAR LJUNGH, [Lands-Kamererare, R. W. O. F. d. 5 Junii 1757. Fadr. Prost och Kyrkoherde i *Björkö* och *Nåfvelsjö* Församlingar i *Småland*. Stud. 1775]. Stip. 1776 och 1777 i 2 Terminer."

3:o Endast nämnd i Protocollerna ibland Medicinæ Studiosi.

19. "JOHAN CARL ROOS, [M. D., f. d. Fattig-Medicus i *Stockholm*. Född 1745 på samma ställe, der ock Fadren var Bryggare. Stud. 1759]. Præsens 1767 om våren."

4:o Hvarken Inskrifne eller Stipendiater eller i Acterna ens omtalte, anförde i den ordning de först kommit till *Upsala*.

20. Hans Excellence Herr PEDER ANKER, Norrsk Stats-Minister, R. o. C. af K. M. O., C. m. St. K. af K. D. D. O., täcktes Sjelf underrätta mig, då jag år 1799 under hemresan ifrån *England* besökte *Norrige*, att Han hade varit Studiosus i *Upsala* 1764 och räknade sig då ibland LINNÉs Discipular.

21. FRIDERIK LUDVIG MOLTKE, Dansk Grefve och Geheimeråd, var hos LINNÉ i *Upsala* 1764, och lefde ännu 1819 i *Lübeck* 74 år gammal. Se NYERUPS *Progr. till Jubil. d. 29 Sept. 1819* 8:o sid. 19.

22. ANDERS EHRSTRÖM, Kapellan i *Kronoby* Moderkyrko-Församling i *Finland*. F. d. 16 Junii 1745. Fadr. Bonden och Häradsnämndemannen ERIC HANSSON ERS i *Nerpes* Socken. Stud. 1763 i *Upsala*, der han sedan vistades i 2:ne år, afhöorde LINNÉs Föreläsningar och åtföljde honom på hans Botaniska Excursioner. Utdrag ur de artiga underrättelser, som han behagat skicka mig angående sin store Läromästare, skall vid lägligare tillfälle blifva meddeladt.

23. JONAS ASPELIN, Th. D., Prost och Kyrkoherde i *Dådesjö* Pastorat i *Småland*. F. d. 30 Oct. 1744. Fadr. Communi-
ster i *Wexiö* Stift. Stud. 1764.

24. JONAS WETTERLING, Prost och Kyrkoh. i *Sjösås* Pastorat i
Småland. F. d. 24 Januar. 1746. Fadr. Bonde äfven i *Små-*
land. Stud. 1765.

Bägge desse Prostar äro uppgifne af Curator för *Smålands*
Nation såsom ännu lefvande och LINNÉS Lärjungar, den tid de
här vid Academien voro studeraude.

25. JOHAN WINBOM, Th. D., Dom-Prost och Prim. Theol. Pro-
fessor i *Upsala*, L. N. O. F. d. 9 Oct. 1746. Fadr. Commi-
nister i *Ulricaehamns* Landt-Församling. Stud. 1768.

26. ADAM AFZELIUS, M. D., Mat. Med. och Dietet. Professor E.
O. i *Upsala*. F. d. 7 Oct. 1750. Fadr. Contris-Prost och Kyr-
koherde i *Larfs* Pastorat i *Westergöthland*. Stud. 1768.

27. JOHAN AFZELIUS, Chem. Professor Emeritus i *Upsala*, R.
W. O. F. d. 13 Junii 1755. Fadr. Prost och Kyrkoh. i *Larf*.
Stud. 1769.

Sistnämde 3 Professorer bivistade ungefärligen samma tid, fle-
re eller färre Terminer, LINNÉS Föreläsningar och följde om
Somrarne med honom på Excursioner, i synnerhet på 1770-talet.

28. LEONARD GYLLENHAL, Major, R. W. O. F. d. 3 Dec 1752.
på Säteriet *Höberg* i *Wånga* Pastorat i *Westergöthland*. Fadr.
Cornet. Kom 1769 till *Upsala*, der han begagnade sig af LIN-

nés undervisning, och har sedan blifvit en i Entomologiex namnkunnig och för grundlighet vidtberömd Auctor.

29. JONAS HALLENBERG, Canzli-Råd, Riks-Historiograph, R. N. O. F. d. Nov. 1748. Fadr. Bonde i *Småland*. Stud. 1771. Adlad 1818. Af sin odödlige Landsmans och vördade Inspectors uppmuntrande föreställningssätt intagen, fattade lust för Natural-Historien i synnerhet Botaniken och förskaffade sig derutinnan större insigter, än många som blifvit till Medicinæ Doctorer promoverade.

30. NILS SAMUEL SWEDERUS, Kongl. Hof-Predikant, Contracts-Prost och Kyrkoherde i *Nåsby* och *Ervalla* Församlingar i *Westmanland*. F. d. 24 Aug. 1751 i *Stockholm*. Fadr. först Kongl. Hof-Predikant och sist Kyrkoherde i *Skultuna* Pastorat ej långt ifrån *Westerås*. Stud. 1774, och var hela detta år en flitig LINNÉs Åhörare, hvarefter han gjort sig känd som Entomolog genom sina vackra beskrifningar på en mängd nya Species och äfven några nya Genera af Insecter.

Om några af LINNÉs Disciplar, som ännu lefva, skulle i ofvanstående Förteckning, såsom af mig okände, vara förglömda, hvilket är ganska möjligt, så kan detta hjälpas till nästa gång, då jag skall bjuda till att både fylla brister och rätta fel, som oackadt alt mitt bemödaude jag vet i densamma nu finnas. Jag skall ock då, med dessa fullständigare underrättelser om de nu levande, förena korta biographier äfven om alla, som äro döda, både Svenskar och Utländningar, så vida jag om dem kan er-

Lålla någorhunda tillförlitelig kunskap genom Vänners och Slägingars, Samlares och Gymnares benägna biträde.

5. Uppgift på Svenskar, som utrikes disputerat och antagit Medicinæ Doctors-Graden, såsom LÅHRMAN, DAALHEMIUS, HJÅRNE och andre, men hvilken, med tillägg af många flere sådane ibland våra äldre Läkare, nu finnes tryckt i framl. Prof. PET. JON. BERGH Inträdes-Tal om *Stockholm för 200 år sen och Stockholm nu för tiden, m. m. hållit for Kgl. Vet:s-Academien d. 20 Aug. 1758. sid. 138 följ.*

IV. UR LINNÆI BREFVEXLING MED SVENSKAR.

LINNÉ hade ett långt större antal af Correspondenter, än man allmänt vet och någonsin kan föreställa sig, icke allenast på utrikes orter nästan öfver hela världen, och af hvilka 70 uppräknas här frammanför *sid. 82--86*, utan ock inom *Sverige* i alla Folk-Classer, förnämligast ibland de Lärda samt i allmänhet sådane Herrar och Män, Högre och Lägre, som gynnade och älskade Vetenskaper, men egentligen Natural-Historien. Af dessa hans bref äro väl många redan förstörda, men också många dels genom tryck och dels i samlingar ännu bevarade. Hvad de förra angår, som blifvit skrifne till *Utländningar*, har jag hitintills haft tillfälle att deraf se och genomläsa

- 1:0 26 Bref till ALBERT VON HALLER, daterade *Museum Cliffortianum, Amsterdam, Leyden, Hartecamp, Stockholm och Upsala 1737--1749*, och alla tryckte i *Epistolarum ab Eruditis Viris ad ALB.*

HALLERUM scriptarum Pars I. Latinae. Vol. I. II. III. Bernae 1773. 1774. 8:o, samt omtryckte i *Collectio Epistolarum, quas ad Viros Illustres &a scripsit* CAR. à LINNÉ &a. Ed. DIETER. HENR. STOEVER, *Hamb.* 1792. 8:o p. 1 - - 71.

- 2:o 2 Bref till THOMAS PENNANT, daterade *Upsala d. 3 Dec. 1756 och d. 2 Maji 1773*, samt tryckte i STOEVERS nysnämde *Collectio Epistolarum &a p. 72. sq.*
- 3:o 20 Bref till DOMINICUS VANDELLI, daterade *Upsala 1759 - - 1773*, och tryckte i *Florae Lusitanicae et Brasiliensis Specimen, et Epistolae ab Eruditis Viris*, CAR. à LINNÉ &a, ad DOMIN. VANDELLI scriptae, *Conimbricae*, 1788. 4:o p. 75 - - 90.
- 4:o 1 Bref till Kongl. Vetenskaps Academien i *Paris*, dateradt *Upsala 1765*, tryckt i *Analecta Epistolarum &a, Diss. OL. AND. KNÖS, Specim. II. Ups.* 1787. 4:o p. 20. sqq., och omtryckt af STOEVER, *l. c. p. 74. sqq.*
- 5:o 4 Bref till MORTEN THRANE BRÜNNICH, daterade *Upsala d. 20 Aug. och 20 Dec. 1764 samt d. 4 Sept. och 9 Nov. 1770*, och tryckte i *Et biographisk Omrids som Program til Jubilaet d. 29 Sept. 1819. forfattet ved RASM. NYERUP, Kjöbenh.* 8:o p. 19 - 21.
- 6:o 8 Bref till PAUL DIETRICH GISEKE, daterade *Upsala 1768. 1770. 1771. 1772. 1774. 1775.* och tryckte af STOEVER, *l. c. p. 98 - - 115.*
- 7:o 1 Bref till ERNST CHRISTOPHER SCHULZ, dateradt *Upsala d. 24 Juni 1771.* och tryckt af STOEVER, *l. c. p. 118.*

- 8:o 3 Bref till CHRISTOPH GOTTLIEB VON MURR, daterade *Upsala d. 2 Maji och 24 Aug. 1772 samt d. 22 Mart. 1776*, och tryckte i hans *Journal zur Kunstgeschichte und allgemeinen Litteratur*, Nürnberg. 8:o, 6:ter Theil, 1778. S. 279 sqq. Cfr 4:ter Theil, 1777. S. 169. sq.
- 9:o 4 Bref till JOHANN SEBASTIAN MILLER, daterade *Upsala 1775. 1774. 1775.* och tryckte i slutet af Företalet till hans *Illust. System. Sexual.* LINNÆI, Lond. 1777. F:o max., på Latin och Engelska, samt omtryckte af V. MURR l. c. p. 276 sqq. Cfr 11:ter Theil, 1785. S. 15. sq.
- 10:o 5 Bref till JOHANN REINHOLD FORSTER, daterade *Upsala, det 2:dra d. 2 Apr. 1775.* och det 3:dje d. 1 Sept. 1775; men det 1:sta är utan årtal och datum. Alla tryckte i C. M. WIELANDS *Neue Teutsche Merkur*, 2:ter B.d. Weimar 1805. 8:o S. 261 - - 268.

Flera än dessa 72 Bref, skrifne af LINNÉ, alla på Latin till Lärda män utom Riket, har det icke ännu varit mig möjligt att få se tryckta. Dr: STÖVER i sin *Collectio Epistolarum*, Praef. p. X. omnämner väl dessutom en i *Madrid* utkommen *Collección de Cartas*, som innehåller bref ifrån HALLER, LINNÆUS, BERGIUS, SCHREBER och många andra till Prof. ANT. CAPDEVILA. Men denna Samling finnes förmodligen icke i *Sverige*, åtminstone, mig vetterligen, hvarken i *Stockholm* eller här i *Upsala*. — Af LINNÉS Bref till *Svenska Män* har jag till det närvarande sedt endast 22 tryckta, nämligen

- 11:o 2 Bref till Archiater ABRAH. BÄCK, daterade *Upsala d. 1 Januari- 1754 och d. 25 Julii 1766.* samt tryckte i *Handlingar rörande Skandinaviens Historia*, 8:de Delen, Stockh. 1820. 8:o sid. 302.

följ., med ett bifogadt *Fac Simile* af de sista orden och underskriften i 2:dra brefvet.

- 2:o 4 Bref till Bibliothekarien CARL CHRIST. GJÖRWELL, daterade *Upsala* 1757. 1758. 1760, och tryckte i hans *Brefväxling, Stockh. 3:o, 1:sta Bandet* 1798. s. 65. följ. och 87 följ., samt 5:te *B:t* 1807. s. 67 följ. och 97 följ.
- 3:o 1 Bref till R. R. Grefve CARL GUST. TESSIN, dateradt *Upsala d. 5 Mars* 1758. och tryckt i *Stockholms-Posten N. 101. d. 2 Maji* 1821.
- 4:o 5 Bref till ÅrkeBiskop CARL FREDR. MENNANDER, såsom Biskop i *Åbo*, daterade *Upsala* 1762. 1766. 1769. 1770. och tryckte i Engelsk öfversättning i D:r PULTENEY'S *General View of the Writings of LINNÆUS, 2:d Edition by D:r MATON, Lond.* 1805. 4:o; de 4 breffven blott i utdrag *in the Pref. p. XII. XIII.*, men det af *d. 8 Maji* 1766. helt och hållet, p. 502, tillika med ett bifogadt, mycket väl i koppar stucket och ganska likt *Fac Simile* af Svenska originalet. — I Företalet säges vidare, att LINNÉS bref till MENNANDER, som kommo öfver till *England*, voro inalles 55; — att det första af dem var dateradt *Upsala* 1734, med utskrift till honom såsom *Etudiant en Philosophie et Historie Naturelle à Stockholm*, och det sista *d. 8 Nov. 1775*, då han nyss blifvit ÅrkeBiskop; — att de alla nästan helt och hållet hade afseende på enskilda angelägenheter; — och att det således icke ansågs nödigt att af dem utgifva mer än de nyssnämde i företalet tryckta utdragen, och hvad som antingen uplyste historien om LINNÉS lärda arbeten, [Linnæus's literary history] eller annars anginge saker af något

värde, dem han i sin LefvernesBeskrifning förglömt, och hvilket blifvit i sjelfva texten uptaget.

- 5:o 2 Bref till Capit. CARL GUST. EKBERG, daterade *Upsala d. 18 Aug. och 17 Sept. 1763*, samt tryckte i *Stockholms-Posten N:o 28. d. 4 Febr. 1813*.
- 6:o 8 Bref till Prof. och Comm. Doct. CARL PET. THUNBERG, såsom Med. Licent. och Doctor, daterade *Upsala 1771. 1775. 1774.*, men det 4:de och 5:te utan namn, datum och årtal; alla tryckta i STOEVERS *Collectio Epistolarum*, p. 77 - - 97. på Svenska, öfver allt mer och mindre, men på några ställen så felacktigt, att meningen derigenom blifvit obegriplig.

Om jag således, till följe af det nu anförda, ej egt det nöjet att se många af LINNÉs *Svenska* och till *Svenskar* stälda bref ifrån trycket utgifue, har jag deremot varit lycklig att, genom ynnest och godhet af både Gynnare och Vänner, få tillgång till så stort antal sådane *handskrifue*, som mig vetterligen icke ännu kommit till Allmänhetens kunskap, att de stiga till 494. Denna dyrbara Samling, af hvilken 458 äro *Originaler* och 56 *Afskrifter*, har jag med så mycket större tillfredsställelse gådt igenom, som den innehåller ganska intressanta bidrag till LINNÉs LefvernesHistoria och vittnar ojäfaktigt om hans entusiastiska nit för sin Vetenskap, oupphörliga erkänsla emot sina Välgörare, ifriga bemödande att tjena sina dugliga Disciplar och hans ontröttliga arbetsamhet, m. m. Många af dessa bref angå väl endast privata saker, andra hafva blifvit föråldrade, och några äro icke ännu tryckbare. Men så förtjena och kunna likväl de fleste utgifvas, och jag beklagar blott, att hvarken tid eller

rum eller andra omständigheter nu tillåta mig att meddela mer, än några få, som jag vill välja ut ibland en mängd till Correspondenter af alla Stånd, och anföra i ordning efter åren de blifvit skrifne.

1:sta B r e f v e t, till Presidenten och Landshöfdingen i *Umeå* Baron GYL-
LÉNGRIP, dat. *Upsala d. 1 Oct. 1755*, åtföljde den förut *sid. 142.*
följ. tryckta Underrättelsen om Lappmarkens odling, och lyder i
afskrift och utdrag som följer:

Vid Academien har jag beflitat mig om ett stille, tyst, nycktert och Chris(eligt) lefverne, att ingen kan mig öfvertyga hafva begått något minsta crimen, så att jag ännu aldrig varit för Domare anklagad; ej eller har jag någon på minsta sätt molesterat.

I *Lund* blef Archiater STOBÆUS så bevekt af min flit och nöje för mitt Studium, hvartill jag mig applicerat, att han på slutet bestod mig fri kost och information.

Men som jag hörde så mycket talas om *Upsala* Academie, dess Professorer, Bibliotheque, &c., lämnade jag *Lund* och begaf mig hit. Men som jag ej hade att underhålla mig med, vardt jag nära totalt destruerad, där ej Doctor CELSIUS blifvit bevekt af mina villkor och någorlunda aflagde flit, att han lämnade mig fri Cammare och kost samt öppet Bibliotheque. Men då han efter 1729 kom igen till *Stockholm* uti den Ecclesiastique Deputationen, måste jag denna förmån umbära, och hade då åter blifvit ruinerad, där icke mine Camerater, Medicinæ Studiosi, begyut betjena sig af mina Collegier, att jag någorlunda kunne släpa mig fram.

År 1750 vart jag af Professor D. RUDBECK anordnad, att i dess

ställe företräda publicæ Lectionerna; det jag ock gjorde detta och följande året, till dess Adjunctus Medicinæ kom från sina utländska resor.

I slutet af år 1751 var jag utvald af Kgl. WetenskapsSocieteten att illustrera *Lappland* i afseende på *Historia Naturali*, hvartill jag under största släp använde halfva året 1752 ifrån Maji begynnelse till Octobris slut.

Alt sedan jag kom till Academien i *Lund* intills nu, har jag ingen Termin varit ifrån Academien, och mäst dragit mig fram utan conditioner eller præceptoreraende, på det jag min tid med dess större alfvare måtte kunna nyttja.

Skulle ock nu frågas, huru jag tiden anlagt, länder följande till svar:

Disputera har jag ej kunnat för meddellöshet; ej eller har en Medicinæ Studiosus däraf minsta förmån, då en annau gång frågas efter gradum Doctoratus på annor ort.

Om någon förstår sina delar sämre i *Medicinen* af alla dem, som här studera, austår ej mig förhäfva mig däröfver.

Chirurgiæ har jag lärt theoretice, *Docimasticam* ex professo, *Mineralogiam* älskat städse, men *Dialectica*, *Zoologica*, *Botanica* ha alltid varit mina förnämsta studia.

Såsom fructer däraf kan jag framvisa följande Arbeten i Manuscript af mig propria Minerva elaborerade, såsom

1:o *Bibliotheca Botanica*, hvilken recenserar alla böcker, rangerade i naturel ordning; alla *Methodicorum* *Asseclæ* under sina *Primores*.

- 2:o *Systemata Botanica*, där alla *Botanicorum Theoria* visas in compendio.
- 3:o *Philosophia Botanica*. Då alla Botanici ej ägt öfver 20 à 30 generelle grundsatser, har jag här bragt dem till 200 à 400. Den visar först, huru *han* och *hon* afflar hos Örtarna på nästan lika sätt, som hos Djuren; Ivarutaf man bör känna alla Örtar vid första påseendet; hvaruti Botanici bedragit sig, då de gjort de nya galne Systemer.
- 4:o *Harmonia Botanica* visar, huru alla örters namn böra göras; att ej 10:de delen af alla Nomina generica äro riktige; att intet Nomen specificum är rätt gjort; huru dessa böra formeras.
- 5:o *Characteres Generici*. Att känna alla Örtar af första påseendet genom Blommas definition, bevises här practice; och att dessa Characteres kunna appliceras till alla Methoder, det ingen Botanicus förut förstått.
- 6:o *Species Plantarum* under sina Genera, Tomi duo.
- 7:o *Nuptiae Plantarum*. I *Sverige* är ännu ingen method gjord; men utomlands vanligen en i hvart Rike; att göra en allmän, är största konst i Botaniquen; jag har försökt en sådan af ett nytt principio; då alla andra äro af ett falskt, är ej min så. Denna Bok är nu i *Tyskland* att tryckas.
- 8:o *Adonis Uplandicus* eller Trägårds-örter i *Upland*, beskrifne för de Studerande, äfven utskickad att tryckas.
- 9:o *Flora Lapponica* beskrifver de Örtar, Buskar och Träd, som i *Lappland* växa, så noga, att äfven alla Fungi och Musci iackta-

gas, med nyttan och bruket af hvarje hos Lapparne, utom figurer och beskrifningar på mera än 100 rara Örtar, mäst aldrig sedde, mycket mindre någonsin tillförne beskrifne.

- 10:0 *Lachesis Lapponica* gifver vid handen *Lapplands Physique*, Oeconomie, Klädedrägt, Jagt, &c:a, på Svenska.
- 11:0 *Aves Speciae*. Öfver 300 Species beskrifvas af Foglar i Sverige observerade, och man läres att känna dem vid första påseendet.
- 12:0 *Insecta Uplandica*. Här beskrifvas 1200 Insecter i *Upland* observerade, samlade och af mig ännu behållne.
- 13:0 *Diæta Naturalis* lærer ex Principiis Zoologicis på ett hittills obekant sätt, huru en människa kan hinna till en hög ålder, bestyrkt med alla dem, som länge lefvat, och huru en svag kropp kan lång tid uppehållas.

2:dra Brevet, till Kongl. Vetenskaps Academien i *Stockholm*; med utanskrift till dess Secreterare ELVIUS, upläst i Academien d. 15 Sept. 1744. Ifrån Originallet.

”Wälborne Herr President
och Herrar Ledamöter af Kongl. Wettenskaps Academien,
Mine Herrar.”

”Ett särdeles tillfälle har yppat sig, af hwilket Kongl. Academien kan göra sig gagn, mig nöje och Nationen heder.”

”En Prästman wid namn CHRISTOPH. TERNSTRÖM, som den tiden han här frequenterade Academien, gick stadigt ut

med mig och H:r Doctor CELSIUS at botanicera åhren 1738 till 1744, och kommit så långt i Botaniquen, at ingen i Riket utom H:r KALM kan compareras med honom; han har lagt in hwar enda *Uplands* växt, kjenner dem alla med sina namn &c: med et ord, naturen har willat haft honom till Botanicus, fast konsten gjort honom till Präst."

"Denna man har haft en ledsamhet, at han nu aldeles satt sig före med alla krafter söka at få komma på et Ostindiskt skepp och gå såsom Präst till *Ostindien*, dels för sin egen skull, dels at få botanicera."

"Om han därtill kommer, är jag för wisso säker, att han skall sambla inlagde örter och frön af alt det han finner, och om möjligt är, skaffa frön af *Théé*, det sal. TURELIN nu ej mehra kan."

"Det kostar Kongl. Academien at bidraga till detta institutum ej mehr, än at allenast recommendera honom hoos H:r Ammiral ANKARCRONA och Archiebiskopen (såsom ännu Biskop i *Gotheborg*) at få en dylik tjenst på nogot Ostindiskt skepp, som skall afgå, hwar på åhrligen plägar wara tillfälle."

"Samma man lofwar ock, at alla de Fiskar han kan öfverkomma, skola inläggas i flaskor med bränwin och noga hemföras till H:r Ammiral ANKARCRONA, at Academien således kan på twänne sätt profitera."

"Jag bönfäller altså hoos Kongl. Academiën, at denne CHRIS-
TOPH. TERNSTRÖM må blifwa härtill recommenderad, och för-
säkrar, at om samma man lefwer, tills han kommer hem, Aca-
demiën aldrig skall ångra detta besvär."

"Förblifwer

Mine Herrars

"Upsala d. 10 Sept.

ödmjuka tjenare

1744.

Carl Linnæus."

"H:r Ammiral ANKARCRONA kan härwid göra allt, såsom
Directeur och wid Compagniet aldeles fulltrådande."

3:dje B r e f v e t, till Kongl. Vetenskaps Academiens Secreterare P E T R
E L V I U S, utan ställe hvarifrån, utan datum, år och namn, men skrif-
vet med LINNÆI egen hand, och sedan ofvanstående ansökning gådt
lyckligen igenom, som af sjelfva början kan inheimtas.

"Min Bror."

"Nu war H:r Ammiral ANKARCRONA en mehr än dödelig
Herre. Nu skall Bror och hela Academiën hafwa tack. Gud
låte TERNSTRÖM komma wähl fram och tillbaka, och Gud lå-
te mig lefwa därtills, — — så skall han skjämmas, om han
kommer tomhänd, och jag, om jag ej kan wända det både till
H:r Ammiralens, hela Academiens och min Brors heder."

"Genista *spinosa* går rätt swårt i Sverige, om icke det wo-

re i *Skåne*. Jag har sått henne i Trågården hwart år; men hon dör uht om wintrarne. Till häckar är hon rätt braf; ty hon håller Creaturen borta. Men doch ser jag ej, hwaruti hon är bättre än vårt *Hagtorn*. I *Holland*, *Engeland*, *Frankrike* är hon mycket allmän. Jorden bör wara sandblandad, där hon skall trifwas wähl." [Här menas förmodligen *G. Anglica* eller *Germanica*, som bägge nu äro funne i *Sverige* vilda.]

"Om jag ält skulle åsidosätta, må Bror wara wiss på, at jag skall göra observation om *Pomerantzén*, den jag redan fått."

"Denna Terminen skall jag disputerä om *Academie-Trågården*, [hwaraf kan slutas, att detta bref var skrifvet 1745], men kan intet afmäta graderne af varme, för det jag har ingen Thermometer. Den Hr EKSTRÖM gjorde förledit år, fick jag intet, ty han gick sönder. Se till, om Bror kan förmå honom at skaffa mig en annan, så snart här blifwer snö. Äljest håller intet Hr EKSTRÖM det han lofwat Societeten."

"Jag har hört, at den Herren, som förledit år gick till *Spanien* äller *Portugal*, och som skulle föra så mycket öfwer till *Sverige*, skall wara längesedan kommen tillbakas. Lät mig wetä, om han skulle hafwa något för mig."

4:de Brefvet, till Hans Excellence, RiksRådet, m. m., Grefve CARL GUSTAF TESSIN, ifrån Originalet.

"Scientiarum Summo Mæcenati,"

"Eders Excellence befalte Höggunstigt, då jag senast hade den lyckan winna Eders Excellences nåd, at jag skulle inkomma med et rön till Wettenskaps Academien. Här har jag uppsatt et kort och ringa; men jag wet, at jag mer lærer tappa än winna Eders Excellences höga nåd, då jag kommer med et slächte, som Eders Excellence af naturen har afsky före; hwilket går mig hjärteligen till sinnes. Jag will doch bättra mig härnäst, och skrifwa om något angenämare, då jag får så mycken tid, at jag det kan göra. Om jag får något nämna till denna *Ormens*, [Coluber *Chersa*, *Åsping*, LINN. *Faun. Svec. ed. 2. p. 103. sq.*], recommendation, så är för honom de bewekande skiähl, at han aldrig tillförene blefwit i Historien omrörd äller införd; at hans portrait aldrig warit tillförene aftagit och infört, mindre uphängdt på wäggarne af de högste Herrars Palatser. Skulle något wara i beskrifningen för fritt skrifwit, anhåller jag allerödmjukast, at en enda rad af Eders Excellences penna täckes det ändra, antingen till wettenskapens, Academiens äller clientens förmon, om det icke kan ske för sjelfwa ormens merite."

"Den högste Guden låte oss länge få äga Eders Excellence till vårt wärn. Jag lefwer med oaf. djup wördnad"

"Eders Excellences

"Upsala 1749.

underdån-ödmjuka tjnare

d. 15 October.

Carl Linnæus."

5:te Brevvet, till Majoren vid Amiralitetet &c., JOH. FRED. DALMAN,
 efter afskrift.

Min Herre,

Det guld ifrån *Ophir*, som M. H. täcktes i dag fögna mig med,
 var det raraste göds jag sedt ifrån *Indien* föras till våra hamnar.
 Därifrån nya öen *Gulomanca*, [männe ej *PuloNanca?* i *Strat Banca*],
 och *Mancao* [*Macao?*] var allt rart, så at blodet sprätte i lilltåen af
 endaste åskådandet. Jag har beskrifvit tillföre alla i *Flora Zeyla-*
nica, såsom

Commelina, 51. [nudiflora,	Sophora, 165. [tomentosa,
LINN. Sp. Plant. ed. 2. p. 61.]	LINN. l. c. p. 553.]
Euphorbia, 197. [hirta, LINN.	Vitex, 413. [trifolia,
l. c. p. 651.]	LINN. l. c. p. 890.]
Jatropha 348. [moluccana,	Volkameria, 251. [inermis, LINN.
LINN. l. c. p. 1428.]	l. c. p. 889.]
Clerodendron, 252. [infortunatum,	Lobelia, 513. [Plumieri,
LINN. l. c. p. 889.]	LINN. l. c. p. 1317. — Scæ-
Dolichos, 282. [scarabaeoides,	vola, LINN. Mant. Plant. alt.
LINN. l. c. p. 1020.]	p. 145. sq.]

Då jag tänker på allt det rara, som gifves i *Indierne*, så gör
 mig ondt, at så litet är bekant, som det så lätt kunne blifva, om nå-
 gon resande allenast samblade allahanda slags Insecter, mossar och ör-
 ter äller träd med sina blommor och frucht.

Af M. H:s *Lobelia* lärde jag, at alla Authorer orätt beskrifvit
 fruchten i *Westindien*, där hon växer.

Af *Sophora* gjöres den härligaste blå färg.

Dolichos har de artigaste frön, som se uht just som en Törndyffel.

Om vintren är här svårt at studera Botanicquen, om sommaren lika lätt.

Wid *Mocka* [?] är en ny värld, där aldrig någon med öppna ögon sedt naturen.

Försumma intet tillfället till den odödlighet, som lämnas människor till namnet; äller åtminstone, om M. H:s tillstånd ej tillständer honom sjelf resa, laga då för Guds skull, för Fäderneslandets skull och för Dygdens skull, at någon annor får resa.

Jag innesluter mig i min Herres gunst, såsom

Min Herres

Upsala d. 5 Dec.
1749.

Hörsamste tjenare
Carl Linnæus.

6:te Brevet, till Contracts-Prosten och Kyrkoherden i *Hasslöfs* Pastorat i *Holland*, D:r PEHR OSBECK, såsom nyss utnämnd Präst på ett af våra Ostindiska Skepp att följa med till *Canton* i *China*.

”Högwördige Herr Botanicus”

”Intet hade jag trott at med bref som jag skref, kunna något uträtta, fast jag ser af effecten, at det slagit an, churu det näkades mig.”

”Jag gratulerar *Flora*, at M. H:re blifwit *Neptuni* Präst. Jag skall notificera det för hela världen. Alla Botanici begyn-

na redan önska, at *Eolus* wille skyndsamt föra Eder till *Indier-na* och tillbaka med de spolia, som *Fatum* ärnat till brudskatt åt *Scientia Naturalis*, då wi få af *Edra* samblade lagrar binda krantsar at kiöna *Floræ* Präst, och wi skola skjära Edert namn i hårdare och durablarare materia än *Demanter*. O rarissima *Osbeckia*, wälkommen under *Floræ* armé."

"Far, res, segla för 2 skiöt; men om I kommer igen utan caperie, så skall *Pluto* och all hans här kasta Eder ner i *Styx*."

"Men utan skämt. Jag gratulerar Eder till tjensten; wettenskapen till en ledamot, som kan gagna henne och föröka henne; mig at jag fått åstad en wän, som jag önskat kunna göra tienst, fast jag därtill ej warit i stånd."

'Lef lyckligen; jag är Min H:res

"1750 Sept. 10

Upsala

hörsame tjänare

C. Linnæus."

"Hälsa H:r ÅHLELÖF, säg honom, at jag fått Ormen och skall swara härnäst.

"Hälsa H:r L. MONTIN och tacka honom för rötterne."

7:de B r e f v e t, till Assessoren och Provincial-Medicus i Cälmar Län, samt till slut Kgl. Förste Lif-Medicus, D:r JOHAN GUSTAF WAHLBOM, såsom tillärnad Anatomie Professor i *Stockholm* och uppehållande sig i *Berlin*. Ifrån Originalen.

"Min käraste H:r Doctor,"

"För H:r Doctorens kjära hogkomst af d. 25 November aflägger jag rätt mycken tacksägelse, och ser af den samma H:r Doctorens manliga upförande ibland H:rr *Germanos*, och at H:r Doctoren redan känner dem rätt wähl."

"Tack för *Erysimum* LOES. [*Sisymbrium Loeselii*, LINN.]. Både specimen och frön woro ganska wälkomne."

"At H:r GLEDITSCH är en den bästa Botanicus ibland alla *Germanos*, är intet twifwel, och det håller jag honom positivet före i hela *Tyskland*. Han war så gunstig och för några åhr sedan sände mig öfwer 50 frön. Gud gifwe H:r Doctoren kunne få af honom *Hydrophyllum*. Edert råd om arbete in *Umbellatis* äller alia speciali materia war mycket moget; men effecten följer ej altid af conclusionen."

"Om vis abortiva hos omogen *Ananas* är allmänt bekant i *Ostindien*. *Arnica* vis in *Hæmoptysi*, som alla *Stahlani* urgerat, tror jag ej förr än jag ser det. *Succus Phytolacæ radice* in *Cancro* hafwa wi haft ifrån *Italien*, där experimenta äro anstälte, och slår undertiden in uti *Cancro aquoso* äller *superficiali*."

"Huru har *TOURNEFORTS* Herbarium kommit till *Berlin*? Mån det intet är *GUNDELSCHEIMERS*, som war *Socius itineris TOURNEFORTII* in *Orientem*? Om altså specimina ligga där till hela *TOURNEFORTS Corollarium*, så se till för all ting, om man

kan få på dem notas specificas. Åller lät mig fråga, och H. D. beser Herbarium samt svarar däråfter.”

”Af MYLII character ser jag utgången på den stora resan, och fägnar mig, at han ej skämmer uht mine Disciplar.” [Se HALL. *Biblioth. Botan. Tom. II. p. 402.* om utgången af *Christlob Mylii* resa till *America*.]

”Af OSBECK fick jag flere örter än af Prof. KALM, nämligen öfwer 600 rara slag. LÖFLING har i sommar skickat från både *Portugal* och *Spanien* tillsammans 540 örter, alla rara.”

”DROTNINGEN, vår makalösa DROTNING, har utbetalt pänningar till lösen af D:r HASSELQUISTS sequestrerade *Naturalier* och alt annat, med en summa af 14000 Daler Kopparmynt. Jag har tackat Henne därföre, och gick sedan till Gref TESSIN, som redan gifwit ordres därom.”

”Den quisten från Orangeriet, som D:r och Prof. GLEDITSCH sändt för et nytt Genus, har jag fordom noga undersökt och sjelf gjerna welat hafwa till *distinct Genus* ob faciem et patriam, men kunne doch ej det hos mig sjelf winna. Örten är *Lantana foliis alternis sessilibus, floribus solitariis, Hort. Cliff. 320.*” [Lantana? *africana*, LINN. *Spec. Plant. ed. 2. p. 875*, — *Spielmannia*, SCHREB. *Gen. Plant. ed. 8. Vol. II. Francof. ad Moen. 1791 8:o p. 414.*]

"H:r D:rens *Orobus* tyckes wara, ehuru specimen gått sönder, at jag det ej wähl ser, *Vicia cassubica* äller *Vicia pedunculis multifloris, caule fruticoso, Hort. Cliff. 368.*"

"*Selinum n. 3.* är et litet specimen med förlitet blad. Kan doch ej se annat, än at det är *Siun foliolis linearibus decurrentibus connatis, Hort. Cliff. 98., Spec. Plant. 252,* äller *Falcaria.*"

"Då jag för 6 dagar sedan war i *Stockholm* och hörde, at D:r SIDRÉN skulle åstundas till *Professor Anatomiaë*, sade jag dem min mening, och de woro ej obenägne för H:r Doctoren. Då jag nästa Thorsdag 8 dagar åter kommer till *Stochholm*, skall jag vidare insistera därpå."

"Jag sänder innelyckta till D:r LEHMAN, och recommenderar H:r D:ren det bästa jag förstår; ty jag gör ingen af alla mine fordne Disciplar något häldre till willjes, och ingen älskar jag så af hjertat, som H:r Doctoren. Men huru jag skulle kunna öfwerwinna mig, at om SIDRÉN komme bort, då votera på H:r RIBE, det ser jag icke."

"Om KÆHLER icke kommer till *Cap. b. Spei*, så kommer han till *Guinea* äller någon annor kust. Wärlden är wid, allestädes lika full af Skaparens under. Hade han hushållat, så hade han länge sedan warit borta."

"Hälsa H:r D:r BALK rätt mycket ifrån mig."

"Archiater ROSÉN gjorde barnsöhl i Onsdags. Han fick på en gång en Son och en Dotter. Är icke det nytt?"

"D:r BÅCK lärer ofelbart blifwa Præses Collegii äfter Archiat. RIBE; ty ingen söker äller will hafwa det härifrån *Upsala*."

"Kjära, se äfter i *Berlin* det där bewarade Herbarium *Japonicum*, och gif mig därom relation. Jag har fått nyligen 2:ne Tomer af et nytt Herbarium, tryckt i *China* med många figurer på örter, wid pass 700 å 800 stycken. Mån det är samma slag med det Japoniska?"

"När Hr Doctoren får se *TOURNEFORTS* Herbarium, så examinera:

Ceratoides, quot stamina et pistilla? och hela fructificationen; ty jag känner ej det Genus. [*Axyris Ceratoides*, LINN. *Spec. Plant. ed. 2. p. 1389*].

Asteroides orientalis, *Petasitidis folio*, [*TOURNEF. Coroll. p. 51. uti hans Inctit. Rei Herb. T. I. 4:0*] qualis? [*Anne Buphthalmum?*]

Anblatum orientale, *flore purpurascente*; an distincta a *Lathræa nostrate*, vel an varietas? [*Lathræa Anblatum*, LINN. *Spec. Plant. 2. p. 844*]

Phelypææ quot stamina? [*Lathræa Phelypææ, l. et p. cit.*]

Cuscuta orientalis, [*TOURN. Coroll. p. 45.*] an distincta a nostrate?

Chrysoplenium orientale, *Gei facie, magno fructu*, [*TOURNEF. Coroll p. 8.*] quale?"

"Jag är, så länge jag lefwer,

"H:r Doctorens

"Upsala 1752.

d. 8 Dec.

trognaste tjenare

C. Linnæus."

8:de Brevet, till Kongl. Archiatern och Præses i Collegium Medicum,
D:r ABRAHAM BÄCK, R. N. O., ifrån Originallet.

”Min Hjertans kjäre Broder,”

”Tack M. K. Broder för Nyåhrs-önskan. Jag wet min Broder unnar mig alt godt af hjertat. Men de många Heders-Titlarne woro tomma nötter.”

”Det war mig kjärt, at M. B:r kunne wisa Fruen det M. B:r war i stånd at gjöra, det en annor Archiater ej med alla sina instrumenter kunne åstadkomma. Otacksambeten måste sjelfniga för min Broder och med bitande läpp kyssa M. B:rs fötter.”

”Jag gratulerar SUNDIUS och condolerar ROLANDER.”

”At D:r MARTIN fick här afslag på sitt stipendium, det torde han till stor dehl tacka mig före; ty han hade ock här skaffat sig gynnare.”

”Jag rådde SIDRÉN söka Medici Provincialis Syslan, hwarwid lærer wisst blifwa lön. Det är troligt, at han kan få henne, men ock möjligt, at han går miste. Nu äro ej Landshöfdingens och ROSÉNS Fruentimmer wänner, och står detta, torde SIDRÉN få tjensten, men annars lærer den wara ärnad någon annor.”

”En novus Auctor har beskrifwit *Vermes* [*Fasciola hepatica?*] in *Hepate Bovum, Ovium, &c.*, hwilka där lefwa och bo;

och alt för illa handtera Creaturen. Emot dessa är intet bättre medel än salt i watten, hwaraf de straxt dö.”

”Sequitur, hwarföre alla idislande Djur älska Sleke;
hwarföre de må alla wähl i Skjären;
hwarföre saltstenar läggas i Fårhuset.”

”Gud gifwe alla gratulationer woro förbi. De hafwa suttit här och uppehållit mig alt till postslaget.”

”Hälsingland roar BERGIUS öfwer helgen, hwaräfter han straxt kommer tillbakas.”

”Jag mår bättre, då jag mindre arbetar.”

”Förblifwer med oafstæligt estime

”Min sötaste Broders

”Upsala 1754.

Iydige tjenare

d. 4 Januar.

C. Linnæus.”

9:de Brevvet, till Kongl. Vetenskaps Academiens Secreterare, PERH WILHELM WARGENTIN, ifrån Originalet.

”Min Herre”

”Nu har jag fått öfwer 2:ne delar af PLUMIERS *Historia Plantarum*, [förmodligen *Plantarum Americanarum, quas C. PLUMIERIUS detexit, &c. et JOHANNES BURMANNUS edidit, Amstel. F:o, Fascic. 1:mus 1755. et 2.dus 1756*], hwilka skola öfwersändas med den första, som reser till *Stockholm*.”

"BURMANNIUS har äfwen öfwersänt ett par Exemplar af sin *Thesaurus Zeylanicus* med 110 Tabeller och sina *Plantæ Capenses*, [*Rariorum Africanarum Plantarum &c. Decades X. Amst. 1738. 1739. 4:o*], med 100 Tabeller. Cammarherren DE GEER tog i dag ett exemplar af hwarje. Skulle Academien willja hafwa det andra, skall jag det öfwersända. Det är wärkligen ett Bibliothèques wärk och kostar 12 Gyllen stycket i *Holland*, äller bägge tillhopa 24 Gyllen, hwilket är aldeles samma köp, som det fås före i *Holland*, utan någon styfvers avance; hwar emot det knapt såldes af Bokförare för dubbelt."

"De 2:ne delarne af PLUMIERS wärk kosta tillsammans, med icone Authoris, [Editoris], 7 Gyllen."

"Hälsa Eder unga Fru. Jag önskar Eder af alt hjerta långwarig trefnad"

"Förblifwer

"Min Herres

"Upsala 1756.

lydige tjenare

d. 1 Junii.

C. Linnæus."

"En Gyllen gjäller 4 D:ler 26 öre KopparMynt."

10:de Brefvet, till Commissarien i *Stockholms* Borgerskaps Bemedlings-Commission, CARL CLERCK, ifrån Originalet.

"Edel och Högachtad H:r Commissarie;
Min upriktige Wän,"

"Då wi senast genomgingo andra Tabellen [till CAROLI CLERCK *Icones Insectorum Rariorum*, Holm. 1759. 4:o, med illumin. *Figurer*], hade jag hos mig 2 stränga Assessorer, H:r Directeuren ALSTRÖMER och H:r SOLANDER, som då opponerade alt hwad opponeras kunne. Det är braf, att de tala förrän det är utkommit; ty sedan höres det ej så lätt."

"Jag tycker nu 'att Tabellen är braf."

"Här har varit ett sådant kalltrande, att jag omöjligen ännu fått tid att se igenom lådan, men skall bjuda till i morgon att göra det."

"15. *bipustella*; hwilvar pustula är en hwit punct. [*punctata*, CLERCK. *Icon. Tab. 2. fig. 15.*]

4. *asinana*; ty hon har färg af Åsna." [*asinana*, CLERCK. *Icon. Tab. 2. fig. 4.*]

"Förblifwer

"Edel och Högachtad H:r Commissariens

"1758. Oct. 2.

lydige tjenare

C. L."

inte Breffvet, till Historiæ Naturalis och Pharmaceutices Professorn i Stockholm, D:r PETER JONAS BERGIUS, såsom ännu blott Medicinæ Doctor, ifrån Originalet.

”Edle och Högförfarne H:r Doctor,”

”För det präktiga och så masculine utarbetade Talet, [*Om Stockholm för 200 år sedan m. m*, se ofvanföre sid. 164], som icke kan läsas utan både nöje och båtнад, aflägger jag hjertelig tacksäjelse. Det gläder mig neder i stortåen, att mina gamle wänner kunna wisa sig på lärda Theatren som hjeltar. H:r Doctoren hedrar på alla ställen sitt rum och lyser mot sine jämnårige som ächta sten mot flussar.”

”Gud gifwe H:r Doctoren lycka swarande emot sitt snille.”

”Jag förblifwer

”Edel och Höglärde H:r Doctorens

”Upsala d. 20 Martii

hörsamste tjenare

1759.

C. Linnæus.”

12:te Brevvet, till Hattstofferaren ANDERS GERINGIUS i *Stockholm*, såsom stor älskare af Natural-Historien och ifrig samlare af flerfaldiga Naturens alster, ifrån Originallet.

”Högachtade Herre.”

”För gunstig hogkomst wid Nyåhret aflägger jag skyldig tacksäjelse och uprichtigt önskar, att den Allsmåchtige Guden wille uppehålla M. H:re i detta åhr och många tillkommande tider wid all sjelfönskelig sällhet; så twiflar jag ock icke, med mindre den ädlaste wettenskapen däraf tillflyter ansenlig förmon.”

"Jag beklagar, att hos mig wid detta tillfället war intet att se, men hoppas det skall ärsättas, om jag får fågna mig af M. H:res visite midt i sommaren. Jag förbl.

"Min Högtärade Herres

"Upsala 1760.

d. 15 Januarii.

hörsamste tjenare

Carl Linnæus."

15:de Brevvet, till Medicinæ och Botanices Professoren i Göttingen,
D:r JOHAN ANDERS MURRAY, R. W. O., ifrån Originalet.

"Edle och Höglärde H:r Professor,

Min kjäre Wän och wördade Gynnare."

"Öfvermåttan tack för H:r Professorens af d. 7 December, tillika med den omständiga relationen om *Tænia hydatigena*, [*Hydra Hydatula*, LINN. *Syst. Nat. ed. 12. Tom. I. P. II. Stockh. 1767. p. 1320. sq*], som war alt för wackert utarbetad."

"Mitt folk tillbrakte mig flere i höstas, sedan jag begynte fråga däråfter, då Fåren slachtades; men churu warma, war jag doch aldrig i stånd att få se motum voluntarium i deras cylinder. Kjäre H:r Professor säg mig, om H:r Professoren sjelf fått se i dem sådan motum, då jag skall aldrig mer tänka därpå. *Tænia* kan det ej blifwa i min conception, som ej wet af andra *Tænia*s än *Animalia composita*, och deras mun på sidorne. Det måste wähl blifwa ett distinct genus."

”Det är fatalt, att ingen i *Upsala* har *Acta Gottingensia* [*Commentarii Societatis Reg. Scientiarum Gottingensis, Tom. I—V. Gotting. 1752. 1755. 4:o*]. Jag hade sjelf begynnelsen; men sedan jag såg mig i hvarje så hårdt och oskyldigt angripen af *HALLER*, hade jag ej lust roa mig mera med dem. Således får jag ej se *RÖDERERS Trichurides*, [anne *Trichocephalus*, *Gmel. Syst. Nat. T. I. P. VI. p. 3038?*], om jag ej kan få läna *Acterne* från *Stockholm*.”

”Lefwer jag, tills jag får *Systemet* tryckt, skall jag straxt begynna med *Materia Medica*, som jag hoppas skall blifwa annor än den förra.”

”Nu tryckes i *Stockholm* min *Clavis Medicinæ*, som blifwer allenast 2 ark. Då han utkommer, skall jag sända honom.”

”På ena sidan.		”På andra sidan.	
Excreta.	Retenta.	Aquosa.	Sicca.
Motus.	Quies.	Acida.	Amara.
Vigiliæ.	Somnus.	Pinguia.	Stiptica.
Fames.	Cibus.	Dulcia.	Acria.
Frigus.	Calor.”	Mucosa.	Salsa.”

”Universum rerum discordia æquilibratur.”

”Men detta är en gåta, till dess jag fått sända sjelfwa Nyckeln.” [Se Titelbladet till *Clavis Medicinæ, Stockh. 1766. 8:o*.

och de på detsamma anbragte Nycklar med 2:ne händer hvar-dera, på hvilkas fingrar ofvanstående stridiga saker böra an- ses såsom varande skrifne].

"Nu roar jag mig med ett djur, som är likt en *Sirén* och kommit från *America*. Det har allenast 2 framfötter med ar- mar och händer, men inga bakfötter, utan liknar där en åhl. Det har både lungor och branchias, och sjunger som en Fogel. Jag tänker disputera därom."

"Förblifwer med mycket estime

"Min kjäre Wäns

"Upsala 1765.

d. 24 Januarii.

ödmjuke tjenare

Carl v. Linné."

14:de Brevet, till General-Majoren, General-Quartermästaren och Directuren af Fortificationen, C. med St. K. af S. O., ALEXANDER MICHAËL VON STRUSSENFELT, såsom Öfverste vid Fortificationen och R. S. O., ifrån Originalen.

"Wälborne Hr Öfverste och Riddare."

"För Hr Öfverstens gunstiga communication af Rönen af- lägger jag ödmjuk tacksägelse."

"*Holothuria Phantopus* war det prächtigaste och artigaste jag någonsin sedt af det slaget. Jag beder, att det ju förr ju häldre måtte inkomma antingen uti *Upsala* eller *Stockholms Acter*."

"*Gadi* woro ock rätt artige. Jag som ej selt många hafs-fiskar letwande, stannar wid det andra species B., och wet ej ännu wisst, om det icke kan wara *Gadus Mustela*. Hos dem jag sedt, har fram på läppen warit 2 och ej 1 *Circus*. Mån en förlorats händelsewis? [Var af denna Torskart blott en varietet, se *Vet. Acad:s Handl. för år 1773., s. 24. sqq. Tab. II. B.*]

"Den andra känner jag icke. Nu är jag wistande på landet öfwer sommaren. Då jag kommer till mitt Bibliotheque; skall jag nogare underrätta mig, om någon Author sedt honom." [Denna blef året derpå af LINNÉ uptagen såsom särskildt species, under namn af *Gadus cimbrius*, se *Syst. Nat. ed. 12. p. 440. sq.*, och vidare af STRUSSENFELT sjelf både beskrifwen och afritad i *Vet. Acad:s Handl. l. c. s. 22.-sqq. Tab. II. A.*]

"Jag förblifwer med högachtung

"Wälborne Hr Öfwerstens och Riddarens

Upsala, Hammarby

ödmjuka tjenare

1765. d. 27 Juni.

Carl v. Linné."

I Originalen, som jag har till låns, af ofvanstående Bref var inlagd LINNÉs egenhändig yttrande öfwer STRUSSENFELTS beskrifning på den nämnda *Holothuria*, förmodligen till Vetenskaps Academien, men utan ställe hvarifrån, utan öfverskrift, datum och år, så lydande:

"Jag har läsit Wälb. Hr Öfwerste STRUSSENFELTS härli-

ga Rön om *Holothuria Phantapus*, som är så wackert och prächtig, att det intet kan förbättras.”

”Uti ingen del af Naturkunnigheten saknas ännu så mycket, som uti *Molluscis*, hwaraf *Holothuriæ* utgjöra ett genus; och det för den orsak, att desse Djur bewarade hopdragas och kunna sedan ej utredas; måste altså endast af dem, som bo på åller wid hafwet, beskrifwas. BOHADSH är den enda, som angående dem præstcrat något kärwulet, men har doch rätt få slag. Denna *Holothuria* är så sällsam, att jag ej haft mig henne bekant tillföre af någon Author. Önskar därför att detta wackra rön, som så lifligen föreställer ett nytt djur, måtte snart blifwa allmänt. Jag wet därwid intet att tillägga åller ifråntaga.”

Carl v. Linné.”

15:de Brevet, till Provincial-Medicus i Östergóthland, Dr JOHAN OTTO HAGSTRÖM, ifrån Originalen.

”Edle och Högförfarne Hr Provincial-Medice.”

”Nu har jag läsit 8:de gången Hr Doctorens *Pan Apum*, som Hr Doctoren täcktes sända mig. Jag kan tillstå, utan skrymtande, att den är en Juwel. Hr Doctorens alldeles nya rön, korta och sinrika skrifsätt, rediga tankar och slutsatser gjöra, att den skall hafwa sten till hjerne, som ej röres och får effecten för boken, ehuru grof läsaren were. Hr Doctoren har med detta enda wärket gräfwit sitt namn så djupt i ti-

dens hälleberg, att inga tiders omskiften kunna det utrota. Jag gratulerar H:r Doctoren till odödlighet. Förblifwer”

”Min gamble Wäns

”Upsala 1768.
d. 25 October.

hörsamste tjenare
Carl v. Linné.”

”Alt för artigt determinerad species.”

16:de B r e f v e t, till Capiten vid Amiralitetet och Ostindiska Compagniet, CARL GUSTAF EKEBERG, R. W. O., ifrån Afskrift.

Edle och Högachtad H:r Capitaine,

Min makalöse Gynnare.

Oändeligen välkommen hem ifrån en så farlig och besvärlig; och snar och lyckelig resa, den jag wäntat som foglen äfter ljusa dagen. Ty H:r Capitainen har städse varit den endaste af våra Landsmän, som fägnat mig och vettenskaperne med något nytt ifrån den främmande världen.

Af H:r Majoren v. PALMS gratieusa bref är omöjligt att inhämta, hvad saker han præsenterat HENNES MAJ:T ENKEDROTNINGEN. Till exempel, en *Fogel*, en *Fisk*, *Snäcka*, &c., fordra beskrifning, innan man dem kan specificera. Icke heller lærer HENNES MAJ:T förstå hvad det är, innan HENNES MAJ:T får därpå explication. Wisserligen skulle H. M:T sätta därpå mera värde, om jag vid dess præsenterande gifve dem sitt tillbörliga värde; äljest torde de blifva lagde ad acta och fördärfvas, som ej en gång skedt, och blif-

va förglömda, hälst och förnämligast nu, då H. M:t genom sorg är aldeles förgäten af världen.

När Hr Capitainen fått sina saker hit, och resan någon dag sker till *Upsala*, anhåller jag ödmjukast, att Hr Capitainen täcktes skicka någon gosse expresse ut till mig, då jag den samma skall contentera; äller ock säja till *Academiæ Trägårdsmästaren*, att han på stunden rapporterar mig genom en *Trägårdsdrängs* utskickande, då jag straxt skall komma in; ty jag bor allenast 1 mil från *Upsala* i *Danmarks Sockn*.

Jag begråter den hederlige och fromme Generalen *TULBAGHS* frånfälle, som varit ibland alla *Holländare* den resonablaste jag känt. Det fögnar mig, att jag kuunat upresa hans äreminne [med ett nytt Örtgenus, kalladt *Tulbaghia*, se *Mant. Plant. Alt. p. 148 et 223*], på det åtminstone alla *Botanici* skola hogkomma honom i alla tider.

Jag längtar äfter den dagen, då Hr Capitainen får sina saker hit och jag får upvachta min vördade *Gynnare* i *Upsala*, som alltid har hugnat och fögnat mig med något nytt, så ofta Hr Capitainen lyckeligen återkommit från *Ostindien*, och hoppas nu äfven få hämta de smulor, som falla af den rika *Herrens* bord.

Med mycken vördnad framhärdar jag att vara till mitt sista

Wälf. Hr Capitainens

Upsala 1771.

d. 28 Junii.

ödmjuka tjänare

Carl Linné.

47:de B r e f v e t, till *Contracts-Prosten* och *Kyrkoherden* i *Luleå Stads-*

och Lands-Församlingar, JONAS HOLLSTEN, dateradt d. 9 Nov. 1773, efter afskrift och som det tyckes äfven i utdrag, så lydande:

Aldrig har jag skrifvit till Tit. med större fägnad än nu, då jag får gratulera till den nåd, Gud och HANS MAJEST gjort Eder med Luleå Pastorat. *Tandem justa caussa triumphat.* Man arbete så mycket man vill, så är doch fåfängt, intill dess Guds egen hjälpetimma kommer. Har nu T. väntat länge, så har han ock fått så mycket mer. Vår Herre som gifvit detta, kan ock göra Edra dagar så mycket längre; det vi alle af hjertat önske. Amen.

I bjuden nu de majestätliga fjällen farväl. Faren nu väl I menlöse, täcke fjällblommor: *Andromedae, Saxifragae, Diapensiae, Dryades, &c.* I fån sedan aldrig se dem mer. Hälsen dem ifrån mig med yttersta *valete*, då I resen tädan. Sänden mig några lefvande, förrän flyttningen sker; ty sedan är aldrig mer att hoppas för mig. Jag äger ingen lefvande fjällört i hela Trägården utom *Rhodiola* och *Sonchus alpinus*; ty förut har jag ej vetat cultivera dem. Nu lämuar T. sitt lugn, sitt tysta *Jockmock* och kryper ur skogen ut i öppna världen, där vädret brusar på alla sidor, och där menlösheten är fördömd och landsflyktig uti en splendor varietas.

Jag med Edra vänner, Archiat. BÄCK och Secreter. WARGENTIN, tog af Eder befordran ett hjerteligt nöje. Herren förläne Eder hälsa och långt lif, så går nu mera alt annat af sig sjelft.

När T. kommer i sitt förlofvade Land, Luleå, så lägg där en Trägård. Jag skall bjuda till att fylla honom med rara växter, nämligen *Sibiriska*, som tåla starkare köld än våra fjällväxter, och hvaraf jag äger ett par hundrade i Trägården. Jag fick dässutom i

sommars af *Ryska* KEJSARINNAN 4 à 500 slags frön; som till större delen redan upvuxit i min *Sibiriska* Trägård på mitt *Hammarby*. Dessa frön hafva blifvit samlade af PALLAS, GMELIN, FALK, GÜLDENSTEDT, som några år rest öfver *Sibirien* att botanicera.

18:de Brevet, till hvilken är osäkert, då utanskrift saknas, ifrån Originalet.

"Min Bäste Herre,"

"Aldrig har jag kunnat blifwa mera fägnad af min Herre; än med de sista frön ifrån *Nova Zeelandia*. Ach, att några af dessa måtte lyckligen upkomma, och jag finge lefwa och se dem, huru hjerteligen de skulle fägna mig. Ingen flit skall jag spara att drifwa dem, om minsta lif är i dem öfrigt. Det wore alt för artigt, om några *Södra Polens* växter kunne winna *Norra Polens* jus civitatis. Millioner tacksäjelse för hwart enda."

"Min Bäste Herres

"Upsala 1775.
d. 15 November.

ödmjuka tjenare
Carl Linné."

"Jag väntar ännu dageligen, att få *Ryska* exemplaren med *Upsala* Jachterne, som ej ännu hunnit framkomma."

Som detta Bref låg i en bundt af dem jag lånt, med påskrift: *Till Kongl. Vetenskaps Akademien*, så förmodar jag, att det varit skrifvet till *Academiens* Secreterare, och i den händelsen till *WAR-GENTIN*.

I den samling af LINNÉ'S Original-Bref, som jag sid. 168. omnämt, och af hvilka 14 här ofvannföre äro aftryckta, hade jag tillfälle att se 5 olika slags Sig. II. nämligen det

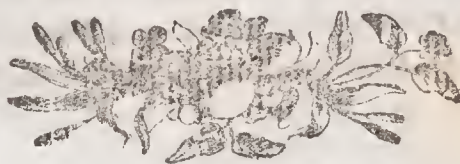
1:sta en liten aflång Åttkant med *Linnaea* inuti en ring, omkringslingrad af 2:ne Ormar, upphållande en öpen lok, i hvars ena hälft: *Nunquam otiosus*, och i den andra en sol bestrålande en diagonalt motstående växt, och nederst i omskrift: *Dioscorides* 2:dg. På bref ifrån 1742 till 1754.

2:dra i cirkelrund form med en stor *Linnaea* i midten och öfverskrift: *Tantus Amor Florum*. På bref ifrån 1745 till 1774.

3:dje en aflång Åttkant med *Linnaea* i midten på en sköldlik med rand omgifven upphöjning, såsom hjälm ett liggande genomskuret ägg, på ömse sidor nedhängande rankor, och nederst en Nordstjerna med undersatt devise: *Famam Extollere Factis*. På bref ifrån 1755 till 1770. Detta och det nästföregående Sigillet voro lika stora och större än det Första.

4:de i oval form med *Linnaea* i midten på en sköldlik upphöjning omgifven af rankor och andra sirater, såsom hjälm ett uprättstående genomskuret ägg inom en gloria, m. m., och nederst hängande en Nordstjerna med underskrift: *Famam Extollere Factis*. På endast 5 bref 1757-1759.

5:te det Adliga af samma storlek som det föregående, och bägge större än det 2:dra och 3:dje. På bref ifrån 1762 till 1776.

Tredje Stycket.

TILLÄGGNINGAR OCH RÅTTELSER

I AFSEENDE PÅ

CARL LINNÆI, ADLAD VON LINNÉS,

LEFNADS OMSTÅNDIGHETER.

Ne dubita , nam vera vides.

VIRGILIUS.

Utom de bägge, af mig i föregående Stycken begagnade, Exemplaren af LINNÆI egenhändiga Underrättelse om sitt Lefnadslopp, har jag äfven sedt tvänne andra Exemplar deraf, men dessa blott i afskrift. Det ena har jag nu hos mig till låns ifrån *Stockholm*, och det andra hade jag i händer om hösten 1799, då jag nyss hemkommit ifrån mina utländska resor, och hvilket efter åtskilliga öden nu finnes på Engelska öfversatt i *D:r PULTENEY'S View of the Writings of Linnaeus by D:r MATON*, p. 503 -- 578. Detta senare går ej längre än ett stycke inpå år 1769, men det förra till 1771 års slut.

Ehuru bägge dessa afskrifter äro icke allenast i flera afseenden ofullständige utan ock på många ställen felaktige, hvilket isynnerhet gäller om den Engelska Öfversättningen, så innehålla de ändå något, som saknas i de Originaler jag nyttjat, och hvilket fast icke så autentikt som LINNÆS egenhändiga, likväl, då det honom angår eller af honom bär omisskännelig stämpel, förtjenar att anföras, nämligen ur den *Engelska Öfversättningen*:

1756, då LINNÆUS var i *England*, säges här, p. 528 i *noten*, ifrån hans egen handskrift, att *Miller gave him many rare plants from the garden at Chelsea*.

1755. Vid slutet af detta år meddelas p. 548. i öfversättning ur *Göttingische Anzeigen von gelehrten Sachen*, der 1:ste Band auf das Jahr 1755, 68. *St. d. 7 Jun. S. 652*, under *gelehrte Neuigkeiten aus Schweden*, en anecd-

dote om LINNÆUS, hvilken jag hädre anförer på originalspråket, så lydande: *Der Ritter und Königl. Leibarzt Herr LINNÆUS ist neulich von dem Könige in Spanien berufen worden, Freyherr und Oberaufseher der Botanik in Spanien zu seyn, und sich zu Madrid niederzulassen, woselbst er völlige Gewissensfreiheit geniessen solle; man hoft aber, dass er Schweden nicht verlassen werde, wenn ihn der König zum Freyherrn erkläre.*

1769 om sommaren, då den sedan olycklige Hertigen af ROCHEFOUCAULD var i Sverige, besökte han äfven LINNÉ på Hammarby och besåg hans dervarande *Museum*, i anledning hvaraf det heter p. 552: *The Duc de la Rochefoucauld viewed it with the greatest admiration.*

Utom dessa korta tilläggningar i *Engelska Öfversättningen* finnas både i denna och i det *Svenska Manuscriptet* trenne långa Artiklar af mera betydhet, och hvilka jag således vill meddela ifrån afskriften såsom mera tillförlitelig än en öfversättning.

I. LINNÆI FÖRTJENSTER I AFSEENDE PÅ DE HANS PROFESSION TILLHÖRIGE VETENSKAPER.

Härom är väl förut handladt *sid.* 78-81, men mycket kort och ofullständigt, så att en utförligare och redigare underrättelse derom icke bör kunna anses för öfverflödig.

1. "M e d i c i n e n."

2. *P r a x i n M e d i c a m* exercerade LINNÆUS i *Stockholm* 1739-1741, där han då var AmiralitetsMedicus för ett stort Nos-

comium, och hade dessutom i Staden så stor praxis, som alla andre Medici tillhoppa. Men vid ankomsten till Professionen lämnade han Praxin Medicam; ty antingen borde Professionen eller Practiquen försummas. Betjente altså därefter aldrig någon annan än vänner och fattige.”

- ”2. *Physiologien* har af honom ett ganska stort inventum; nämligen *Generationem ambigenam*. HARVEY påstod, att *rudimentum futuri foetus* låg uti *ovi puncto saliente*, och LEEUWENHOEK; att det fanns uti *geniturae vermiculis spermaticis*; men LINNÆUS däremot, att af Modren kom *carina Malpighii*, *rudimentum encephali*, och af Fadren *punctum saliens cordis et inde totum corpus*, hvilket han beviste af hybrida djur och hybrida växter, &c.; — att således begrepp och sinnen med lifvets ihärdighet härledde sig ifrån Modren, men ansikte och yttre utseende med kroppens styrka ifrån Fadren; — och ändtligen att *medulla spinalis* växte *in infinitum*, om hon ej coarcterades af *spina dorsi tandem ossificata in pubertate, et a retropressione libido*; tvärtemot hvad som händer i *Tacniae* och i växter, där ej finnes *crusta ossea*.”

”Hvad *Respirationen* angår, var han den förste, som trodde, att lungan droge *electricum* ur luften och gafve det till *medullare*, således vore det samma som *spiritus animales*, — och att lungans förnämsta function därlöre ej vore att accelerera blodet. Många utländningar hafva ansett detta som en *hypothese*; men LINNÆUS ansåg det som ett *axioma*.”

- ”3. *Pathologien* var det argument, om hvilket han corresponderade öfver 50 år med den lärde SAUVAGES, hvars mer än 100 bref ännu ligga kvar.”

”*Genera Morborum* är af ingen så redigt förestälde; intet enda ord onyttigt; största compendium för en begynnare. *Febrarum* fördelte han i 3 classer, på helt nytt och eget sätt: *Exanthematicae, typo Scabiei, ab exanthematibus vivis contagiosis; Criticae, typo Rheumatis, (Fluss), ab acido seri sanguinis; Phlogisticae, typo Inflammationis, a putrido cruoris sanguinis.*”

”Han var den förste, som förklarade, att *Taenia* är utan hufvud och växer in infinitum, äfven af sina stycken fortplantas; — att *Lepra* förorsakas af ett species *Gordii*, funnen förnämligast i *Sill*, hvilket Norvegi sedan bekräftat; -- att *Raphania* uppkommer af *Raphanistrum*, en uträkning som fordrade hela naturkunskapen; — och att *Scorbutus* härleder sig ifrån *Koksalt*.”

”Med *Clavis Medicinae* uti dess 8 paginæ har *Pathologien*, grunden till hela Medicinen och till all *Theoria Medica*, mera vunnit än med 100 Auctorer och folianter. Den är ett mästerstycke och en den största juvel i Medicinen.”

”Nog hade *Medici Mechanici* sett, att värkan af *Sapida* bestod i relaxerande och sammandragande, alt efter naturen af deras smak. Men hvarken voro *species saporis* eller deras *opposita* utredde, än mindre naturen af *Olida*.”

”LINNÉ såg först, att hela naturen balancerade på *contrariis* och altid fördelade sig *numero quinario*. Han såg, att Skaparen gifvit djuren 2:ne sinnen, *smak* och *lukt*, äfvensom att *Sapida* agerade endast på flytande och *fibrosa solida* delar, och *Odora* endast på hjerne och nerver. Han fant, att *vitia corporea* så in fluidis som soli-

dis voro blott 5, och *vitia Encephali s. Systematis nervosi* äfven 5, hvar och ett med lika många *opposita*. Han fant, att *Sapida* och *Odora* voro likaledes 5, med äfven så många *opposita*, och då desse *contraria* sattes emot *contraria*, fick man en rätt *indication*. Med exempel bevises allt detta. Hvad kan vara starkare? Härtill fordrades all den kunskap LINNÉ ägde i *Diaet*, *Naturalhistoria*, *Medicine*, *Materia Medica*, och få hafva tillika känt alla dessa delar. — Att förtiga det han var snart sagt den förste, som påstod, att mäst all'a starka medicamenter voro *Venena*, och att Medici öj borde fördöma dessa, utan bruka dem, som Chirurgi sina knifvar, varsamt."

"4. *Diaeten* har aldrig någon tracterat på artigare och solidare sätt, än LINNÆUS, fast han ej utgifvit något därom. Han förestälde den som en experimental-vetenskap grundad på rön och exempel, aldeles som de nyare *Physici* gjort sin genom experimenter nöjsam. Han föredrog allt, som händer in *vita communi*, och anförde det som bevis på sina vederbörliga ställen. Därföre var ock hans Auditorium aldrig fullare af *Disciplar* än under dessa *Lectiōnes*. Många hafva då noterat; men alla collegier han sjelf sedt, fant han oriktige. Annars hafva vi några spår däraf i hans *Inebriantia*, *Varietas Ciborum*, &c. Men det är kort och hopdraget.

"5. *Materia Medica* var oredig och i henne många mörka saker, tills LINNÆUS reformerade henne. Han införde *Genus*, *Speciei differentia*, *Synonyma selecta*, *Locus*, *Cultura*, — han deducerade af *Qualitates Odoris et Saporis* medicamenternas *Vires* och *Usus*, — och han beskref till slut åtskilliga *Composita*; hvilket allt hade förut af de mäs'a blifvit confunderadt eller superficielt handteradt, men som LINNÆUS i sin *Materia Medica* distinct förestälde."

— "Han determinerade först *Sarcocolla*, *Balsamum Tolu*, *Quassia*, införde åtskilliga nya artiklar och uplifvade många förgättna, såsom *Ophiorrhiza*, *Fungus Melitensis*, *Senega*."

"*Dulcamara* begynte han först i *Sverfge* att bruka, och curerade därmed *Syphilis* och *Scorbutus*. Bevis på dess nytta i sistnämde sjukdom finnes in *Act. Paris.* 1761. p. 54 -- 58: *Virgo scorb to summe afflicta, quum omnis generis remedia frustra essent adhibita, ejusque gradus ad summum pervenisset, Medicus RAZOUT, consilio SAUVAGESII, eam perfecte curavit solo usu decocti Dulcamarae, quod remedium Prof. SAUVAGES ab Ill. LINNÆO acceperat. [Ce fut dans ces circonstances que M. DE SAUVAGES, qui se trouva alors à Nîmes, conseilla à M. RAZOUT d'employer la simple décoction du Solanum scandens ou Dulcamara, qui lui avoit été indiquée par M. LINNÆUS, comme un spécifique contre ces sortes de maladies scorbutiques. — Enfin la malade passa d'un état presque d'espéré à une entière guérison, sans autre remède que le Solanum Dulcamara, Hist. de l'Acad. Roy. des Sciences, Année 1761. Par. 1763. 4:0 p. 56.] — Dulcamarae decocto multos etjam Syphiliticos curavit D:nus SAUVAGES hujus usum a LINNÆO edoctus."*

"SAUVAGESIUM paucis ante obitum annis lippum, ut vix legeret librum, curavit LINNÉ infuso *Caryophyllorum*, ut ipse in literis fatetur: *Tibi debeo oculos meos.*"

"*Ledum* lärde han först vara det förnämsta specificum emot *Tus-sis ferina*."

"*Moschus* introducerade han först emot *contagiosa* sjukdomar

som ett præservative eller expellens horum, ex principio Februm contagiosarum ab exanthematibus vivis."

"*Rad. Britannicae* bruk emot *ulcera cacoëthica* fick han först veta ifrån *America* och communicerade det med *Europeer*."

"*Ailhauds Pulver* påstod han vara *Pulvis Baccarum Rhamni*, och *Guy's Pulver* emot *Kråftan Pulvis Foliorum Actææ*."

2. "Natural - Historien."

"1. *Botanique* n var hans första och sista arbete och hans favorit-studium. Han ref i grund neder de gamles *Botanique* och upbygde en ny, som nu florerar. Han såg, att *Fructificationen* icke bestod endast af *Petala*, *Calyx* och *Fructus*, utan äfven af andra delar, som han därför antog, såsom *Involucrum*, *Gluma*, *Amentum*, *Spatha*, *Calyptra*, *Volva*, *Corolla*, *Nectarium*, *Filamenta*, *Antherae*, *Pollen*, *Fovilla*, *Germen*, *Stylus*, *Stigma*, *Siliqua*, *Legumen*, *Folliculus*, *Pomum*, *Bacca*, *Drupa*, *Arillus*, *Receptaculum triplex*; ja, han introducerade ännu flera delar, såsom *Stipulae*, *Bracteae*, *Glandulae*, *Spinae*, *Aculei*, *Stimuli*, *Cyma*, *Scapus*, *Petiolus*, *Pedunculus*; och alla desse blefvo definierade för att antingen determinera något nytt eller visa oriktigheten hos föregående Auctorer. Ändtligen definierade och afritade han *figuras Foliorum* med sina af honom påsatte namn, hvilka figurer många sedan afscopierat, men få nämt, af hvem de dem tagit. Således då man läser Auctorer före och efter *LINNÉ's* reformation, finner man språket helt olika."

”*Sexus Plantarum*, som var ömsom bejakadt, ömsom refuteradt och nekadt, beviste han så tydligen, att alle hans Adversarii tystnade. Och hvem kunde väl göra det bättre än LINNÉ, som endast för den orsaken examinerat alla bekanta växter, hvilket allena fordrade en mans hela tid? Ja, han gick så långt härmed, att han på detta, såsom det aldreaessentiellaste i växten, bygde hela sin *Methodus Plantarum* eller sitt *Systema sexuale*.”

”*Metamorphosis Plantarum* beviste han ske uti fructificationen, då sjelfva *Larva vegetabilis* transformeras i blomman, på samma sätt som ett Insect declareras, och att man kan se alla partes Plantæ internæ i sjelfva fructificationen explicerade, nämligen *Cortex* till *Calyx*, *Liber* till *Corolla*, *Lignum* till *Stamina* och *Medulla* till *Pistillum*.”

”*Fundamentum Fructificationis* hade alle omtalat, men ingen förstådt. LINNÆI sats var, att af alla växters *Genera* hade i begynnelsen blott ett enda blifvit skapadt; att detta sedermera foecunderats händelsevis af andra, då dess inre väsende blifvit likt modern, men det yttre fadren, såsom med hybrid afföda alltid händer; att häraf upkommit äfven så många *Species*; och att följaktligen alla de, som komma öfverens i fructification, äro af samma slägt och väväsende, af enahanda natur och egenskaper, altså ett *Genus Naturale*.”

”*Characteres Plantarum* gjorde hvar Auctor efter eget godtycke osäkre och otillräcklige. Men LINNÆUS tog sig före att examinera *numerum, figuram, situm et proportionem* af alla bekanta

växters fructificationsdelar, äfven de minsta, och de tillförene förkastade *Stamina* och *Pistiller*. Han lofvade och han hölt ord att præstera characterer för alla uptäc:te och alla uptänkelige *Botaniska metoder*, och hvilka nu äro af hela vcrlden antagne.”

”*Genera Plantarum Naturalia* eftersökte han med mera flit än någon före honom. Han mönstrade ut och förkastade öfver hälften af andra Auctorens genera. Men han ersatte dem med dubbelt flera ifrån *Africa*, *Ostindien* och *America*.”

”*Nomina Generica* casserade han mer än hälften och gjorde i deras ställe nya, som voro sådana, att de ej confunderade vetenskapen.”

”*Differentiae Specificae*, eller så kallade speciella namn, förkastade han hvart enda ett af de förut gjorda och satte i stället sådana, som på kortaste sättet kunde skilja ett species ifrån alla andra af samma genus, så att man ej för dess determinerande behöfde ofta slå upp Auctorer.”

”*Nomina Trivialia* voro förut ohörde. LINNÆUS införde dem öfver alt. Det var detsamma som att sätta kläpp i en klocka. Två namn kunna lätt minnas, lätt nämnas och skrivas, långt bättre än som förut skedde, långa definitioner. Härigenom fick Botaniquen nytt lif, helt annat och naturligt skick.”

”*Varieteter* hade onyttigt förökt växternas antal till dubbelt, så att man ej viste, om ett namn betydde samma eller någon annan växt. LINNÆUS lade varieteterna under sina *species* och utmönstrade således många 1000:de namn.”

”*Descriptiones Plantarum* voro författade i en oratorisk, vidlöftig och odeterminerad stil. LINNÆUS lärde att beskrifva med definierade *Termer*, där intet ord var utan vigt, och att utesluta *structuram naturalem*, som gjorde onödig vidlöftighet.”

”*Systema Plantarum* bygdes på växternas kön med den fullkomlighet till antal af *Genera* och *Species*, att intet annat därmed hitintills kunnat compareras. Det blef så stäldt, att växten genom blomman eller fructificationen skulle säga sitt eget så *förnamn* som *tillnamn*, (*Nomen triviale et genericum*), med undersatta *synonyma* och hvad som angående växten, *beneficio seculi*, blifvit upptäckt.”

”*Theorie* var förut snart sagt ingen i Botaniqnen. LINNÆUS i sin *Philosophia Botanica* nämner Auctoror, hvarom de skrifvit, växternas och fructificationens delar, sättet att göra *genera* och *species* med deras namn, &c.”

”*Gramina* voro alla under ett enda genus. LINNÆUS utstakade flera i denna mörka Class med deras characterer. Så gjorde han äfven ibland *Filices*.”

”*Prolepsis*, LINNÆI upptäckt, visar, huru trädens knoppar hysa inom sig alla de *blad*, som skola framkomma på de 5 följande åren, och huru till *blommans* production fordras, att naturen måste antepreguera växten hela 5 år. Ingen har längre ingådt i naturens hemligaste.”

”*Somnus Plantarum* har icke heller varit observerad förrän

LINNÆUS såg den, och gaf världen därpå så många sällsamma exempel.”

”*Calendarium Florae* och *Vernatio Arborum* äro af LINNÉ utarbetade på ett helt nytt sätt, att göra vetenskapen både angenäm och nyttig. Och dessa ämnen blifva ofelbart för framtiden af största vigt för Landculturen.”

”*Horologium Florae*, eller att af blommors öppnande och tillslutande se hvad klockan är på dagen ifrån morgonen till aftonen, är äfven en LINNÆI upfinning, och som blifver för världen af angenäm nytta.”

”*Pan* och *Pandora* eller hvilka växter ätas af vissa Djur och Insecter, voro aldrig påtänkte, förrän LINNÆUS dem i dagsljuset framdrog. Hans *Pan* är ett mästerstycke och har fordrat mer, än af en man kunnat väntas. Den är grunden till Herdelefnaden, och vore önskeligt, att flere arbetade på dess fullbordan.”

”*Plantae Oeconomicae* eller växter nyttige i allmänna Leffvernet, Landthushållningen, Färgkonsten, &c., som få utom RAJUS vidrört, har LINNÉ framdragit och förökt till oändelig myckenhet i sine *Resor*, *Flora Specica*, *Plantis oeconomicis*, *tinctoriis*, &c.”

”*Stationes Plantarum* har förra världen sedt öfver. Men LINNÉ har vid hvar ört tillsatt *Locus natalis* eller rätta hemvisten, där den växer vild, för att därifrån kunna förskrifvas, ja, äfven *jordmånen* till läge och beskaffenhet, där det låtit sig göra. Och han önskade, att alla ville fortfara därmed vid utländska växters beskrif-

ning. På sådant sätt har han lagt ricktig grund till all växtculture och all Horticulture, förut bygde utan grundvalar."

"*Flora Svecica* — — — — lärer oss till pricka, hvad som växer i Fäderneslandet, det vi förut icke viste. Men att præstera denna, måste LINNÆUS resa genom de mästa Provincer i Riket och gå till fots genom det ovägade *Lappland*, och allestädes med otrolig möda krypa omkring att snoka upp växter."

"*Flora Laponica* allena tillstod han kostade honom mera arbete än alla andra hans resor tillhoppa, på det att man måtte få se hvad växter tillhörde det hårdaste klimat i världen."

"*Flora Zeylanica* var honom ett helt års arbete, innan han hant upmjuka och öppna alla desse blommor, som öfver ett *seculum* varit torkade, och dem beskrifva samt till *genera* och *synonyma* hänföra."

"*Flora Palaestina*, af HASSELQVIST samlad, utarbetades icke heller utan mycken svett och möda."

"*Hortus Upsaliensis* tog LINNÆUS upp af öde och gjorde den till en af de vackraste och på växter rikaste i *Europa*. Uti ingen Academisk Trägård hafva så många slags frön blifvit sådde, fastän flera, som kommit långväga från *Indierne*, varit effoeta, och klimatet med korta och kalla somrar varit för hårdt för de mästa, som alla Botanici täflat att hitskicka i otalig mängd."

"*Thebusken* säges hafva varit sedd i flera Trägårdar. Men

ganska säkert är, att han aldrig funnits i någon, förrän han kom till *Upsala*."

"*Sibiriska Växter*, som nu pryda våra Trädgårdar och där äro allmänna, hafva till mästa delen först varit cultiverade i *Upsala*, och därifrån blifvit kringspredda öfver *Europa*."

"*Ordines Naturales* äro framstälde som en Appendix till *Genera Plantarum*, och dessa skulle en okunnig lätteligen tro vara af föga värde och nytta. Men LINNÉ räknade dem ibland sina mästerstycken. Många hafva försökt att raffinera på dem, men utan framgång. Den som kan finna claven därtill, har upfunnit *Methodum Naturalem*. Men detta torde ej ske förrän *quadratura Circuli* upptäcker. Den som brukar dem i stället för *Methodo*, bygger hus utan tak."

"2. *Zoologi* en var före LINNÆI tid ett AUGIÆ stabulum, uppfyllt med fabler och dårskaper, och långt ifrån att vara en Vetenskap eller ett systematiskt verk. Han upbygde den likasom *Botaniquen* helt och hållet å nyo, och gjorde den både lätt och begriplig, så att många Auctorer inom några år däruti arbetat. Han indelade *Djuren* i 6 *Classer*, formerade ibland dem *Genera* och *Species*, och insatte under hvarje de dithörande *synonyma* och *kännetecken*. Han upptäckte flera species af *Djur*, med *Insecterne* inbegripne, än alla Auctorer tillsammans, som före honom lefvat."

"*Mammalia* förökte han med *Cete* och *Amphibia* med *Pisces chondropterygii*, åtskiljde *Ormarne*, som man ej trodde kunna rätt distingueras, förmedelst *scuta*, och förde *Vermes* ifrån *Insecta*."

”*Pisces* hade väl vår dråplige ARTEDI artigt utarbetat; men hans methode var svår, vacklande och otillräckelig. LINNÆUS fant på en helt ny och ganska lätt af *situ pinnarum ventralium*. Hans beskrifning med räknande af *radii pinnarum* var ett otroligt arbete för honom, som det begynte.”

”*Insecterne* tycktes vara utan ända och öfvergå en mans företag. LINNÆUS samlade och beskref alla *Svenska*, och skaffade sig en myckenhet ifrån bägge *Indiern*a, ja, äfven från *södra Hemispheren*, hvarifrån ej 10 förut varit sedde, utom de uti HENNES MAJETS Cabinet. Alla dessa beskref han, constituerade nya *genera*, påsatte *nomina generica*, *differentias specificas*, *nomina trivialia*, och där det var möjligt, utforskade af hvad växter de lefva. Att få rätt på deras *synonyma*, var isynnerhet ett ganska penibelt arbete. Genom allt detta har han gjort det begripligt, som förut ej kunde fattas eller beskrivas.”

”*Conchylierne* hade många rangerat, men ingen af deras methoder dugde. LINNÆUS fant på naturens egen clave uti *Cardine*, gjorde *genera* och *differentias specificas*, och med otrolig möda utarbetade *synonyma*, så att äfven denna delen blef redig och städad.”

”*Zoophyta* fördes af somliga till *Mossor*, af andra till *Djur*. LINNÆUS deciderade, att desse, som stå på gränsen imellan *Djur*- och *Växt-Riket*, voro till sin larva och stam *Växter*, till sitt inre och sin blomning *Djur*, och därvid förblifver det ännu.”

”*Museum* i *Upsala* grundlades af LINNÆUS med de samlingar han förskaffade ifrån gynnare och vänner, och med hvad han sjelf ditskänkte.”

”*Termer* fattades i detta Rike, och sådane präglade han rätt många, såsom för *Mammalia*: *Suturæ, Verrucæ, Calli*; — *Aves*: *Capistrum, Lorum, Armilla, Crissum, Impennes, Compedes, Remiges primarii et secundarii, Alula, Rectrices, &c.*; — *Amphibia*: *Scutum, Scutellum, Nantes, Meantes*; — *Pisces*: *Apodes, Jugulares, Thoracici, Abdominales*; — *Insecta*: *Palpi, Halteres, Scutellum, Stemna, Alae fenestratae et reversae, Stigma, Larva, Hemiptera, Hymenoptera, Neuroptera*; — *Vermes*: *Tentacula, Cardio, Vulva, Anus, Animalia composita, &c.*”

”*Fauna Svecica* är den första *Fauna* af något värde, som världen sedt. Den är ett *Compendium* af ett oändeligt arbete och en otrolig flit, att hafva kunnat hopsamla så många Djur, besynnerligen *Insecter*.”

”*Historia Animalium*, huru den bör tracteras, har LINNÆUS visat i några *Disputationer*, nämligen *de Cane, Sue, Ove, Mure*.”

”3. *Lithologien* bör ej heller vara otacksam emot LINNÉ. Han var en ibland de första och förnämsta, som påstodo vattnets aftagande och continentens utvidgande, och han gick därmed så långt tillbaka som till Paradiset. Han ville gerna hafva trodt jorden äldre, än sjelfve Chineserne påstå, om Skriften det tillåtit.”

”Han sade sig aldrig sedt *rudera diluvii universalis*, men väl *successiva temporis*. Han sökte artigt och ingenieust att explicera

strata montium, och påstod sig ännu aldrig kommit genom *rudera aevi* till *terram primigeniam*."

"Han statuerade allenast 4 slags *Terrae*, och trodde det icke möjligt, att flera gäfvos. Han deducerade all *Calx* ifrån Djar-Riket, *Humus* ifrån Växt-Riket, *Argilla* ifrån Oceanus Slcm, och *Arena* ifrån Salt Vatten."

"Från dessa 4 *Terrae* eller Jordslag härledde han alla *Bergarter*. Han påstod *Silex* komma af *Creta* och ej tvärtom; — han sade, att alla *Crystalli Lapidei* determineras af *sale* och *terra*; — han explicerade *Calculorum historiam* tydligt och redigt; — han beskref *Corallia fossilia* och afritade dem ganska distinet."

"Han var den förste som i *Sten-Riket* införde Systemerne med *Classes* och definierade *Characteres genericos*, på hvilka *Mineralogien* sedan blifvit bygd och upodlad. Hans *Concreta*, *Petrificata*, och *Terrae* tyckas icke en gång hypothetice kunna delas i flera *genera*."

*

*

*

"*Oeconomia* och *Politia Naturae*, äro 2:e höga argument, dragne ifrån de 3 Naturens Riken tillika, och hvilka visa oss Theologien eller *fines rerum*, för hvad ändamål allt blifvit skapat, och den connection, som är imellan de skapade tingen, till deras frambring, conservation och destruction. Ingen har fådt se in i dessa naturens heliga kamrar före LINNÉ, som gjordt sig lika förtjent af alla 5 naturens Riken.

”De öfriga hans *Disputationer* och andras mäsaker gås här förbi att vinna korthet. Dock äro de fleste desse *Disputationer* upfyldde med något rart, märkvärdigt och nytt, hvarföre de ock blifvit så mycket begärlige och omtryckte i *Amoenitates.*”

”Den, som vill rätt lära känna LINNÆI djupa penetration och rediga skriftsätt, bör läsa hans introduction till *Systema Naturae* och alla 5 dess Riken med sina Classser. Och den säge sedan, hvilken annan gjordt något dylikt.”

II. ”OPERA ET DIES.”

”Hæc non sola mihi patefecit opinio famæ
Vulgaris, quæsitæ libris, nec lectio priscis,
Sed labor et studium, quibus otia longa dierum
Postposui.” — — — — —

Under denna Rubrik upräknas, i 2:ne Förteckningar, alla LINNÆI Arbeten, som utkommit till 1771 års slut, nämligen först i chronologisk ordning och sedan efter indelning i större Verk och mindre Skrifter, med alla, till den tiden LINNÆ bekante, uplagor anförda under den första, och med utsatt * vid dem, som han sjelf utgifvit. — Derefter följer Förteckning först på hans försvenskade *Disputationer*, sedan på andras Skrifter, som ifrån honom hemtat, hvad i dem innehålles, och till slut på sådana, hvilkas Auctorer varit de förste, som antagit så väl hans *System* som hans *Genera*, eller som han det sjelf kallar, *Vetenskapens grundsatser.*

Då innehållet af de bägge förstnämde förteckningarne är aldeles lika, på olika sätt anordnadt, så tyckes det vara nog att anöfva blott den ena deraf, och då bäst att välja den, som öfverensstämmer med den i föregående Stycke tryckta uppsats, hvilken det också torde vara tillräckligt att här fortsätta med tillagd asterisk vid de uplagor, som LINNÉ erkänner för sina egna. Men så vida de första editionerna af alla hans mer än en gång utgifne Arbeten, utom 1:sta Volumen af *Amoenitates Academicæ*, äro af sådant beskaffenhet, så behöfva dessa med stjärna lika så litet utmärkas, som de Skrifter, af hvilka der finnes blott en enda uplaga. — Ibland dem, som stå upptecknade *sid. 117 följ.*, äro här med * försedde, utom de första editionerna, af *Dissertatio de Febribus*, *Stockh. 1759*, — *Systema Naturæ*, *Stockh. 1740* och *1743.*, — *Fundamenta Botanica*, *Stockh. 1740.*, — *Orationes de Insectis, Peregrinatione et Tellure*, *Holm. 1751.*, — och *Amoenitates Academicæ, Vol. I. Holm. et Lips. 1749.* samt *Vol. II Holm. 1751.*

Fortsättningen af den förut tryckta Förteckning på LINNÉs Arbeten, efter år 1751, se *sid. 119*, är som följer, nämligen

**Genera Plantarum, Halæ, 1752. 8:o, cur. STRUMPFII*; — **Holm. 1754 8:o, reformata et aucta*; — **Holm, 1764. 8:o, perfecta.*"

**Systema Naturæ, *Stockh. 1755, 8:o. c. tab. 3 aeneis, Regnum Vegetabile, auctius, Svehice [Indelning i Ört-Riket] per J. J. HAARTMAN*; — *Lugd. 1756. 8:o. c. tab. 8 aeneis, per GRONOVIVM*; — *Florent. 1756. 8:o. c. tab. 2 aeneis, Regnum Vegetabile, cur. MANETTI*; — **Holm. 8:o Tom. I. 1758., Tom. II. 1759., longe auctius*; — *Lugd. 1759. 8:o, Regnum Animalc s. Animalium Specierum in Classes, Ordines, Genera, Species methodica dispositio*; — *Halæ, 1760. 8:o. Voll. 2.; —*

- Lips.* 1762., 8:o. *Voll.* 2.; * *Holm.* 8:o. *Tom.* I. 1766, *Tom.* I. *P.* 2. et *Tom.* II. 1767., *Tom.* III. 1768., *perfectum.*"
- "*Species Plantarum*, * *Holm.* 1755 8:o. *Tomi* 2; — * *Holm.* 8:o. *Tom.* I. 1762., *Tom.* II. 1763, *perfectae.*"
- "*Museum Tessinianum*, *Holm.* 1755. *F:o. c. tab.* 12 *aeneis*, *Latine et Svehice.*"
- "*MUSEUM REGIS, ADOLPHI FRIDERICI*, *Stockh.* 1754. *F:o. c. tab.* 53 *aeneis*, *Latine et Svehice*;" — *Tomi Secundi Prodrumus*, *Holm.* 1764. 8:o, *una cum Museo REGINÆ.*"
- "*Flora Svecica*, * *Stockh* 1755. 8:o, *aucta et emendata.*"
- "*Iter Scanicum*, *Lips.* 1756. 8:o, *Germanice.*"
- "*Iter Palæstinum HASSELQVISTI*, [*Resa till Heliga Landet*], *Holm.* 1757. 8:o, *Svehice.*"
- "*Iter Hispanicum LOEFLINGII*, [*Resa till Spanska Länderna uti Europa och America*], *Stockh.* 1758. 8:o, *Svehice*; — *Berl.* 1766. 8:o, *Germanice.*"
- "*Oratio Regia*, [*Tal vid DERAS MAJESTÄTERS Närvaro i Upsala*], *Ups.* 1759. *F:o*, *Svehice.*"
- "*Disquisitio de Sexu Plantarum præmio ornata*, *Petropol.* 1760. 4:o."
- "*Fauna Svecica*, * *Holm.* 1761. 8:o. *c. tab.* 2 *aeneis*, *aucta.*"
- "*Amoenitates Academicæ*, *Vol. I.* *Lond.* 1762. 8:o, *Anglice mut*; — *Vol. II.* * *Holm.* 1762. 8:o. *c. tab.* 4 *aeneis*, *auctum*; — *Vol. III.* * *Holm.* 1756 et 1764. 8:o. *c. tab.* 4 *aeneis*; — *Vol. IV.* * *Holm.* 1759. 8:o. *c. tab.* 4 *aeneis*; — *Vol. V.* * *Holm.* 1760. 8:o. *c. tab.* 3 *aeneis*; — *Vol. VI.* * *Holm.* 1765. 8:o. *c. tab.* 4 *aeneis*; — *Vol. VII.* * *Holm.* 1769. 8:o *c. tab.* 7 *aeneis.*
- "*Genera Morborum*, * *Upsal.* 1765. 8:o, *nomin. Svecanis.*"
- "*Museum REGINÆ LUDOVISÆ ULRICÆ*, *Holm.* 1764. 8:o."
- "*Philosophia Botanica*, *Lond.* 1765, 8:o, *per J. LEE contracta.*"

"Clavis Medicinæ, *Holm* 1766. 8:o."

"Mantissa Plantarum, *Holm*. 1767. 8:o. — — Altera, *Holm*. 1771. 8:o."

Härefter uppräknas alla LINNÆI Disputationer, som innehållas i de 7 af honom sjelf utgifne Volumer af *Amoenitates Academicæ*, och hvilka äro till antalet jämt 150. Men som denna förteckning med fulla titlar och namn skulle upptaga mera rum, än omständigheterna nu tillåta, så går jag densamma här förbi och meddelar blott hvad som derpå i ordning närmast följer.

"Man må beskylla LINNÆUS för skriftsjuka. Men den, som det gör, skall endast afcopiera hans verk och anmärka hans flit, utan att nämna hans otaliga upptäckter, det svåraste af allt. Han vågade aldrig uppskjuta, ty han ansåg tiden som det mäst osäkra i världen. Häraf kom det, att hans *Systema Naturæ* blef ett så vidlöfligt verk, likasom hans *Genera* och *Species Plantarum*."

"Om LINNÆUS icke publicerat ARTEDI *Ichthyologia*, HASSELQVISTS och LÖFLINGS *Resor*, FORSKÅHLS *Opobalsamum*, så hade troligen desse Aucto-
rers upptäckter gått för den lärda världen förlorade."

"LINNÆI på Svenska öfversatte Disputationer.

Flora Oeconomica, HushållsNyttan af Svenska vilda Örter, ASPELIN,
Stockh. 1749. 8:o.

Sponsalia Plantarum, Blomstrens Bilåger, WAHLBOM, *Stockh.* 1750. 8:o.
Plantæ Esculentæ Patriæ, Inländska Åtliga Växter, HJORTH, *Stockh.*
1752. 8:o.

Oeconomia Naturæ, Skaparens allvisa Inrättning på vår Jord, BIBERG,
Stockh. 1750, 8:o.

- Cui Bono? *Hvartill duger det?* GEDNER, *Stockh.* 1753. 8:o.
 Canis Familiaris, *Beskrifning om Hunden*, LINDECRANTZ, *Westerås*,
 1756. 8:o.
 Calendarium Floræ, *Blomster-Almanackh*, BERGER, *Stockh.* 1757. 4:o.
 Medicus Sui Ipsius, *Sättet att vara sin egen Läkare*, GRYSSELLIUS, *Westerås*, 1770. 8:o.”

”Hvart enda Ord taget ifrån LINNÆUS.

- Landtskötsel, LÖWRNHJELM, *Stockh.* 1751. 8:o.
 Elementa Botanica, SOLANDER, *Upsal.* 1756. 4:o.
 Nomenclator Extemporaneus, CLERCK, *Stockh.* 1759. 8:o.
 Introduction to Botany, LEE, *Lond.* 1760. 8:o.
 Miscellaneous Tracts, STILLINGFLEET, *Lond.* 1762. 8:o.
 Nomina Insectorum, WILCKE, *Gryphisw.* 1765. 4:o.
 Clavis Anglica Lingvæ Botanicæ, BERCKENHOUT, *Lond.* 1764. 8:o.
 Specimen [Enchiridion] Botanicum, LIPP, *Vienn.* 1765. 8:o.
 Vermis Tænia, BEDDE, *Vienn.* 1766.
 Anvisning till Naturens Kännedom, HOFFBERG, *Stockh.* 1768. 8:o.
 Index Regni Vegetabilis, JACQUIN, *Vindob.* 1770. 4:o.”

”Linnæana Methodo scripsere

- GORTER, *Flora Celozutphanica*, *Harderov.* 1745. 8:o.
 — *Flora Ingrica*, *Petrop.* 1761. 8:o.
 DALIBARD, *Flora Parisiensis*, *Paris* 1749. 8:o.
 GRONOVIVS, *Flora Orientalis*, *Leyd.* 1755. 8:o.
 BROWNE, *Historia Naturalis Jamaicae*, *Lond.* 1756. *Flo. Anglicæ.*

- KRAMER, Vegetabilia et Animalia per Austriam, *Vienn.* 1756. 8:0.
 MEESE, Flora Frisica, *Franeker.* 1760. 8:0.
 HILL, Flora Britannica, *Lond.* 1760. 8:0.
 LEYSER, Flora Halensis, *Halae,* 1761. 8:0.
 HUDSON, Flora Anglica, *Lond.* 1762. 8:0.
 GOUAN, Hortus Monspeliensis, *Monspel.* 1762. 8:0.
 JACQUIN, Stirpes Vindobonenses, *Vienn.* 1762.
 — — Americanæ, *Vienn.* 1763. *F.o.* *Voll.* 2.
 REYER, Flora Gedanensis, *Gedan.* 1764. 8:0.
 BERGIUS, Plantæ Capenses, *Stockh.* 1767. 8:0.
 BURMANNUS, Flora Indica, *Amstel.* 1768. 4:0."

"Genera Linnæana s. Artis Principia assumsere

- SEGUIER, Plantæ Veronenses, *Veronae,* 1745. 8:0.
 WACHENDORF, Hortus Ultrajectanus, *Ultraject.* 1747. 8:0.
 GMELIN, Flora Sibirica, *Tom. I—III., Petrop.* 1747—1763. 4:0.
 GUETTARD, Observationes Plantarum, *Paris.* 1748. 12:0, *Gallice.*
 SAUVAGES, Methodus Foliorum, *Hagae,* 1751. 8:0.
 BURMANNUS, Plantæ Americanæ PLUMIERII, *Fasc. I—X., Amstel.* 1755—
 1760. *F.o.*
 ALLIONI, Pedemontii Stirpium Specimen, *Taurin.* 1755. 4:0.
 — Stirpes Nicæenses, *Taurin.* 1757. 8:0.
 ZINN, Hortus Gottingensis, *Gotting.* 1757. 8:0.
 MILLER, Lexicon Hortulanorum, ed. 7:a, *Lond.* 1759. *F.o., Anglice.*
 SCOPOLI, Flora Carniolica, *Vienn.* 1760. 8:0.
 GERARD, Flora Gallico-Provincialis, *Paris.* 1761. 8:0.

WHEELER, Lexicon Botanicorum et Hortul, Lond. 1765. 8:o, Anglice.

GUNNERUS, Flora Norvegica, P. I., Nidros. 1766. F:o.

BARNADES, Principia Botanica, Madrit. 1767. 4:o, Hispanice."

III. "LINNÆI HERBARIUM."

"Utan tvifvel det största, som man hitintills sedt."

- "1. Alt ifrån min barndom har jag samlat de i *Sverige* vilda växter och äfven alla jag funnit i *Svenska Trägårdar*."
- "2. Alla de *Lappska* upletade jag med otrolig flit."
- "3. På mina resor genom *Dannemark, Tyskland, Holland, England* och *Frankrike* sparade jag ingen möda att botanicera."
- "4. *Cliffordska* Trägården, som var stäld under min disposition i 5 års tid, och dit jag fick förskrifva alt, hvad jag kunde ärhålla, gaf mig en anseelig myckenhet, dem jag sorgfälligt inlade."
- "5. CLIFFORD ägde sjelf ett präckligt Herbarium, af hvilket han skänkte mig alla dupletter."
- "6. Då jag halp VAN ROYEN att rangera *Academæ-Trägården* i *Leyden*, fick jag ganska många både där lefvande och af hans torrskade växter."
- "7. Under det jag halp D. CRONOVIVS att examinera *Plantas CLAYTONI* ifrån *Virginien*, ärhöll jag där dupletter af de mästa."
- "8. MILLER i *Chelsea* tillät mig samla många i Trägården och gaf mig dessutom flera torra exemplar af dem *HOUSTON* hemfört ifrån *America meridionali*."

- "9. *Oxfordska* Trägården under DILLENUS förskaffade mig ock många."
- "10. JUSSIEU lämnade mig åtskillige torkade, utom de rara jag samlade i *Parisiska* Trägården."
- "11. Professor SAUVAGES hade fådt hela MAGNOLI (den store Botanistens) Herbarium af dess Son, och detta skänkte mig SAUVAGES."
- "12. Sedan GMELIN hemkommit ifrån sin mångåriga *Sibiriska* resa, sände han mig ett exemplar af alla de växter han samlat, att däröfver inhämta min utlåtelse."
- "13. STELLER, som var GMELINS Adjunctus på *Sibiriska* resan och född att samla växter, gick än längre upp ända till *Camtschatka* och norra delen af *America* och dog på återresan i *Kjumeni*. Peubeln tog hans samlingar och sålde dem till DEMIDOFF, som sedan sände mig altsammans att därpå tillskrifva namnen med lof att få taga af alla dupletter."
- "14. BROWNE samlade ett skönt Herbarium på *Jamaica*, det han utgaf i Folio efter sin hemkomst till *London*. Då han åter skulle resa till *America*, sålde han det till mig. Det var en härlig och rar samling."
- "15. Professor KALM, skapad att upleta örter, samlade en otolig mängd i *Norra America*, och gaf mig af alla ett exemplar."
- "16. Professor LOEFLING, som med obeskriflig flit upsökte de *Spanska* växterna, lämnade mig äfven ett exemplar af hvar enda."
- "17. De växter Dr HASSELQVIST samlade i *Natolien*, *Ægypten* och *Palæstina*, har jag alla."
- "18. Pastor OSBECK gaf mig en af hvarje, han fant i *China* och på *Java*."
- "19. Dr BASTER på *Zceland* skickade mig ett Herbarium ifrån *Java* af mera än 500 växter."
- "20. CommerceRådet LAGERSTRÖM oblikerade dem, som gingo ut på *Ostindiska* skeppen, att årligen samla örter, dem han alla tillsände mig."
- "21. Commissarien [CLAËS] ALSTRÖMER, som med all upmärksamhet reste

genom *England*, *Frankrike*, *Spanien* och *Italien*, skickade mig flera ståtliga samlingar, dem han dels gjordt sjelf, dels fådt af andra.”

”22. Uti ingen Trägård har väl någonsin förut blifvit sådne så många slags frön som i *Upsala* under min tid. Ty jag har fådt frön från alla curieusea i hela verlden och har aldrig försummat att inlägga dem, som jag ej förr haft.”

”25. KLEINHOF, som på *Java* anlade den första Botaniska Trägård utom *Europa* och där så flitigt cultiverade en mängd *Ostindiska* växter, sände mig vid hemkomsten till *Holland* en stor kista deraf full.”

”24. Alla Botanici på min tid hafva liksom täflat att meddela mig exemplar af nya och rara växter, för att om dem inhämta min utlåtelse och att fägna mig med något märkvärdigt, e. g., JACQUIN, SCHREBER, HALLER, ARDUINI, TURRA, BASSI, MILLER, D. ROYEN, L. N. BURMANNUS, SCOPOLI, DUCHESNE, GOUAN, SEQUIER, ALLIONI, HUDSON, GARDEN.”

”25. KENIG, hemkommen ifrån *Island*, skickade mig de *Isländska* växterna, ibland hvilka samlingen af *Fucis* och andra hafsväxter var utan like. Och efteråt sände han från *Madeira*, *Caput Bonae Spei*, *Madräs* och *Tranquebar* en stor samling, bestående af flera hundrade, så att jag fick åtminstone ett specimen af hvarje, och däribland voro många aldeles nya.”

”26. Professor BURMANN har flera gånger skickat mig växter från *Caput Bonae Spei*, så att jag tror mig äga därifrån en af de största samlingar.”

”27. ROLANDER samlade på öarne vid *America* en stor hop rara växter, dem han gaf till Hof-Marskalcken DEGEER, och hvilka denne skänkte till mig.”

"28. TULBACH, Gouverneur på *Caput Bonae Spei*, sände mig öfver 200 de-
raraste växter, ganska väl inlagde, utom en myckenhet lefvande röt-
ter och bulbi, att planteras i Trägårdar."

"Odisputabelt är af allt detta, att ingen Botanicus ägt bättre och mångfal-
digare tillfällen att få större samlingar af torkade växter eller ett rikare Her-
barium, hvilket är lagdt i ordning efter *genera*, *ordines* och *classes* med ne-
dantill påskrifne *nomina specifica*."

"Alla dessa växter liar jag inklistrade hvar *species* på ett särskildt halft
ark papper; och alla halfark, som höra till samma genus, har jag inlagde i
ett helt pappersark, på hvilket jag skrifvit namnet af *genus* och på halfarket
namnet af *species*. Genera eller de hela arken har jag rangerade efter *ordines*
och *classes* i 2:ne skåp, med indelningar afpassade efter classerna, så att, då
genus och class äro bekante, man straxt kan finna rätt på den växt man söker.
Så simpel arrangering har icke blifvit påtänkt förut."

"Där som flera exemplar fordrats, i anseende till *varieteter* eller några
förändringar i *species*, har jag lagt åtskilliga quartblad imellan, och alla de
quartblad, som höra till samma *species*, har jag fästat tillsammans med en
knappnål i sidokanten."

"Att samla växter reste jag icke allenast sjelf både utrikes och i *Sverige*
öfver *Lappland*, *Dalarne*, *Óland*, *Gottland*, *Vestergöthland* och *Skåne*, m. m.;
utan jag öfvertalte äfven mina Disciplar att resa öfver hela världen."

Härefter uppräknas alla de, som stå anförde förut *sid. 55.*, undantagne
HAGSTRÖM och TIDSTRÖM, och dessutom tilläggas:

- TORÉN till *Surat* 1750, Skepps-Predikant, kom hem 1752 och dog 1753.
 SOLANDER — *Pitheå Lappmark* 1755, sedan Intendent vid Brittiska Museum
 i *London*.
 MARTIN — *Spitsbergen* 1758, därefter Medicinæ Candidat i *Åbo*.
 FALK — *Gothland* 1760, sedan Professor i *Petersburg*.
 ALSTRÖMER — *Södra Europa* 1760, slutligen CanzliRåd.
 FORSKÅHL — *Arabien* 1761, Professor i *Köpenhamn*, död i *Yemen* 1765.

Vidare nämnas här till slut såsom LINNÆI Discipular:

- MENNANDER, Biskop i *Åbo* [och sist Årkebiskop].
 BROWALLIUS, Biskop i *Åbo*.
 HOLM, Professor i *Köpenhamn*, Dansk.
 ASCANIUS, Professor i *Köpenhamn*, Dansk.
 SCHREBER, Professor i *Erfurt*, Tysk.
 BECKMANN, Professor i *Göttingen*, Tysk.
 FABRICIUS, Professor i *Köpenhamn*, Dansk.
 KUHN, Professor i *Philadelphia*, American.
 ZOEGA, Demonstrator i *Köpenhamn*, Tysk.
 LIEDBECK, Professor i *Lund*.
 BURMANN, Professor i *Amsterdam*, Holländare.

Hitintills har jag låtit LINNÉ tala nästan ensam i de handskrifter, han efterlemnad, och af hvilka de fleste, som jag anförd, varit verkliga *Originaler* och de öfrige af sådana tillförlitlige *Afskrifter*. Det återstår nu att om honom hemta underrättelser äfven ur andra källor. Men desse, som äro både mångfaldige och vidt kringspredde, böra i förhand noga undersökas, att man icke om honom berättar något, som förut må hända är allmänt bekant, och till detta mödosamma arbete fordras mera tid och utrymme, än jag nu eger. Jag måste således denna gången inskränka mig till några få artiklar, som till sitt innehåll äro, så vida jag vet, okände åtminstone för de fleste Läsare, och hvilka, efter min tanke, kunna förtjena att allmänheten meddelas, nämligen

I. OM LINNÉS SISTA LEFNADSÅR OCH HANS DÖD.

Oaktadt han plågades i yngre åren ofta af *tandvärk*, *fluss* och *sjöbrugg*, samt i mannaåldern understundom af *migrän*, *gickt* och *podager*, utom en svår känning af början till *stenpassion*, som han ådrog sig genom mycket stillasittande i synnerhet under utarbetandet af sina *Species Plantarum* ifrån år 1751 till 1753, men hvilken, jänte gicktplågorna, han öfvervann genom dagligt och för en annan omåtteligt ätande af *smultron* den tiden hela sommaren öfver, då de för hvad pris som helst möjligen kunde förskaffas; så bibehöll han ändå ett muntert sinne och tämligen god helsa ända till 1773 och 1774., då han under loppet af det förra året besvärades af flera krämpor, i synnerhet en grufflig värk öfver veka ryggen och länderna, samt det senare i början af Maji månad under en privat föreläsning i AcademicTrädgården fick helt oförmodadt ett ganska farligt anfall af *slag*, hvarvid han förlorade målet, all sansning och rörelseförmåga. Han kallade sjelf detta sin "första dödspost," och ehuru han

derefter mycket förbättrades, blef han aldrig till hela fullkomligen återställd, utan fortfor att vara ganska matt och hafva svårighet att röra sig.

Vid Jultiden detta sistnämnda år tilldrog sig likväl en lycklig händelse, som på nytt upplifvade honom. Det var en stor och dyrbar samling af Naturalier ifrån *Surinam*, som KONUNG GUSTAF III:dje skänkte honom, och under hvilkas utredning så väl som noggranna beskrifning han förglömde alla sina plågor och mådde sedan någorlunda väl hela året 1775.; hvartill dessutom andra orsaker mycket bidrogo, såsom det märkvärdiga och långvariga besök han då fick af KONUNGEN incognito, och äfven de samlingar af inlagde växter, som blefvo honom tillsände af THUNBERG och SPARRMAN ifrån *Cap*, samt af KÖNIG ifrån *Ostindien*. och hvilka han sjelf erkänner voro de största han någonsin erhållit. — Han tyckes likväl hafva fruktat ett nytt anfall af sin sjukdom, eller var han ännu så svag, att han såg sig icke alltid kunna uppfylla sina skyldigheter. Ty i *PrælectionsCatalogen*, som detta år utkom, lät han insätta, att han skulle läsa antingen sjelf eller genom sin Son, [”aut ipse aut per Filium”], Professor C. v. LINNÉ. Men härmed må vara, huru det vill, så hör på detta ställe nämnas såsom ytterligare bevis på hans förbättrade helsa, att han år 1775 gaf ut 8 Disputationer och skref sjelf Facultetens Protocoller, då han om hösten var dess Decanus, m. m.; hvaremot han år 1774 hade blott 4 Disputationer tryckta, anteknade icke ett enda ord i Protocollerna och tyckes knapt hafva varit närvarande vid de Examina, som då i Faculteten anställdes.

Men det följande året eller 1776 aflögo alla hans både själs- och kroppskrafter beständigt och ögonskenligen. Icke dess mindre fortfor han med sina vanliga ämbetsgörömmål nästan oafbrutit ända till Vår-Terminens slut. Denna var likväl den sista, som han höll föreläsningar, och den sista Disputation,

för hvilken han sjelf presiderade, var ACHARTI *Planta Aphyteja*. — Han hade nu förlorat sitt både i ungdomsåren och mannaåldern förträffliga minne. Han begynte tala oredigt, kunde icke utan svårighet flytta sig ifrån ett ställe till ett annat, och skref tidtals med så darrande hand, att flera ord äro aldeles oläslige, hvarpå i synnerhet ett bref till Archiater BÄCK, dateradt *d. 24 Maji* detta år, är det tydligaste bevis, hvaremot andra finnas skrifne till honom både nyss förut och äfven efteråt, af hvilka de förre äro ganska redige och de senare icke så obegriplige.

Som han likväl märkte sina lifskrafter småningom allt mer och mer aftynna, så fann han sig om våren detta år nödsakad att ånyo begäfa afsked, eller som orden lyda i KONUNG GUSTAF III:s Bref till AcademieCanzleren, R. R. Grefve RUDENSCHÖLD, af *d. 1 Maji 1776*: "att få afträda sin beställning vid *Upsala Academie* till sin nuvarande Vicarius med bibehållande af lön och förmåner, Inspectionen öfver Botaniska Trägården, säte uti Consistorio och Faculteten samt den efter aflidne Archiatern och Riddaren ROSÉN v. ROSENSTEIN lediga Professoris Emeriti lön." Men härom yttrar sig KONUNGEN i samma bref sålunda: *Som Wi ganska ogärna skulle se, det under Vår Regering en af Upsala Academie och Fäderneslandet så förtjent, samt af den lärda världen så allmänt hågäcktad man skulle till större eller mindre del sin beställning nedläggga; så vele Wi i Nåder hafva updragit Eder att förmä honom till kvarblifvande vid hela sysslans utöfning. Hvarjemte Wi ej allenast förklare Oss benägne samt finne med billighet instämmande, att deremot tillägga Archiatern von Linné den efter Rosenstein ledige Professoris Emeriti lönen, utan ock öfverlemne till Eder och Consistorio Academico, huru förmonerna för bem. Archiater måge på något ytterligare sätt, utan Academiens gravation, kunna ökas; i hvilket fall J med Consistorio särdeles befördra vårt Nådiga nöje öfver den erkänsla, som vises en man;*

hvars hugnad och belöning lårer af; ganska få kunna andragas till prejudicat.

Sedan LINNÉ i anledning häraf förklarar sig villig att vid Professionen än vidare kvarblifva, lät KONUNGEN till R. R. Grefve RUDENSCHÖLD afgå ett senare bref, dateradt *d. 8 Junii S. Å.*, med befallning, att LINNÉ nu skulle inställas uti den honom i förra brefvet beviljade löneförbättringen. Och till följe af KONUNGENS i samma bref yttrade önskan uppstod sedermera rådpläging, på hvad sätt förmånerna för LINNÉ måtte än ytterligare kunna ökas, och efter mycken öfverläggning derom blef ändtligen stadfästadt, att Han, hans Enka och Barn skulle för lifstid få Åbo-rätt på 2:ne Academien tillhörige och nära intill hans egen gård *Hammarby* belägne hela mantal Frälse, *Hubby* kallade. Men icke LINNÉ sjelf, utan hans Enka, långt efter hans död, kom först 1783 i åtnjutande af denna förmån, och sedan hon år 1806 aflidit 94 år gammal, öfvergick densamma till hennes efterlemnade Döttrar, hvilka nu på lifstid äro i besittning af nämde hemman emot en viss skatt till Academien, som för bägge stiger till ungefärligen 54 Tunnor spannemål om året. — Af alt detta kan slutas, huru LINNÉs ord, *sid. 68.*, böra rättligen förstås, och huru oriktigt saken blifvit uppfattad af några hans Låttalare, t. e. Archiater BÄCK och Medicinal-Rådet HEDIN, af hvilka den förre säger i sitt *Åminnelse-Tal sid. 69.* att KONUNGEN yttrat sin nådiga vilja, det LINNÉ måtte utom annat, *få två gårdar till skänks för sig och sina Barn*, och den senare i sitt *Minne af honom sid. 87.* att *Konungen skänkte 2:ne hemman till evärdelig ägo åt v. LINNÉ och dess efterkommande.* KONUNGEN kunde icke bortskänka någon Academiens tillhörighet, än mindre densamma till evärdelig ägo.

Af våra Handlingar och Protocoller så väl som af LINNÉs brevväxling med Archiater BÄCK upplyses, hvad värde Collegium Medicum i *Stockholm* satte på Medicinska Faculteten i *Upsala* en lång tid bortåt, sedan en ROSENSTEIN och en LINNÉ blifvit dess Ledamöter, och huru densamma rådfrågades vid systors bortgifvande, sjukdomars botande och tillfällen af hungersnöd jämte andra olyckshändelser, m. m. ; — men också tillika, i mån desse store och vidtfrägdade Män omskapat hvar sin lärdomsgren, *Läkarekonsten* och *NaturalHistorien*, brackt både dem och de dermed närmast beslägtade vetenskaper till en hos oss förut okänd högd, och ändtligen genom sina insigter och sin undervisningsförmåga tilldanat en mängd sticklige Ämbetsmän och Lärare, — huru man, sedan desse i synnerhet blifvit i *Stockholm* bosatte och tjenstgörande, sökt efter hand bidra till förminskande af Facultetens anseende och äfven att undergräfvat dess constitutionella grundvalar, enligt hvad LINNÉ i ett bref märkvärdigt yttrar sig: "Det går med wettenskapen som med *Cynosurus caeruleus*. Hon vissnar där hon begynts, men vidgas allt omkring."

Således hade man år 1776 uppgjort förslag att fränkänna Faculteten den henne ifrån början tillhöriga och nära 40 år till Svenska Läkarekonstens verkliga fördel utöfvade rättighet att promovera Medicinæ Doctorer, och att öfverföra densamma på Collegium Medicum i *Stockholm*. Det försäkrades äfven, att KONUNGEN redan lemnat sitt fulla bifall till denna flyttning. Men Prof. SIDRÉN, den enda då i *Upsala* närvarande friska Facultets-Ledamot, under rättad härom af rättsinnige Läkare inom sjelfva Hofvet, och af dem varnad för följderna, i fall LINNÉ ej kunde förmås att snart infinna sig i *Stockholm* och häremot göra tjenliga föreställningar, såsom det enda kraftiga medel att förekomma sakens verkställighet, öfvertygar den sjuka Gubben om nödvändigheten af denna resa, sätter honom, så bräcklig han än var, i en vagn, öfverförer honom directe till *Drottningholm*, der Hofvet då vistades, och begär för hö-

nom privat Audience, hvilket ock strax beviljades. Med stapplande steg var LINNÉ knapt inkommen och förestäld MONARKEN, innan han, hänförd af sitt vetenskapsnit och upprörd af sin öfvertygelseskänsla, utan att iacktaga Ceremoniellets lagar, hastigt framstammar dessa ord: "Det går aldrig an EDERA MAJ:ET. Det förstörer Academien och Vetenskapen. Jag kan aldrig öfverleva denna olycka." KONUNGEN förundrad och öfverraskad af sådane oväntade uttryck, frågade den närstående Prof. SIDRÉN, hvad var å färde, då denne kortligen framställde sakens sammanhang och resans föremål, hvarpå KONUNGEN går leende fram till LINNÉ, klappar honom på axeln och säger: *Det skall icke ske, min k. LINNÉ. Res Ni hem i fred och var lugn.* Så egde en stor man på sjelfva grafvens brädd och med all sin yttre svaghet ännu nog styrka inom sig att kunna afvärja den icke obetydliga fara, som då hotade Upsala Lärosäte.

Strax efter hemkomsten ifrån denna resa, som var den sista långväga han gjorde, och den sista gången han såg sin KONUNG, blef han ånyo rörd af slag och fullkomligen lam i högra sidan, der han förut ofta haft smärtsamma känningar. I samma mån blef också svårigheten för honom att kasta sitt vatten ganska pinsam, och detta befanns merändels varblandadt. Genom dessa förnyade anfall försvagades än mera icke allenast hans utnärmlade kropp utan ock hans redan slöa sinnen, och minnet förföll så aldeles, att han förglömde de allmänaste saker och kunde icke en gång påminna sig de vanliga bokstäfverna, utan skref Grekiska och Latinska om hvarandra i ett och samma ord, hvarpå STÖVER i *Leben des Ritters CARL VON LINNÉ, 2:ter Theil, Hamb. 1792. 12:o. S. 57. i noten* anförer exempel. — Med de utländningar, som denna höst ankommo till Upsala att afhöra hans föreläsningar, kunde han knapt tala; ty utom hans lamhet och afmattade tillstånd, hade nu äfven infunnit sig en Tertian-feber. Och dessa ord äro de sista, som han i sitt Diarium förmått

antekna. — Det tyckes likväl, som han sedan blifvit något bättre, emedan han lät i PrælectionsCatalogen införa samma underrättelse som året förut, och var denna Höst-Termin icke allenast Facultetens Decanus, utan skref också bref till Archiater BÅCK, af hvilka det sista jag sedt, är dateradt *d. 9 Dec.*, och som bland annat innehåller desse väl oredige men icke oläslige ord: "Gud hafver beslutit att upplösa mer än hälften af de band, som hållit mig vid det jordiska." — Han var äfven denna Termin tillstädes vid den första i December hållna Licentiat-Examen, men förmådde hvarken bivista den andra strax derpå följande eller sjelf presidera för sin sista, i samma månad ventilerade, Disputation *de Hyperico*.

Ifrån början af år 1777 ända till sommaren, eller under hela vintern och vårtiden, då han ständigt vistades i *Upsala*, var han både till kropp och själ i högsta måtto förfallen. Alla hans lemmar och organer, i synnerhet tungan, de nedre extremiteterna och urinblåsan, voro förlamade. Hans tal var osammanhängande och oftast obegripligt. Utan andras hjälp kunde han icke komma från det ställe, der han satt eller låg, icke kläda sig, äta eller verkställa det minsta han behöfde. Af hans organiska lif fanns blott andedrägten, matsmältningen och blodets omlopp ännu i någorlunda godt skick. Allt annat var mer eller mindre förstördt. Hans själ hade förlorat all sin yttringsförmåga genom verktygens fullkomliga ordning. Han hade intill och med förglömt sitt eget namn, och han tycktes merändels vara utan all medvetenhet af både det framfarna och det närvarande. Icke dess mindre hade han tidtals sina lysande ögonblick, och det var i synnerhet då, — när han fick se någon af sina fordna Discipular, den han särdeles älskade, vid hvilka tillfällen hans ansikte gaf tillkänna ett glädjefullt deltagande; — när i hans närvaro uppstod tal om någon del af NaturalHistorien, i hvilket han med leende mine alltid böd till att delta; — ock när han fann liggande framför sig några böcker

af Botaniskt eller Zoologiskt innehåll, äfven sina egna, i hvilka han bläddrade med synbart nöje och lät förstå, att han skulle ansett sig för lyckelig, om han kunnat vara Auctor till så nyttiga verk.

Så snart den varmare årstiden inträffat, fördes LINNÉ ut på landet till sin gård *Hammarby* i *Dannemarks* Socken 1 mil ifrån *Upsala*, der han sedan qvarblef hela sommaren öfver, och bars dagligen ut, så ofta som väderleken det tillät, antingen i sin nära intill byggningen belägna trädgård, der han låtit plantera åtskilliga hårdiga både utländska och Svenska träd, buskar och örter, som der ännu växa, -- eller upp uti sitt Museum, der han väcktes af glada lågkoraster och förnöjde sig flera timmar å rad med betraktandet af sina der samlade käraste skatter, samt återbars derifrån alltid mycket muntrare. På sådant sätt kom han om hösten med förbättrad helsa tillbaka till *Upsala*. Men detta skenbara välstånd varade icke länge, och ehuru han i den *Prælections* Catalog, som nu utkom, lät insätta, att han ville gerna tjena den *Academiska* ungdomen, så mycket hans förstörde krafter det tillåto, tog ändå hans Son i October månad sitt inträde som ordinarie Professor, och derefter både läste publikt och förrättade alla andra syslan tillhörige göromål, med hvilka Fadren hela detta år icke kunnat taga minsta befattning. Denne senare fortsatte sedan sitt mekaniska lif, likväl så mycket friskare, än han var den nästföregående vintern, att han nu kunde ibland låta leda sig, med nöje röka sin pipa Tobak, och efter Läkarnes föreskrift under vacker väderlek fara ut att hemta frisk luft, då drängen hade befallning att aldrig köra honom utom Stadens tullportar. Men vid ett sådant tillfälle hände sig en dag i December månad, då efter ett snöfall slåde brnkades, att han befalte drängen föra sig ut öfver Kongsängen til sin gård *Såfja* ungefärligen en half mil ifrån Staden. Härtill nekade väl drängen i början; men på förnyad befallning och efter undfångna hotelser lyder han och begifver sig till det anvista stället.

Då LINNÉ ej kommer på vanlig tid tillbaka, blir hans hemnavarande Familie ganska orolig och skickar bud ut på alla håll att söka efter honom. En af dessa hade då den lyckan att träffa honom på *Såfja*, der han fanns liggande i bondstugan framför en stor eldbrasa ganska förnöjd på sin slädjäll och med sin lilla pipa i mun. Den utskickade hade icke allenast stor svårighet att få honom ifrån detta kära ställe, der han ändtligen ville tillbringa natten, utan ock mycket bekymmer att kunna föra honom väl och lyckligen hem, sedan det redan blifvit mörkt, och töväder slagit till med hällregn. Efter denna färden kom LINNÉ aldrig utom någon af Stadens tullportar och få gånger äfven utom sitt hus.

Hans lifstid blef sedan icke heller lång; ty knapt mer än 9 dagar hade af år 1778 förflutit, innan han, mätt af ålder och ära, somnade af ifrån alla sina plågor och sitt myckna lidande att stå upp till ett bättre lif. Han dog af flera förenade orsaker, men den egentligaste tyckes till slut hafva varit sår i urinblåsan, hvaraf han år 1755 kände första början och som han då sjelf trodde vara stenpassion. Vid dödsstunden, som inträffade *kl. 8 f. m. d. 10 Januarii*, och således hvarken vid *middagstiden*, som STÖVER säger *2:ter Th. S. 58*, eller *kl. 2 e. m.*, som nedanföre berättas, vore i rummet närvarande endast Häradshöfdingen DUSE, som sedan blef Academiens Ombudsman och LINNÉs Måg, samt Doctor ROTHERHAM, som nu är Professor i Naturkunnigheten i *S:t Andrews i Scotland*. Dagen efteråt kom en liten skrift ut, som sades vara författad af dåvarande Academie-Secreteraren FLYGARE, med tillhjälp af Med. Adjuncten Dr: ACREL. Den är i octav-format och på ett qvartblad, af hvilket ena hälften utgör titel och den andra text. Som innehället deraf är ovanligt och få exemplar blefvo tryckte samt ännu färre utdelade, så att hon nu för tiden är ganska rar och kan knapt erhållas;

har jag trodt henne förtjena att å nyo Allmänheten meddelas. Hon lyder som följer:

Vid Archiaterns och Riddarens af Kongl. NordstjerneOrden, Vålborne Herr
 CARL VON LINNES död d. 10 Januar. 1778. Upsala, tryckt hos JON
 EDMAN, Kgl. Acad. Boktr.

Då jag i dag klockan tre eftermiddagen sock tidning at den Store LINNÉ, en tima förut gådt ur verden, upväcktes hos mig flere betraktelser öfver mennisko-lifvet, öfver store Män, huru de, lika Solar tändas, man vet icke hvaraf, sprida ljus och värma, tåras af sin egen eld och änteligen slockna. Jag föll härunder uti en dsala, och tyckte mig se LINNÉ högt öfver skyarna ännu kasta en blick på denna vår Planet, hvilken för Honom syntes såsom en liten punct i det stora Verlds-Systemet. Han tycktes anse densamme med en upmärksamhet, för hvilken Han likväl icke fant något, antingen värdigt eller okänt ämne. Han uppehölt sig ej länge härvid, utan skyndade til sit mål högt öfver stjernorna, hvarest jag såg, på et vidsträckt fält upfyldt af Örter och Träd, en prächtig thron af något silfver-hvitt ämne, till skapnaden som ett ägg. Trapporna därtill voro af råa Diamanter. På sidorna lågo Leijon och Crocodiler, och på längre afstånd visade sig ett brinnande bärg vid hvars fot nedstörtade et häftigt vatt-fall. På thronen satt ett *Väsende* som ej kan beskrivas. Uti ena handen hölt *Det* et ymnighets horn och i den andra en spira omgifven med en växt, som vid närmare påseende fants vara *Linnaea*. Det var NATUREN, som ifrån denna Thron styrde tre sina Riken. All den okonstlade pragt, som lyste kring Gudinnan, förblindade icke LINNÉ. Glädjen i Dess ögon ökades för hvart steg *Han* nalkades *Henne*. *Han* var för väl bekant med *Henne* för at icke genast igenkänna *Henne*, och *Han* hade förut så väl sedt all *Dess* pragt, att *Han* nu ej rördes af den heliga rysning som

dödlige känna då de nalkas Gudar. Han nalkades thronen med dristiga steg, och ehuru denna *Gudinna* alltid är god, syntes likväl at LINNÉs ankomst ökade *Hennes* milda utseende ock gaf det et slags förnöjelse, som hos en dödlig skulle kallats glädje. LINNÉ emottogs af ARISTOTELES, PLINIUS, DIOSCORIDES, BOERHAAVE och v. HALLER med den bekantskap, som hade *De* alla länge varit hände, ty stora själar äro aldrig för hvarandra främmande, och *Han* intog ibland *Dem* främste rummet, med den ädla dristighet, som alltid åtföljer värkeligå förtjensten. *De* förde *Honom* til Gudinnans thron och *Han* hälsade *Henne* såsom en älskare sin älskariinna, och på lika sätt emottog *Hon Honom*. *Din* ankomst säger *Hon*, skulle icke fägna mig, om något återstådt för *Dig* att uträtta ibland de Dödlige och om någon belöning för *Dig* varit öfrig, sedan *Du* länge varit hela världens förundran och ämne för de störste Regenters nåd. *Din* lön skall nu blifva at lära känna de af mina under, dem *Du* som dödelig ej kunnat fatta, och ämnen för *Din* vettgirighet skola aldrig tryta *Dig*. *Dit* göromål blifver, at hägna den Vetenskap, som *Du* sjelf skapat. *Din* ande skal lifva och styra *Dina* Lärjungar kring hela verden, och hela verden skal vara *Din* Lärjunge, så länge jag är NATUREN.

LINNÉs bisättning i *Upsala* Domkyrka var den högtidligaste Act jag till den tiden hade sedt, och gjorde på mig djupt intryck, som ännu varar oförändradt. Det var en dyster och tyst afton, hvars mörker endast skingrades på stället af den genom staden långsamt tågande Processionens facklor, bloss och lanternor, — och hvars lugn endast stördes af den på gatorne församlade folkmängdens dåfva sorl, och af den majestätiska storklockans grofva ljud, som ehuru för LINNÉ i lifstiden besvärligt, nu skulle första gången vid likbegängelser höras ensamt att på ovanligt sätt till grafven beledsaga en ovanlig man och att blifva för kommande tider ett efterdöme. — Det var en af hela Academie-Staten och ganska många främmande personer bestående talrik

och lysande Procession, som med biträde af flera Medicinæ Doctorer, alla LINNÉs fordne Lärjungar, bortförde stoffet af denne store Man, som trotsande alla förhinder och allt motstånd, blott af egen kraft röjde sig väg upp till den, i Vetenskapernas Rike högsta ära att blifva en allmänt erkänd ny, Lagstiftare inom den egentliga NaturalHistoriens hela område, — och hvars *Namn* således aldrig skall dö, utan fortfara att alltid stå lysande i Vetenskapens häfder och af hvarje sann Naturkännare bibehållas i kär och vördnadsfull högkomst till tidens slut.

II. OM LINNÆI UPPTÄCKT ATT FRAMBRINGA ÅGTA PERLOR.

I flera arter af *Musslor*, i synnerhet i *Mytilus margaritifera*, och *Mya margaritifera*, finnas *Perlor*, som merendels sitta inuti sjelfva djuret, men också ofta på inre ytan af ettdera eller bägge skalén. Sedan de hunnit till en viss ålder och erhållit vederbörlig rundning, torde hända, att de då lossna ifrån skalet, och på det sättet komma in uti djurets kropp. De som i handeln gå under namn af *Ósterländska*, äro de skönaste och dyrbaraste. De bestå allt igenom af helt tunna öfver hvarandra liggande lager, hafva en mjellhvit och lysande färg, och äro af åtskillig storlek, mer eller mindre runda. De största gå till 2 skrupler i vikt och i anseende till sin rarhet betalas ganska dyrt. De fås, som bekant är, egentligen vid *Ceylon* och i *Persiska* hafsviken ur den väl kända *Perlmorsmusslan*, *Mytilus margaritifera*, som annars finnes på flera ställen i *Indiska* och *Americanska* Oceanen, och af hvilkens ofta fots långa och breda samt tums tjocka och inuti af en silfverlik yta glänsande skal erhålles det rätta *Perlmor*, hvaraf också *Musslan* fått sitt namn.

De Perlor deremot, som kallas *Vesterländske*, äro mindre sköna och hållas därför i mycket ringare värde. De hafva i allmänhet hvarken den glans eller hvita genomskinliga färg, och äro icke heller af den vackra och regelbundna skapnad, som de *Persiske* och *Ceylonske*. De komma till oss merendels ifrån *Vestindien*, men fås äfven i norra *Europa*, vid *Californiens* södra stränder och på flera i stilla oceanen belägna öar, ur den bekanta *Perlmusslan*, Mya margaritifera, som finnes i många *Polynesiens* och hela det nordliga jordklotets floder, strömar och åar, äfven här i *Sverige*, förnämligast i våra *Lappmarker*, och af hvilken likaledes ochålles *Perlmor*, men af föga värde, emedan Musslans skal äro mycket mindre, tunnare, skörare och inantill icke så lysande, m. m. Vanligen räknar man de Perlor, som fås i *Europa*, för de sänste, ehuru det händer, att man också i denna verldsdel då och då funnit någon, som varit ganska vacker och kunnat kallas dyrbar. — Perlmusslor kunna beqvämigen flyttas ifrån ett ställe till ett annat, och äfven till större myckenhet instängas i dammar, för ändamål att af dem erhålla Perlor. Att döma af skalens växt och de derpå befintlige ringlika afsatser, skulle man tro, att djuret kunde lifna ända till 50 eller 60 års ålder.

Perloras rätta upprinnelse är ännu icke utredd. Men att de härleda sig ifrån någon sjukdom hos Mus-lorna, är icke troligt, utan skulle man snarare falla på den tankan, att då de först tilldanas, voro de att anse som ett slags försvarsanstalt, hvarmedelst djuret afvände åtskilliga sjö-kräks försök att borra sig igenom skalen, eller ook ett slags medel att läka den redan tillfogade skadan. Visst är det åttmestone, att man midt under hvarje inantill fästad Perla blir utanpå skalet varse en liten öppning eller mer och mindre tydligt märke derefter. Om detta gaf LINNÆUS anledning till sin upptäckt att efter behag sätta levande Musslor i nödvändigt tillstånd att frambringa Perlor, och om hela denna konst, som CHEMNITZ i sin *Afhandling vom Ursprunge der*

Perlen, i *Berchäft. der Berlin. Gesellsch. Naturf. Freunde*, 1:er Bd, Berl. 1775, 8 o. S. 544 - - 558, säger bestå endast deruti, att utanifrån göra på skalet någon åverkan eller ett hål, så att Perlor alltid i början finnas vid något skal fastväxt, kan så mycket mindre med säkerhet bestämmas, som handlingarne rörande denna sak icke ännu blifvit af trycket utgifne. STÖVER påstår väl i sin *1:ster Theil*. S. 360, att LINNÉ'S Original-manuscript om Perlor's uppkomst nu befinner sig i *England* hos Sir J. E. SMITH. Men Dr MATON nekar härtill p. 93, och jag vet visst, att det med åtföljande handlingar ännu var kvar i *Götheborg* vid innevarande års början.

Som Perlmusslan finnes på flera ställen i våra rinnande vatten, äfven ibland till betydande mängd, så var det ock en tid, förnämligast midt i sist-förflutna århundrade, som man mycket sysselsatte sig med att skriva om denna Mussla och Perlfiskeriernas upphjelpande i Riket, m. m.; hvarom kan läsas V. STJERNMANS *Samling af Stadgar angående Sveriges Commerce m. m.*, 5:te Del. *Stockh.* 1766. 4:o. sid. 241. 542. 497, - KÖNIGS *Lärdoms-Öfning*, 6:te Tom. *Stockh.* 1747. 8:o. Cap. III. s. 45 - - 53, - samt *Vet:s Acad:s Handlingar för åren 1742*, sid. 214 och 225, - 1759, s. 139, - 1761, s. 266, - och 1762, s. 65. - Att LINNÆUS till dessa senare afhandlingars utgifvande ganska väsentligen bidrog, ger hans bref-växling med Vet:s Acad:s på 1740-talet varande Præsides och Secreterare tydligen tillkänna. Att han ock sjelf redan den tiden genom försök på Musslor hunnit till visshet om sättet, huru Perlor hos dem kunde frambringas, och att han således länge hade känt denna konst, innan han densamma upptäckte, kan inhämtas af hans 25:te Bref till HALLER, dat. *Upsala d. 15 Sept.* 1748, se dennes senares *Epist.* Vol. II. p. 411. och STÖVERS *Collect.* p. 69, der han utlåter sig sålunda: "*Tandem intellexi, qua ratione margaritæ nascantur et generentur in conchis, et potero jam efficere, ut quælibet concha margaritifera, quam licet*

in manu tenere, post 5 vel 6 annos ferat margaritam; magnitudine seminis e vicia vulgari."

Men att LINNÉ verkligen gjort en sådan upptäckt, och hade hela förhållandet dermed sig bekant, blef först vid 1761 års Riksdag ibland allmänheten kunnigt. Och sedan saken på Rikets då församlade Ständers befallning gått alla instantier igenom, vederbörande Utskott och Deputerade afgifvit deröfver infordrade betänkanden, och LINNÉ sjelf icke allenast blifvit flera gånger förhörd, utan ock aflemnat både skriftelig underrättelse om sina med Perlmusslor anställda försök och äfven flera skålpund. ägta af honom framskaffade Perlor, blef ändligen tillstyrkt, att han för denna konst skulle med 12,000 D:r S:mt belönas; och dertill tyckes dåvarande Biskop MENNANDER i Åbo hafva mycket bidragit med sitt omständliga Memorial af *d. 29 Januar. 1762*, som i Engelsk öfversättning och såsom appendix finnes tryckt hos MATON p. 579 - - 583, och hvilket i anseende till den vackra framställning det innehåller om LINNÉs förtjenster i allmänhet, är ganska interessant och vore väl värdt att här meddelas, om jag till Svenska originalet egde tillgång.

Orsaken, hvarföre LINNÉ icke fick hela den föreslagna summan, utan blott hälften deraf, och denna äudå icke af puklika medel utan af en privat man, är ännu en hemlighet. Men att så verkligen förhöll sig, berättar han sjelf i det föregående *sid 60*, der det också säges, att han dessutom erhöi af KONUNGEN Nådigt tillstånd att till sin efterträdare i Syslan få utvälja hvem af sina Disciplar han helst behagade. Att han härtill ernat SOLANDER, som då var Informator för hans Son, vet jag med tämlig visshet. Men då denne icke ville gå in på de framstälde villkoren, föreslog han dertill sin egen Son, som då nyss blifvit myndig, och hvilken också det följande året eller *d. 19 Mars 1763* fick verklig fullmakt på Fadrens Profession. — Att Handelsman

PETTER BAGGE i *Götheborg*, sedan han för LINNÉs upptäckt till honom utbetalt 18,000 D:r K:mt, och af KON. ADOLPH FREDRIC fått Privilegium derpå för sig och arfvingar, icke sjelf betjente sig af denna fördel, och att icke heller någon annan hitintills gjordt det, är åter en hemlighetsfull omständighet, som tyckes knappt medgifva annan förklaring, än att antingen upptäckten varit af föga värde eller ock att handlingarne genom någon händelse omkommit. Men att det senare visst icke händt, och att det förra icke heller är så aldeles troligt, kan inhemtas af nedanstående afskrifter, som i början af innevarande år blefvo mig benägit meddelle af Herr JACOB SAMUEL BAGGE i bref, dateradt *Götheborg d. 29 Dec. 1820*, och hvilket i utdrag lyder, som följer:

Då jag för några månader sedan af en händelse kom att genomleta några min Farfars documenter, fant jag deribland alla handlingarne enligt närlagde specification af den hemlighet, min Farfar tillhandlat sig af aflidne Archiatern och Riddaren LINNÆUS för 6000 D:r S:mt, jemte KONUNG ADOLPH FREDRICKS Privilegium att ensamt i Riket för honom och arfvingar impregnera Musslor och Snäckor till producerande af ägta Perlor. Som Tit. lärar snart utgifva ett interessant verk rörande LINNÆI biographie och andra underrättelser om denna namnkunniga och stora man, så tillåter Tit. mig uttrycka den önskan att deri låta inrycka, det jag är innehafvare af dessa documenter, hvaribland finnes en högst märkvärdig Promemoria af LINNÆI egen hand på 4 sidor, med förteckning på hans verk. Detta papper innehåller hans Merit-lista, som inlemnades till Secreta Utskottet vid Riksdagen år 1761. — — — I dessa handlingar är både hemligheten beskrifven, och andra högst interessanta uppgifter förekomma äfven der om LINNÆUS sjelf så väl som om Perle-Musslors natur och beskaffenhet. Som jag i dessa dagar reser till Liverpool, der jag fådt condition hos Herr JOSEPH LEIGH & Comp., så kan jag ej sjelf begagna mig af hemligheten,

men önskade likväl, att Sverige deraf droge nytta. Skulle likväl ingen här i Riket — — vilja tillhandla sig dessa handlingar, så får jag söka anbringa dem till fördel utomlands. — — — — —

Den i förestående bref nämnda och mig i afskrift meddelta specification på hithörande Handlingar är ord för ord följande:

Förteckning på de Skrifter och Documenter, som, uppå Höglofl. Secreta Utskåttets befallning, underskrifven af Lagmannen OLIVCREUTZ emottagit, rörande Pårlefiskeriet och i synnerhet Archiaterus och Riddarens LINNÆI uppgift att genom Musslors imprægnerande frambringa ågta Pårlor.

- N:o 1. *Archiater LINNÆI bref till Öfversten Bar. FUNCK den 6 Febr. 1761 af innehåll, det han ågde konsten att imprægnera Musslor, samt att han densamma till Publici gagn och nyttjande erbjuder, dock med förbehåll om belöning.*
- N:o 2. *Kongl. Cammar-Collegii Memorial och berättelse till Cammar-Oeconomie Utskåttet den 25 Febr. 1761 om Pårlefiskeriets i Riket tillstånd i gemen och i synnerhet Inspector HEDBERGS Pårleplantering.*
- N:o 5. *Cammar-Oeconomie Utskåttets Deputerades till Pårlefiskeriernes upphjelpande utfärdade Extractum Protocollii under den 8 Julii 1761 till Archiater LINNÆUS, att för dem upptäcka ofvannämde dess konst.*
- N:o 4. *Protocoll den 27 Julii 1761, hållet vid bemålte Archiaters företråde hos Deputerade, då han sin konst munteligen förklarade, såsom den i samma Protocoll utförd och beskrifven finnes.*

- N:o 5. *Protocoll af den 28 ejusdem vid ett ytterligare Archiaterns företräde till närmare utredande af konsten.*
- N:o 6. *Deputerades Betänkande till Secreta Utskåttet den 14 Aug. 1761 angående Pärlefiskeriets upphjelpande och förbättring genom Archiaterns uppgift.*
- N:o 7. *Utdrag af Protocollet, hållet i Secreta Utskåttet den 15 ejusdem, om visse dess Ledamöters sammanträde med Deputerade öfver detta ärende.*
- N:o 8. *Protocoll uti sammanträdet med Deputerade och Secreta Utskåttens Ledamöterne den 22 Sept. 1761.*
- N:o 9. *Protocoll i ett annat sammanträde den 23 Nov. 1761, då Konsten med nyssnämde Ledamöter communicerades.*
- N:o 10. *Åfvenledes Protocoll i sammanträdet den 9 Dec. samma år.*
- N:o 11. *Ytterligare afgånget betänkande till Secreta Utskåttet under den 24 Nov. 1761 om Archiaterns Pärle-impraegnation, samt tillstyrkande till dess belönande med 12,000 D r Silf. M:t.*
- N:o 12. *Archiaterns egenhåndiga Promemoria om Pärleplanterings lättaste verkställande.*
- N:o 13. *Dess ingifna Merit-Lista och förteckning på dess tryckta Arbeten.*
- N:o 14. *5 Lisp. af Archiatern aflemnade Musselskal och Nio skålp. ågta af honom producerade Pärlor såsom vedermålen och bevis på konstens riktighet.*

N:o 15. Professor GADDS bevis till möjligheten att försätta Musslor och Snäckor i det stånd, att de kunna frambringa ägta Pärlor, åfvenledes ingifvet till Deputerade.

Detta ofvannående har jag altsammans af Lagman OLIVECREUTZ nu emottagit, som härmed betygas och honom till decharge lännas. Stockholm d. 18 Julii 1762.

CARL STJERNGRANAT.

Rigtigheten af Afskriften intygar

JACOB P. BAGGE.

III. LÄRDA MÅNS OMDÖMEN OM LINNÉ OCH HANS SKRIFTER.
FÖRSTA FORTSÄTTNINGEN.

Ur *Monthly Review*, Vol. III. Lond. 1750. pag. 205.

When LINNÆUS, the greatest Botanist, that the world ever did or probably ever will know, was here and offered to this Society (the Royal Society of London) the discoveries, for which he has since been almost deified, has had titles on titles accumulated on him, offices of profit as well as dignity conferred, and medals struck in honour of him, he was despised, his papers laught at, and himself, had it not been for the generous friendship of the late Dr ISAAC LAWSON, had perished for want.

TESSIN, C. G., Grefve och RiksRåd, m. m., i sin *Dagbok för år 1757*.

Julii den 6:te.

Jag väntar med längtan efter Hr Professor LINNÆUS. Jag behöfver hans undervisning. Mitt tröga åldriga begrepp tarfvar eld och värma. —

Hr LINNÆUS liknar en kjäck och drifvande Landshöfdinge, som häldre resolverar 2 gånger, änn att låta vänta på resolution. —

Allt som vår värde Naturletare hämtat mera visshet, har han sjelf nedbrutit sin byggnad, fast den varit aldrig så ny. —

En slik man, skarpsynt, outtrötelig och fogelig, är ej lik våra tiders visa män, och måste ju hinna till tinnarne af den Vetteskap, som han emfamnat. Det väute vi ock nu af dess nya snart utkommaude *Systema*. —

Hade jag igen mina ungdoms år, mina ögon och mitt minne, så vet jag visst, att örtekännedomen är en ibland de angelägnaste för en hushållare och en landtman. Dock mitt begär står till högheden och ej till marken. —

Julii den 9:de

Klockan $\frac{1}{4}$ till 8 efter middagen kom Hr Archiatern LINNÆUS från *Upsala* till *Åkeró*. —

Julii den 14:de.

Hr Archiatern LINNÆUS har i går och i dag haft den godheten att lägga mina musslor efter sitt nya *Systeme*.

Under en nöjsam aftongång med vår lärde Herr LINNÆUS; som med visshet ser djupare ned i jorden, än det Portugisiska Fruentimbret, hvars skarpa syn så mycket omtalas, vardt jag varse ett Rågstånd af 68 stammar utur ett frö, och i ett enda ax räknades 96 korn. —

Julii den 20:de.

Vår store och i verlden namnkunnige LINNÆUS förtjenar att till dess öden blifva bekant. I hans ögon och förstånd ligger all den quicka eld, af hvilken den bör upplysas, som vågar sig in i Naturens mörka irrgångar att dem utreda till andras vägvisande. —

I brist af bättre penna skall jag vid lägligare tillfälle utföra hvad mig om min vän bekant är. Imedlertid vill jag här till minnes anmärka de efterrättelser jag af honom sjelf begärt och fått. —

Vår LINNÆUS, (hvars namn ej behöfver att ziras med titlar); har slagit sig igenom alla villomeningar, falska intryck och gamla bofasta irrsatzer, och är vorden en af de män, om hvilka SENECA talar, då han *Libr. I. Epist. 94.* säger: att det är nödigt att blifva underrättad och att åga dem, hvilkas röst må framföra sanningen, oacktdt alla villfarelsers gny och buller. —

[Härefter följer först en kort underrättelse om LINNÆI förnästa Lefnads-öden till år 1753, och sedan en Förteckning på alla hans utgifna arbeten och upplagor deraf till och med 1748; hvilket allt är i det förgående anfördt. Men vid år 1753, då han dubades till Riddare, anmärkes, att det då ej behöfde heta: *Var värdig*, utan *år värdig*. Sedan fortfar Gr. TESSIN sålunda]:

Märk! hvad en arbetsam Man kan göra, som tager sitt af sitt eget och ej behöfver låna af andra. — En slik Man är värd att upphöjas och belönas. Jag önskar hjerteligen att kunna säga om honom, som fordom CICERO sade om MARCELLUS och Innevånarne i Rom: *Laetari omnes, non ut de unius solum sed ut de communi omnium salute sentio.* —

Julii den 21:ste

Efter middagen bortreste Hr Archiater LINNÆUS mig till stor-
afsaknad. —

BALTIMORE, LORD, *Gaudia Poëtica* 1769. 4:o. p. XXIV. — XXVII.

Vilis erat natura suis submersa tenebris;
Aeternâque dolens sapientia note jacebat.
Prodiit obscuro LINNEUS, sapiensque sagaci
Lustravit Sophiâ totumque laboribus orbem.
Intravi thalamos trepidantibus ecce camænis.
O LINNÆE! tuos, mitto exiguosque labores
LUCRETO. Tu parce precor, quos *Upsale* versus
Inter cunctantes scripsi, venerande, magistros.
Sit celebrer Svecorum flos et piscis et ales,
Sit celebrer densis et Svecica Fauna sub umbris.

La nature avilie étoit submergée dans les ténèbres, et la science déplorablement prosternée. LINNEUS la fit sortir de son obscurité et la dévoila illuminant avec son jugement et avec ses études toute la terre. O LINNEUS! je suis entré vos portes avec ma muse tremblante. Penvoye le plus pauvre et miserable ouvrage.

à un LUCRECE. Pardonnez je vous prie, o Sage venerable! leurs défauts, car je les ai composés à la hâte dans la compagnie de vos profonds Docteurs. Que les fleurs, les oiseaux, les poissons et la Faune Suédoise soit toujours célèbre par vos écrits.

SMITH, J. E., i företalet till *A Dissertation on the Sexes of Plants*, translated from the Latin of LINNÆUS, Lond. 1786, 8:o, kallar LINNÉ p. x. först *the Prince of Naturalists*, och säger sedan om honom p. xi. sq:

Like all other great men who have distinguished themselves above the rest of mankind, LINNÆUS has had his enemies, although few have had more friends. It is not wonderful that the innovations he made should alarm those who thought themselves his superiors in the science which he taught, and who had long been dealing out the opinions of others, without daring to think for themselves. His opponents of this kind, as well as those who on making use of their judgment disapproved of his publications, are now, with their works, for the most part gone off the stage. The futility of their objections has been repeatedly shewn by many of LINNÆUS's pupils and admirers, he himself scarce ever deigning to notice them, and trusting for his justification to time alone. Its decision has been most completely in his favour. He lived to enjoy the highest honours and rewards that his country could bestow, and to see his system, by becoming universal, contribute more to the advancement of his darling study, than the united labours of all mankind before him.

Linnæiska Slågtens Stamtavla.

JÖNS i Linnegården
uti Dannäs Socken och
Westbo Härad.

ANDERS JÖNSSON
i Backegården uti Hänge-
ryd Socken. (Hans Bröder
voro Ambjörn Linde-
lius, Past. i Långaryd,
och Lars Lindelius,
Past. i Jonköp.). Gift med
Märta.

BROR i Getahult, [Gate-
hult?], uti Linnaryds Söken,
Skomakare, g. m. Botela.

NILS TORGERSON KLEEN,
Hospit. Präst i Wexjö, sedan Past. i Stenbrohult
1640, † 1660. Gift m. Ingierd från Wis-
landa.

PEHR, Pastor i Wisseltofta
uti Skåne.

CARL JÖNSSON
i Runnesbogården uti
Westbo Härad, född i
Osle [Öslof?] och Berga
Socken, var Kronofogde,
men kunde hvarken läsa
eller skriva, gift med
Barbara.

SVEN CARLSSON
i Trötteslö i Berga Soc-
ken, dog Cornett i Päl-
ska kriget, gift med
Märta.

SVEN i Torp
g. m. Ingrid.

INGEMAR i Wärås
uti Hängeryd Socken och
Östbo Härad, var i många
år blind, fick sin syn igen
uti ålderdomen, g. m. In-
geborg.

INGEMAR SVENSSON
i Jomsboda uti Hvittaryd
Socken.

g. m. INGÅRD
Svensdotter.

BENGT INGEMARSSON
Bonde i Stegaryd uti Hvitta-
ryd Socken, dog 80 år gam-
mal.

g. m. INGRID LINDELIA.

PEHR BRODERSSON
Past. i Stenbrohult 1662.
† 1681 på sitt 60 år af ett
benbrott, som öfvergick till
fistuleusa sår.

g. m. CHRISTINA NILSDOTTER KLEEN,
dog 60 år gammal af en krampaktig sjukdom,
(Emprosthotonus), förorsakad af maskar (As-
carides), på följande dagen efter mannens död.

JÖRAN SKEE g. m. ANNA PEHRSDOTTER.
Pastor i Wisseltofta uti
Skåne, född i Norrige
nära staden Skeen.

C. TILIANDER Sv. TILIANDER
St. i Ups. 1660. St. i Ups. 1678.
Kyrkoh. i Leka- Huspr. hos Gr. H.
ryd 1678. † barn- Horn i Bremen,
lös 1697. Hans sedan Kyrkoh. i
Symb. *Clypeus In Pjetteryd, † 1712.*
Te Sperantibus. Som storälskare af
beteknade Carolus trädpl. och väx-
Ingemari Tilia- ter, anlade han en
der, Smol. Tog vacker Trädgård,
tillnamn af en stor som dock sedan
Lind mellan Joms- förfallit.
boda och Linnhult.

INGÅRD g. m.
Ingemarsdotter,
f. 1641. † 1717.

INGEMAR BENGTSSON
i Stegaryd uti Hvittaryds
Socken, Arrendator på Sät-
tesgården Erikstad, f. 1633.
g. 1661. † 1695.

NILS INGEMARSSON LINNÆUS . . . . . gift med . . . . . CHRISTINA BRÖDERSONIA,

tog tillnamn af samma Lind som Tiliander, var född i Joms-
boda Östregård 1674. Stud. i Lund 1699. Präst 1704. Com-
minister i Stenbrohult 1705, Kyrkoh. derstädes 1708.
† 1748. Hade mycken kärlek för Botan. och efter ti-
dens beskaffenhet någon insigt i densamma. och an-
lade Trädgård både på Råshult och i Stenbrohult,
i hvilken sednare han ägde öfver 400 species utl. växter.

SAMUEL PETRI BRÖDERSONIUS g. m. MARIA SKEE,
Past. 1682 i Stenbrohult i 25 år, † d. 30
Dec. 1707 af ett nyckel-benbrott i Up-
sala, som åbragte vädersvulst (Emphysema).

dog på sitt 40 år 1705
af kräfta i högra brö-
stet efter 2 års plågor.

f. d. 10 Nov. 1698. † d. 6 Junii 1733
af blodgång.

NICLAS TILIANDER
Regemens-Präst vid
Tremänningarne.

ABIEL TILIANDER
K.koh. i Pjetteryd 1708.
drunknade i en brunn i
Rydaholms Prästgård
174. Se Smäl. Beskr.
sid. 585.

C. TILIANDER, f. 1701. St. i Lund 1720.
Philos. Adj. derstädes 1729. Theol. Adj. 1730.
Kyrkoh. i Jönk. 1741. Theol. Doct. Riksdags-
man 1745 och 1751. † 1764.

P. TILIANDER, N. TILIANDER,
Gymn. Adj. i Wexjö 1777. Fändrik.

CARL LINNÆUS, ADLAD V. LINNÉ

född d. 13 Maji 1707, kom till Skolan i Wexjö 1717,
till Gymn. 1724, St. i Lund 1727, i Ups. 1728. vica-
rierade för Arch. Rudbeck i Bot. 1730-31, M. Doct. i
Harderwyk 1735., g. m. SARA ELIS. MÖRÆA 1739. Vet.
Ac. första Præs., Prof. Med. Ord. i Ups. 1741, Arch.
1747, R. af N. O. 1753, adlad 1756, Ledamot af Vet.
Acad. i Paris 1762, och af de förnämsta andra Vet. Acad.
i hela Europa, † i Ups. d. 10 Jan. 1778 at slag.

ANNA MARIA,
f. 1710, g. m. Prosten
G. Hök i Wiresta.

SOPHIA JULIANA,
f. 1714, g. m. K.koh.
J. Collini Ryssby.

SAM. LINNÆUS,
f. 1718. St. i Lund 1758.
Disp. de Wexionia 2. ne
del. Prästv. 1741. Mag.
1745. Kyskoh. i Stenbro-
hult 1749. Utg. en beskr.
om Biskötsel 1768. G. m.
N. Osander, dotter af
Prost. Nils Osander
i Markaryd.

EMERENTIA,
g. m. Kronobefall-
ningsmannen i Sun-
nerbo Härad Carl
Ammon Bran-
ting.

CARL v. LINNÉ, f. i Fahlun d. 20 Jan. 1741.
St. i Ups. 1750, Demonstr. 1759, design. M. &
Bot. Prof. 1763, Med. Doct. 1765, efterträdde
Fadren 1777, † i Ups. 1783.

ELISABETH CHRISTINA,

f. d. 14 Jun. 1743. gift 1764 med d. v. Lieutenanten C.
Fr. Bergencrantz, (f. 1725. † med Majors afsked d. 4
Jul. 1792), † d. 20 Apr. 1781. Deras barn voro:
Sonen C. Fredric, f. o. † 1765, och Dottren Sara
Elisabeth, f. d. 28 Julii 1766, gift d. 14 Sept. 1768
med P. Martin, f. d. 5 Mars 1760, d. v. Fendr. vid
Upl. Reg. men nu Commend. på Waxholms och Fredriks-
borgs fästningar. ÖfversteLieut. i Armén och R. S. O.

De hafva följande Barn:

- 1) C. Roland, f. 1787 d. 16 Julii, M. D. Chir. Mag.
Prov. Med. i Söderm.
- 2) Pehr Reinhold, f. 1788
d. 22 Jun., Capit., g. d. 4 Octob. 1815 m. Constantia
Brandes, (f. d. 4 Oct. 1796 af Prosten vid Holländska
Lutherska Förs. i Batavia Jan Brandes och Char-
lotta Wimmermark), och har Barn: Constan-
tia Marie Elise, f. 1816 d. 5 Aug. samt C. Reinhold,
f. 1818 den 31 Mars.
- 3) Charl. Elisabeth, f. 1789
den 6 Sept.
- 4) Fr. Bernhard, f. 1790 d. 30 Nov.,
Lieutenant vid Kongl. Svea Artillerie.
- 5) Sara
Gustava, f. 1792 den 26 Aug. † 1801 i Julii.
- 6) Ant.
Gustaf, f. 1794 den 20 Sept., Revisor i K. Kamm.
Rätten.
- 7) Wendeh Christina, f. 1795 d. 17 Sept.
- 8) Otto Samuel, f. 1796 den 3 Dec., Fändrik vid
K. 1:sta LifGrenad. Reg.
- 9) Paul August, f. 1797 d.
11 Dec. † i Jul. 1801.
- 10) Sophia Lovisa, f. 1799
den 6 Junii.
- 11) Thure Knut, f. 1801 den 18 Maj.
Fändr. vid Kgl. Nerik. Regen.
- 12) Sara Johanna,
f. o. † 1803.
- 13) Paul August, f. 1805 d. 13 Jan.
Studerande.
- 14) Johanna Maria, f. 1807 den 6
Nov.

SARA LENA,
f. d. 8 Sept. 1744.
† d. 25 Sept. s. å.
af Torsk.

LOVISA,
f. d. 24 Dec.
1749.

SARA STINA,
f. d. 24 Jan. 1751.
g. m. Cap. vid Ner.
och Werm. Reg.
Hans Henric
honem inga barn
och blef Enka den
22 Jun. 1811.

JOHANNES,
f. d. 7 Apr. 1754.
† d. 7 Mart. 1757.

SOPHIA, f. skendöd
den 8 November 1757,
g. m. Acad. Ombudsm.
Sam. Christ. Duse
1783. Deras enda barn:
Johanna Elis. So-
phia, f. den 15 Dec.
1784, gift m. förste
Landtm. i Ups. Län,
Öfv. Direct. F. M. Rid-
derbielke d. 11 Sept.
1810. Deras barn: 1)
Christ. Mauritz, f.
d. 25 Jun. 1811, † 5
dagar gammal. 2) Cph.
Mauritz, f. d. 25 Apr.
1815. 3) Soph. Lov.
Ch., f. d. 24 Mart.
1815, och 4) C. Fr.
Åke, f. d. 14 Apr. 1820.

Linnæiska Släktens Stamtråd.

CARL LINNÆUS, nat. d. 20 Jan. 1741 i Fahlun.	LISA STINA, n. d. 14 Junii 1745; nupta d. 12 Julii 1764. cum C. Fr. Bergen- crantz.	SARA LENA, n. d. 8 Sept. 1744. obiit d. 23 Sept. e. a. aphtis.	LOVISA, n. d. 24 Dec. 1749.	SARA STINA, n. d. 24 Jan. 1751.	JOHANNES, n. d. 7 April 1754. denat. d. 7 Mars 1757.	SOPHIA, n. d. 8 Nov. 1757.
--	---	--	--------------------------------	------------------------------------	--	-------------------------------

CAROLUS LINNÆUS, n. d. 13 Maji 1707, uxoratus d. 26 Junii 1759. Prof. Med. Ups. 1741, Arch. 1747, Eques 1755, Nobilis 1762.	SARA ELIS. MORÆA, filia Johannis Moræi, Ass. Coll. Med., Med. Fahlunens., nat. d. 28 April 1716, maritata d. 26 Junii 1759.
---	---

NICOLAUS LINNÆUS
 Past. i Stenbrohult 1708, n. d. 1
 Julii 1674, ux. 1706, ob. d. 12
 Maj 1748.

CHRISTINA BRODERSONIA;
 n. d. 10 Nov. 1698, den. d. 6
 Jun. 1755.

INGEMAR
 i Stegaryd, Hvittaryd
 Socken, n. 1653, ob.
 d. 5 Febr. 1695. ob-
 stipatione alvi, uxoratus
 d. 24 Junii 1661.

gift med

INGRID ifr. Jönsboda,
 n. 1641, ob. d. 24
 Jun. 1717. a senio,
 maritata d. 24 Junii
 1661.

SAMUEL BRODERSONIUS
 Past. 1682. Stenbrohult. per 25
 annos. Obiit 1707 d. 30 Dec.
 æt. 50 a fract. clavic. e tym-
 panitide product. Upsal.

gift med

MARIA SKEE,
 obiit d. 2 Nov. 1703, a cancro
 dextræ mammæ æt. 40 ann.

BENGT i Stegaryd
 ob. æt. 80 ann.

g. m.

INGRID
 LINDELIA.

INGIERD

g. m.

INGEMAR
 i Jönsboda,
 Hvittaryd, cujus
 filii, Carol. Tiliander et Sve-
 no Tiliander.

PETRUS
 BRODERSON
 Past. i Stenbrohult
 1662, obiit 1681 æt.
 60 a crurifragio
 fistuloso.

& m.

CHRISTINA
 KLEEN,

obiit æt. 60 ab empro-
 sthotono ex Ascaridibus
 die a mariti obitu pro-
 xima.

ANNA *g. m.* JÖRAN
 SKEE,
 Past. i Wis-
 seltofta, n.
 Norwe-
 giæ pro-
 pe urbem
 Skee.

INGEMAR *g. m.* INGEBORG,
 i Wårås,
 Hångeryd S:n,
 Östbo Härad,
 blind, får syn
 igen i ålder-
 domen.

g. m.

ANDERS *g. m.* MÅRTA.
 i Backegården,
 Hångeryd S:n,
 HansBröder vo-
 ro Ambiörn
 Lindelius,
 Past. i Lång-
 ryd, och Lars
 Lindelius,
 Past. i Jönköp.
 Hans Fader var
 Jöns i Linne-
 gården uti Dan-
 näs Socken och
 Westbo Härad.

SVEN *g. m.* INGRID.
 i Torp.

SVEN *g. m.* MÅRTA.
 i Trötteslo, i
 Berga Socken,
 Cornett. Fadr.
 var Carl Jöns-
 son i Runesbo-
 gård, Westbo
 Härad, f. i Osle
 och Berga S:kn.
 Modren Mär-
 ta Barbro.

BROR *g. m.* BOTILA.
 i Gethult,
 Unnaryds S:kn,
 Skomakare.

N. TORGERI *g. m.* INGIERD
 KLEEN
 Hospitals Präst i fr. Wislanda,
 Wexiö, Past. i ob. æt. 80.
 Stenbroh. 1640,
 obiit 1660.

F Ö R K L A R I N G Ö F V E R T A B E L L E R N A.

Tab. I. Fac Simile af ett LINNÉs bref till Archiater BÄCK, dat. *Upsala d. 4 Jul. 1774.*, nästan likare hans handskrift, än de lithographiska jag förut sedt, nemligen det *Svenska*, som omtalas *sid. 166. följ.*, — det *Engelska*, som är början af ett bref på Latin till ELLIS i *London*, dat. *Upsala d. 11 Aug. 1760.*, men derjemte i öfversättning tryckt helt och hållet i *Selection of the Correspondence of LINNÆUS, and other Naturalists, from the Original Manuscripts, by Sir JAMES EDWARD SMITH, Vol. I. London 1821 8:o p. 154 sq.*, — och det *Franska*, som är ett helt bref på Latin till GOUAN i *Montpellier*, dat. *Upsal. d. 16 Oct. 1774.* och infördt i *Fascicule de Quatorze Planches faisant Partie du Premier Volume des Memoires de la Société Linnéenne de Paris, à Paris 1823 4:o Pl. XIII.* — Detta sista ser väl bättre och vackrare ut, än de föregående, men är ingalunda tillförlitligt, då både det omtryckta brefvet och dess öfversättning, som åtfölja Planchen, bägge äro felaktige, till bevis att utgifvaren varit okunnig eller mycket vårdslös. — Det *Engelska* Fac-Simile häremot, som finnes i *koppar* sticket och blifvit utgifvit af D:r MATON, är i noggranhet öfver all jemförelse med de *lithographiske*, se *sid. 167.*

Tab. II. LINNÉs Vapen och Sigiller:

Fig. 1. Det af Landshöfdingen Friherre TILAS föreslagne och sedan af Konung ADOLPH FREDRICH stadfästade *Linnéiska Åttens Vapen*.

Fig 2. Det af LINNÉ sjelf påfundne och ritade Förslag till sitt Vapen, som likväl icke fanns antagligt, se *sid. 60.*

Genom K:gl Hof-Bildhuggaren, Herr ERNST PHIL. THOMANS vänskapsfulla åtgärd har jag fått bägge dessa Vapen afritade ifrån Originalerne, af hvilka det förra finnes i LINNÉs Sköldebref, till låns mig benäget lemnadt af hans Döttrar, och det senare åtföljer hans Manuscript till den nu tryckta *LefvernesBeskrifningen*.

Fig. 3. Det äldsta mig bekanta af LINNÆUS brukade Sigill.

Fig. 4. Det andra i ordning efter åldren.

Fig. 5. Det tredje i ordningen.

Fig. 6. Det fjerde jag sedt, eller det som nyttjades näst före det adliga.

Alla dessa Sigiller, här förestälde i original-storlek, utom det andra, som kommit att blifva något, men obetydligt större, finnas beskrifne *sid.* 198.

Tab. III. Öfver LINNÆUS slagne Skådepenningar:

Fig. I. I. Bägge sidorne af den *Första Svenska*, beskrifven *sid* 44 följ.

Fig. II. II. Likaledes af den *Andra* — — *sid.* 58.

Fig. III. III. Likaledes af den *Tredje* — eller den Medaille af 17:de Storleken, hvarmed Konung GUSTAF III förevigade LINNÆUS minne, och hvilken finnes först beskrifven i framl. Archiater BÄCKS öfver honom i K:gl. Vet. Academiens d. 5 Dec. 1778 *hållna Åminnelse-Tal, tryckt i Stockholm 1779 8:o, sid.* 69 i *noten*. I samma *Tal* beskrifvas också de bägge föregående Jettonerne, *sid.* 67. 68., äfven som i framl. Canz. Rådet BERCKS *Beskrifning öfver Svenska Mynt och K:gl. Skåde-Penningar, Upsala 1775 4:o, sid.* 559. N:o 140. 141. Dessa tre beskrifningar hafva sedan blifvit på ganska många ställen upprepade. Men sjelfve Skådepenningarne har jag ej sedt förut graverade mer än i den, *sid.* 167. nämde, af Dr. MATON utgifna upplaga *of the Writings of LINNÆUS, Tab. p.* 112., och på den Tabell, som åtföljer framl. Med. Råd. Dr. HEDINS *Minne af VON LINNÉ, Fader och Son.* Bägge Jettonerne säger ock BERCK på nämde ställe vara afritade uti *Beschr. einer Berlinsch. Medaillon Sammlung 1772.*

Fig. IV. En annan fränsida till framsidan Fig. II. Denna Skådepenning, till åminnelse af LINNÆUS hundra-åriga fö'else-dag d. 24 Maji 1807. af *Linnéiska Institutet i Upsala*, är äfven graverad på ofvannämde Dr. HEDINS Tabell och af honom omtalad i *Minnets 2:dra Afdelning, sid.* 86. n. 62)

Till samma fränsida finnes ännu den 5:dje fränsidan med K:gl. Vet. Academiens vanliga pregel: *En strålande Stjerna emellan Sveriges tre Kronor och deröfver den Kongliga*, med Öfverskrift: *Regia Academia Scientiarum.* — Denna är en *Belönings-Penning*, som Academiens lät år 1764 slå öfver LINNÆUS och utdelte för de bästa då inkomna Rön. Se *Svenska Mercurius, Junius 1764., Stockh. 8:o, sid.* 483. Den finnes här i *Upsala* i K:gl. Academiens rika Mynt-Cabinet, men är annars ganska rar.

Fig. v. v. Bägge sidorne af en Skådepenning i *Collection de cent Médailles des Hommes Célebres de toutes les Nations*, (*Series Numismatica universalis Virum Illustrium*), som utgifves af Mr DURAND i Paris, och hvilken Svit börjas med VON LINNÉ. Se *Bihang till Svensk Litteratur-Tidning* N:o 5 Mars 1822, sid. 38.

Fig. VI. Framsidan af en Skådepenning, preglad i *England*, och hvar till efter Sammlares intyg ingen frånsida lärer gifvas. Se *Journal för Svensk Litteratur*, år 1801, *Femte Bandet*, sid. 353. n. 59. Den finnes i Bronze i Herr Ölver-Inspector D. G. NESCHERS vackra Mynt-Cabinet i *Stockholm*, och har blifvit mig till afcopiering benägit lånad af en gammal Vän, Herr Bergs-Rådet och Riddaren BROLING, tillika med hela den föregående Franska Medaillen.

Tab. IV. Capellans-Bostället Råshult i *Småland*, der LINNÆUS var född, se sid. 1. 4. 102., och hvaraf Lieutenanten vid Kgl. Wendes Artill. Regem., Hr A. C. WETTERLING, belagat till nyttjande skänka mig en ganska väl ritad utsigt, för hvilken jag således erkänner mig vara hos honom i mycken förbindelse.

Tab. V. Berustade Säteriet Hammarby, LINNÉs Landtgård i *Upland*, der han bodde under sommar-ferierne och äfven höll föreläsningar 8 timmar om dagen för Utländningar och sina mest älskade Lärjungar, hvilka då bodde i de närmast deromkring belägne bondgårdar. Se sid. 2. 59. 60. 61. 63. 64. 66. 195. 200. 229. 255. — Utsigten är tagen ungefärligen i S. O. ifrån hufvudbyggningen på ett lågt ställe, det bästa, som Herr Lector GRAFSTRÖM, hvilken gynnade mig med afritningen, för sådant ändamål fann nära vid gården, men medförande den olägenheten, att bägge fönstren af LINNÉs förmak i byggningens öfra våning, och inom hvilket han hade sin sängkammare, der bortskymdes af ett vackert Castanie-träd, som han berättas med egna händer hafva planterat.

Tab. VI. Den Minnesvård, som åt CARL VON LINNÉ, *Botanikens Furste*, af *Vänner och Lärjungar* blef npprest år 1798 i *Upsala Domkyrka*. — Den första tryckta underrättelse vi härom ege, är af framl. ÅrkeBiskopen, m. m., Dr UNO VON TROIL införd i *Inrik. Tidningen* d. 18 Juni 1799, och i utdrag så lydande:

”Detta Monument, förfärdigadt efter den dessein Herr Hof-Intendenten SUNDVALL haft den godheten at dertill upgifva, är helt och hållet af Porphyry, med all möjelig noggranhet och skicklighet vid *Elf-*

vedals Porphyrværk arbetadt, under Herr Geschvoren HAGSTRÖMS insecende. Dess höjd är 10 fot, dess bredd $4\frac{1}{2}$, och består af en Soete, hvarpå den base hvilar, som tjenar till Fot för två Hörn-pilastrar, imellan hvilka, på mellanstycket som utgör en piece, sitter VON LINNÉS Medaljon i Bronze, förträffligt lik, modellerad af Herr Professore och Riddaren SERGELL."

"Till Couronnement eller öfverstycke har man valt den form, som Antiquen vanligtvis tillegnat dylika Monumenter. Den är rund, och på densamma, midt öfver Medaljonen, en Ekekrans, modellerad af Herr LJUNG, äfven gjuten i Bronze och jemte Medaljonen öfverdragen med *verd antique*".

"Alt Bronze-arbetet är med utmärkt skicklighet gjutet och fästadt på Porphyren, af Capiten Mechanicus APPELQUIST, och är denna dyrbara Minnesvård, för mera anseende och prydnad, uphöjd på 5 gradins af brun Ölandssten."

"Vid sal. Archiaterns Graf var icke något tjenligt ställe att upsätta detta Monument. Herr Öfversten och Riddaren Baron JOHAN GABRIEL BANER har därför genom Bref till undertecknad (U. v. TROIL), med nöje samtyckt och förklarar, *at han anser för en heder, at inom Banerska Familjens Grafchor (från stora Dörren det tredje till venster, icke långt ifrån VON LINNÉS Graf) bevara minnet af den för sina insigtsfulla förtjenster, öfver snart sagt hela världen berömde VON LINNÉ, hvarigenom det således fått en vacker och i afseende på dagsljusst ganska lycklig plats.*"

Härtill får jag tillägga, att jag trodt det vara nog att endast i Svensk öfversättning meddela, som jag ofvanföre gjort, den under Medaljonen stående bekanta Inscriptionen, — att de vackra bokstäfver, hvaraf den består, äro af koppar, på den röda Porphyrens polerade yta med stifter fästade och förgylde, — och ändtligen att hela Monumentet är skönt och enkelt, värdigt en oförgätlig Man, och upphöjer sig öfver mängden af dylika Nytidens arbeten till täflan med Alderdomens mästerstycken. — Hos Herr Hof-Intendenten och Riddaren SUNDVALL får jag härmed till slut erkänna mig vara i största förbindelse för visad ynnest att hafva lemnat mig ritning af denna Minnesvård, till förekommande af alt misstag af honom sjelf både transporterad till den på Tabellen varande storlek, och äfven laverad med riktiga skuggningar.

R Ä T T E L S E R ,   A N M Ä R K N I N G A R

O C H

H Ä N V I S N I N G A R

I F ö r e t a l e t.

S. III. lin. 11 står: och, läs: ock	S. VIII. lin. 23 framför: Skriften, tillägg:
— IV. — 1 — : <i>Hallsfaran</i> , i. <i>Hulf-</i> <i>faran</i>	Hand-
— 13 efter: i, tillägg: början af	— XII. — 24 utstryk: nästan
— V. — 6 står: skickade, läs: öfver-	— XV. — 11 står: skriftsätt och stafning,
lemnade	läs: skrifart och stafnings-
— 10 efter: 1801, tillägg: 8:o	sätt.
— 19 — : Sköldemärke: til-	— 21 står: <i>-ropé</i> , läs: <i>-rope</i>
lägg: var	— XVI. — 18 står: förlidet år, i. år 1820
— VI. — 6 står: 2, läs: 24	— 23 framför: alldeles, tillägg: så
— 22 — : män- läs: män-	— XVIII. — 13 står: betjentm ig, läs: be-
— VIII. — 19 — : vore, —: var	tjent mig

4 Innehållet står mot slutet: *Kopparstyck*, läs: *Kopparstick*

I L e f n a d s S a m m a n d r a g e t.

Att alla händelser här icke finnas anmärkte under samma årtal, som icke uti Texten, härleder sig utan tyfvel både ifrån misskrifning och kanske oftare ifrån andra orsaker, som jag framdeles torde få tillfälle att förklara. För närvarande vill jag endast nämna som verkliga skrif- och tryckfel:

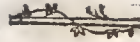
Sid. 2 lin. 4. 7 Fundatores i stället för 6.	bör nedflyttas till midt för:
Se <i>sid.</i> 109 och 119	Kjöper sig, m. m.
— 15 Årtalet: 1758, såsom en rad	Sid. 2 lin. 20 extranens i stället för: ex-
förhögt uppsatt, hvarföre det	traneus

I T e x t e n.

- Sid. 4 lin. 9 efter: 1706, insätt: [1705].
 Se både den bifogade och den af Canzl. Rådet HALLENBERG utgifna Stamtalla, så väl som RUDAS Beskr. om Småland, *sid* 368.
- 5 — 12 står: *Måkländs*, läs: *Mökländs*
- 6 — 20 står: -sation: läs: -sion
- 13 — 10 — : studerat. läs: studerade
- 21 — 13 efter: bekostnad, tillägg: och på samma sätt, som han rest öfver *Lappland*.
- 23 — 13 står: Näs- läs: Näs- följ. säges, att LINNÆ Moder afled 1734 på sitt 45 år. Men enligt både Stamtallan och Stamträdet dog hon 1733 på sitt 35:te
- 24 — 5 följ. står: *de Nova Hypothesi Februm Intermitentium*, läs: [proponendo] *Novam Hypothesin de Februm Intermitentium Causa*
- 26 — 12 } står: *Icthyolog.*, läs: *Ich-*
 — 17 } *thyolog.*
- 30 — 6 }
- 32 — 10 står: med, läs: och, hvar efter det följande: och, utstrykes.
- 35 — 15 efter: OBRJET, tillägg: [AUBRIET,]
- 17 står: BASSEPORT, i BJÖRNSTÄHLS Bref, Del. I., *sid* 53 följ. BASSEPORTE, och i BÄCKES Tal, *sid* 31. BASSPORT. Hvilket är det rätta?
- 37 — 14 efter: som, tillägg: länge och
- 39 — 5 står: d. 3 Maji. läs d. 15
- 11 — : *Hattor*, läs: *Hattar*
- 41 — 6 — : -cus, — : -ces
- Sid. 41 lin. 7 står: 5, läs: 6
- 15 framför: och, tillägg: Therapien
- 43 — 20 - 22. Detta stycke måtte vid renskrifningen hafva kommit af misstag att hit nerflyttas ifrån 1743, der det rätteligen bör stå. Ty LINNÆ Svärfader, MORÆUS dog d. 29 Nov. 1742. Se hans Årem. i Vet. Acad. af SPÖRING, *sid* 5. 31.
- 48 — 2 Framför: *Ægypten*, tillägg: [*Smyrna oculi*]
- 49 — 11 står: detta, läs: nästpåföljande
- 52 — 9 står: ULRICA — : ULRICA,
- 55 — 10 — : [*Polocondor*], läs: [*Pulo-Condore*], af *Pulo*, ö, och *Condore*, den öns namn, der TERNSTRÖM dog d. 4 Dec. 1746. Se OSBIS Dagbok, *sid* 108
- 14 står: *Lappland*, läs: *Luleå-Lappmark*.
- 58 — 16 står: Ä, läs: Å
- 59 — 19 De framför KUNN i Manuscriptet stående bokstäfver äro så oredigt skrifne, att jag ej med visshet kan säga, om de äro: D:r eller D:s. Det or blef han ej här i *Sve-rige*. Också heter han i bref skrifne 1765 af ELLIS till LINNÆ, *Jan*. 1., *Jul*. 19, blott *M:r*, och af LINNÆ till ELLIS *Febr*. 12. et *Sept*. 24, endast *D:ms*. Hvaremot han kallas *D:r* i bref till LINNÆ både af COLLINSON *d*. 1 *Maji* 1765, och af ELLIS *d*. 28 *Dec*. 1770. Se S:r J. E. SMITH'S *Corresp. of LINNÆUS, Vol. I.*

- p. 163. 167. 165. 178 sq. 65. 256. — Men [Medicinæ] lin. 20., tordeböra ändras till [Botanices]. Se D:r MATONS *Writ. of LINNÆUS*, p. 119.
- Sid. 60 lin. 4 står: 4, läs: 7
- 61 — 22 efter: Julii 12, ins. [Jun. 24]
- 64 — 7 står: 23, läs: 25. Det härnuder införda bref är hvarken felfritt eller fullständigt. Se *Föret. sid. XV följ.*
- 65 — 1 står: *Vlissingen*, läs: *Vliesingen*
- 67 — 20 står: 4 parlass, — : 2
- 68 — 7 efter: *Patria*, tillägg: [*Patriot Sällskapet*] Se s. 92
- 73 — 15 står: dif-, läs: de-
- 74 — 22 — : FLORA, — : FAUNA
- 77 — 13 — : *Coralla*, läs: *Corolla*,
- 80 — 15 efter: honom, tillägg: förnänligast
- 85 — 7 efter: ISAAC, tillägg: *Scotus*
- 17 — : *Leyden*, tillägg: och *Wien*.
- 86 — 7 efter: *Botanicus*, tillägg: et *Gubernator*
- 19 står: *acutissimi*, läs: *acutissimi*
- 90 — 11 efter: *Auditores*, tillägg: vid vår *Academie*;
- 91 — 16 efter: 1755, tillägg: *se sid. 56*, och utstryk: [17]. Jag har nyligen haft tillfälle att se sjelfva *Diplomet*, som väl icke är dateradt förrän d. 27 Dec. 1759, men i hvars context står, att LINNÆUS blef vald till *Ledamot* redan d. 17 Aug. 1753.
- 92 — 1 står: *Edinburgh*, läs: *Edinburgh*, som äfven flyttas ner under *Stena*
- 94 — 3 står: antog, läs: intog
- Sid. 96 lin. 10 framför: *Deum*, tillsätt: citations-tecken
- 97 — 3 står: *earum*, läs: *eorum*
- 10 efter: *est*, tillsätt: citations-tecken
- 98 — 11 framför: *GALILÆUS*, tillsätt: citations-tecken
- 16 efter: *Historicus*, tillsätt: citations-tecken
- Af de 6 här uppräknade Lärde Männers namn har LINNÉ i sitt *Manuscript*, på 2:ne bredvid hvarandra stående rader, antecknat 3:ne på hvardera rad, likasom D:r MATON låtit trycka dem, p. 573. — De kunna således läsas antingen i den ordning jag anført dem, eller som jag nu efteråt funnit, att de blifvit nämde af MURRAY i hans afskrift, nemligen *GALILÆUS*, *BOERHAAVE*, *NEWTON*, *LINNÉ*, *LEIBNITZ*, *GRAM*
- 102 — 3 står: i, läs: efter
- 107 — 4 — : *Pingstiden*, läs: *Pingstiden*
- 112 — 11 står: *BUDBECKARNE*, läs: *RUDBECKARNE*,
- 113 — 13-14 imellan: *Museum*" och "Fick, insätt: "Annars fatalt åhr." Ty
- 14-16 Rätta meningen i detta stycke af *Manuscriptet*, der några ord äro genom illa skrifning oläslige och andre förmodligen öfverhoppade, kan jag med säkerhet icke bestämma.
- 114 — 8 står: *Grefve*, läs: *Hof-Cancelleren*, [*Grefve HENNING ADOLF*]
- 9 *Marquis DE SAGRAMOSO* kal-

- lar han sig sjelf i sitt Inträdes Tal i K:gl Vet. Acad. d. 16 Apr. 1748. Men Baron ROSENIANE skrifvet SAGRAMOZO i sitt Præsidiij Tal d. 13 Febr. 1805, sid. 396. n. 8.
- Sid. 114 lin. 20 efter: SARA, tillägg: STINA
 — 117 — 6 står: *Stockh.* 1793 8:o, hvilka ord, såsom missskrifning, utstrykas
 — 118 — 6 står: *Paris* 1743, läs: *Holm.* 1751
 — 119 — 5 står: främst i den redan, läs: sid. 1. 2 framför den i föregående Stycke
 — 124 — 27 efter: på, tillägg: Naturen
 — 127 — 27 Meningen, som här är otydlig, bör så förstås, att den i Mantissa altera, p. 542, utan namn beskrifna Cancer, kallas här i Manuscriptet *didactylus*, ej *linearis*, som i några Exemplar af misstag kommit att tryckas.
 — 128 — 22 står: *albescences*, läs: *albescences*
 — 130 — 12 står: *-riore*, läs: *-re*
 — 138 — 1 efter: Skrift, tillägg: i Originalet
 — 14 — 14 efter: beklädande, tillägg: andra genom många penningar;
 — 140 — 15 efter: utsiras, tillägg: såsom en sohl
 — 141 — 9 efter: som, — : en
 — 142 — 9 efter: 1733, tillägg: Efter afskrift i sammandrag.
 — 145 — 25 står: 29, läs: 23, — och efter 1734, tillägg: och som jag har i afskrift,
 — 146 — 15 efter: af, tillägg: eller för
 — 16 — 16 — : derom, tillägg: egenhändig
 — 152 — 13 efter: 1751, — : men
 — 154 — 17 står: publice, läs: publice
- Sid. 157 lin. 13 i orden: SCHULTZ VON SCHULTZENHEIM, utstrykes r på bägge ställen
 — 20 efter: 5, insätt: [26]
 — 158 — 1 står: *Oster-*, läs: *Öster-*
 — 20 — : *-saby*, — : *-seby*
 — 159 — 4-5 — : Kongl. Carolinska Institutet, läs: Allmänna Barnsängs-huset i *Stockholm.*
 — 10 står: *Physick*, läs: *Natural-Philosophy*
 — 13 står: 1773, men: 1774 i K:l. Acad. Student-Matrikel eller Inskrifts-Bok.
 — 161 — 4 står: 1759, men: 1760 i K:l. Acad. Student-Matrikel eller Inskrifts-Bok.
 — 164 — 6 står: nu, läs: redan
 — 21 efter: *Hartecamp*, tillägg: *Rouen.*
 — 167 — 20 står: *Historie*, läs: *Histoire*
 — 169 — 25 — : vart,] läs: vardt
 — 170 — 4 — : var,]
 — 171 — 1 — : *Theoria*, läs: *Theorie*
 — 4 efter: dem, tillägg: genom en otrolig autopsie
 — 14 efter: *Methoder*, tillägg: som gjorde äro eller göras kuma,
 — 172 — 16 står: 13, läs: 15
 — 173 — 13 — : *TURELIN*, läs: *TURELON*, hvarmed förmodligen menas *TURLOËN*, som dog 1743. Se Frih. ROSENIANES Præsidiij-Tal, sid. 192. n. 32.
 — 177 — 6 står: [männe ej *Pulo Nanca?* i *Strat Banca*], läs: [förmodligen *Pulo-Nanca*, eller *Ôn Nanca*]. Se OSBECKS Dagbok, sid. 106
 — 178 — 17 efter: *China*, tillägg: Ifrån Originalet.
 — 179 — 5 står: durablarare, l. durablare
 — 180 — 10 — : *-vet*, läs: *-ve*
 — 182 — 1 efter: tyekes, tillägg: mig

- Sid. 184 lin. 22 står: bo, läs: dö,
 — 185 — 16 efter: WARGENTIN, tillägg: R. N. O.
 — 188 — 3 står: *sedan*, läs: *sen*
 — 193 — 22 — : effectio, — : affection
 — 194 — 7 — : Capiten, — : Captenen
 — 19 — : -skrifning, läs: -sichtning
 — 202 — 21, Sid. 203 lin. 6, Sid. 204 lin. 21, Sid. 206 lin. 3, Sid. 209 lin. 4. 18. 21., Sid. 211 lin. 8, Sid. 213 lin. 17, Sid. 214 lin. 21, Sid. 216 lin. 5. står: LINNÉ, läs: LINNÆUS
 — 203 — 9 — : oj, — : ej
 — 206 — 9 — : blomman, läs: blomma
 — 20 — : vä-, som utstrykes
 — 215 — 17 står: den första, läs: denna sista
 — 216 — 10 efter: här, tillägg: nämligen i den på föregående sida sistnämnda Förteckningen, efter: editionerna, tillägg: äfven de senare LINNÆI egna, såsom utstryk: *Dissertatio de Febribus*, *Stockh.* 1739. Cfr. *sid.* 117
 — 15 står: LINNÉS, läs: LINNÆI
 — 217 — 27 — : LUDOVISÆ, läs: LUDOVICÆ
 — 218 — 21 Plantæ Esculentæ ect. flyttas ner under: Oeconomia Naturæ, ect.
 — 219 och 220 sättas öfverst i brädden i stället för de der nu stående 119 och 120
 — 224 — 8 efter: inklistrade, tillägg: med Ichthyocolia
 — 226 — 5 utstryk: icke
 — 6 efter: berättar, tillägg: hvarken — : som, — : är oriktigt eller, och utstryk: är
 — 228 — 19 står: *allmänt högackad*, läs: *allmänt högackad*

- Sid. 229 lin. 14 står: 94, läs: 90
 — 25 — : ägo, läs: ego
 — 230 — 8 — : brackt - - - närmäst; läs: bragt - - - närmast
 — 232 — 18 står: blotets, läs: blodets
 — 27 — : ock, — : och
 — 234 — 2 — : En, — : Ett
 — 236 — 18 — : bisättning, läs: begrafning
 — 239 — 9 står: innevarande, läs: 1821
 — 18 efter: senare, tillägg: vetenskapliga
 — 240 och 241 sättas öfverst i brädden i stället för de der nu stående numr. 340 och 341
 — 241 — 9 står: innevarande år, läs: år 1821
 — : SAMUEL, läs: PETER
 — 244 — 12 efter: *pag.* 205, tillägg: Ifrån Afskrift.
 — 245 — 1 efter: 1757 tillägg: Ifrån Afskrift.
 — 247 — 10 efter: XXVII, tillägg: Ifrån Originalet.
 — 12 står: note. läs: nocte
 — 248 — 9 — : distinguished, läs: distinguished

Till slut bör anmärkas, att hela den här anförda citationen ur Sir JAMES EDWARD SMITH'S Företal är tagen ifrån Originalet.

I S t a m t a f l a n och S t a m t r å d e t.

- Den förra: 1. SV. TILLANDER blef ej död 1712, utan 1706. Se RUD. *Beskr. om Småland, sid. 385.*
2. ABIEL TILLANDER † 1724, ej 1714. Se RUDA *l. c.*, som kallar honom ABIGAIL.
3. SAM. LINNÆUS, Prästv. 1744, ej 1741: G. m. ANNA HELENA, ej N. OSANDER. Se PR. P. TILLANDERS *Am. Tal öfv. Pr. SAM. LINNÆUS d. 7 Jul. 1797. Wex. 4:o*
- Det senare: 1. SVEN CARLSONS Moder hette blott BARBARA eller BARBERO, och MÄRTA var hans hustru.
2. LINNÆI Dotter, LISA STINA; blef ej gift d. 12 Julii, som han säger både här och i *Texten, sid. 61*, utan d. 24 *Junii*, enligt den af hennes Dotter-Son, Hr Revisor MARTIN; mig meddelade skriftliga underrättelse.

Hvad som i dessa bägge Genealogiska Uppsattser ännu återstår att ändras såsom oriktigt och att utredas såsom mörkt eller mot hvartannat stridande, lemmas till framtidens åtgärd.

Till slut får jag anhålla, att den benägne Läsaren täcktes icke allenast sjelf rätta de fel, som ännu säkert förekomma i detta Verk, men hvilka jag hoppas icke skola vara så betydande, att de på något sätt förvilla meningen, utan ock ursäkta de små olikheter i stafningssättet, som under en inemot tre års ofta afbruten tryckning ej så aldeles kunnat undvikas.

Kongl. Arzhiatren
Walborne Hemen
Hr. Abrah. Bäck

Stockholm

Min käraste Hr. Broder

nu forgar all patience och alla Smultron
När får jag hoppas; jag väntar all jag trä.
nar. Hur långt är Lille Broder Bäck
kommen? Hur förhåller sig nyheten af
Prattjesan Broden. När skall Hans
Hr. resa ut till Finland, jag är

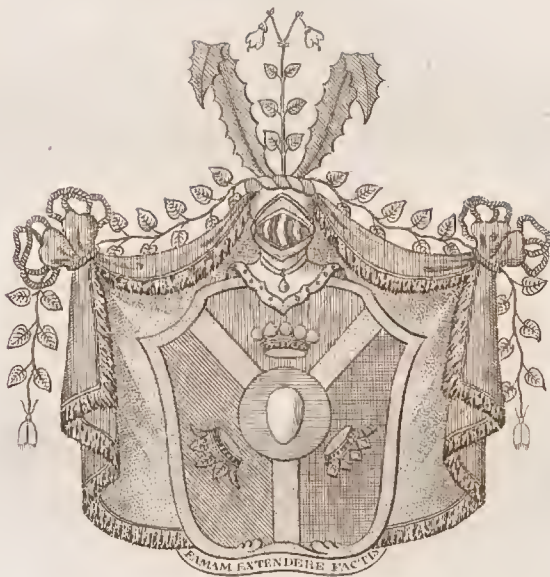
Min käraste Broder

Uppsala 1774
4 + julii

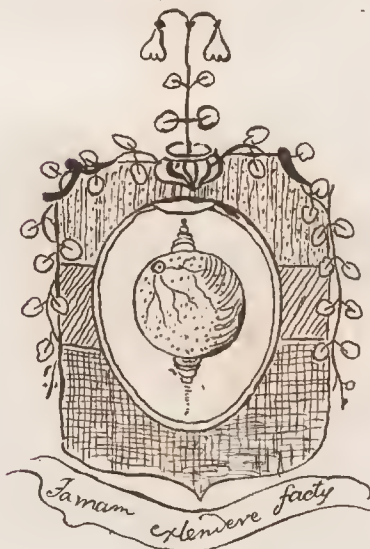
Lydigt Linne

F. 1.

F. 2.

v. Linné

F. 4.

F. 5.

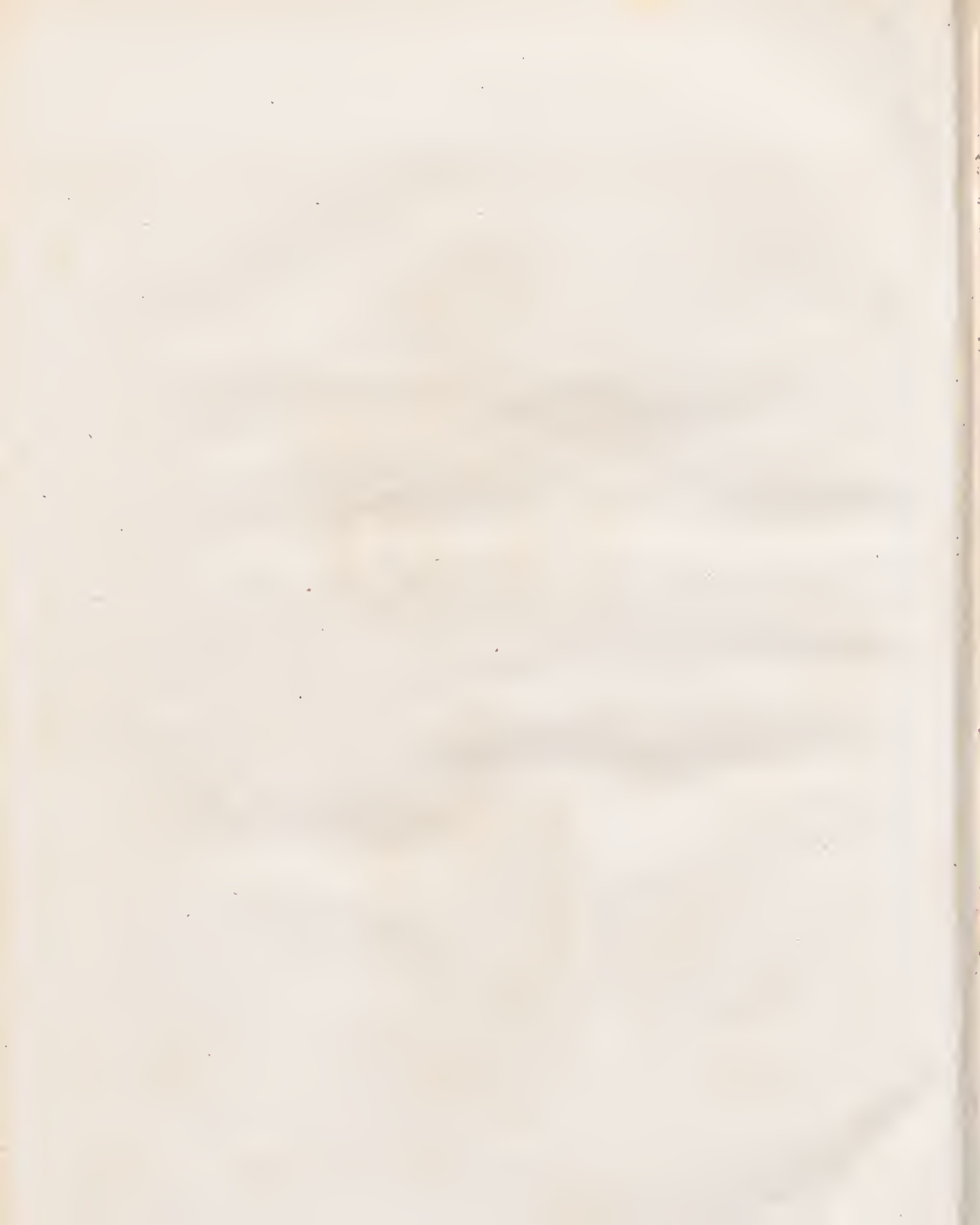

F. 6.

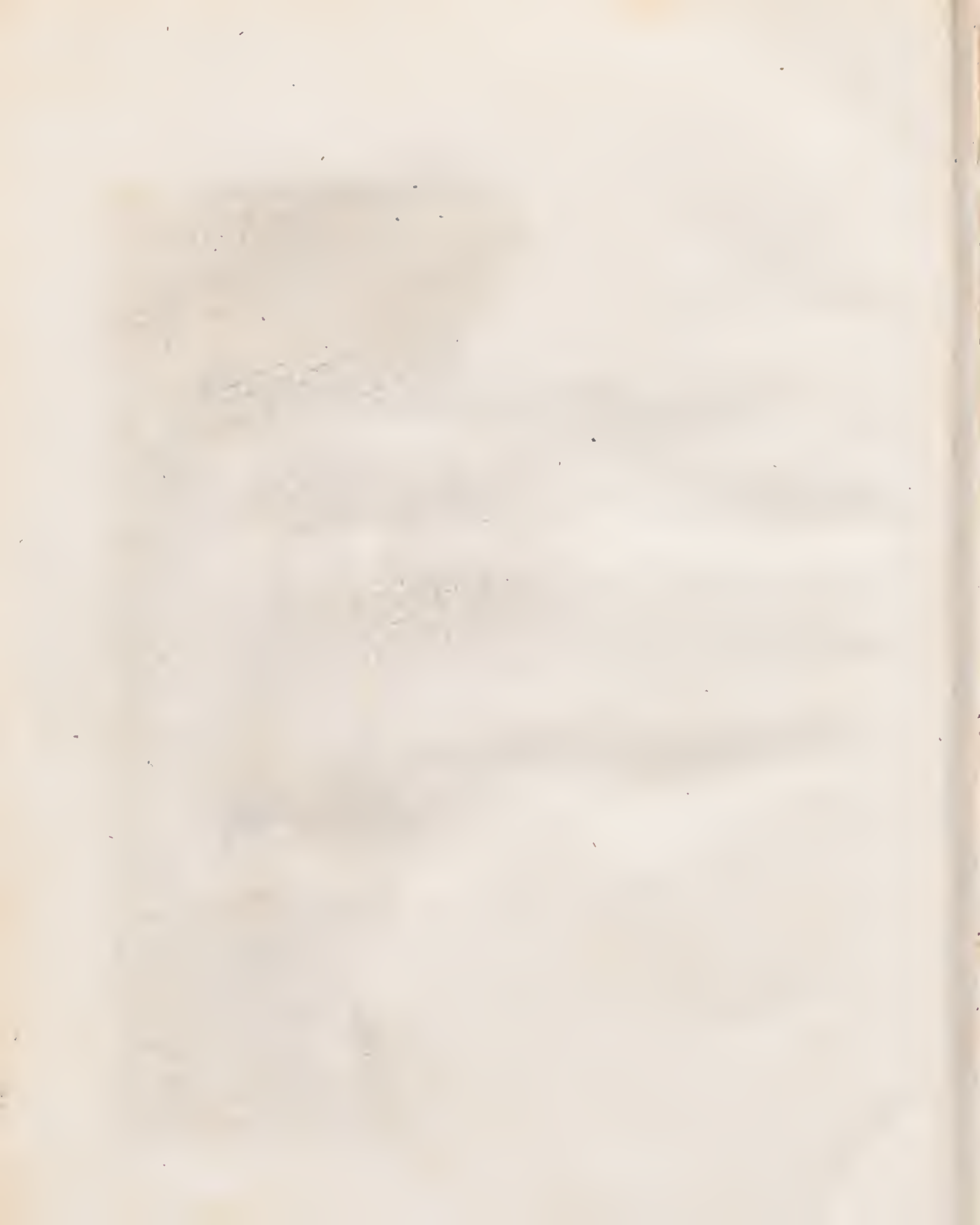

F. 3.

by A. Alford

Ed. of Welling

Reshull

V.

En. of Above

Tit. of Grubstone

Hammarby

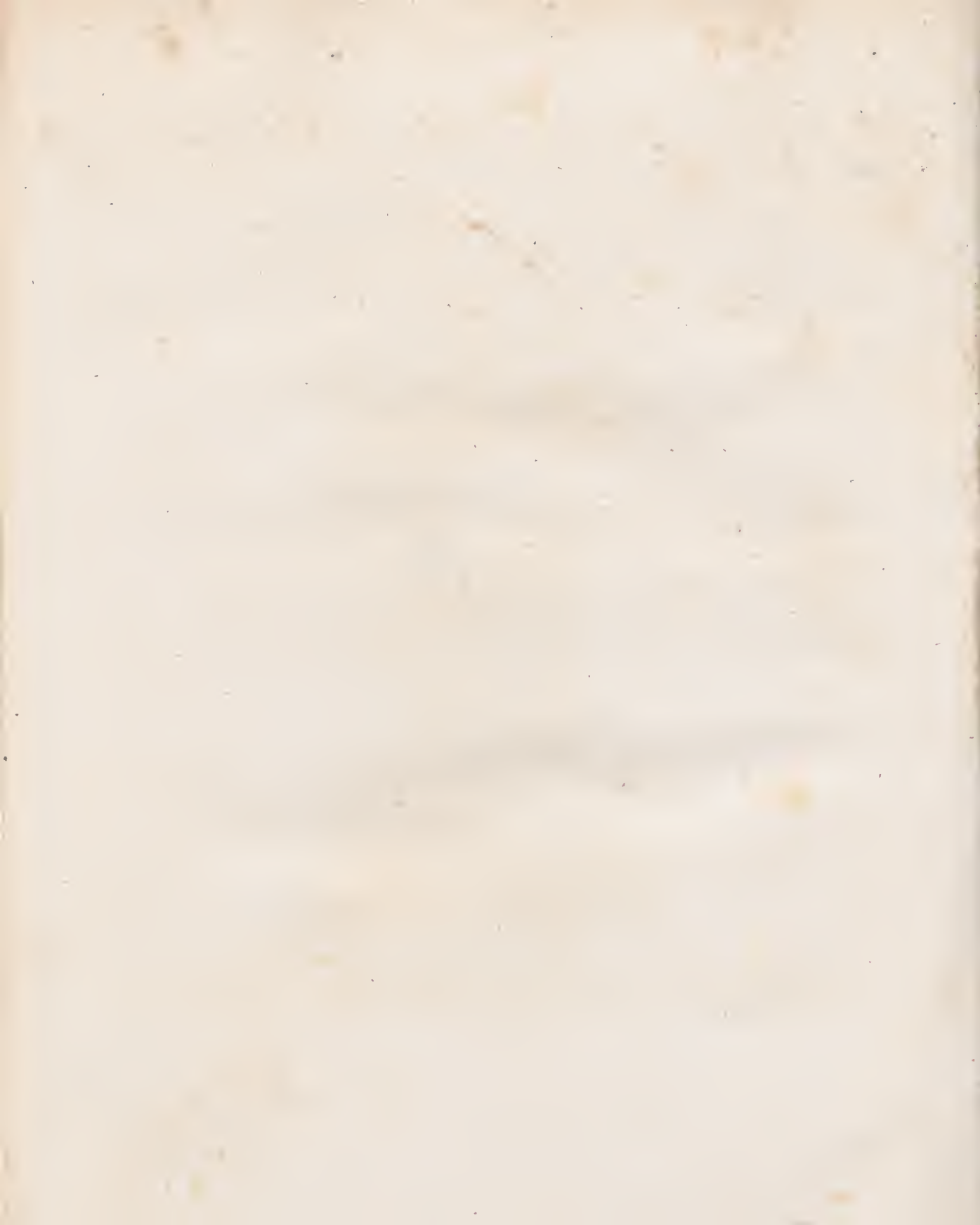

C. F. Sandwell inv

V. A. Brothg sc.

347 LINNÉ.- EGENHÄNDIGA ANTECKNINGAR af Carl Linnaeus om sig sjelf
med anmärkningar och tillägg. (Utg. av A Afzelius.) Med grav. extra
titelblad, 6 planscher och en tabell. Sthlm, 1823. 4:o. 308 s. Lätt
skadat halvfr. band. 1.200.-

Skadad halvfr. 21
447-18

